

■ SZERKESZTETTE ■ KÖVECSESNÉ GÓSI VIKTÓRIA ■ LAMPERT BÁLINT ■
■ RUPPERTNÉ HUTÁS KINGA ■ VARGÁNÉ FRANK KRISZTINA ■

TANÍTÓI KINCSESTÁR

H A S Z N O S K Ö N Y V

TANÍTÓJELÖLTEKNEK ÉS TANÍTÓKNAK

Jelen tanulmánykötet
az EFOP 3.4.3.-16-2016-00016 azonosítószámú,
*Intézményi fejlesztések a felsőfokú oktatás minőségének
és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében*
a Széchenyi István Egyetemen projekt keretében,
a *Pedagógusjelöltek felkészítése*
a szociálisan hátrányos helyzetűek problémáira
alprojektjének támogatásával készült.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

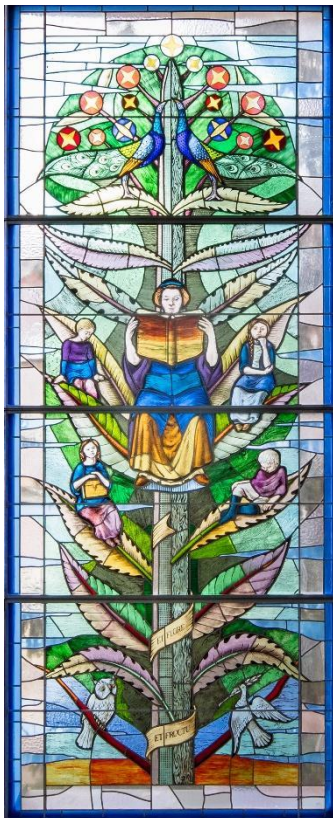

BEFÉKTETÉS A JÖVŐBE

**SZÉCHENYI
EGYETEM**
UNIVERSITY OF GYŐR
APÁCZAI CSERE JÁNOS KAR

TANÍTÓI KINCSESTÁR: HASZNOSKÖNYV TANÍTÓJELÖLTEKNEK ÉS TANÍTÓKNAK

Bráda Tibor (2010) „Üvegkép a tanításról” részlet
(ólomüveg, Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar)

Jelen tanulmánykötet az EFOP 3.4.3.-16-2016-00016 azonosítószámú, Intézményi fejlesztések a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében a Széchenyi István Egyetemen projekt keretében készült.

Felelős kiadó:
Pongrácz Attila
az Apáczai Csere János Kar dékánja

Szerkesztők:
Kövecsesné Gósi Viktória, Lampert Bálint,
Ruppertné Hutás Kinga, Vargáné Frank Krisztina

Tördelő szerkesztő:
Kurja Éva

Nyelvi lektorálás:
Martonosi Adrienn

A borítón szereplő alkotást Kovács Barnabás 4.b.osztályos tanuló készítette Síkos Szabó Gyöngyi tanítónő vezetésével

Borítót tervezte:
Borbély Károly

ISBN 978-615-5837-84-5

Kiadó: Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Tartalomjegyzék

Előszó	6
Ajánlás	7
I. Tanítás – tanulás a digitális korban	8
II. Hasznos applikációk, online alkalmazások az oktatásban	18
III. Mozgásos játékok, fejlesztő játékok	21
IV. Óravázlatok – 1. osztály	31
Magyar nyelv (írás)	32
Magyar irodalom (olvasás)	40
V. Óravázlatok – 2. osztály	49
Nyelvtan	50
Ének-zene	54
Környezetismeret	61
Magyar nyelv és irodalom	68
Német	75
Német	83
Technika, életvitel, gyakorlat	94
VI. Óravázlatok – 3. osztály	101
Matematika	102
Környezetismeret	107
Vizuális kultúra	123
Német	128
VII. Óravázlatok – 4. osztály	137
Matematika	143
Matematika	147
Magyar irodalom	152
Magyar irodalom	158
Magyar irodalom	163
Fogalmazás	171
Fogalmazás	176
Tanítás-tanulás folyamata	183
Magyar irodalom	190
Testnevelés	196
Osztályfőnöki óra	208
VIII. Óravázlatok – 5. osztály	212
Magyar nyelv és irodalom	213

Természetismeret	216
Természetismeret	220
Angol.....	225
Angol.....	231
IX. Óravázlatok – 6. osztály	235
Magyar nyelv és irodalom	236
Természetismeret	238
X. Projektterv – a magyarságtudat fejlesztésének lehetőségei a diaszpórában	242
XI. Kooperatív technikák leírása, példák bemutatása	257

Előszó

„a pedagógusnak új művészetet kell megtanulnia, azt, hogy a gyermek segítőtársa és vezetője legyen, és elvezesse őt azokhoz az eszközökhöz, amelyekre akkori fejlődése fokán szüksége van.”

(Maria Montessori)

Kedves Olvasó! A pedagógussá válás folyamatában nagyon lényeges helyet töltenek be az első tanítások élményei, tapasztalatai. Évtizedekkel később is őrizzük ezeket az emlékeket, tanítóvá válásunk első lépcsőfokainak egyikét.

Ennek a könyvnek az anyagát a Széchenyi István Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolájának szakvezető tanítói, tanárai és az Apáczai Csere János Kar oktatói állították össze a pedagógusjelölteknek.

A gyakorlóiskolák hétköznapi életének hangulata egészen más, mint egy hagyományos oktatási intézménynek. Itt csak az a kolléga érzi jól magát, aki folyamatosan készen áll az új módszerek, eljárások kipróbálására, aki kreatívan és rugalmasan tud fordulni az általános iskolai és az egyetem hallgatói korosztálya felé, s ráadásul, aki empátikus, segítő magatartásával bátorítani tudja mindkét korosztályt.

A módszertani hasznoskönyv a bemutató tanítási órák óravázlatai mellett játékokat, projektleírást, kooperatív technikák gyűjteményét, az online oktatásban jól alkalmazható programokat is tartalmaz. Igyekeztünk olyan kincsestárat összeállítani, amely a tanítójelölteknek, gyakorló pedagógusoknak is inspiráló lehet. Az összegyűjtött ötletek természetesen nem azt jelentik, hogy csak így lehet, de azt igen, hogy így is lehet! Kipróbáltuk! Böjte Csaba gondolataival kívánjuk, hogy mindenki, aki ezt a kötetet a kezébe veszi, lapozgatja, olvasgatja, érezze meg szakvezetői és oktatói közösségünk jószándékát, szakma iránti elhivatottságát!

A kötet szerkesztői

"Pedagógusnak lenni azt jelenti, hogy végtelen kíváncsisággal, türelemmel, kitartással bátorítod a gyermeket, segíted, hogy merjen, akarjon kibomlani, kinyílni mint egy csoda, hogy felszínre kerüljön, közkinccsé váljon a szívében rejtett érték. Üres szívű embert Isten nem teremt!"

(Böjte Csaba)

Ajánlás

Régi hagyománya a magyar tanítóképzésnek, hogy az adott kor igényeinek megfelelő módszertani felkészítést biztosít, valamint folyamatos szakmai támogatást is nyújt a már pályán lévő kollégáknak. Ez a hagyomány visszavezethető Apáczai Csere János életművéig, hiszen az ő munkássága – gondoljunk csak a Magyar Enciklopédián túl A bölcsesség tanulásáról, a Magyar Logikácskán át a Tanács című, és egyéb munkáira, leveleire – alapozta meg azt a módszertani sokszínűséget és tudományos igényességet, amely jellemzi napjainkban is a hazai tanítóképzést.

Büszkék vagyunk arra, hogy itt Győrben, a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karán az 1778 óta eltelt több mint 240 évben hozzájárulhattunk ehhez a felelősségteljes munkához. A Karunkon folyó oktatás gerincét az az emberi értékfejlesztési tevékenység jelentette, amely alapvetően a tanítóképzésben testesült meg. A 21. század elejére ugyanakkor egy dinamikus fejlődő, a pedagógusképzési területen túl első sorban a társadalom- és bölcsészettudományi diszciplínák felé nyitó oktatási kínálat jelent meg a Karon. Ennek a folyamatnak a része az is, hogy a Karunkon és az Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskolájában dolgozó Kollégáink tollából olyan módszertani kincseket olvashatunk ebben a kötetben, amelyek segítik a tanítókat, pedagógusokat a nevelő-oktató munkájuk színvonalas ellátásában.

Az utóbbi hónapokban ránk köszöntött online világ miatt sok minden megváltozott a tanítói tevékenységgel kapcsolatban is, ugyanakkor a fő cél, az értékek átadása – történjen az egy „hétköznapi” vagy egy bemutató tanítási órán, projekt, vagy szakköri foglalkozás során – nem változott.

A jelen kötetben közzétett tanulmányok, az online oktatás során jól használható alkalmazások, mozgásos és fejlesztő játékleírások, óravázlatok nem csupán egy-egy tantárgy, mint pl. a magyar nyelv és irodalom, nyelvtan, ének-zene, környezetismeret, német, matematika, vizuális kultúra, fogalmazás, testnevelés, természetismeret vagy osztályfőnöki óra keretében használhatóak, hanem segítséget jelenthetnek hosszabb távon is a tanítói-tanári életpálya során.

Márai Sándor írja egy munkájában, hogy „Dolgozni nem lehet öncél. Dolgozni csak úgy érdemes, ha az ember alkot valamit: egy pár cipőt, mesterien, úgy, ahogy más nem tudja, vagy egy regényt, mesterien, ahogy más nem tudja, vagy gyógyít, mesterien, mintha Isten megsúgta volna a titkot. Örökké hálás vagyok a sorsnak, hogy nem tudok dolgozni; csak alkotni tudok.”

Biztos vagyok benne, hogy a Kollégáink, akik ennek a kötetnek a létrejöttéhez hozzájárultak, valóban alkottak, és mindazok is, akik e kötet segítségével fejlesztik a módszertani tudásukat, alkotnak. Még hozzá a gyermekeink tanításán, nevelésén keresztül a mi közös jelenünket és jövőnket alkotják meg.

Köszönöm a Kollégáink értékes munkáját és kívánom, hogy mindnyájan tanuljunk a Szerzők alkotásaiból!

Pongrácz Attila
Széchenyi István Egyetem
Apáczai Csere János Kar
dékán

I. Tanítás – tanulás a digitális korban

Írta: Kövecsesné G. Viktória

In.: Kövecsesné G. Viktória: A digitális korszak oktatásmódszertani kihívásai, In.: „ÚTKERESÉS ÉS ÚJRATERVEZÉS” XXI. Apáczai Konferencia, konferenciakötet (szerk. Baranyiné Kóczy Judit, Fehér Ágota), Győr, SZE AK, 2018. ISBN 978-615-5837-40-1, 189-201.

„A gyerekek természetes módon tudnak a flow állapotába kerülni. Azért tanulnak gyorsan, mert izgalmasnak találják a tanulást. Egy csecsemőnek nem kell fizetni, hogy megtanuljon beszélni vagy járni, természetes késztetés él benne, hogy tökéletesítse a tudását. Amikor azonban bezárjuk őket az iskolába, ahol ülniük és hallgatniuk kell, az nem természetes számukra. Mindez a felnőtt-világ félreértése arról, hogyan tanulunk.”

(Csíkszentmihályi Mihály)

Az iskolarendszer bármely szintjén nézünk körül, mindenhol hasonló problémákról számolnak be az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok, egyetemi oktatók. Az érdeklődés, a motiváció átalakulása, az ingerküszöb eltolódása, a perspektívák, célok hiánya vagy megváltozása, a figyelmetlenség, figyelemzavar, a kommunikáció és az emberi kapcsolatok minőségének változása, az érzelmi intelligencia alacsony szintje, a tanulás- és magatartászavarok egyre nagyobbak tűnő aránya, és még folytathatnánk tovább a sort.

Sokan nem találják meg a diákokhoz vezető utat, és nemhogy együttműködve haladnának tovább a közös úton, inkább elszaladnak az ellenkező irányba, sokszor erős negatív kritikákkal illetve azt az ifjúságot, akiknek a jövője rajtunk is múlik. Pedig, ha megnézzük azt a társadalmi közeget, azt a világot, amiben ma a fiatalok nevelkednek még örülhetünk annak, hogy ennyire „jól bírják a gyűrődést” a sok negatív hatás ellenére is.

Mindig is voltak generációs különbségek, konfliktusok, azonban ma ez felerősödött, új elemekkel egészült ki, hiszen a generációs különbségek mellett kulturális különbség is kialakult. A ma gyermekeket, fiatalokat nevelő szülők és a náluk idősebb felnőttek még az írásbeliség, a literalitás kultúrájában nőttek fel, azonban akiket ők nevelnek, oktatnak azok már a digitális kultúra szülöttei.

Tekintsük át röviden, hogy mi jellemzi a digitális kor gyermekeit, fiataljait. Az „Ingerfalók” jelzővel is illetett generáció kisgyermek korától kezdődően rengeteg ingerrel, információval találkozik. Ez az ingerküszöb eltolódásához is vezet, mely a tanulási motiváció változását is magával hozza. Többek között ennek is következménye a monotóniatúrás csökkenése, és az információs türelmetlenség. A gyors megerősítés, a visszajelzések fontossága még erőteljesebbé válik. A korábbiaknál még hangsúlyosabb szerepet kap a tanulási folyamatokban a játék, a játékosítás. A szöveg helyett a grafikus megjelenítés dominál. A didaktikának azt is figyelembe kell venni, hogy ez a generáció a hagyományos lineáris tanulási modellek helyett képes arra, hogy párhuzamosan, vagy párhuzamosnak tűnő módon dolgozza fel az információkat. Hipertextes gondolkodás jellemzi őket, a gondolkodásukban „linkszerű momentumok” léteznek. (Prensky, 2001; Tari, 2011, 2013; Sántha & Polonyi, 2012; Lénárd, 2015;)

Azt sem szabad azonban elfelejteni, hogy az egyes generációk tagjai is rendkívül eltérő képet mutatnak a digitális kompetenciák tekintetében. A digitális generáció szülöttei sem rendelkeznek automatikusan, és az egész generációra jellemző módon annyira fejlett módon azokkal a digitális kompetenciákkal, melyek előfeltételei a generáció boldogulásának (Lénárd, 2015). Ilyen módon az is fontossá válik, hogy a digitális generációt hogyan tudjuk ebbe a digitális világba szocializálni. Ennek a generációnak jellemzője az „always online” jelenség, a konnektivizmus, a tanulósszervezés új paradigmája. A hálózati létforma azonban korábban a közösségsszervezés mellett nem jelentkezett automatikusan a tanulási tevékenységekben. (Prensky, 2001; Tari, 2011, 2013; Sántha & Polonyi, 2012; Lénárd, 2015;)

Gyarmathy azt is kiemeli, hogy a digitális bennszülöttek esetében a mozgásos-észleléses tapasztalás helyett főképp vizuális élmények dominálnak. A képzeletalkotás helyett nagyon sokszor kész képeket

kapnak, ami gátat szab a kreativitás fejlődésének. A figyelem terjedelme pedig nem úgy funkcionál, mint korábban. Nem tanulja meg az idegrendszer a finom viszonyításokat, a két agyfélteke közötti harmonikus együttműködés is veszélyeztetett helyzetbe kerül. (Gyarmathy, 2012) „Az iskola hagyományosan a bal agyféltekei működést részesíti előnybe, és ezt fejleszti. Az iskolai feldolgozásból hiányzik az átlátás, a kreatív gondolkodás, az intuíció, a művészet, bár magas szintű a logikus, elemző, tudományos gondolkodásra tanítás.” (Gyarmathy, 2012, p.53) Az iskola Gyarmathy véleménye szerint a lineáris, tudományos gondolkodásra készít fel, nem az életre, amely sokszínű és sokféle lehetőségekkel teli, és nem szorítható bele kategorikus gondolkodásba. A jobb agyfélteke adja hozzá a bal agyféltekei működéshez mindazt, ami a problémamegoldó gondolkodáshoz hiányzik. A digitális kultúra az egyoldalú jobb agyféltekei működésre épül, az oktatás viszont egyértelműen a bal agyféltekére (Gyarmathy, 2012, p. 54). Kérdés, hogy hogyan tud egymással kapcsolatot teremteni két ennyire eltérő rendszer? Csak úgy, ha olyan módon szervezzük, támogatjuk a tanulási folyamatot, hogy abban szerepet kapjanak a két agyfélteke együttes aktivizálására irányuló módszerek, eljárásmodok, tevékenységformák. A hatékony tanulás alapvető feltétele, hogy a két egymástól eltérő kultúrát és a két agyfélteke működését összehangoljuk.

A digitális korban az oktatás alappilléreit a következő tényezők alkotják, melyeket a tanítási-tanulási folyamat tervezése, szervezése során alapnak kell tekintenünk:

1. adaptív, differenciált oktatás,
2. többszörös intelligencia elmélet alapján tervezett oktatás,
3. érzelmi intelligencia fejlesztése,
4. fejlesztő értékelés,
5. a tanulás tanulása,
6. kooperatív tanulás,
7. projekttervezés,
8. stratégiai játékok,
9. mozgás, zene, ritmus, ütem, egyensúlygyakorlatok,
10. művészet,
11. digitális eszközrendszer kreatív és adekvát alkalmazása (digitális gyerekek felkészítése a digitális világra).

1. Adaptív, differenciált oktatás

Az oktatási folyamat aktív részese és nem elszenvedője a tanuló, bármilyen korú is. A tanuló egyéniségéhez alkalmazkodó (adaptív) nevelési környezet feltételezi a siker különböző módjait, a választható célok széles skáláját, valamint azt, hogy a sikerhez vezető utak közül egyik sem értékesebb a másiknál. (R. Glaser) Az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő differenciálás és az egyéni sajátosságok ismeretében irányított egységesítő oktatás együtt az adaptív oktatás. (Nádasi 2001:28-40)

Az adaptív, a tanulók személyiségéhez differenciáltan igazodó tanulásszervezésben nagy szerepet kapnak a munkáltató módszerek, a változatosan alkalmazott tanulásszervezési módok, és az ehhez szükséges eszközrendszer. Az adaptív, a tanulók személyiségéhez igazodó tanulásszervezés során nagyon fontos figyelembe vennünk azt, hogy a tanulók különböző érdeklődési területek mentén, különböző motivációval, eltérő tanulási, tapasztalatszerzési utakat járnak be.

2. Többszörös intelligencia elmélet alapján tervezett oktatás

„Tudj meg minél többet a gyerekekről, ahelyett, hogy megpróbálnád mindegyiket átpréselni ugyanannak a tűnek a fokán!” - fogalmazza meg Howard Gardner, a többszörös intelligencia elmélet kidolgozója. Az emberek különböző csoportjainak kognitív képességeit vizsgálva Gardner kutatásai azt mutatták, hogy az intelligencia az agy különböző területeire összpontosul, mely területek egymással kapcsolatban állnak, egyik terület a másakra épít, de szükség esetén képesek önállóan is működni, és megfelelő körülmények között ezek a területek fejleszthetők. Kutatása eredményeként nyolc

intelligenciaterületet írt le, melynek fejlesztése az oktatás folyamatában nélkülözhetetlen. (Nicholson – Nelson 2007:11-12) Az 1. számú táblázat szemlélteti az intelligencia területeket, azok jellemző sajátosságait, mely a tervezés alapjául szolgálhat.

Intelligencia terület	Erősségei, jellemző sajátosságai	Ezekon keresztül tanul leginkább
<i>Verbális – nyelvi</i> Mondjad!	Nyelvi kifejezés könnyedsége jellemző, valamint a nyelvi finomságokra, a szórendre és a szavak ritmikájára való érzékenység. Kulcsszavak: Olvasás, írás, történetmondás, adatok memorizálása, verbális gondolkodás	Olvasás, szavak hallása és látása, beszéd, írás, beszélgetés és vita
<i>Matematikai – logikai</i> Számold ki!	Absztrakt rendszerek és összefüggések megértésének képessége, induktív, deduktív érvelés képessége jellemző. Kulcsszavak: Matematika, érvelés, logika, problémamegoldás, sémák	Sémákkal és viszonyrendszerekkel való munkálkodás, rendszerezés, kategorizálás, elvont fogalmakkal való munka
<i>Vizuális - térbeli</i> Ábrázold!	Magában foglalja azt a képességet, hogy a világról vizuális – térbeli megjelenítési formákat hozzanak létre, hogy aztán azokat gondolatban vagy valóságosan átalakítsák. Kulcsszavak: Olvasás, térképek, grafikonok, útvesztők, rejtvények, dolgok elképzelése, vizualizálás	Képekkel és színekkel való munka, vizualizálás, belső látás használata, rajzolás
<i>Testi – kinezteziás</i> Mozogd el!	A fejlett testi - kinezteziás intelligenciával rendelkező tanulók legszívesebben mozgással fejezik ki magukat. Kulcsszavak: Atlétika, tánc, színjátás, kézművesség, eszközök használata	Érintés, mozgás, az ismereteket testi érzeteken keresztül feldolgozva
<i>Zenei</i> Zümmögd el!	Magában foglalja a hangmagasságra, hangszínre és a hangok ritmusára való érzékenységet, valamint a zene ezen elemeinek érzelmi töltetére való fogékonyságot. Kulcsszavak: Éneklés, hangok megjegyzése, dallamok felidézése, ritmusok	Ritmus, dallam, éneklés, zenehallgatás
<i>Interperszonális</i> Vezesd!	A hatékony együttműködés, másik céljainak, motivációinak, és irányultságainak megértésére való törekvés képessége. Kulcsszavak: Emberek megértése, vezetés, szervezés, kommunikáció, konfliktuskezelés	Másokkal történő megbeszélés, összehasonlítás, összekapcsolás, interjú, kooperáció

<p>Intrapersonális</p> <p>Reflektálj!</p>	<p>Velejárója az a képesség, hogy megértjük saját érzelmeinket, céljainkat, szándékainkat. A fejlett intrapersonális intelligenciával rendelkező tanulóknak erős az éntudatuk, magabiztosak, szeretnek egyedül dolgozni. Ösztönösen jól mérik fel erejüket és képességeiket.</p> <p>Kulcsszavak: Önismeret, saját erősségeinek, gyengeségeinek ismerete, célok kitűzése, reflektálás</p>	<p>Egyedül munkálkodás, egyéni ütemű projektek végzése, elegendő tér, reflektálás</p>
<p>Természeti</p> <p>Kutass!</p>	<p>Olyan képesség, mellyel a természeti világot egy szélesebb perspektívából tudjuk nézni – mely tartalmazza annak megértését, hogy a természet és a civilizáció hogyan hatnak kölcsönösen egymásra, hogy milyen szimbiotikus kapcsolatok léteznek a természetben, valamint az élet körforgásának megértését.</p> <p>Kulcsszavak: A természet megértése, a dolgok megkülönböztetése a növény – és állatvilág felismerése.</p>	<p>A természetben végzett munka, az élővilág felfedezése, tanulás növényekről és a természet jelenségeiről</p>

A többszörös intelligencia területeinek jellemzői (Heacox:2006), (Nicholson- Nelson:2007)

Ha a foglalkozások, tanítási órák menetét az intelligencia területek figyelembevételével alakítjuk ki, úgy hatékonyabb lehet többek között a differenciálás is. Minden tanuló rendelkezik azokkal a sajátosságokkal, melyek egy-egy terület kibontakoztatását teszik lehetővé, ezáltal más területek is hatékonyabban fejleszthetőek. Az ilyen szemléletben megtervezett foglalkozások a két agyfélteke működésének összehangolását is kiválóan segítik.

3. Érzelmi intelligencia fejlesztése

„Az intelligencia az emberiség egyik legnagyobb adománya. De a tudásra való törekvés túlságosan is gyakran kiszorítja a szeretetre való törekvést.”

(Daniel Keyes)

Manapság egyre többször hívjuk fel a figyelmet az érzelmi intelligencia fejlesztésének szükségességére. Az érzelmi intelligencia nagyon fontos szerepet tölt be a mindennapi életben való boldogulásban, az iskolai és munkahelyi sikerek elérésében. Ennek kulcsa a saját magunkhoz és a másokhoz fűződő érzelmeink megélésében és tudatosításában keresendő. (Kádár 2012:6) Az érzelmi intelligencia egész életünk során alakul és fejleszthető. („Az érzelmi intelligencia az a képesség, hogy felismerjük az érzelmek jelentését és kapcsolatait, gondolkodjunk és problémákat oldjunk meg mindezek alapján. Az érzelmi intelligencia szerepet játszik az érzelmek észlelésében, az érzelmekhez kapcsolódó érzések asszimilálásában, valamint az érzelmek által hordozott információ megértésében és az érzelmek kezelésében” Mayer-DiPaolo-Salovey 1990) (In.: Kádár 2012:41) Goleman (1995) az érzelmi intelligencia fogalma alatt öt területet ír körül: az érzelmek ismerete, kezelése, önmagunk motiválása, mások érzelmeinek felismerése és az emberi kapcsolatok kezelése. (Kádár 2012:41)

Az érzelmi intelligencia fejlesztésében rendkívül fontos szerepe van a családnak, az óvodai közösségnek, az iskolának. Az óvoda, az iskola, és a család kapcsolata, együttműködése akkor sikeres, ha kellő empátiával fordulnak a gyermek felé, bizalmi kapcsolatot alakítanak ki, ha a szülők és a pedagógusok érzelmi intelligenciája is fejlődik, ha segítik a gyermeket az önismeretben, bátorítják az önértékelést, és példát mutatnak az érzelmek kifejezésével és megértésével. Robert Fisher

(1999,2000a,b) elmélethez kapcsolt módszertani útmutatót dolgozott ki az érzelmi intelligenciával átszőtt tanulás fejlesztésére. Könyveiben a mások érzelmi viselkedésének, megnyilvánulásainak kezelésére (ennek fejlesztésére) számtalan megoldást kínál: a mások beszámolóira, érvelésére való odafigyelést, a társak megtanítását valamire, a beszélgetést, a fegyelmezett és érvelő vitát, az összefogást, a közös célok kidolgozását és megvalósítását, a segítségadást, a kisgyermek felügyeletét, a csapatmunkát, az együttműködést.

4. Fejlesztő értékelés

„Ha valakit olyannak látsz, amilyen éppen most, ezzel visszatartod őt fejlődésében. De ha olyannak látod, amilyenné lehetne, ezzel előre segíted őt életútján.

(Goethe)

„A tanulók fejlődésének és tudásának gyakori, interaktív módon történő értékelését jelenti, célja a tanulási célok meghatározása és a tanítás azokhoz igazítása.”(OECD CERI 2005) (In.: Lénárd – Rapos 2009:20) Ennek során az értékelés folyamatosan követi és támogatja a tanulási folyamatot, s ezáltal lehetővé válik, hogy a tanulókhöz igazítva tervezzük a továbblépés folyamatait, lehetőségeit, a differenciálás formáit, eszközszerét. Ebben az értékelési folyamatban a tanuló maga is tevékenyen vesz részt, aminek eredményeként hatékonyan fejleszhető az önértékelés, a reflektív szemlélet kialakítása támogatott. Az értékelés ebben az esetben nem csupán az ismeretek reprodukív számonkérését jelenti, hanem lehetővé teszi a fejlesztendő kompetenciák változásának megismerését.

„A fejlesztő értékelés egy rendszerszintű folyamat, ahol az értékelő eszközök sokszínűsége mellett a tanulók érzelmi fejlesztése is fontos, a tudatosságon kívül az önértékelés, az együttérzés, együttműködés, a rugalmasság is fontos tényező az életben való megfelelésnél. Az óra tervének elkészítésekor nem egyszerűen a tananyag szükséges lebontását kell elvégezni, hanem az adott képességek fejlesztéséhez szükséges tevékenységi köröket kell meghatározni az alkalmazandó fejlesztési értékelési eszközök és módszerek mellett. Segítheti a tanulást az is, ha a tanár az általa tervezett folyamatokba beavatja a diákot, így ő is tisztábban láthatja az óra célját.”(Cseh 2018)

A fejlesztő értékelés több, mint diagnosztikus értékelés, mert elsősorban megelőző szemléletet vall. Megállapítja a tanuló fejlődését és értelmezi tanulási szükségleteit. Lényege tulajdonképpen maga a fejlődés támogatása és az énkép, metakogníció, önértékelés fejlesztése, támogatása. Ahhoz azonban, hogy az értékelés betöltse fejlesztő funkcióját tudnunk kell, hogy

mivel motiválható jól a tanuló, milyen tanulási stratégia alkalmazása jellemzi, milyen tanulásmódszertani tanácsok hasznosak számára, hogyan tágítható az érdeklődési köre, képes-e csoportban, együttműködve tanulni, mely gondolkodási funkciók erősítésére érdemes törekedni. (Lénárd – Rapos 2009) A fejlesztő értékelés során változatos értékelési eszközöket alkalmazhatunk, mint a kulcskártyák, tanulási naplók, egyéni tanulási tervek, T-kártyák, önértékelő, társértékelő, csoportértékelő lapok vagy a különböző típusú tanulói portfóliók.

5. Tanulás tanulása

A sikeres iskolai bevalás egyik kulcskérdése véleményem szerint a tanulás megtanítása, az alapvető tanulásmódszertani ismeretek, gyakorlatok átadása, a tanulóval kapcsolatos „önismereti felfedezések”, az önszabályozó tanulás kialakítása. „Önszabályozó tanulásról akkor beszélhetünk, ha egy személy önmagát motiválja, és a tanulási tevékenységét önállóan, önmagáért felelősen tervezi, strukturálja, vezérli és kontrollálja.” (Réthy Endréné 2008:63)

Sajnos a mai magyar iskolarendszer nem szán kellő időt és energiát a tanulás tanítására. A felső tagozatra lépés, majd a gimnáziumokba, középiskolákba való bekerülés újabb kihívásokat jelent a tanuló és a szülő számára is, aki még egészen más tanulási szokásokat, tanulási módszereket kapott útravalóul. Egyetemi oktatóként sokszor tapasztalom, hogy az I. éves hallgatók tanulási tanácsokat kérnek, és igyekeznek elsajátítani a gazdaságosan, hatékony tanulási stratégiával, célravezető tanulási módszerekkel történő tevékenykedést. Több iskolában vezettem már tanulásmódszertani tréninget,

ahol azt láttam, hogy a gyerekek nagy része rendkívül kevés tanulási technikát, tanulási módszert ismer, kevésbé figyel a saját tanulási folyamataira, de nagyon érdeklő, ha ilyen irányban kezdünk el „vizsgálni”. Szívesen kísérleteznek újfajta technikákkal és vágnak arra, hogy a tanulás egy sikeres és örömteli tevékenység legyen. Érzik annak fontosságát, szerepét a mai gyorsan változó világban.

Mindezek mellett fontos feladat a tanulók kritikai, reflektív, elemző, értékelő gondolkodásának fejlesztése. Úgy gondolom, hogyha időt szánunk a tanulás tanítására, ez sokszorosan megtérülő befektetés számunkra és a tanulók számára is.

6. Kooperatív tanulás

A XXI. században a munkahelyeken alapvető kritériumként jelenik meg a kooperativitásra való nyitottság, a csoportmunkához szükséges ismeretek, rutinok, jártasságok, készségek, képességek és nem utolsósorban az ehhez szükséges attitűdök megléte. Sok esetben azonban azt tapasztaljuk, hogy hiányában vagyunk ezeknek a kompetencia elemeknek, és az önzőség, a mások érdekeit figyelembe nem vevő önérvényesítés, önmegvalósítás, versengés kerül a középpontba. A számítógépek és okostelefonok mögött megbújó fiatalok, bár virtuálisan közösséget képeznek és „együttműködnek”, azonban a valódi együttműködés a megosztott felelőséggel, a közös sikerre való törekvéssel a tantermi keretek között nehezebben válik hasznos és sikeres gyakorlattá.

Slavin, Kagan, Johnson és kutatócsoportjaik is bizonyították, hogy a kooperatív tanulásszervezés jótékony hatással van az etnikai különbségek elfogadására, tolerálására. „A kooperatív tanulás hatására a kontrollcsoportokhoz viszonyítva javult a különböző etnikai csoportokhoz tartozó diákok közti viszony..., továbbá a kooperatív tanulás fokozott társas fejlődést, javuló társas kapcsolatokat eredményezett.” (Kagan 2001 3:2) Jelentős eredménynek tekinthető az is, hogy az amerikai és afroamerikai tanulók közötti két jegy különbség a tanulmányi eredményekben a kooperatív tanulásszervezéssel megszűnt. Behozták a lemaradásukat a néger tanulók. Sajnos a ma iskolája főként a kompetitív módszereket helyezi előtérbe, melyben a versengés áll a középpontban. Feltehető a kérdés, hogyan készítsük fel a felnövekvő generációt együttműködésre, kooperálásra, ha mindez az iskolában nem kap kellő hangsúlyt. Hogyan dolgozzon felnőttként közös problémák, innovációk megvalósításán, hogyan legyen a másik emberrel elfogadó, toleráns, ha nem találkozik olyan módszerekkel, stratégiákkal az iskolai tanulás során, ami az együttműködéshez szükséges alapvető készségeket, képességeket, kompetenciákat fejleszti.

A kooperatív tanulás Green szerint nem csupán egy tanítási módszer, hanem egy életszemlélet, mely a kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködést és a közösség minden tagjának egyéni teljesítményét állítja előtérbe. Előfeltétele az a konszenzus, mely a közösség tagjai közötti kooperáció eredményeként jön létre. Az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy azok a tanulók, akik képesek alkalmazni a kooperatív tanulást, azok az élet más területére is képesek átvinni az együttműködést hirdető szemléletet. (Óhidy 2011.)

A kooperatív tanulás Kotschy Beáta definíciója szerint a „résztvevők együttműködésén alapuló kiscsoportos tevékenység, mely különböző célok elérésére szerveződhet, segítheti az egyes tanulók tanulmányi fejlődését, illetve hozzájárulhat az együttműködéshez szükséges képességek és készségek kialakulásához, a reális önértékelés és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztéséhez. Lehetőséget nyújt a szociális magatartásformák gyakorlására, a saját gondolatok és érzések pontos és differenciált kifejezésére, logikus érvelés és következtetés, a társak érzelmeit figyelembe vevő vitakészség elsajátítására. A közös célok, felelősség és az eredményekben való közös osztozás elősegíti a mások iránti tisztelet és segítőkészség, a reális énkép kialakulását.” (Kotschy 1997:277-278)

A kooperatív tanulási forma során a tanulók 4-6 fős csoportokban folytatják tanulmányi tevékenységüket, ahol nagyon fontos szerepe van az intellektuális képességek fejlesztésén és az ismeretátadáson túl a szociális kompetencia formálásának. A kooperatív csoportmunka során jellemző a csoporton belüli függés, az egyéni felelősség, a közös tanulásirányítás a csoporton belül. A tevékenységek során a feladatmegoldás és a csoporttagok egymással való kapcsolata egyformán fontos.

A tanár figyelemmel kíséri a csoport munkáját és szükség esetén segítően beavatkozik. Az evalváció és a tanulási folyamat reflektálása és értékelése a csoport feladata. (Johnson – Johnson 1994.)

7. Projekttervezés

A digitális generációnak egyik problémája a stratégiákban való gondolkodás nem eléggé hatékony működése, illetve a tervezés, a célok megfogalmazásának, az apró lépésekre történő lebontásának a nehézsége, hiánya. A tananyag projektorientált feldolgozása érdekesen, játékosan, kreatívan segíti a rövid-és hosszú távú tervezési folyamatok megvalósítását.

A pedagógiai projekt valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma, a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése, az eredmények prezentálása.” (Nádasi 2003:16) A pedagógiai projekt további jellemzője, hogy köthető egyetlen tantárgyhoz is, de a téma lehet tantárgyakat átfogó, tantárgyközi is, a gyermekek teljes értékű tagjai, főszereplői a folyamatnak. A projekt középpontjában a tanulók által elfogadott és végig motiváló erőként ható cél áll. Jellemzője, hogy a projektmunka valóságos produkció érdekében történik, továbbá csak együttműködés során valósítható meg.

A pedagógiai projektet nagyon sokan oktatási módszerként definiálják. A módszer a görög *methodosz* szóból származik és utat, eljárást jelent. A didaktikai módszer az oktatás céljainak elérését biztosító tervszerűen kiválasztott eljárásokat, fogásokat jelenti. Hortobágyi Katalin a következőképpen értelmezi a projektet, mint oktatási módszert: „A projekt egy sajátos tanulási egység, melynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusán kapcsolódik. A projekt módszer tudatos tervezést igényel, csakhogy elsősorban a tanulói tevékenységek tervezését, nem pedig pusztán azon ismereteket és készségeket, amelyeket egy uniformizált folyamat végén a tanulók igen nagy szórással sajátítanak el.” (Hortobágyi 1991:5)

A definíció magában foglalja a problémaközpontúságot, a kreativitás és az innovativitás lehetőségét, a gyakorlatorientált, „praktikus” gondolkodás megvalósulását, a nevelési feladatok által közvetített hatásrendszer érvényesülését. Véleményünk szerint a pedagógiai projektek többet jelentenek egy módszernél. Sajátosságait, komplexitását, célkitűzéseit, a tanítási – tanulási folyamat jellegét, a szervezeti kereteket, formákat és a projektek során alkalmazott módszereket és szervezési módokat, továbbá az értékelést is figyelembe véve inkább oktatási stratégiáról beszélhetünk, mint oktatási módszerről. Kovátsné Németh Mária a projektoktatás kifejezést alkalmazza A fenntartható oktatás és projektpedagógia című munkájában. Véleménye szerint „a projektoktatás egy új oktatási stratégia, amely kiválóan alkalmas a tanulás tanulására. A projektoktatás olyan célközpontú oktatási stratégia, amely a sajátos célok elérését, a valós életet integráló tanulási tartalommal, a komplex szemléletmódot segítő, a tevékenység-központú, feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formákkal, módszerekkel, technikákkal, eszközökkel, az iskolai keretet kitágítva természetes tanulási környezetben valósítja meg, és az eredményeként létrejött projekt további célok megvalósítását motiválja.” (Kovátsné 2006:75-86) A projektoktatás lényeges jellemzői közé tartozik, hogy a fent említett stratégia jellegéből adódóan lehetőség van az indirekt hatásrendszer érvényesülésére.

Lehetővé válik az alapvető szociális kritériumok gyakoroltatása, a demokratikus közülethez szükséges készségek elsajátítása. A tanulás a gyermek aktív, alkotó részvételével örömteli tevékenységgé válik, a tanulás eredményeként önálló, egyéni szemlélet, kultúra születik, további célok megfogalmazására késztet, továbbá eszköztára lényegesen gazdagabb, mint a hagyományos tanítási – tanulási folyamat eszköztára. A projektoktatás módszereit Kováts - Németh Mária foglalta össze az Erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig című könyvében. Az első csoportba kerültek a *személyes célok megismerését elősegítő módszerek*, mint a beszélgetés, heurisztikus beszélgetés, vita, tanulói kiselőadás, szerepjáték, elbeszélés, hangos gondolkodás, támogatott felidézés, fogalmi térkép. A második csoport *az önállóságot, kreativitást, kutatást elősegítő módszerek*. Ilyen a megfigyelés, kísérlet, mérés, gyűjtés, elemzés, tervezés, vizsgálat, adatfeldolgozás, elemzés összehasonlítás, rendszerezés, kutatás, kérdőíves felmérés, interjúk, exploráció, terepkutatás, alkotás, esettanulmány, tanulási szerződés, házi

feladat, hatásvizsgálat. A harmadik csoportot az együttműködést feltételező módszerek alkotják, mint a szerepjátékok, projektmódszer, kooperatív eljárások, szituációs, dramatikus helyzetgyakorlatok, tanulmányi kirándulás, vetélkedő, verseny, tárlatvezetés, rendezvények szervezése. (Kováts-Németh 2010:211) Természetesen ezek a csoportok nem egymást kizáró kategóriák. Egy módszer éppúgy szolgálhatja a személyes célok megismerését, mint a kreativitást és az együttműködést. Ez a csoportosítás azt szemlélteti, hogy melyik módszer mire alkalmas a leginkább.

Mindezen módszerek alkalmazása a projektmunka során hatékonyan járul hozzá a holisztikus szemléletmód formálásához, az ennek megfelelő világkép kialakításához, a kritikus gondolkodás fejlesztéséhez, a szociális és tanulási készségek elsajátításához, továbbá az értelem és érzelem egyensúlyát biztosítja.

A projektoktatás mindezek mellett a nyílt oktatás klasszikus változatának tekinthető. Hiszen ennek során az oktatás tartalmának, menetének, szervezési és módszerbeli megoldásainak, az alkalmazott eszközöknek, az elvárt eredményeknek, valamint ezek értékelési módjainak a meghatározásában a tanulónak is döntő szava van. (Nádasi 2003:24) A projektoktatás során megvalósuló tanulási folyamat ezáltal a spontán, természetes, latens tanulási folyamathoz több elemében hasonlíthat, hiszen olyan cél érdekében tevékenykedhetnek a tanulók, mely számukra vonzó, érdekes; választhatnak a társas vagy egyéni tanulási körülmények között; a páros vagy csoportos tanulás esetén azokkal dolgozhatnak együtt, akikkel szívesen is teszik; az oktatás időbeli körülményeinek alakításában döntő szavuk lehet, továbbá nem arra koncentrálnak, hogy milyen külső követelményeket kell a folyamat végére teljesíteni, hanem a projekt kidolgozása során a belső motivációra épülő tanulás természetes következmény.

A projekt megvalósításának menete

A projekt jól körülhatárolható lépések sorozatából tevődik össze. Az első lépés a *témaválasztás*, melynél lényeges szempont, hogy társadalmi szempontból is jelentős tapasztalatok megszerzésére alkalmas problémászerű helyzeteket keressünk, amelyek kapcsolatban állhatnak valamilyen konkrét helyzettel, a mindennapi élettel, a résztvevők érdeklődésével.

A második lépés a *tervezés*, melyben a problémamegoldás, illetve a közös tevékenység céljára alapozódó folyamat kialakítása, az egymásra épülő lépések egymásutánjának részletes megtervezése történik.

A harmadik lépés a *kivitelezés*. Ennek elemei a *szervezés és adatgyűjtés, témafeldolgozás, és a produktum összeállítása bemutatható formában* mind a cselekvő együttműködés, a probléma jellegének megfelelő taneszközök, különböző munkatechnikák, valamint közösségi, kommunikációs és tevékenységi formák kialakítása, a különböző tantárgyi ismeretek integrációja, az összefüggések felismerésére irányuló gondolkodás fejlesztése érdekében valósulnak meg. Lényeges a folyamat során jelentkező különböző problémák az egész illetve az egyes részcsoportok szintjén történő reflexív megoldása, és szükség esetén az eredeti terv módosítása.

A negyedik lépés a projektek *felülvizsgálata*, melyben az elkészült alkotásnak és az elkészítés folyamatának csoportszintű értékelése, korrigálása történik meg, a végső eredmények kiállítások, beszámolók, viták, bemutatók keretében történő nyilvánosság elé tárása.

Az ötödik lépés a *projekt továbbfejlesztése*, amely során szükség szerint az értékelés eredményei a felvetődő kérdések és további feladatok nyomán új projektek kidolgozása és /vagy az eredmények felhasználása a különböző tantárgyak és műveltségterületek továbbfejlesztése érdekében valósul meg. (Németh -Ehrendhard S. 1999)

A projekt feldolgozás menetének áttekintése mellett nagyon fontos kitérnünk kicsit részletesebben a projektek értékelésére is. Nádasi Mária szerint a projektoktatásban való részvétel új szint visz az értékelés gyakorlatába is. Véleménye szerint a projektoktatásban nincs helye az osztályozásnak, ki kell, hogy szorítsa ezt a minőségi – szöveges vagy írásbeli - értékelés. A projektek értékelésével kapcsolatban több nézőpont is létezik, hiszen sokan gondolják úgy, hogy a projekteket minden gond nélkül lehet osztályozni. Természetesen számos kérdés merülhet fel ennek kapcsán. Ki, hogyan, milyen

módon ítélje meg az eredményt? Vagy az együtt végzett munka során ki, milyen részt vállalt és ezt hogyan lehet számszerűsíteni, egyáltalán kell-e számszerűsíteni. Bevált gyakorlat a projektek értékelésénél a zsűrizéses értékelés is. Ez biztosítja a különböző témájú és tartalmú projektek számszerűsített összehasonlítását, a számszerűsítés pedig magában foglalja az ötfokozatú skála objektív megállapításának lehetőségét. A projektértékelés során felerősödik az önértékelés és a társak értékelése is a feladatmegoldás folyamatában való bevaláshoz kapcsolódóan. A projektmunka eredményei, a prezentáció formái és a témafeldolgozás komplex jellege sokféle teljesítményre, tevékenységre ad lehetőséget. Az értékelésnél a projektmunka során a tanító mellett egyenrangú félként vannak jelen a gyermekek és a projektben résztvevő egyéb személyek is. (Nádasi 2003:34)

8. Stratégiai játékok

A stratégiai játékok használata az oktatás mindennapi gyakorlatában egyre jobban elterjed. Például a sakkoktatás iskolai elindítása, támogatása ösztönzi a táblajátékok pozitív hatásának érvényesülését. „A táblás stratégiai játékok rendkívül hatékonyan fejlesztik a gondolkodást. Miközben vizuális – mozgásos a játék, az elemző-szekvenciális gondolkodásra szoktat. A mozdulatok által beidegződnek a viszonyok, és a gondolkodást tisztítja a vizualitás tudatosodása. Egyszerre fejleszti a logikát és a kreativitást. Alkalmat ad a szabályok használatára, és a szabályok módosítására. Egyszerre tanítja a szabálytartás fontosságát és a szabálymódosítás lehetőségét. A táblás játékok egészen kicsi kortól kezdve segítik az elemek egymáshoz való viszonyának a gondolkodásba történő beépülését. Az olyan kapcsolatok, mint a „mellette”, vagy a „szomszédos”, a „több” vagy a „kevesebb”, a játék során fejlődnek” (Gyarmathy 2012:129) Ezek a játékok a társas helyzetek megélését is segítik. A versengést, az együttműködést, a segítségnyújtást, a fair play küzdelmet is megtanítják.

9. Mozgás, zene, ritmus, ütem, egyensúlygyakorlatok

A digitális kultúrában élő emberek minden törekvés ellenére kevesebbet mozognak. A kevés mozgás gyengíti az ember egyensúlyrendszerét, továbbá nem kellően hatékony a stresszkezelés, és számos egészségügyi probléma is kialakul már nagyon korai életkorban. Gyarmathy Éva szerint lassan az is csodának fog számítani, ha a gyermek hintát tud hajtani. Sok hat-hét éves digitális bennszülött, aki hihetetlen gyorsan képes klikkelni, nem tud már bukfencezni, fára mászni, hintát hajtani. Számos tudományos vizsgálat igazolja, hogy a tanulás sokkal hatékonyabb, ha a gyerekek mozoghatnak közben. Gyakorlati példák mutatják, hogy a zsonglörködés beindítja a diszlexiás gyerekek olvasástanulását, a figyelemzavar miatt alulteljesítő diákok iskolai eredménye jelentősen javul. A labdára irányuló figyelem, a mozgások irányítása, a szem és kéz holisztikus észlelése a zsonglörködés során állandó tréning az agynak. A jóga, tai chi, és a legtöbb távol-keleti küzdősport is előtérbe helyezi az egyensúlyérzék fejlesztését. Az önkontroll megalapozására, erősítésére törekednek, amely fiziológiailag az egyensúlyi ingereken keresztül valósul meg. Minél több egyensúlyozásra van szükség egy tevékenység során, annál nagyobb a hatása. A zene is a kontrollfunkciók kiváló közege. Már a passzív, befogadó módban is idegrendszeri harmonizációt biztosít a zene, de az aktív zenélés, a zenére folytatott ritmusok, mozgások, tánc rendkívüli mértékben fejleszti a kognitív működést. A tánc kiváló lehetőség a belső kontroll fejlesztésére is. A gyerekeknek különösen tizenéves kor körül a fizikai aktivitásnak, tevékenykedésnek vezető szerepet kell kapni a tanulásban és a mindennapi életben. (Gyarmathy 2012:118-121)

10. Művészet

A művészet az érzések és észleletek formába öntött megjelenítése. A kisgyermek szeret alkotni, felfedezni, kipróbálni eszközöket, anyagokat. A játékoság, kísérletezés a lényeg és nem a végeredmény, mint művészi érték. (Gyarmathy 2012: 129) Nagyon lényeges, hogy az iskolai nevelő – oktató munka során minden tantárgy tanításához alkalmazzuk a művészet eszközeit.

11. A digitális eszközrendszer kreatív és adekvát alkalmazása

A tanítási – tanulási folyamat tervezése, szervezése során számos hasznos applikáció áll rendelkezésünkre az oktatásban. A programok használata színesebbé, változatosabbá teszik a tanulást, fokozhatják a tanulók motiváltságát, hatékonyabbá tehetik a differenciálás megvalósítását. A programok rövid összegzését a Módszertani Kincsestár II. fejezetében találhatják meg.

Irodalom

- Báthory-Falus (szerk.) *Pedagógiai lexikon II.* Budapest: Keraban Kiadó.
- Dr. Gyarmathy Éva 2012. *Diszlexia a digitális korban*, Budapest: Műszaki Kiadó.
- Fisher, R. 1999. *Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni?* Budapest: Calibra–Műszaki Könyvkiadó.
- Fisher, R. 2000a. *Hogyan tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal?* Budapest: Műszaki Könyvkiadó.
- Fisher, R. 2000b. *Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni?* 2. kiadás. Budapest: Műszaki Könyvkiadó.
- Hortobágyi Katalin 1991. *Projekt kézikönyv*, Altern füzetek, Budapest: Iskolafejlesztési Alapítvány OKI Iskolafejlesztési Központ
- Kádár Annamária 2012. *Az érzelmi intelligencia fejlődése óvodás-és kisiskolás korban*, Kolozsvár: Ábel Kiadó.
- Kováts - Németh Mária 2010. *Erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig*, Pécs: Comenius Kft.
- Kövecsesné Gósi Viktória: A tanítás-tanulás módszertanának szerepe a tanítóképzésben PEDAGÓGUSKÉPZÉS: PEDAGÓGUSKÉPZŐK ÉS -TOVÁBBKÉPZŐK FOLYÓIRATA (0133-2570): 18 Különszám - Tanítóképzés a múlt és jövő metszetében pp 74-88 (2019)
- Kristen Nicholson –Nelson 2007. *A többszörös intelligencia*, Budapest: Scholastic, SZIA.
- Lénárd Sándor – Rapos Nóra 2009. *Fejlesztő értékelés* Budapest: Gondolat.
- M. Nádasi Mária 2001. *Adaptivitás az oktatásban* Pécs: Comenius Bt.
- M. Nádasi Mária 2003. *Projektoktatás* Budapest: Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet.
- Németh András – Ehrenhard Skiera 1999. *Reformpedagógia és az iskola reformja* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Réthy Endréné (alkotószerkesztő) *A tanítás – tanulás hatékony szervezése* 2008. Budapest: Educatio.
- Spencer Kagan 2001. *Kooperatív tanulás*, Budapest: Önkonet.
- Tari Annamária 2010. *Y Generáció*, Budapest: Jaffa Kiadó.
- Tari Annamária 2011. *Z Generáció*, Budapest: Tericum Kiadó.
- Tari Annamária 2013. *Ki a fontos: Én vagy én?* Budapest: Tericum Kiadó.
- Tari Annamária 2015. *Generációk online*, Budapest: Tericum.
- Tari Annamária 2017. *Bátor generációk*, Budapest: Tericum.
- Sántha, J. & Polonyi, T. (2017). A digitális bennszülöttek és az iskola. In Polonyi, T. & Abari, K. (Eds.) *Digitális tanulás és tanítás*. Debreceni Egyetemi Kiadó. pp. 27-41.
- Lénárd, A. A digitális kor gyermekei. *Gyermeknevelés* 3(1), 74-83. <https://doi.org/10.31074/gyntf.2015.1.74.83>
- Cseh Ágnes Gabriella 2018. A tanulói értékelés széles körű értelmezése a gyakorlat számára, *Tani-tani online folyóirat* (http://www.tani-tani.info/082_cseh) (2018.06.10)
- Kovátsné Németh Mária 2006. Fenntartható oktatás és projektpedagógia, *Új Pedagógiai Szemle*, Budapest: OKI.
- Óhidy Andrea 2011. Az eredményes tanítási óra jellemzői – kooperatív tanulási formák a gyakorlatban. *Új Pedagógiai Szemle*, OKI Bp., www.upsz.hu (2011.03.13.)

II. Hasznos applikációk, online alkalmazások az oktatásban

Összeállította: Kövecsesné G. Viktória - Lampert Bálint - Martonosi Adrienn

Ebben a részben néhány olyan hasznos alkalmazást szeretnénk bemutatni, melyek nagyon jól alkalmazhatók a tanítási-tanulási folyamat tervezése, szervezése során tanteremben és az online oktatásban is.

Közös felület csoportmunkához, projektmunkához elkészült alkotások közös feltöltéséhez, projektekhez, differenciált csoportmunka:

PADLET: <https://padlet.com>

Oktató videó a program használatához: https://www.youtube.com/watch?v=9zRZ_WM8g_0

Aknai Dóra gyógypedagógus által padleten megosztott nyilvános anyagok:
https://padlet.com/doraorsolya/ovoda?fbclid=IwAR0AkkqhrRQn0llyO-pH97tiWBWJ4bIqR7fVC9Tewu-wcj6M_Lh426Qzb7E

LINOIT: <http://linoit.com>

Oktató videó a program használatához:

<https://www.youtube.com/watch?v=DACxEbDHgj8&t=113s>

TRELLO: <http://trello.com>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=dizMHVx3zwc>

Használatát segítő guide:

https://trello.com/guide?utm_source=trello&utm_medium=inapp&utm_content=header-tips&utm_campaign=guide

JAMBOARD: Fehér tábla, okos tábla alkalmazás:

<https://jamboard.google.com/>

Oktató videó a program használatához:

<https://www.youtube.com/watch?v=Tk-vmRPLQ1I>

<https://www.youtube.com/watch?v=3V4RuGZ3dC8>

Önálló tanulás irányításához "idővonalon" kiválóan alkalmas felület:

SUTORI: <https://www.sutori.com>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=N20bQsWKgVg>

Jó gyakorlat:

https://www.sutori.com/story/kirandulas-az-erdobe--QFQEsRfwba2rgDDEmnbztMNe?fbclid=IwAR1LZ4AYCXwpVcnqOrkoUNNwstx2_gU3DOazjT65bF57CPN6x4hZ6mMZ7RQ

Motiválás, differenciált értékelés:

CLASSDOJO: <https://www.classdojo.com/>

Oktató videó: <https://www.youtube.com/watch?v=160dy8SrA38&t=37s>

Játékok gyerekeknek: Különböző típusú játékos feladatok szerkesztésére alkalmas: pl. Szerencsekerék, Keresd a párját!

WORDWALL: <https://wordwall.net>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=dQdnsjPVMWw>

FLIPPITY: <https://www.flippity.net/> : Kártyák, Kvíz, Nyisd ki a lakatot!, Csoportosítsd a szavakat!, Idővonal készítése , Jelvények és feladatok összekapcsolása, Szókereső, Keresztrejtvény, Szókirakó, Bingó, Akasztófa, Memóriakártya
Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=WtAwGxKQX00>

LEARNING APPS: Tankockák: <https://learningapps.org/>
Oktató webinárium: <https://www.youtube.com/watch?v=gJZ9ZX19pkQ>

Tanulókártyák, kvizek, játékok készítése:

QUIZZZ: <https://quizizz.com>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=B2xXNIMfnfs>

KAHOOT: <https://kahoot.com/schools-u/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=OvQcSZZthFE>

QUIZLET: <https://quizlet.com>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=990TjGfn8mQ>

MENTIMETER: <https://www.mentimeter.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=MbsjP1seAtc>

Infografika, poszter, szemléltető anyagokat készítő programok:

EASEL.LY: <https://www.easel.ly/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=yjuTXcNtf98>

PIKTOCHART: <https://piktochart.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=SzI9RzvnwZA>

Látványos és figyelemfelkeltő hírleveleket, bemutatókat és dokumentációk készítése, kép keresés:

SWAY: <https://sway.office.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=sKYPAADKpEo>

Jó gyakorlat:

<https://sway.office.com/IwmEgXiLvXxbSaZw?ref=Link&fbclid=IwAR1Qw5gnGXbHcfzZ50Hfw3EorgkFMpYCuPS7w-GzGo6qGtrCfmGssayuJKg>

PINTEREST: <https://hu.pinterest.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://help.pinterest.com/hu/guide/all-about-pinterest>

Tanítás segítése, támogatása:

LAPODA: <http://www.lapoda.hu/szoftverek/lapodamese>

Oktató videó a program használatához: https://canvas.tpf.hu/courses/133/pages/3-slash-4-lapodamese-keszsegfejlesztes?module_item_id=5868

Alkalmazása: https://www.youtube.com/watch?time_continue=19&v=inZC8n1acJ0&feature=emb_1ogo

OKOS DOBOZ: játékok, feladatok tantárgyakhoz, különböző évfolyamokhoz
<http://www.okosdoboz.hu/>

Alsós magyar irodalom feladatok: <http://www.okosdoboz.hu/gyakorlas/1-4-osztaly/magyar-irodalom/osszes-temakor>

Felső magyar irodalom: <http://www.okosdoboz.hu/gyakorlas/5-8-osztaly/magyarirodalom/osszes-temakor>

VIDEÓTANÁR: tesztek, videó tanórák, versenyek: <https://www.videotantar.hu/>

ZANZA TV: videós oktatóportál középiskolásoknak: <https://zanza.tv/>

FEJLESZTELEK: <http://www.fejlesztelek.hu/>

TÖRIZZ OTTHON: Készülj fel a történelem órákra!

<http://torizzotthon.hu/?fbclid=IwAR0nfWIp-Sbyq3EzcEB3Rvc2G90i91cOykuYa8cjLVufD0H3QCHRu8N2IE0>

TÖKÉLETLEN TÖRTÉNELEM: <https://www.youtube.com/watch?v=ia-33WB5-r0>

TANKÖNYV KATALÓGUS: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/>

Szimulációk:

PHET: <https://phet.colorado.edu/hu/>

QUIVER: <https://www.youtube.com/watch?v=9LpHUG5IO2c>

ARLOOPA: <https://arloopa.com/>

Szófelhő generátor:

WORDART: <https://wordart.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://www.youtube.com/watch?v=tYBFYrBJ2TU>

WORDCLOUDS: <https://www.wordclouds.com/>

Oktató videó a program használatához: <https://kreativwebdesigntanfolyam.hu/keszits-izgalmas-szofelhot-gyorsan-es-ingeny-videos-utmutatoval>

BOOK CREATOR: E-book készítő szoftver

<https://vimeo.com/131450761>

<http://tanarblog.hu/cikk/book-creator-e-book-keszito-szoftver-windows-ra-is>

<https://www.youtube.com/watch?v=9o5v0OySHno>

Gyakorlás:

KAHOOT: Játék alapú tanulási környezet.

Oktató videó a program használatáról: <https://kahoot.com/>

BAAMBOOZLE: Játékos feladatok készítését segítő oldal-

Oktató videó a program használatáról: <https://www.baamboozle.com/>

Online prezentálás:

PREZI – Látványos prezentációk készíthetők ezen az oldalon.

Oktató videó a program használatáról: <https://prezi.com/hu/>

GOOGLE DIÁK: Prezentáció szerkesztő

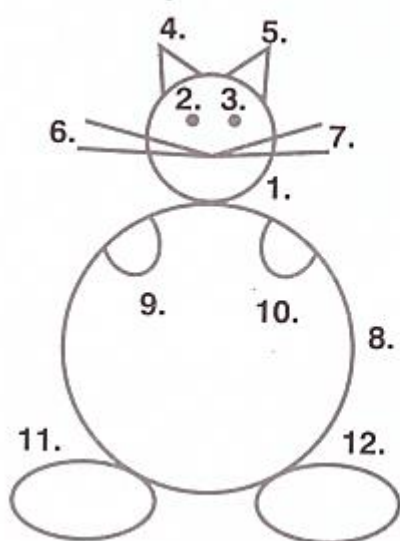
Oktató videó a program használatáról: <https://www.google.hu/intl/hu/slides/about/>

III. Mozgásos játékok, fejlesztő játékok

Összegejtötte: Kovács Henriett szakvezetö tanító, Kárpáti Zsuzsanna szakvezetö tanító

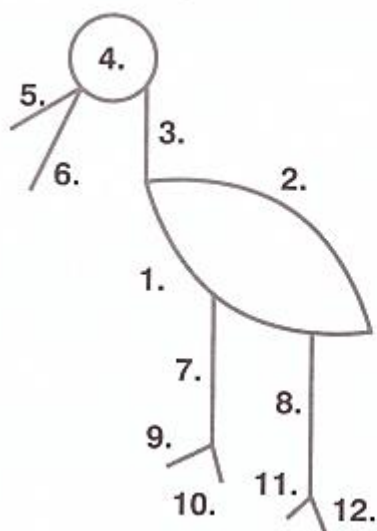
Forrás: Ugróiskola, Szemezgetö- Mondókák, versek, mesék, fejlesztö játékok kicsiknek, Pedellus Tankönyvkiadó KFT, Debrecen 2009., Összeállították: Batáné Murányi Erika, Kis Gyuláné, Koncz Antónia

Versek, mondókák a grafomotoros fejlesztéshez

1. Ugribugri
2. tarka
3. macska
4. itt a
5. füle,
6. ott a
7. bajsza.
8. Doromboló hasikája,
9. rajta
10. a négy
11. lábacs-
12. kája.

Kép forrása: Ugróiskola, Szemezgetö- Mondókák, versek, mesék, fejlesztö játékok kicsiknek, Pedellus Tankönyvkiadó KFT, Debrecen 2009.

1. Gólya, gólya
2. hosszúláb,
3. hol kezdődik
4. a világ?
5. A tó
6. szélén
7. ring a
8. nád.
9. Ott kez-
10. dődik
11. a vi-
12. lág.

Kép forrása: Ugróiskola, Szemezgetö- Mondókák, versek, mesék, fejlesztö játékok kicsiknek, Pedellus Tankönyvkiadó KFT, Debrecen 2009.

	Ess eső, ess! Holnap délig ess! Hullj a rétre, a vetésre, ess eső, ess!		Olyan, mint az alagút, száz autó arra fut.
	Hinta, palinta, hintázik Palika. Hadd szálljon az égbe, föl a messzeségbe.		Cica farka tekereg, reszkessetek, egerek! Kerekítem, nyitva hagyom, cica farkát így rajzolom!
	Hová tegyem a kabátom? Itt a fogas, ráakasztom. Akasztója jobbra áll, fogason lóg a kabát.		Villanydróton fecskék ülnek, eresz aljához repülnek.
	Kis csészédnek letört füle, ne szomorkodj ezért, Tünde.		Fészek vár a fecskepárra, többen lesznek már a nyárra.
			Poros úton kocsi zötyög, négy kereke gyorsan pörög.

Kép forrása: Ugróiskola, Szemezgető- Mondókák, versek, mesék, fejlesztő játékok kicsiknek, Pedellus Tankönyvkiadó KFT, Debrecen 2009.

Artikulációt, helyesejtést fejlesztő mondókák, nyelvtörők, nyelvgyötrők

MAGÁNHANGZÓK

á	Rácvásári vársáncnál fácánt vásár Csák Lázár
	Lármás háznál fáklyás bál- csámpás Lázár csárdást jár
e	Hebrenkedett Benedek. S levert fenn egy cserepet.
e, é	Egérke, fehérke, beszalad a vetésbe. Te fürge menyétke, uccu neki, te érd be.
	Hét szép pékné s hét vén pék nézi néném fényképét.

o, ó

Kódorgott a
 botor pók
 bojt, rojt, kóc, fog
 jobban port.

Bözödön a
 köd mögött
 öt tököt lök
 öt kölyök.

Göndörödő
 szösz között
 öt pöttöm csósz
 hóbörög.

ö, ő

Körbe pörge görbe körte
 hat gödörbe vak tükörbe
 fürge ürge sürg e zúrbe
 öt gyötörd te rőt ökörke.

Görögdinnye, török tök,
 szerda után csütörtök,
 török-börög hóbörög
 egy zsák diót megtörök.
 Csörgő-börgő mogyoró
 te leszel most a fogó.

MÁSSALHANGZÓK**r**

Repülőről minden kicsi,
 aki repült el is hiszi.
 mint a gyufáskatulyák.
 r-r-r-r-r....

*mozgással kísérfni
 hangoztatás hangerővel*

z

Méhecske, hová mész?
 Keresem hol a méz.
 Ha odébb keresed,
 lelhetsz egy keveset,
 z-z-z-z-z...

*„Odébb helyett lehet
 iránymegadáással: pl. balra, jobb
 stb...*

m

Irgum burgum, a vén medve,
 lóg a nyelve, rossz a kedve
 Kevés volt a mézadagja.
 Percek alatt mind felfalta.

mozgással

s

Szél úrfi a becsületes nevem,
 lefújok ősszel minden falevelet.
 s-s-s-s-s...

mozgással

Nyelvtörők, nyelvgyötrők

Jobb egy lúdnyak tíz tyúknyaknál.

Kilencöles köleskaszal.

Kicsi kacska, kicsi kecsge, csíz csacsog-e, kocsi recseg-e.

Potyogó orsó, kotyogó korsó, rotyogó borsó.

Motyogó kutya, lötyögő gatyka.

Öt török öt görögöt dögönyöz örökös örömök között.

Piros, csíkos cinkcsészében cukros csirkecomb.

Nem minden fajta szarka farka tarkabarka, csak a tarkabarka fajta szarka farka tarkabarka.

Mondókák, versek, játékok az előkészítő időszak képességterületeinek fejlesztéséhez

Sétálunk, sétálunk,
erdőt, mezőt bejárunk,
dimbet, dombot megmászunk
mikor aztán elfáradunk,
egy kisdombra lecsücsülünk
csücs!

Bújj be béka a bokorba,
arra lépdél most a gólya,
ha ráatalál hosszú csőre,
nem mégy többet esküvőre.

*Nagymozgás-járás térdemeléssel, ugrás, egyensúlygyakorlat -guggolás
(Egy gyerek a béka, két-három gyerek a gólya, a többiek guggolnak, ők a bokrok. A béka egyik bokortól a másikig ugrál. A gólya magas térdemeléssel lépked, és a mondóka végén megpróbálja elkapni a békát.)*

Én vagyok a százlábú,
mindig cipészhez járok,
száz cipő közt mindig akad,
amelyik már lyukas, szakadt.
Így hát amíg élek s lépek,
munkát adok a cipésznek.
(Lőrincz Miklós)

Nagymozgás-mászás különböző tempóban, szem- láb koordináció (nem szabad elengedni a másik bokáját) verbális fejlesztés, versmondás közben egymás bokáját fogják.

Csacsifogat

Csacsi híz,
kicsi kocsi.
Kicsi kocsi nyekereg.
Hej, te gazda,
lusta gazda,
zsirozd meg a kereket.
(Ténagy Sándor)

Nagymozgás, járás feladattal, térészlelés, a tér bemozgása, testséma az elülső és hátulsó rész megismerése, verbális fejlesztés, párosával játszásk a gyerekek. Egyikük hátat fordít a másiknak, hátra nyújta a kezét, amit a másik megfog. A versmondás közben így halad a csacsifogat.

Labdajáték

Száll a labda, röpp, röpp,
Száll rajta a pötty, pötty.
Kislány dobja, fiú kapja,
Itt a labda, ott a labda.
(a labda dobálása)

Dobd a labdát le, fel,
Kapt el a kezeddél,
Itt a labda, hol a labda,
Fiú dobja, kislány kapja.

Száll a labda, röpp, röpp,
Száll rajta a pötty, pötty.
Jobbra-balra és forgatva,
Sose essen le a porba!

*Szem-kéz koordináció, verbális fejlesztés,
testrészek irányok cselekvések
(A gyerekek párban állnak és egymásnak dobálják a labdát.)*

Zöld erdőben jártam, virágok között.
Ott láttam egy törpét, szalonnát sütött.
Mondtam neki, hogy adj egy falatot,
Rám nézett a törpe és fityiszt mutatott.

Dombon török a diót, a diót,
rajta vissza, mogyorót, mogyorót,
tessék kérem megbecsülni
és egy kicsit lecsücsülni,
csücs!

*A gyerekek a pedagógussal szemben ülnek. Térdük felhúzáva, talpuk a talajon. A két tenyerük is a földön. Minden ritmusra egy kéz egy láb emelése egymás után.
Változatok: két láb között a két kéz, kéz-láb, kéz-láb balról jobbra és visszafelé.
pl. láb-kéz-kéz láb ,kéz-láb-kéz-láb*

Paripám csodaszép pejkó,
ide lép, oda lép, hejhó!
Amikor paripám ballag,
odanéz valahány csillag.
Amikor paripám táncol,
odanéz a nap is százszor.

*A gyerekek törökülésben ülnek, kezük a térdükön.
Minden ütemre vállmelés: -jobb váll, -bal váll, -mindkettő.
A 3 mozdulat ismétlődik a vers végéig.*

Relációs szavak, térbeli tájékozódás

Tamkó Sirató Károly: Világos ez!

Kérdező: Tudja-e kend,
merre van fent,
merre van lent,
merre van kint,
merre van bent

Felelő: Megmondom mind,
ha itt van kend,
erre van fent,
arra van lent,
emerre kint,
amarra bent

ha ott van kend,
arra van fent,
erre van lent,
amarra kint,
emerre bent.

(A gyerekek körben állnak. A kör közepén egy karika van, amelyben a kérdező áll. Az irányokat a gyerekek mutatják neki.)

Motiváció az első tanítási napra

Kisiskolás az én nevem
Kiskolás az én nevem,
ki nem hiszi jöjjön velem,
iskolába sietek én,
nem ülök már anyám ölén.

Iskolában jól figyelek,
ha kérdeznek megfelelek.
Tanulok is szorgalmasan,
piros pont lesz a jutalmam.

(Énekelni is lehet a Debrecenbe kéne menni dallamára.)

Motiváció ceruzafogás tanításához

A ceruza tanácsa

Két domb között völgy ölében,
meglapulok puhán, szépen.
Ne szoríts, mert fáj nekem,
Ha rágsz, azt nem szeretem!

Kézlazítók, pihentetők, ujjtornához felhasználható mondókák, versek

Húzzad, húzzad magadat, *(mutatóujj)*
én is húzom magamat, *(középsőujj)*
szél fújja szoknyámat, *(gyűrűsujj)*
lobogtatja ruhámat, *(kisujj)*

(Az ujjak kampószerűen egymásba fonódnak)

Lementem a pincébe

vajat csipegetni,
utánam jött édesanyám
hátba veregetni.
Nád közé bújtam,
nádsípót fűjtam,
az én sípom így szól:
di-dá-dú,
te vagy az a
nagy szá-jú.

*(Kéztorna, – ujjak egyesével lépegetnek, – csipegető mozdulatok – lépegetés – legyintés
csuklómozgással – furulyázó mozdulatok)*

Pitty-potty (részlet)

Pitty-potty, pitty-potty
pittyen pöttyen
ereszen a jégcsap
meg-megcsöppen
(Kányádi Sándor)

(Az ujjak az esőcseppek, a padon kopognak.)

A számárnak nagy a füle
mégsem ő a fülemüle.

(A fülek tenyerek, fej mellett zárt ujjakkal mozgatni: előre , hátra, balra, jobbra...)

Így ketyeg az óra: tik-tak, jár!
Benne manócska kalapál.
Ha megáll az óra és nem jár.
manócska alszik nem kalapál.

(A mutatóujjak jobbra-balra mozognak, öklök egymásra ütügetése, kézfej forgatása, alvás utánzása.)

Lics-locs locsogó,
esik eső, hull a hó.

Csipp-csepp csöpögő,
jégolvad az ereszről.

(A pad ütügetése tenyérrel, az ujjak fürgén kopognak.)

Gyertek, gyertek, gyermekek,
kását főztem, egyetek.
Addig biz'a nem esztek
míg forgácsot nem szedtek.

(A kezek széttárása, két kézzel arc simogatása, Az asztal ütügetése, a tenyér csiklandozása, a kézfej csipkedése, az ujjak mozgatása padon, az ujjak szétnyitása.)

A játékok forrása: Ugróiskola, Szemezgető- Mondókák, versek, mesék, fejlesztő játékok kicsiknek, Pedellus Tankönyvkiadó KFT, Debrecen 2009., Összeállították: Batáné Murányi Erika, Kis Gyuláné, Koncz Antónia

További mondókák, ujjtornáztatók

Ujjaimat tornáztatom, közben vígan mondogatom:

Föl, le, föl, le, fordítom.
Zongorázom, furulyázom.
A csacsinak iázom.
Erős lett már a kezem,
A tornát be is fejezem.

(A mondókát utánzó mozgással kísérik.)

***

Kiskezemet megmozgatom, ujjaimat tornáztatom.
Tésztát gyúrok, zongorázok, szép dalokat furulyázok.

Kesztyűt húzok, meleget, hóembert is építek.
Elrepül a kismadár, búcsút intek néki már.

(A mondókát utánzó mozgással kísérik.)

***

Hüvelykujjam korán kelt, az ablakon kopogott.
A négy testvér kiugrott, köszöntötték, jó napot!

***

Hüvelykujjam almafa.
Mutató ujjam megrázta.
Középső ujjam felszedte.
Gyűrűs ujjam hazavitte.
A kicsi meg mind megette.
Megfájdult a hasa tőle.

***

Volt egyszer egy mag.
Elkezdett nőni, nőni.
Kibújtak az ágai.
Kirügyeztek a levelei.
Jött egy szellő, megfújta.
Jött egy vihar, megfújta.
Egyszer csak, reccs, kidőlt a fa.
(A mondókát utánzó mozgással kísérik.)

***

Itt a kezem, jobb és bal.
Összeütöm, megszólal.
Itt a kezem, bal és jobb.
Most kell vele tapsolnod.

***

Ez a malac piacra megy. (hüvelykujj)
Ez itthon marad. (mutató ujj)
Ez kap finom pecsenyét. (középső ujj)
Ez semmit se kap. (gyűrűs ujj)
Ez a kicsi visít nagyot: Uí, uí, éhes vagyok! (kis ujj)

***

Ceruzafogás tanításánál mondjuk:

Két ujj közt a völgy ölében
Meglapulok puhán, szépen.
Ne szoríts, mert fáj nekem.
Ha rágsz, azt sem szeretem.

Mozgásos mondókák, amelyeket utánzó mozgással, mutogatással mondunk el:

Tó vize, tó vize csupa nádszál.
Egy kacsa, két kacsa odacsászkál.
Sárban ezer kacsa bogarászik.
Reszket a tó vize, ki se látszik.

***

Dombon állt egy házikó.
Házikóban ládikó.
Ládikóban volt egy tálca.
A tálcán meg hat pogácsa.
Arra járt egérke.
Mind megette ebédre.

***

Előre a jobb kezedet, utána hátra!
Előre a jobb kezedet, utána rázzad!
Utána ugi-bugi, utána forgás!
Tapsolj egyet pajtás.

***

Előre a bal kezedet...
Előre a jobb lábadat...
Előre a bal lábadat...
Előre a jobb füledet...
Előre a bal füledet...

***

Talpra ugorjunk kis gyerekek!
Lökd ki előre a kezedet!
Most fel az égbe, most meg le!
Csípőre téve végezd be!

A derekad hajtsd oldalra!
Először jobbra, majd balra!

Buksid előre, hátra jár.
Állj egyenesen, mint a nád!

Ha kicsi vagy is, guggolj le!
Nyújtsd ki a lábad előre!
A kezedet is! Ne nevedd!
Talpra ugorjon, ki ügyes!

***

Töröm, töröm a mákot.
Sütök vele kalácsot.
Megzsírozom, megvajazom.
Mégis, mégis neked adom.

Töröm, töröm a mákot.
Sütök vele kalácsot.
Édes mézzel dagasztom.
Neked adom galambom.

Irodalom:

Szabó Borbála (1996): *Mozdulj rá! Mozgással kísért vers-és mondókaegyűjtés*. Logopédia kiadó

T. Aszódi Éva ((2019): *Cini-cini muzsika*. Móra könyvkiadó

Rosta Katalin-Rudas Zsuzsanna-Kisházi Gergely (2006): *Hüvelykujjam...;* Logopédia kiadó

IV. Óravázlatok – 1. osztály

Magyar nyelv (írás)

Tantárgy: Magyar nyelv (írás)

Gyakorlóiskolai osztály: 1. osztály

Tanító: Burán-Schermann Friderika - tanító, szakvezető

Témakör: Az írott kisbetűk megtanítása

Tananyag: A kis írott á betű alakítása és kapcsolása

Az előző óra anyaga: A kis írott t betű vázolása, írása. (Olvasás: A kis és nagy nyomtatott á, Á betűk megismerése, az a-á differenciálása)

A tananyagot megalapozó ismeretek: Az eddig tanult kis írott betűk: a, i, í, m, o, ó, e, l, u, ú, t.

Tanítás-tanulási feladatok:

1. Írás: A kis írott á betű vázolása, írása, kapcsolása
2. Beszédművelés: helyesejtési és beszédfejlesztési gyakorlatok a tananyaghoz kapcsolódóan
3. Olvasás: betűk, szavak, betűhívó vers olvasása

Képzési feladatok:

A vizuális és alakemlékezet; a figyelem, az észlelés, az összehasonlító, az analizáló-szintetizáló képesség, valamint az anyanyelvi kulcskompetenciák fejlesztése.

Nevelési feladatok:

Az írástanítás egészségügyi feltételeinek gyakorlása.

Módszerek:

bemutató, szemléltetés, magyarázat, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, játék

Tanulásszervezés:

frontális osztálymunka, egyéni munka, páros munka

Taneszközök, szemléltetés:

Az én ábécém tk., mf., Gyöngybetűk mf., előírt vázolólapok, hívókép, betűkártyák, tábla, digitális tábla, digitális tananyag, hanganyag, fehér és színes kréta, postairón, grafit ceruza

Szakirodalom:

Szabó Ágnes, Molnár Andrea (2003) *Kézikönyv Az én ábécém első osztályos anyanyelvi tankönyvcsaládhoz*. Apaczai kiadó

Kernya Róza (2008): *Az anyanyelvi nevelés módszertana - Általános iskola 1-4. osztály*. Trezor kiadó

I. Szervezési feladatok

8:00

1. A táblakép előkészítése
2. A hetesek jelentése
3. Szükséges felszerelések előkészítése - asztalrend
4. Értékelési szempontok felsorolása (helyes testtartás és -ceruzafogás, szabályos betűalakítás, tanulási szokások megtartása)

1. A tanult betűelemekhez kapcsolódó mondóka elmondása nagy ajakmozgással, közben a betűelemek pontos vázolása a levegőben 2'

Tanítói utasítás: Mondjátok és mutassátok velem együtt a betűelemes mondókát!

Nagy kerítés - kis kerítés, kezdődik a házépítés.
 Kis ponty akadt a horogra. Ruhát teszek a fogasra.
 Alul kerek csészevonal, felül hajlik, mint a fonal.
 Ferdén fel, balra kerekre, egyenest le, s itt a fecske.
 Egyenest le, balra fel, a kis fecském így száll el.
 Hullámzik a Balaton. Föl, le, föl! Lerajzolom.
 Kerekítem karikám, kerek, mint a kislabdám.
 Kunkori a cica farka, kerekítjük balra s jobbra.
 Cica farka és a cica, lyukas így a két karika.

2. Nyomatott és írott kisbetűk, valamint pár nyomatott nagybetű párosítása/csoportosítása betűkártyákkal 6'

Tanítói utasítás: Minden tanuló kap egy betűt öntapadós papíron. Az azonos hangot jelölő betűk kerüljenek egy csoportba! Amikor kialakultak a csoportok, felhelyezzük a táblára a betűkártyákat. Betűhívó képek a táblán segítenek.

L, M, E, A, a, i, í, m, o, ó, e, l, u, ú, t, kis írott párjaik (26 betűkártya - 26 tanuló)

3. *Ki vagyok én? című játék a betűkkel* 2'

Tanítói utasítás: Játsszunk *Ki vagyok én?* játékot! Kiválasztok egy kisgyereket, akinek a homlokára ragasztok egy betűt. Ő megkérdezi, Ki vagyok én? Felszólít egy tanulót. Akit felszólított, mond egy olyan tulajdonságot, ami a fenti írott betűre jellemző. A játék a betű kitalálásáig tart. A kitalált betű felkerül a táblára. Egy értelmes szót rakunk ki belőle. - Ati (fiú név kis írott betűkkel)

4. *Formafelismerés érzékeléssel* 2'

Tanítói utasítás: Párban fogunk dolgozni. Mindenki forduljon a székén ülve jobbra. Az egy padban ülők alkotnak egy párt. Minden tanuló kap egy kis betűkártyát, amit nem mutathat meg

a társának. A párjuk hátára kell felírni a betűkártyán lévő kis írott betűt. Ellenőrzés a betűkártya megmutatásával.

- Párcsere. (a, í, í, m, o, ó, e, l, u, ú, t - 26 betűkártya, páronként eltérők) Betűkártyák bekészítve a munkafüzetbe.

III. Motiváció, ráhangolás

8:13

1. *Zenehallgatás, éneklés*

2'

- Halász Judit: Ákom-bákom (gyerekdal, animáció)

https://m.youtube.com/watch?v=_JDhsk4HjV0 (1:39)

Tanítói utasítás: Hoztam nektek egy kis animációt. Figyeljük a képsorokat és hallgassuk meg a dalt, aki ismeri, énekelje bátran!

2. *Artikulációs gyakorlat – nyelvtörő*

1'

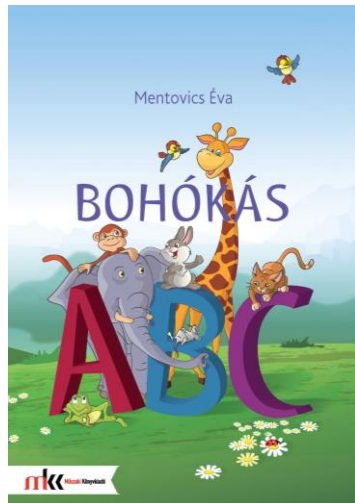
Tanítói utasítás: Ismételjétek utánam az olvasás órán már tanult nyelvtörőt tempóváltással (lassú, közepes, gyors)!

- Ádám bátyám pávát látván száját tátván, pávává vált.

3. *Az á betűhöz tartozó betűhívó vers tanítói bemutatása*

2'

Tanítói utasítás: Hallgassátok meg a következő kedves kis verset! Figyeljétek meg, melyik hangot halljátok benne gyakran!

Mentovics Éva: *Bohókás ABC*

IV. Célkitűzés

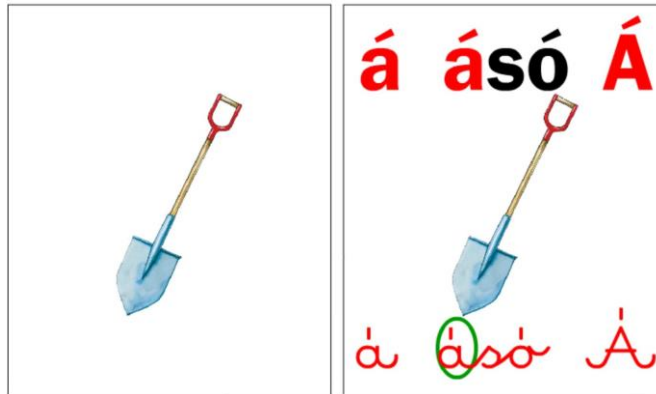
8:18

A mai írásórán az előző olvasásórán megismert kis nyomtatott á betű kis írott párját tanuljuk meg.

1. *Az á betű tanítása*

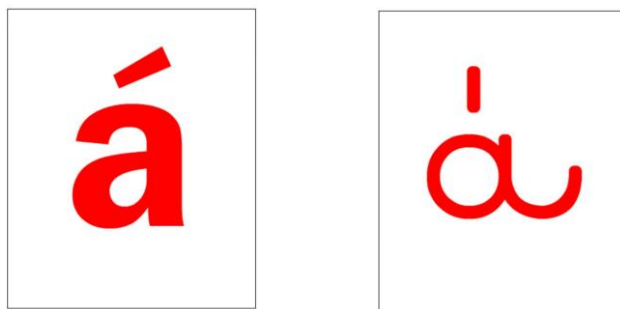
5'

- a) *Az á betűhöz tartozó hívókép (ásó) megfordítása (melyen már az írott betű is megjelenik), leolvasása, az írott betű megnevezése*

- Ez itt a kis írott á betű.

- b) *A kis nyomtatott és a kis írott á betűk összehasonlítása betűkártyákkal*

- Miben egyeznek meg? - Mindegyik kicsi, magánhangzók.
- Miben különböznek?
- Az egyik nyomtatott, a másik írott

- c) *Az írott betű levezetése a nyomtatottból*

- A nyomtatott kisbetű felírása a táblára fehér krétával nagy méretben, majd átírása sárgával.

- d) *Az írott kisbetű elemeire bontása (analízis)*

- A kis írott á betű áll egy kis körvonalból, egy kis horogvonalból és egy vonásból (ékezetből) - táblai írás, tanítói bemutatás nagy méretben

- e) *Az írott kisbetű alakításának bemutatása nagy alakban (szintézis), az írásmozgás megfigyeltetése*

- Kezdőpont az óra kettésénél van. Innen kerekítem balra, érintve az első segédvonalat, majd jobbra az alapvonalat, a kör bezárva, innen kis horogvonal egyenesen le, majd ívelése az alapvonalat érintve jobbra, a második vékony vonaltól vonás egyenesen le.

a) A kis írott á betű vázolása függőleges síkban, a levegőben, egyre kisebbedő méretben
6'

- Vázoljuk a levegőben a kis írott á betűt nyújtott karral, könyökből, csuklóból!

b) A kis írott á betű vázolása vízszintes síkban

- A betű vázolása a padon az ujjunkkal

Helyes testtartás és ceruzafogás megbeszélése - mondóka

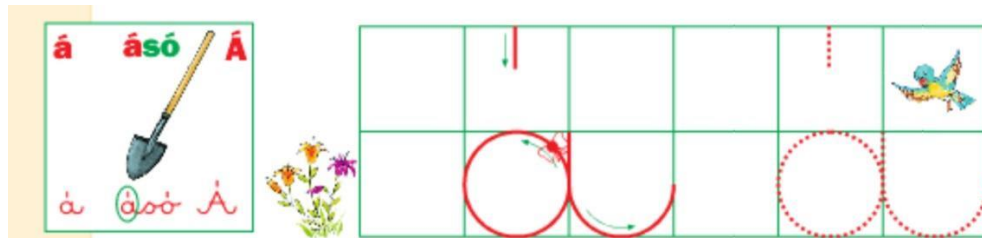
Két ujjammal megcsippentem, harmadikkal megtámasztom.

Két ujjamat behajtom a tenyerembe, a ceruzát ráfektetem a kezemre.

A ceruzát a faragott része felett fogom meg.

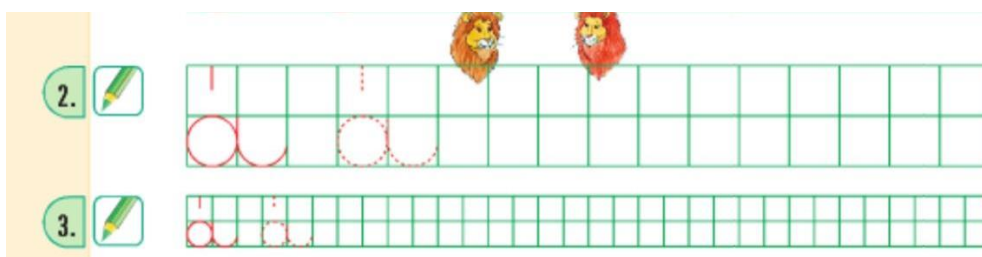
- A betű vázolása előre megírt, sokszorosított, hajtogatott írólapon

- Az új betű vázolása négyzetrácsban egyre kisebbedő méretben Gyöngybetűk mf. 40.o. fejléc, 1.2.3. feladat - táblai bemutatás - DIGITÁLIS tananyag (írás négyzetrácsban)

Idő esetén a vázolás folytatása egyre kisebbedő méretben.

Időhiány esetén 40./2.3. házi feladat.

- Ujjlazító gyakorlat, kéztorna:

Ujjaimat tornáztatom, közben vígan mondogatom:

Nyitom, zárom, szorítom, fel, le, fel, le, mozgatom.

Kifordítom, befordítom, lefordítom, felfordítom,

Zongorázok, furulyázok, ujjaimat összerázom.

Ügyesebb lett a kezem, a tornát be is fejeztem.

3. A kis írott á betű elhelyezése vonalrendszerben

8:30

a) Tanítói bemutatás és magyarázat a táblán vonalrendszerben (kezdőpont, vonalvezetés befejezés) - DIGITÁLIS tananyag (írás vonalrendszerben)

2'

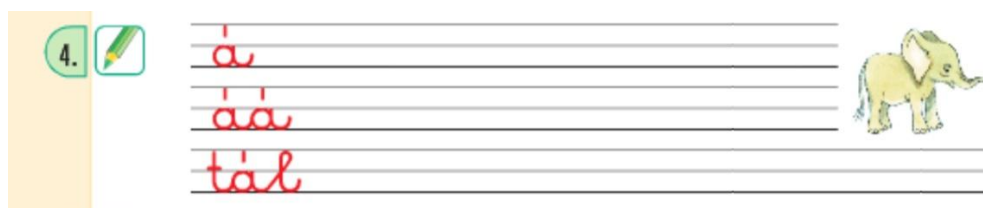
- A tanulók 1 sort írnak grafit ceruzával a Gyöngybetűk mf. 40.o. 4. feladatában kisujjnyi helykihagyással.

4. Betűkapcsolások írása

8:32

- Kapcsoljuk a kis írott á betűt a már tanult írott kisbetűkhöz! Gyöngybetűk mf.40.o.4. áá, tál

- Kis írott á-hoz á kapcsolása cés kötéssel; Kis írott t-hez á kapcsolása cés kötéssel, majd

kis írott á-hoz l kapcsolása hurokvonalas kapcsolással.

4'

- Házi feladat bejelölése:

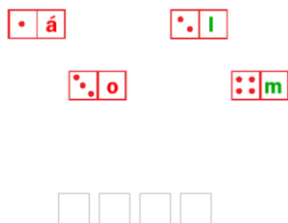
40.o.5. Nyomtatottról írottra másolás

40.o.6. Írottról írottra másolás

5. Szóalkotás - nyomtatottról írottra másolás

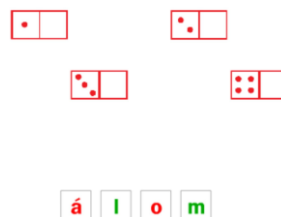
8:36

- Gyöngybetűk mf. 40.o.7. álom szó írása - előtte DIGITÁLIS tananyagon tanulói

bemutattatás

3'

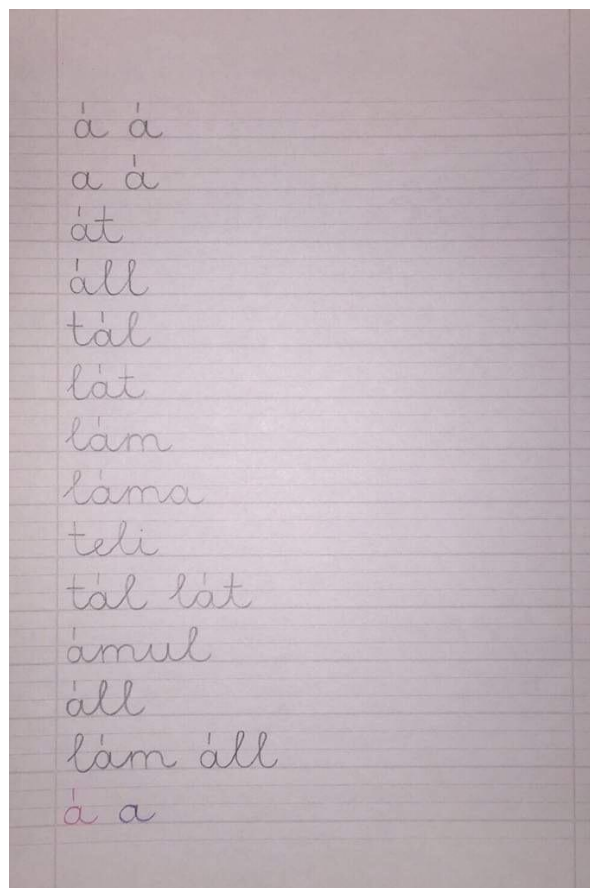
Időhiány esetén a nyomtatottról írottra másolás házi feladat.

5.
tát tát áll

6. lát
ámul

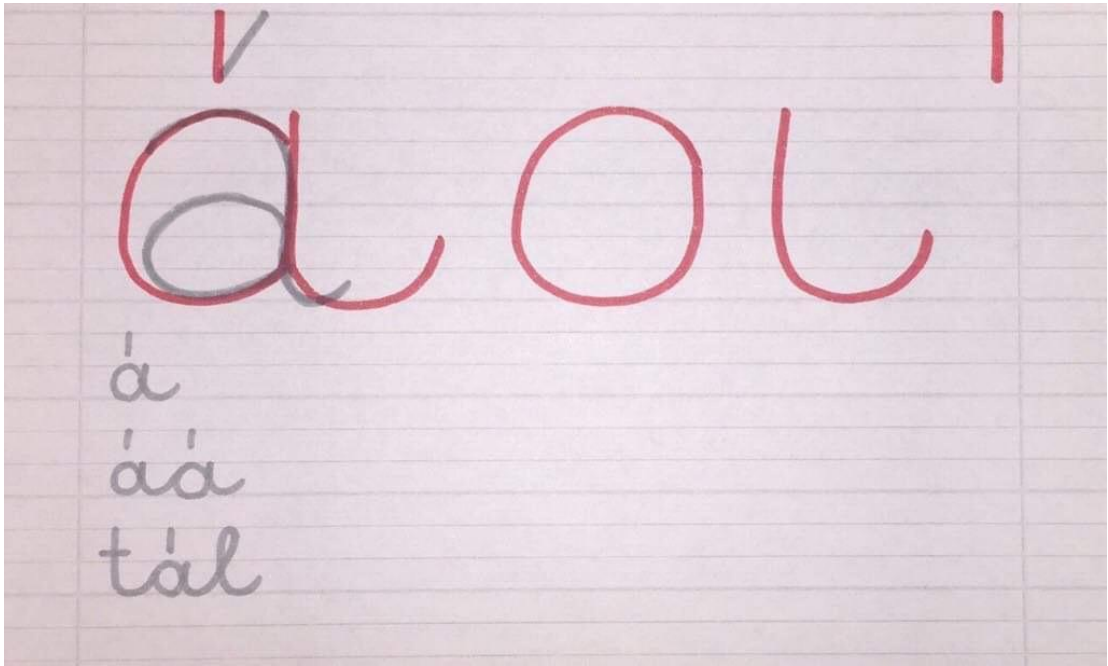
7. lát
ámul

1. Házi feladat kijelölése: betűk és betűkapcsolások írása Gyöngybetűk mf.40.o.5., Kék csillag tanító által előírt írásfüzet, és a fent bejelölt feladatokból, amire nem jutott idő

Füzetkép:

2. Az órai munka értékelése
3. Rendteremtés, elköszönés

A TÁBLA KÉPE

Magyar irodalom (olvasás)

Tantárgy: Magyar irodalom (olvasás)

Osztály: 1/a. osztály

Készítette és tanította: Kovács Henriett

Témakör: Hang- és betűtanítás

Tananyag: Az „l L” hang és betű tanítása

Tanítási- tanulási feladatok:

- **Beszédművelés, beszédfejlesztés:**
Artikulációs gyakorlat
Hangerő- és ritmusgyakorlat
- **Olvasás, szövegértés:**
A tanult hangok és betűk felismerése
Betűtanítás algoritmus szerint
Összeolvasási gyakorlatok

Képzési feladatok:

- A beszédkészség, szóbeli kifejezőképesség fejlesztése
- Az írásképesség erősítése, a vizuális és alakemlékezet fejlesztése
- Az irányított figyelem fejlesztése
- A tájékozódó képesség fejlesztése (irányok)
- Az analízis-szintetizáló képesség fejlesztése
- A kulcskompetenciák közül az anyanyelvi és digitális kompetencia fejlesztése

Nevelési feladat:

Pontos és igényes feladatvégzés

Módszerek:

beszélgetés, a tanulók önálló megfigyelései, gyakorlás, megbeszélés, szemléltetés, magyarázat, játék, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés:

frontális munka, egyéni munka

Taneszközök, szemléltetés:

Esztergályosné Földesi Katalin: Az én ábécém című olvasókönyv 42-43.o. (OFI, Bp.2013), Az én ábécém munkafüzet 29. o. (OFI, Bp. 2013), tematikus kép, betűkártyák, hívóképek, interaktív tananyag (volt Apáczai Kiadó interaktív tananyaga), tábla, korongok

Irodalom:

Kézikönyv Az én ábécém első osztályos anyanyelvi tankönyvcsaládhoz (Apáczai Kiadó Celldömölk, 2012), Robert Fisher: Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal (Műszaki Kiadó, Bp.2010), Adamikné Jászó Anna- Kálmánné Bors Irén- Kernya Róza- H. Tóth István: Az anyanyelvi nevelés módszerei- Általános iskola 1-4.osztály 69-76.o. (Trezor Kiadó Bp., 2008)

I. Szervezési feladatok

- táblakép elkészítése
- taneszközök előkészítése
- értékelési szempontok felsorolása (figyelem, fegyelem, tanult hangok és betűk felismerése, összeolvasás)

II. Beszédművelés, beszédfejlesztés

1. Hangerő- és ajakartikulációs gyakorlat

Feladat: Jákobnak volt hat fia c. mondóka elmondása

- Mondjuk el a mondókát nagy ajakmozgással, beszédhangerővel!

- Mondjuk csak magánhangzósan! Ügyelj a hangok tiszta ejtésére, a magánhangzók időtartamára, és a nagy ajakmozgásra!
- Mondjuk soronként változó hangerővel! (tanítói jelzésre)

2. Ritmusgyakorlat

- Feladat: Dió, dió...c. mondóka elmondása, ritmuskopogással kísérve
- Mondjuk el közösen a mondókát, kísérjük kopogással és tapssal!

Módszerek: gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói, pontos gyakorlatvégzés esetén szóbeli dicséret

III. Az eddig tanult hangok és betűk felismerésének gyakorlása (a, i, í, m, o, ó, e)

1. Hang és betű azonosítása

Feladat: Betűsor olvasásával a hang és a betű asszociációjának erősítése (A, m, Ó, E, i, Í, o, M, a, í)

- Olvassátok el némán a táblán látható betűsort! Készüljete fel a hangos olvasásra! Ügyeljete a megfelelő ajakmozgásra, s a hangok időtartamára!
- Csak a magánhangzókat olvassuk el, kísérjük a tanult mozgással!

Módszerek: gyakorlás, rögzítés, ellenőrzés, értékelés, játék

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: Felismerted a tanult hangok betűjelét.

2. Labirintusjátékkal hangkeresés képek nevében

- Vezessétek el Bercit a vásárba! Csak olyan képeken keresztül juthat oda, amelyek nevének kiejtésakor hallja az „a” hangot. Nevezzétek meg, hogy a szó elején, közepén, vagy a végén halljátok a keresett hangot!

Szemléleti anyag: tárgyképek- gomba, levél, fa, béka, tulipán, nap, róka stb.

Módszerek: alkalmazás, játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Értékelés: Felismerted a keresett hangot és helyesen határoztad meg a helyét!

3. Szóolvasás gyakorlása szókártyák segítségével

- Kik mennek Bercivel a vásárba? Megtudhatod, ha elolvasod a szókártyákról a nevüket! Olvasd fel a szótagoltan írt szavakat, ügyelj a pontos olvasásra!
- Szemléleti anyag: A-mi, Mi-mi, Em-ma, I-mi, E-mi (szókártyákon)

Módszer: gyakorlás, játék, alkalmazás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: egyéni

Értékelés: Pontosan olvastad el a szavakat.

IV. Motiváció, ráhangolás

Vásári kikiáltók olvasásával (Weöres Sándor: Vásár- versrészlet)

Induljon a vásári forgatag! Léggömb elővarázsolása.

V. Célkitűzés

A mai órán egy vásárba látogatunk el, és a „l L” hangot és betűt tanuljuk meg!

VI. Az „l” „L” hang és betű megtanítása

Hangtanítás

1. Képolvasás a betűhöz kapcsolódó tematikus képről (interaktív tananyag)

- Spontán megnyilatkozások meghallgatása
- Irányított beszélgetés kérdések segítségével (pl.: Mit árulnak a vásárban? Melyik évszakban tartanak vásárokat? Vajon miért? Mit vásárol a kisfiú? stb.)

2. Az alapmondat kiemelése, elemzése

Az árus kezében sárga léggömb van.

- A mondat szavakra bontása
- A léggömb szó kiemelése, szótagolása
- A léggömb szó hangokra bontása, jelölése a tanult módon
- A „l” hang leválasztása
- A „l” hang hangoztatása (tanítói, osztály, csoportos, egyéni)
- A hangképzés tudatosítása (mássalhangzó, akadály megbeszélése, zöngés mássalhangzó)

3. Hangfelismerési gyakorlatok-analízis

- „l” hangot tartalmazó szavak gyűjtése az eseményképről (saláta, alma, krumpli, lapát, templom, mérleg, léggömb stb.)
Hol hallod? A szó elején, a belsejében vagy a szó végén?
- A tanulók család- és keresztnévében a „l” hang felismerése (Algács, Lóránt, Cecília stb.)
Először azok a gyerekek mennek Bercivel a vásárba, akik hallják a nevükben a „l” hangot!
- A „l” hang helyének megállapítása, pontos jelölése
Szemléleti anyag: OK.42/2. Ellenőrzés: interaktív tananyag 7/3. feladat

4. Hangösszevonási gyakorlatok-szintézis

A „l” hang összevonása már tanult betűk hangjával
e+l, l+e, ó+l, l+ó stb.

Módszerek: bemutatás, szemléltetés, beszélgetés, magyarázat, tudatosítás, alkalmazás, rögzítés

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka

Ellenőrzés, értékelés: folyamatosan, pontos feladatvégzésért piros pont

Betűtanítás

1. A hívókép felhelyezése a táblára
2. A hívókép nevének elolvasása (léggömb)
3. A hívókép első hangjának leválasztása („l”)
4. Az új betűk megnevezése
Ez a kis nyomtatott „l” betű!
Ez a nagy nyomtatott „L” betű!
5. Az új betűk formai, alaki elemzése (Milyen vonalakból állnak a betűk?)
6. A kis és a nagy nyomtatott alak összehasonlítása betűkártyák segítségével (Miben egyeznek meg és miben különböznek?)
7. Betűfelismerési gyakorlat
Utasítás: Keressünk „l” „L” betűket a betűsorban!
Szemléleti anyag: Ok.42/4.

Módszerek: alkalmazás, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, szemléltetés, tanulók önálló munkája a tankönyvvel

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján, szóbeli dicséret

VII. 1. Betűösszevonás, összeolvasás

Feladat: Az új betű illesztése a már tanult betűkhöz, összeolvasás

Utasítás: Olvassátok össze az új betűt is tartalmazó szavakat az olvasókönyvben!

Szemléleti anyag: Ok.43/6., interaktív tananyag 7/12.

2.Az értő olvasás gyakorlása

Feladat: Kép és szó egyeztetése

Utasítás: Húzzátok alá a képhez tartozó szót!

Szemléleti anyag: Én ábécém mf. 29/8., interaktív feladat 7/13.

Módszerek: alkalmazás, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, szemléltetés, tanulók önálló munkája a tankönyvvel

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: folyamatosan, szóbeli dicséret hibátlan feladatvégzésért

VIII. Szervezési feladatok

- házi feladat kijelölése (újságfüzetben betűvadászat, OK.43/6.,7.)
- órai munka értékelése az óra eleji szempontoknak megfelelően
- padrend

Tanító: Burán-Schermann Friderika - tanító, szakvezető

Iskola, osztály: Széchenyi István Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Ált. Isk., 1.o.

Tantárgy: Vizuális kultúra

Témakör: Kifejezés, képzőművészet, Valós és képzelt látványok

Tananyag: Képkiegészítés - mozgást sugárzó képek, térhatás érzékeltetése

Az előző óra anyaga: Tavaszi szivárvány festése

A tananyagot megalapozó ismeretek: közeli-távoli tárgyak, helyek megállapítása, érzékeltetése képi kifejezőeszközökkel

II. Tanítás-tanulási feladatok:

Befogadás: Évszakok, hónapok játékos átismétlése versek, mondókák, színes képek segítségével. Tavaszi hónapok kiemelése, évszak jellemzőinek felsorolása különös tekintettel a szabadban eltöltött időre. Az óra fő feladatára való játékos rávezetés mozgásos játékokkal és kirakós játékkal csoportmunkában.

Alkotás: Borítékban minden csoport kap 6-6 apró képet (minden kép különböző), melyekből választhatnak a tanulók és az eszközöket közösen használva, csoportonként egy koncepciót követve

hozzák létre önállóan a produktumukat. Amikor a munkadarabbal elkészültek, csoportonként egy kis történetet alkotnak az általuk létrehozott képsorozatról (amennyiben jut rá idő).

Szaknyelv: képkiegészítés, állókép, kompozíció, térérzékelés

Képzési feladatok: kreativitás fejlesztése, térérzékelés fejlesztése

Nevelési feladatok: alkotó gondolkodásra, a meglévő ismeretek tudatos alkalmazására nevelés, esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása, egymásra való odafigyelés, társak meghallgatása

III. Javaslatok a tervezéshez:

Módszerek: magyarázat, közlés, ellenőrzés, értékelés, ismeretszerzés, alkalmazás, beszélgetés, beszélgetés, megfigyeltetés, szemléltetés, játék

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka, csoportmunka, önálló munka, egyéni képalkotás

Tananyag: rajzlap (A5), színes képek, gyurmaragasztó, borítékok, ragasztó, színes ceruza, filctoll, zsírkréta, grafit ceruza, kirakós játékok, digitális eszközök

Szakirodalom: Vizuális TTP; T-É-R 1. Demeter József, Molnár Mária; A képzelet világa 1.o. Horváth Katalin, Imrehné Sebestyén Margit; Szabad a játék - Legyen élmény a tanulás játékos módszerekkel! Pándiné Csajági Mária; www.neteducatio.hu; Zsongóka - Gábor Emese

TERVEZET

1. Szervezési feladatok (2 perc) 8:00

- a) Köszönés, jelentés
- b) Eszközök előkészítése

2. Befogadás (11 perc) 8:02

- a) Motiváció, az érdeklődés felkeltése
Ti már nagyon sok mindent tudtok az évszakokról, a hónapokról, remélem, hogy a következő kis versből azonnal felismeritek, melyik évszagról is lehet szó.

Bujáki Livia: A négy évszak

Tavasztündér

virágot hoz,
Ő ébreszti fel a fát,
Ő kiabál fel a Naphoz,

Nyár leánya

táncra perdül,
pancsol, mint a gyermekek,
fényruhája meg se rezdül,

így az vígan süt le rád.
bár homokban hempereg

Ősz anyóka
barna ingben
száz levél közt álldogál,
Szélkirályfi arra libben,

Őszi lombok
mind lehullnak,
Télapó is erre jár,
jaj rókának, jaj a nyúlnek,
megszökött a sárga Nyár.
és a varjú mondja: kár...

Ahogy a tanulók megadják a helyes választ, felteszem a hónapok képeit a táblára.

4 csoportban ültök. Hány évszak van egy évben? (4)

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, tanítói közlés

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszköz: vers, táblai képek

b) Felosztom a négy évszakot a csoportok között. Figyeljete jól a hónapsoroló 8:05
közben, mert ha a ti évszakotokhoz tartozó hónapot halljátok, fel kell állnotok!
Soroljuk fel közösen a hónapokat a korábban tanult hónapsoroló segítségével!

Január elől jár,
a nyomán Február,
Március szántóvető,
Április nevetető,
Május szépen zöldellő,
Június nevelő,
Július érlelő,
Augusztus csépelő,
Szeptember gyümölcsöző,
Október borozó,
November télelő,
December pihenő

Melyek a tavaszi hónapok?
(március, április, május) -
képek felkerülnek a táblára
Ma melyik hónap hányadik
napja van? (április 5.)
Kiknek a névnapját
ünnepeljük ma? (Vince -
jelentése győztes, Honóriusz -
tiszteltreméltó, Irén -

béke, Julianna - ragyogó, Teodóra - Isten ajándéka)

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, tanítói közlés

Munkaforma: csoportmunka

Eszköz: hónapsoroló, táblai képek

c) A motiváció fenntartása mozgásos játékkal

8:08

Folytasd a fényképet! Játékot fogunk játszani! Kérek 4 jelentkezőt, aki eljátszaná, hogy hogyan piknikezik egy négytagú család az erdőben egy tisztáson! (apa, anya, kisgyerekek) Allóképet fogunk beállítani, ezután az lesz a feladatotok, hogy folytassátok a történetet egy másik állóképpel, mintha egy fotót készítettem volna rólatok a pikniken!

Hogyan lehetett volna még folytatni a történetet? (Még egy tanulói csoport eljátszhatja a történet következő képkockáját.)

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, tanítói közlés, szerepjáték

Munkaforma: csoportmunka, egyéni szereplés

Eszköz: kitalált történet, állókép készítése saját testtel

d) Az érdeklődés fokozása kirakós játékkal

8:11

Hoztam minden csoportnak egy kirakós játékot, de a táskámban "összekeveredtek" az elemek. Keressétek meg a helyüket!

Sajnos nem csak a helyükről vándoroltak el az elemek, de minden csoportnak egy felesleges, így egy hiányzó eleme is van. Találjátok meg ennek is a helyét és tegyétek is oda a megfelelő csoporthoz!

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, tanítói közlés, játék

Munkaforma: csoportmunka

Eszköz: kirakós játék

3. Célkitűzés (1 perc)

8:13

Megfigyelhettétek, hogy az állókép és a következő képkocka nem lett volna teljes, ha nem vesz részt benne minden szereplő. A kirakós játék is akkor lett készen, amikor minden elem a helyére került. Részleteiben nem mindig látjuk jól az egészet, ki kell egészítenünk, hogy teljes legyen, mindegy, hogy milyen területről is beszélünk. A ti kis osztályotok is attól lesz egy egység, egy csapat, hogy mindenki hozzátesz a maga értékeiből, kiegészíti az osztályt.

A mai óránkon mi egy képet fogunk kiegészíteni.

4. Alkotás előkészítése (2 perc)

8:14

Minden asztalra teszek egy-egy borítékot. Bontsátok ki ezeket és mindenki válasszon a borítékokból egy képet. Ezt a képet kell kiegészítenie. Szeretném, hogy a csapatok megbeszéljék, hogy miket is láthatnak a képeken, milyen környezetet terveznének az általuk kapott képekhez! A téma: játék a szabadban tavasszal!

Figyeljete, hogy az alkotási folyamat végén egy képsorozatot szeretnék látni minden csoportnál! Közösén használjátok az eszközöket, osszátok meg azokat a csapattársaitokkal!

Értékelési szempontok:

- Az értékelésnél nem csak az egyéni alkotásaitokat fogom figyelni,
- hanem a csoport teljes képsorozatát fogom megvizsgálni,
- hogy mennyire harmonikus,
- valóban egy témát dolgoztatok-e fel,
- mennyire kidolgozott a kép,
- milyen pontosan használtátok az eszközöket,
- kitöltöttétek-e a kép teljes hátterét.

Módszer: tanítói közlés, utasítás

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszköz: borítékok, színes képek, rajzlap (A5)

5. Alkotás (20 perc)

8:16

Alkotás közben közöttetek fogok járni, hogy segítséget adjak, ha szükségetek van rá. Bátran kérdezzetek, de tudom, hogy nagyon szép munkák születnek majd az óra végére!

Jó munkát kívánok!

Ha időben elkészülnek a csoportok, szeretném, hogy fogalmazzatok meg pár mondatot, amit elmondanátok a képsorokról a társaitoknak!

6. Szervezési feladatok (9 perc)

8:36

Felszerelések elpakolása

Kész rajzok csoportonkénti felhelyezése a táblára

Osztály- és egyéni értékelések

7. Táblakép

8. Mintadarab

V. Óravázlatok – 2. osztály

Nyelvtan

Tantárgy: Magyar nyelv – nyelvtan

Osztály: 2/a. osztály

Tanít: Kozmáné Bencsics Ibolya

Témakör: A toldalékos szavak

Tananyag: A -t toldalékos szavak

Tanítási - tanulási feladatok:

1. Az anyanyelvi ismeretek tudatosítása:
  - a, Toldalékos szavak felismerése, a szótő és a toldalék megkülönböztetése szavakban, szavak toldalékolása mondatba helyezéssel
  - b, Nyelvi tények kiemelése, irányított megfigyelése - a Mit?, Miket?, Kit?, Kiket? kérdésre válaszoló -t toldalékos szavak
2. Helyesírási szabályok ismerete és alkalmazása:
  - a, A szótő és a toldalék helyesírása
  - b, A -t toldalékos szavak helyesírása
3. Olvasás, írás, beszédművelés a tananyaghoz kapcsolódóan

Képzései feladatok: Az anyanyelvi, a természettudományos, a matematikai, a szociális és a személyes kompetenciák; valamint a hatékony, önálló tanulás fejlesztése

Nevelési feladat: Édes anyanyelvünk ápolása

Módszerek: gyakorlás, magyarázat, közlés, új ismeretek nyújtása, beszélgetés, ellenőrzés, értékelés, tanulók munkája a tankönyvvel, stb.

Tanulásszervezés: frontális, egyéni és differenciált páros munka

Taneszközök, szemléltetés:

Fülöp Mária - Szilágyi Ferencné: Nyelvtan és helyesírás tankönyv és munkafüzet 2.o., feladatlap, nyelvtan füzet, táblai írás, színes kréta, szókártyák, kép, stb.

Szakirodalom: Helyi tanterv, Az anyanyelvi nevelés tantárgy - pedagógiája az alsó-tagozaton (Szerk.: Koós Ildikó), Fülöp Mária: Kézikönyv a nyelvtan és helyesírás tanításához 2. évfolyam

I. SZERVEZÉSI FELADATOK

(1 perc)

1. Heteselek jelentése, felszerelések előkészítése: Nyelvtan és helyesírás tk. és mf. 2.o., nyelvtan füzet, feladatlap
2. Tanulásszervezés: párok kialakítása
3. Értékelési szempontok felsorolása: pl.: figyelmes, fegyelmezett munkavégzés, a tanult nyelvtani ismeretek felismerése és alkalmazása

II. ELŐKÉSZÍTÉS

(9 perc)

1. Az előismeretek felelevenítése - a szótő és a toldalék

a, Látószög növelése egyre hosszabb szavak olvasásával

- Pontosan olvassátok fel az oszlop egyre hosszabbodó szavait!

Szemléleti anyag: told
toldalék
toldalékos
toldalékosak
toldalékosakat

Szempont: szöveghű olvasás

b, Pontos olvasás gyakorlása az aláhúzott szóval azonos szavak megkeresésével

- Jelezzétek az ujjaitokkal hányszor találtátok meg a kiemelt szót!

Szemléleti anyag: szótőre
szótőre
szótöve
szótövet
szótőre
szótővel

Ellenőrzés: a kiemelt szó elolvasásával, az ujjak felemelésével

c, A tanult nyelvtani szabályok felidézése a "told" és a "szótőre" szavakkal kapcsolatosan

- Miféle ismert nyelvtani szabályok jutnak eszetekbe a "told" és a "szótőre" szavakkal kapcsolatosan?

Pl.: A szavakhoz gyakran kapcsolunk toldalékot. A toldalékot egybeírjuk a szótővel. stb.

Módszer: beszélgetés, beszélgetés

d, A házi feladat ellenőrzése a tanultakkal kapcsolatban

- Szavakból értelmes mondatok alkotása toldalékolással
- Olvassátok fel a megalkotott mondatokat a "Palkó, cirkusz, megy, a, nagypapa" szavakból!

Szemléleti anyag: Nyelvtan és helyesírás mf. 2.o. 47.o. 2.fl.

pl.: Palkó cirkuszba megy a nagypapájával!

Módszer: ellenőrzés, értékelés

- Toldalékos szavak felismerése mondatokban
- Olvassátok fel a szánkó szó toldalékos alakjait a mondatokból!

Szemléleti anyag: Mf. 2.o. 47.o. 3.fl.

Pl.: Kerüld el a szánkóval a fás részeket!

- Bontsátok szótőre és toldalékra: szánkó - val

2. Az érdeklődés felkeltése erdei képről való beszélgetéssel

- Hol járunk? Voltál-e már erdőben? Mesélg róla!

- Mit láttál ott?

- Figyeljétek a hallott szavak végét!

Munkaforma: frontális

3. Célkitűzés: A mai nyelvtan órán a "-t" toldalékos szavakkal ismerkedünk meg.

Cím rögzítése a táblán, aláhúzása a Tk-ben!

"A -t toldalékos szavak"

A. A MIT? MIKET? KÉRDÉSRE FELELŐ TOLDALÉKOS SZAVAK (15 perc)

III. AZ ÚJ TANANYAG BEMUTATÁSA

- Hallgassátok meg a Csanádi Imre: Keresgélő c. versrészletét!

Szemléleti anyag: Tk. 48. o. 1. fl.

Módszer: bemutatás

IV. ELEMZÉS

1. A "Mit?" kérdésre felelő szavak megkeresése és lemásolása

- Keressük meg és írjuk le egymás alá a "Mit?" kérdésre felelő szavakat!

Tábla és füzet képe:

Mit?

vadrózsát

számócat

stb.

2. A szótó leválasztása, a toldalék jelölése

- Válasszuk le a szótövet kék függőleges vonallal, piros színessel írjuk át a -t toldalékot!

Tábla és füzet képe: Mit?

vadrózsá | t

számóca | t

- Figyeljétek meg a kérdőszó végén és a toldalékos szó végén lévő betűt! Hogyan ejtjük és írjuk?

3. A kiemelt szavak átalakítása "Miket?" kérdőszóra válaszolóvá, szótó és toldalékok jelölése

- Írjuk le az előbbi szavakat úgy, hogy a "Miket?" kérdésre válaszoljanak! Itt is jelöljük a szótövet és a toldalékot!

Tábla és füzet képe:

Mit?

vadrózsá | t

számóca | t

stb.

Miket?

vadrózsák | at

számócák | at

stb.

(A kötőhang szerepének megbeszélése)

- Mi jelzi a szóban, hogy több növényről van szó? És a kérdőszóban?

- Karikázzuk be a "k" betűt zölddel!

- Itt is figyeljük meg a kérdőszó és a toldalékolt szó végén lévő betűt! Mit állapíthatunk meg!

Módszer: magyarázat, beszélgetés, szemléltetés

B. A KIT? KIKET? KÉRDÉSRE FELELŐ TOLDALÉKOS SZAVAK (12 perc)

A lépések megegyeznek az A pontban leírtakkal.

Tudatosítom, hogy a Kit? Kiket? kérdőszóval csak emberekre kérdezzük rá.

Szemléleti anyag: TK. 48.o. 2.fl.

A szavak rögzítése a táblára szóképpel történik.

Munkaforma: frontális

V. ÁLTALÁNOSÍTÁS, SZABÁLY TANÍTÁSA (2 perc)

1. Tanítói kérdésekkel

- Milyen toldalékot találtunk a Mit? Miket? Kit? Kiket? kérdésekre felelő szavak végén?

- Hogyan ejtjük és írjuk a -t toldalékot?

2. Tankönyvi szabály felolvasásával
Szemléleti anyag: Tk. 49.o. 3/c. fl.

3. Tanulói megfogalmazással

VI. AZ ÚJ NYELVTANI ISMERET MEGSZILÁRDÍTÁSA - képességek szerinti differenciált munkával (5 perc)

1. Felismerési gyakorlat - a tanult todalékos szavak felismerése betűrácban
- Erdei kirándulásra indulsz a padtársaddal. Mit visztek magatokkal? Színezéssel keressétek meg a betűrác vízszintes soraiban a -t todalékos szavakat! Alkossatok a szavakkal mondatokat is! (Pl.: iránytűt, távcsövet stb., Az iránytűt tájékozódásra használom.)
Szemléleti anyag: Tk. 49.o. 6.fl.
2. Produktív gyakorlat - szavak csoportosítása kérdőszavakkal
- Csoportosítsátok a borítékban található szavakat! Egyik csoportba a Mit? Miket?, a másikba a Kit? Kiket? kérdésre felelő -t todalékos szavak kerüljenek! Foglaljátok is mondatokba a szavakat!
Szemléleti anyag: fát, madarakat, lepkét, őzeket, puskát, Csengét, lányokat, vadászt, gyerekeket, erdészeket stb.
Munkaforma: páros munka
Módszer: gyakorlás
Ellenőrzés: a szavak felolvasatásával, mondatba foglalásával
Értékelés: a párok munkájának értékelése az eredményesség alapján
3. Játék (idő esetén) - madárfészekben kakukktojás keresése
- Keressünk kakukktojást a madárfészekben! Indokoljuk is meg, miért nem illik oda!
Szemléleti anyag: tanulót, vonat, házat, virágot, kabátot

VII. SZERVEZÉSI FELADATOK (1 perc)

1. Házi feladat kijelölése, megbeszélése: Mf. 48.o. 1.fl. megoldása az órai minta alapján
2. Az órai munka értékelése: általános, egyéni
3. Asztalrend

Ének-zene

Tantárgy: Ének-zene

Osztály: 2/a. osztály

Tanító: Milbik László

Témakör: Jeles napok, ünnepek

Tananyag: Hallás utáni daltanítás: Esik eső karikára

Előző óra anyaga: Egyél libám

A tananyagot megalapozó ismeretek: kettes ütem, ritmuskánon, s –m –d hangok

Tanítás-tanulási feladatok

1. Énekes köszönés, légzőgyakorlat, hangképzés
2. Dalcsozor dalainak felismertetése, éneklése változatos módon
a, Ess eső, ess...b, Esik az eső...c, A part alatt...
3. Hallás utáni daltanítás: Esik eső karikára
4. Készségfejlesztés:
-ritmusjáték 2-es ütemben
5. Zenehallgatás: Kossuth Lajos azt izente...népzenei felvételről
megfigyelési szempontok

Képzési feladatok: légzéstechnika, hangképzés, dalcsozorban tiszta intonáció, ritmikai érzék, ritmuslejegyzés, többszólamúság, zenei írás, zenei memória, belső hallás

Nevelési feladatok:

Hazafias nevelés: 1848 emléke, tisztelete, Kossuth és Petőfi történelmi jelentősége

Zenehallgatási szokások kialakítása

Javaslatok a tervezéshez

Módszerek: bemutatás, szemléltetés, gyakorlás, irányított beszélgetés,

Tanulásszervezés: frontális, csoportos, egyéni, önálló

Taneszközök, szemléltetés: tankönyvek, CD,

Szakirodalom: Tantárgypedagógia, Képes történelem sorozat

Előkészítés: A mai órán tankönyvetekre, füzetetekre, tolltartóra lesz szükségetek. Figyelni, értékelni fogom az órai munkátokat, aktivitásotokat. A legügyesebbek apró meglepetést kaphatnak óra végéig.

1. Énekes köszönés: s-m-d hangokon D-Á hangterjedelemben	09.01
Jó na -pot kí-vá-nok!	09.03
s m-m d-d d	
s s m-m d d	
2. **Légzőgyakorlat:** - rekeszlégzés gyakorlása
Maradjatok állva! Tegyétek bal kezeteiket a hasatokra, jobb kezeteiket a bal vállatokra!
Lélegezzünk úgy, hogy belégzéskor emelkedjen a has, a vállatok viszont ne mozogjon!
Az alábbi verset gyakoroljuk. Először két sort egy levegővel, majd mind a négyet.

mondóka:

Kányádi Sándor: Esőleső

*Szomorú az esőleső,
mert eső semerről se jó.
Se keletről, se nyugatról,
már a béka se kuruttyol.*

*Potyára nem kuruttyolhat,
ha nincs udvara a holdnak.
Minden este mért vesződnek,
ha nincs szavahihetőség.
Már a csacsi sem iázgat,
viszi, mit a juhász rárak.
Kétoldalt a batyu, mintha
két lecsúszott púpjá ringna.
Makacs állat, nem hajt térdet,
azért nem megy el tevének.
Se tevének, se zebrának;
türelmesen poroszkálgat.
Dörren az ég, jön az eső,
jókedvű az esőleső.
Felhő főd el napot, holdat:
boldog békák kuruttyolnak.
Villám cikkan, zápor paskol
hol keletről, hol nyugatról.
Szól a számár: csacsiságnak
tartanám, hogy most iázzak.*

09.06

skála D' .....D'' hangterjedelemben a Megy a kocsi kezdő sorával....

Módszerek: utasítás, bemutatás, gyakorlás

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban, tanítói

3. **Dalcsokor** dalainak felismertetése, gyakorlása változatos módon:

- Ess eső, ess....kezdő motívum furulyán
gyakorlás: felelgetős bontva az osztályt
- Esik az eső....belső motívum....zongorán
gyakorlás: visszhang- dinamikai játék: erősen/halkan
- A part alatt....zárómotívum
gyakorlás: solo-tutti-solo formában verszakonként szereplőt váltva
- dalcsokor: tempóváltások, hangerőváltások
kezdőhangok: Á, Á, D....

Módszerek: ismétlés, gyakorlás

Munkaforma: frontális, csoportos, egyéni

Értékelés: szóban, tanítói

4. **Készségfejlesztés:**

a, ritmusjátjáték 2-es ütemben fél, negyed, nyolcad értékekkel, s szüneteikkel

- ütemalkotás: Alkossunk kettes ütemeket fél, negyed, nyolcadpárokból
- memória: 1-1 ütemet letakarok, így is emlékeztek-e mi volt ott?
- ritmushangszerek: Szóltassuk meg! Tá=dob, ti-ti=ritmusfa, Tá-á=triangulum

2

I

I

I

II

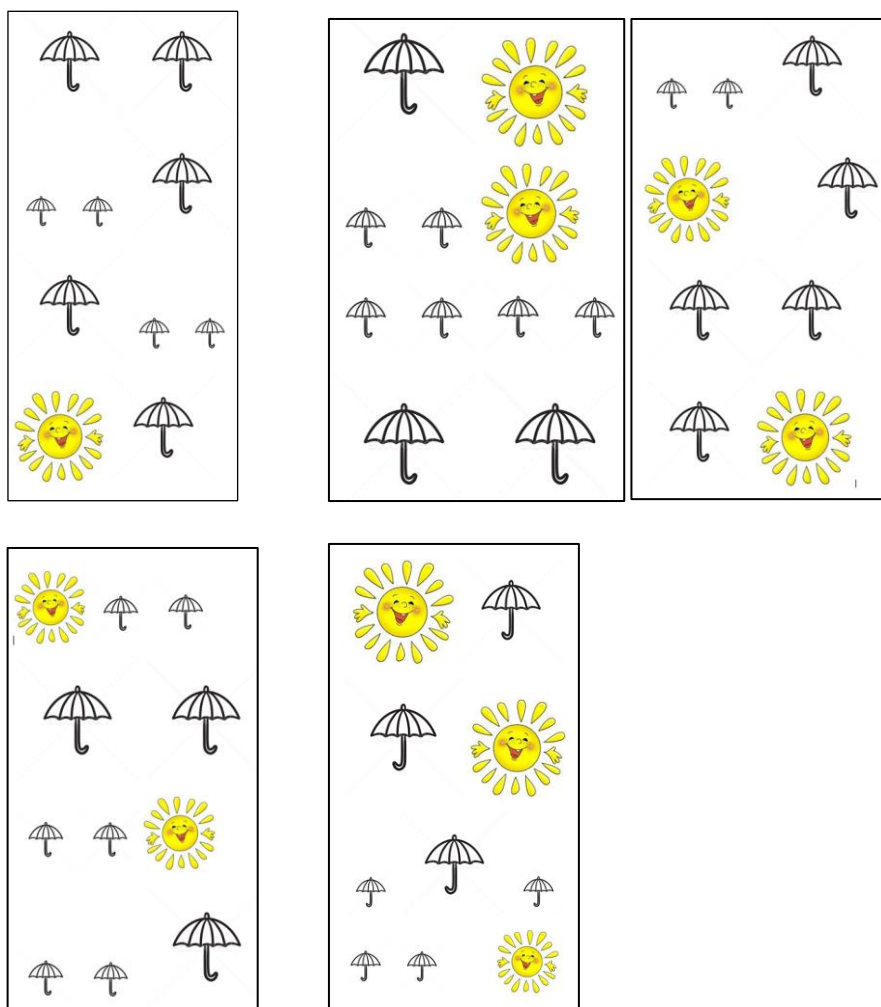
b, ritmus-kép: Fejtsétek meg az alábbi képeket! Hogyan hangoztatnátok?

Öt különböző lapot osztok ki, egymás mellett nem lesz két egyforma, így mindenki önállóan/egyéniileg dolgozik.

Meghallgattok 1-1 megoldást s közben kivetítem nagyban a táblára. Jelezzétek, kinek volt ugyanilyen lapja, s remélem, mindenki ugyanúgy hangoztatná. Próbáljuk ki mind az ötféle lappal! Az egyik lapon lesz egy kis meglepetés. Azt a ritmusképletet még nem tanultuk, zeneiskolások biztos. Ott az ő segítségükre számítok.

Soranként írátok a képek mellé, milyen ritmusra gondoltok! Majd a lap alján rendezzétek őket a tanult módon kettes ütemekbe. Mindegyik lapon 4 kettes ütem legyen!

Erre a feladatra 2 perccetek lesz, óra indul.

Módszerek: bemutatás, gyakorlás, elvonatkoztatás

Munkaforma: frontális, csoportos, egyéni, önálló

Szemléltetés: táblán, ritmuskártyákon, interaktív táblán

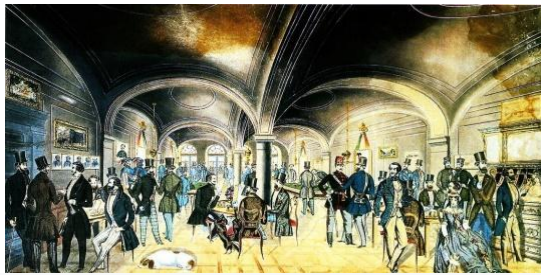
Ellenőrzés: folyamatosan, ritmusnevek kimondásával, hangoztatásával azonos lapot kapók egyszerre szólaltatják meg

Értékelés: lapok beszédese, javítása

09.21

5. **Motiváció:** képek az 1848-as szabadságharc és forradalom eseményeiről

Találtam néhány régi képet a padláson. Nagyapám kapta a nagyapjától...Ki tudná megmondani mikor, hol készülhettek s kiket ismerünk fel rajtuk?

Preiszler József: Pálvax kávéház (wikipedia)

Thorma J: Talpra magyar (wikipedia)

Nemzeti Múzeum (blikk.hu)

Talpra magyar (tori.blog.hu)

Prinzhofer: Kossuth portréja

Barabás: Petőfi Sándor

A toborzó dudaszóra

(magyarmuseum.org)

Táncoló magyarok

Than Mór: Ujjoncozás (wikipedia)

Beszélgetés az eseményekről, Kossuth és Petőfi jelentőségéről.

Módszerek: bemutatás, beszélgetés, közlés

Munkaforma: frontális, egyéni

Szemléltetés: képek kivetítve az interaktív táblán

Ellenőrzés: egyenkénti visszacsatolás

Értékelés: kis jutalomképek, melyeken napocska, illetve esernyő van

09.24

6. **Hallás utáni daltanítás:**

Kossuth toborzókörútján Esztergom városába ér, mikor szakadni kezd az eső, de a tömeg megvárja. Itt, így született a következő dal:

Mély erdőn
1. Tanuljátok meg a dalt hallás után!
Kossuth Lajos
Közismert népdal

E - sik e - ső ka - ri - ká - ra, Kos - suth La - jos¹ ka - lap - já - ra.
Va - la - hány csepp e - sik rá - ja, Any - nyi ál - dás száll - jon rá - ja!

<https://www.kemma.hu/kultura/helyi-kultura/a-kossuth-nota-esztergomi-legendaja-994925/>

(szeretgom.hu)

a. bemutató éneklés/D'

- tartalmi megfigyelés: miről szól
- formai megfigyelés: versszakok, sorok tagolása
- zenei megfigyelés: tempó, hangulat, ritmus
/mérővel a tempót s a ritmusokat. Külön figyelmet kap a szünet helye. A hangulatra az előadásból kell, hogy ráérezzenek.

b. daltanítás

- soronkénti visszhang
- felelgetős
- bújtatott éneklés
- részek összekapcsolása
- önállóan az osztály
- tempó, hangulat megbeszélése
- 1-3 versszak

Módszerek: bemutatás, megfigyelés, összehasonlítás

Munkaforma: frontális, csoportos

Ellenőrzés: osztály közös, önálló éneklésének meghallgatása

Értékelés: visszacsatolás, hibajavítás, rögzítés

09.35

7. Zenehallgatás: Kossuth Lajos azt izente.....népzenei felvételről

<https://www.youtube.com/watch?v=LkRv4-qQRTw&list=RDpK6KBxKWtH0&index=7>

- hangszerek
- hangulat
- tempó

Módszerek: megfigyelés, bemutatás, elemzésvisszacsatolás

Munkaforma: csoportosan, differenciáltan padosoroként kapnak 1 megfigyelési szempontot

Ellenőrzés: válaszok meghallgatása, javítása, kiegészítése, rögzítése

Értékelés: esernyőkép, nap-kép

09.40

8. **Dalcsokor** eddig tanult dalokból

Esik eső karikára....Jön, jön, jön Kossuth.....Kossuth Lajos azt izente

09.44

9. **Óra zárása:** értékelés, padrend, köszönés

09.45

Táblakép:

Dalsokor: a, Ess eső ess.... b, Esik az eső.... c, A part alatt	2 2	I I	I I	I I	II II	Zenehallgatás: Kossuth Lajos azt izente.... a, hangszerek: b, tempó: c, hangulat:
		interaktív ritmusképek napocskával		táblán: esernyővel,		

Mintalap: tanulók füzetében

Óraszám

Dátum

2

I

I

I

II

Zenehallgatás: Kossuth Lajos azt izente....

- hegedű, brácsa, cimbalom, bőgő/népi zenekar/

- lassú

- lelkesítő

Felhasznált mellékletek, források:

Süle Ferenc: Második daloskönyvem/ Apáczai Kiadó

Európai gyermekdalok 1. kötet/Zeneműkiadó

Képek: <https://hu.m.wikipedia.org>: Pákozdi csata

Környezetismeret

Tantárgy: Környezetismeret

Osztály: 2/b. osztály

Tanító: Banczalovszkiné Kiss Krisztina

Témakör: Anyagok a környezetünkben

Tananyag: Az égés (új ismeret feldolgozása)

Tanítási-tanulási folyamatok:

- Óra eleji ismétlés játékos formában (néhány ismétlő kérdés „Bori barival”)
- Motiváció keresztrejtvénnyel (páros munkában)
- Fő rész:
  - az égés feltételeinek bemutatása kísérlettel
    - éghető és éghetetlen anyagok
    - tűzoltási módok felsorolása
    - tűzoltók telefonszáma, munkája, tulajdonságai
    - tanultak vázlatszerű rögzítése a füzetbe
- Óra végi feladatok:
  - összefoglalás
  - órai munka és magatartás értékelése

Képzési feladatok: emlékezet, megfigyelőképesség, szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, szókincs bővítése, fogalomalkotás

Nevelési feladatok: fegyelmezett munkavégzésre nevelés, türelmes együttműködési képesség fejlesztése, ellenőrzés során saját munka becsületes javítása, szép, áttekinthető füzetvezetésre nevelés

Módszerek: ismétlés, játék, kísérlet, tapasztalás, megbeszélés, bemutatás, szemléltetés, megfigyelés, csoportosítás, magyarázat, beszélgetés, rögzítés, javítás, szintetizálás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális, páros, egyéni

Taneszközök, szemléltetés: szemléltető tárgyak, kísérleti anyagok és eszközök, képek, szókérttyák, feladatlap, táblai írás, tanulói füzet, kilépő kártya

Szervezési feladatok	(8:00)	(1')
- felszerelés előkészítése		
- köszönés, jelentés		
- padrend ellenőrzése		

1. Óra eleji ismétlés játékos formában	(8:01)	(3')
---	---------------	-------------

Feladat anyaga: előző órai ismeret felelevenítése igaz-hamis állítások segítségével szóban

Utastítás: A mai órát ismétléssel fogjuk kezdeni. Állításokat fogok mondani, annak a gyereknek kell eldöntenie, hogy igazat mondtam vagy hamisat, akinek dobom „Borit”.

- A homok vízben oldódik. (hamis)
- Tedd igazzá!
- (A homok vízben nem oldódik.)
- A tűz lehet a barátunk és az ellenségünk is. (igaz)
- A hóember a napsütés hatására elolvad. (igaz)
- A kimosott és kitergetett ruhákból a víz megfagy. (hamis)
- Tedd igazzá!
- A kimosott és kitergetett ruhákból a víz elpárolog.
- A cukor a vízben elolvad. (hamis)

Tedd igazzá!

A cukor a vízben oldódik. (igaz)

- A gőz a hideg fedőn lecsapódik és újra víz lesz belőle. (igaz)

Módszer: ismétlés, gyakorlás, beszélgetés, javítás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: szóban dicséret formájában vagy rávezető szavak segítségével

Eszköz: plüssfigura

2. Motiváció

(8:04)

(8')

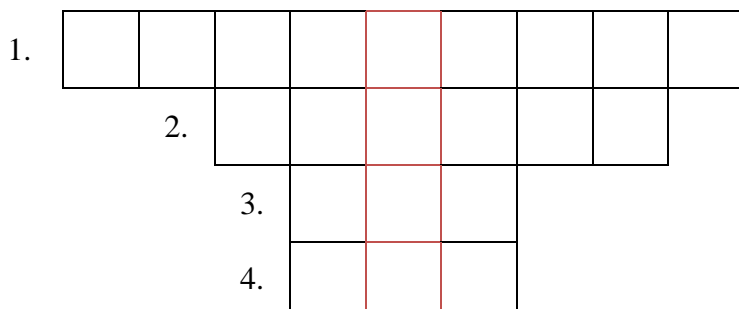
Feladat anyaga: víz témájával kapcsolatos keresztrejtvény megoldása páros munkában

Utasítás: Vegyétek elő a padokon található feladatlapot! Keresztrejtvényt láthattok rajta.

Feladatotok az lesz, hogy párban oldjátok meg a feladványokat. Támazkodjatok egymás tudására!

Varázsszóra indul a feladat, 5 percetek van rá. Fegyelmezetten, halkán dolgozzatok!

Varázsszó: tavaszi napsütés ☀

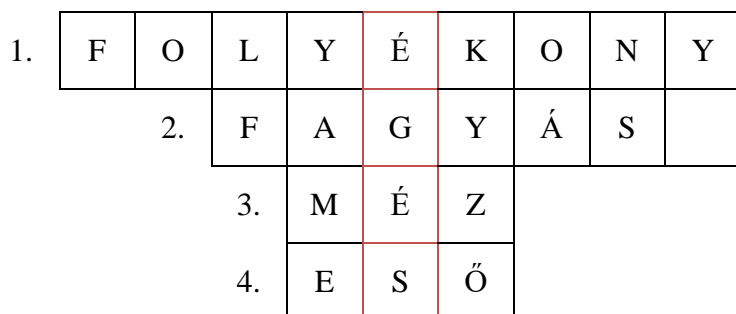

1. Ilyen halmazállapotú a víz.

2. Vízből hideg hatására jég keletkezik. Melyik ez a halmazállapot-változás?

3. Folyékony, édes, vízben oldódó anyag.

4. Csapadék egyik fajtája.

Megfejtés: ÉGÉS

Utasítás: Ellenőrizzük közösen! Háromra zöld színest vegyetek a kezetekbe! 1-2-3!

Becsületesen javítsatok!

Mi a megfejtés? (égés)

Melyik párosnak lett hibátlan?

Ők piros pontot írhatnak maguknak.

Célkitűzés: A mai órán az égéssel fogunk foglalkozni.

Módszer: játék, gyakorlás, ismétlés, közlés, ellenőrzés, értékelés
Tanulásszervezés: páros munka és frontális
Ellenőrzés, értékelés: frontálisan kivetítve, tanítói dicséret és piros pont
Szemléltetés: feladatlapon rejtvény, projektor

3. Fő rész

(8:12) (26')

Feladat anyaga: az égés feltételeinek bemutatása kísérlettel (10')

Közlés: A mai órán azt fogjuk tehát megtanulni, megtapasztalni egy kísérlet során, hogy mi szükséges ahhoz, hogy a tűz égni tudjon. FigyeljeteK nagyon!

Kísérlet: Egy fém tálcára gyertyát teszünk és meggyújtjuk. Rátesszünk az égő gyertyára egy üvegpoHarat.

Figyeljük meg, mi történik a gyertya lángjával? (elaludt)

Meg tudja-e mondani valaki, hogy mi lehet ennek az oka? (elfogyott az oxigén, a tűz elhasználta)

Tehát, az OXIGÉN szükséges az égéshez, ez lesz az egyik feltétele az égésnek.

Mi lehet még szükséges az égéshez?

Gondoljatok arra, hogy a tábortűzet is táplálnunk kell, hogy ki ne aludjon! Kell hozzá olyan anyag, ami ég.

Tábortűznél mi lesz ez az éghető anyag? (fa)

A gyertyánál mit gondoltok, mi lehet az éghető anyag? (kanóc)

Tehát, szükséges még ÉGHETŐ ANYAG az égéshez.

Mivel gyújtottam meg a gyertyát? (gyufával)

FigyeljéteK meg, mi történik, ha lassan húzom végig, majd gyorsan. Mikor gyulladt meg a gyufa? (amikor gyorsan húztam végig)

Ezt a súrlódás okozza, súrlódik két anyag, amikor összedörzsöljük.

TegyéteK össze a tenyereteKet! KezdjéteK lassan összedörzsölni! Majd gyorsan!

Mit éreztéteK? (melegsziK)

Mi lehet az oka a melegedésnek?

Dörzsöléskor súrlódik, közben emelkedik a hőmérséklet.

Szükséges tehát egy bizonyos hőmérséklet is az égéshez, amikor meg tud gyulladni az éghető anyag.

Ezt nevezzük GYULLADÁSI HŐMÉRSÉKLETnek.

Foglaljuk össze, hogy milyen három feltétele van az égésnek? (oxigén, éghető anyag, gyulladási hőmérséklet)

Jegyezzük le a füzetbe! Rajzoljuk le a kísérletet is!

Írjuk fel kéKKel a címet: AZ ÉGÉS

Módszer: kísérlet, magyarázat, szemléltetés, megfigyeltetés, tapasztalás, megbeszélés, rögzítés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: az elhangzottak alapján tanítói dicséret

Eszközök, szemléltetés: fémtálca, gyertya, gyufa, üvegpoHár, szókártYák, táblai írás, tanulói füzet

Feladat anyaga: éghető és éghetetlen anyagok

(5')

Utasítás: Vannak olyan anyagok, amelyek égnek a tűzben és vannak, amelyek nem. Az égőket éghetőnek, a nem égőket éghetetlen anyagoknak nevezzük. Nézzük meg, melyek lehetnek ezek! Képeket hoztam nektek tárgyairól. Nevezzük meg, mit látunk, mondjuk el, hogy milyen anyagból készültek! Anyaguktól függően döntsük el, hogy égnek-e vagy sem és helyezzük el őket közösen a megfelelő csoportban!

éghető anyagok

éghetetlen anyagok

Módszer: közlés, szemléltetés, tevékenykedtetés, csoportosítás, megbeszélés

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: szóbeli dicséret

Eszközök: képek, tábla, szókértékártyák

Felhasznált képek forrása:

www.auchan.hu, www.lameridiana.hu, www.kika.hu, www.horievet.info, www.istockphoto.com,
www.fuvar-oda.hu, www.tea4u.hu, www.ezust-ajandekbolt.hu

Feladat anyaga: tűzoltási módok felsorolása

(3')

Utasítás: Az éghetetlen anyagok között találjuk a tűz oltására alkalmas anyagokat.

Mit gondoltok, melyek lehetnek ezek?

Milyen tűzoltási módokat ismertek? (leöntöm vízzel, leborítom fém edénnyel, homokot szórok rá, poroltó készüléket használok)

Nagyon fontos, hogy elektromos tüzet és égő olajat nem szabad vízzel oltani!

Elektromos tüzet homokkal, égő olajat tűzoltó habbal szabad csak!

Mindkét módszerrel az oxigént vesszük el a tüztől!

Módszer: közlés, magyarázat, beszélgetés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: szóbeli dicséret

Szemléltetés, eszköz: -

Feladat anyaga: tűzoltók telefonszáma, munkája, tulajdonságai

(8')

Utasítás: Ki tudná megmondani, mit kell tennünk, ha tüzet észlelünk? (szólunk a felnőtteknek, hívjuk a tűzoltókat)

Ki az az ügyes, aki meg tudja mondani a tűzoltók telefonszámát? (105)

Valóban, vannak olyan emberek, akiknek az a munkájuk, hogy mennek tüzet oltani, ha valahol tűz alakult ki.

Nézzétek meg ezeket a képeket!

Mit látunk a képeken? (tűzoltók a munkájukat végzik)

Mi jut eszetekbe ezekről a képekről? Mit gondoltok a munkájukról?

(veszélyes, fontos, segítő munkát végeznek)

Mi a véleményetek, milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie egy tűzoltónak? (bátor, segítőkész, önzetlen, magabiztos, erős, figyelmes, alapos, elővigyázatos, előrelátó)

Nyújtsa a kezét az a gyerek, aki szívesen lenne felnőtt korában tűzoltó!

Fogalmazzunk meg tűzzel kapcsolatos jó tanácsot! Mit nem szabad csinálni a tűzzel?

(Ne játssz a tűzzel!)

Jegyezzük le a füzetbe a tűzoltók telefonszámát és a tűzzel kapcsolatos tanácsot!

Módszer: irányított beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, rögzítés

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: szóbeli dicséret

Szemléltetés, eszközök: projektor, képek, táblai írás, tanulói füzet

Felhasznált képek forrása:

www.aludjelmagyarorszag.hu, www.hirma.hu, www.hbu.hu,

4. Összefoglalás

(8:38)

(5')

Feladat anyaga: az órán tanult új ismeretek rövid összefoglalása

Utasítás: Foglaljuk össze miről tanultunk a mai órán!

Melyek az égés feltételei? (oxigén, éghető anyag, gyulladási hőmérséklet)

Kihez fordulhatsz segítségért, ha tüzet észlelsz? (felnőttek, tűzoltók)

Milyen anyagokkal lehet tüzet oltani? (homok, víz, hab, fémedény)

Mi a tűzoltók telefonszáma? (105)

Mondj egy éghető anyagot! (papír, fa, olaj, textil)

Mondj egy éghetetlen anyagot! (víz, fém, homok, üveg)

Mindenki talál a padján egy kilépő kártyát.

A következő áll rajta:

A mai órán megtanultam, hogy .....

Sok minden elhangzott a mai órán. Arra kérlek benneteket, hogy gondoljátok végig, hogy mi az az új ismeret, ami a mai órán megragadt bennetek és mindenki a saját gondolata alapján fejezze be a megkezdett mondatot. 1 percet kaptok rá.

/Ha idő engedi, 2-3 mondatbefejezést meghallgatok./

Módszer: kérdésekkel irányított beszélgetés, szintetizálás

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: elhangzottak alapján szóbeli dicséret

Eszköz: kilépőkártya

Szervezési feladat

(8:43)

(2')

- Órai munka és magatartás értékelése osztályszinten és egyénileg.
- Rendteremtés
- Elköszönés

Tanulói füzet:

1. F O L Y É K O N Y
2. F A G Y Á S
3. M É Z
4. E S Ö

1. Ilyen halmazállapotú a víz.
2. Vízből hideg hatására jég keletkezik. Melyik ez a halmazállapot-változás?
3. Folyékony, édes, vízben oldódó anyag.
4. Csapadék egyik fajtája.

Megfejtés: édes

Tanulói füzet

Az édes

Élethelyek:
- csigán
- édesvízi anyag
- gyulladásv. hőmérővel

105

Ne jöjsem a tízzel!

105

A mai órán megfontoltam,
hogyan a tízzel telefon-
száma 105

Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 2/a. osztály

Készítette és tanította: Kovács Henriett

Időpont: 2019. április 5.

Témakör: Varázslatos természet

Tananyag: A róka című ismerettartalmú szöveg értelmezése Boda Brigitta Mesél a természet című könyve nyomán

Óratípus: Új anyagot feldolgozó óra

Tanítási- tanulási feladatok:

1. Beszédfejlesztés kommunikáció

- Előzetes ismeretek felelevenítése, gondolatok megfogalmazása
- Szókincsbővítés szó- és kifejezés-értelmezéssel, mondatalkotással
- Szóbeli szövegalkotás

2. Olvasás, szövegfeldolgozás

- A szöveg néma és hangos olvasása
- Az ismerettartalmú szöveg formai és tartalmi elemzése
- Algoritmus alkalmazása a szövegtípusnak megfelelően
- Információk, adatok kiemelése válogató olvasással
- Lényeglátó képesség fejlesztése, a lényeges információk kiemelésével, állítások igazságtartalmának eldöntésével
- Szövegértés bizonyítása mondatok kiegészítésével
- Az adatok közötti összefüggések feltárása, hiányos fűrtábra kiegészítésével
- A szöveg stílusának, nyelvezetének vizsgálata

3. Önművelés

- Önálló ismeretszerzés gyakorlása, lexikonhasználat, ismerettartalmú könyvek megismerése
- Könyvajánlás

Képzési feladatok: A kulcskompetenciák közül az önálló tanulási kompetencia kialakítása, az összefüggések megláttatása, a kognitív kompetenciák fejlesztése. Az anyanyelvi kulcskompetencia fejlesztése.

Nevelési feladatok: Az önálló tanulás alapozása, a rendszerszemlélet kialakítása. A környezetünk megismerése.

Módszerek: bemutatás, beszélgetés, szemléltetés, magyarázat, gyakorlás, a tanulók önálló munkája a tankönyvben, ellenőrzés, értékelés, rögzítés, játék

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka, önálló munka, csoportmunka

Taneszközök, szemléltetés: Takács Marianna: Ugróiskola olvasókönyv 2 első kötet 224-225. oldal (Pedellus Tankönyvkiadó, 2010), táblai rajz, szókétyák, képek, kocka, feladatlap, Ablak-Zsiráf

Gyermeklexikon, Fekete István: Vuk (Móra Könyvkiadó, 2015), Camilla Hallinan- Jon Richards: Gyerek- Állatenciklopédia (Scolár, 2016), labda

Szakirodalom: Az anyanyelvi nevelés módszerei 174-178. oldal (Adamikné J. Anna – Szerkesztő: Kernya Róza, Trezor Kiadó, 2008), Dr. Spencer Kagan- Miguel Kagan: Kagan kooperatív tanulás (Önkonet Kiadó, 2009), Robert Fisher: Hogyan tanítsuk gyermekeinket tanulni? (Műszaki Kiadó, Bp., 2007)

Képek forrása:

- www-1: <http://www.debrecenianap.hu/orszag/2017/04/03/megkezdodott-a-tavaszi-rokavakcinazas/>
- www-2: https://elovilag.turaoldal.hu/allatok/allat.php?faj=voros_roka
- www-3: <http://rokavilag.hu/joejtroka-es-kotorek-rokapedia/>

Az óra menete

I. SZERVEZÉSI FELADATOK

/1 perc/

- Taneszközök, szemléltető eszközök előkészítése, csoportok kialakítása
- Padrend, hetesek jelentése
- Az óra eleji értékelési szempontok felsorolása: órai aktivitás, hangos olvasás, figyelem, fegyelem, társakkal való együttműködés.

II. A SZÖVEGBEFOGADÁS ELŐKÉSZÍTÉSE – JÁTÉKOS RÁHANGOLÁS /10 perc/

1. Találós kérdéssel

„Tyúkudvarba beasonó,
Kurta lábú ragadozó,
Vörös bundás ravasz koma,
Kotorékban az otthona.”
(róka)

Utasítás: Hoztam nektek egy találós kérdést, próbáljátok meg kitalálni, hogy melyik állatra gondoltam!

2. Asszociációs és memóriafejlesztő játékkal

A rókáról a .... jut eszembe.

Utasítás: Mi jut eszetekbe a rókáról? Gyűjtsetek szavakat a témával kapcsolatosan!

Eszköz: labda

3. A meglévő tudás felelevenítése csoportmunkában

1. csoport: A róka jellemzőinek és rókacsalád tagjainak összegyűjtése szövegkiegészítéssel, képolvassal

**1. Egészítsétek ki a szöveget az előzetes ismereteitek alapján! Közös
dolgozzatok!**

A róka az _____ állatok csoportjába tartozik. (Milyen?)

Testét _____ borítja, _____ lába van.

Kicsinyeit _____ hozza a világra és _____ táplálja.
(Hogyan?) (Mivel?)

2. Kikből áll a rókacsalád? Kössétek a családtagok nevét a képhez!

hím róka (kan)

nőstény róka (szuka)

rókakölyök

1.kép forrása: Megkezdődött a tavaszi rókavakcinázás, 2017 (Debreceni Nap: [www-1](#))

2.kép forrása: Magyarország élővilága - Vörös róka (*Vulpes vulpes*): [www-2](#)

Utasítás: Egészítsétek ki a szöveget az előzetes ismereteitek alapján! Kikből áll a rókacsalád? Kössétek a családtagokat a megfelelő képhez! Közös dolgozzatok!

Eszköz: feladatlap

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés, értékelés: felolvasással, szükség esetén tanítói javítással

2.csoport: A róka címszó megkeresése lexikonból, lényeges információk kiemelése, kérdésekre adott válaszok segítségével

Keressétek meg közösen a lexikonban a róka címszót, és válaszoljatok az olvasottak alapján a kérdésekre!

1. Milyen állat a róka?

2. Hol él?

3. Milyen színű a bundája?

Utasítás: Keressétek meg közösen a lexikonban a róka címszót és válaszoljatok az olvasottak alapján a kérdésekre!

Eszköz: feladatlap, lexikon

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés, értékelés: felolvasással, szükség esetén tanítói javítással

4. Szó- és kifejezésmagyarázatok

3. csoport: Rókavár- képkirakás

3. kép: Rókavilág: A kotorék – RÓKApédia, 2016: www-3

Utasítás: Rakjátok össze a képdarabokat egységes egészé! Ha ügyesek vagytok, megoldásul a róka lakhelyét kapjátok meg.

Eszköz: puzzle

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói, (a kész képek táblára helyezésével)

4. csoport: **Ragadozó állat, kotorék, lompos, ravasz, oson szavak párosítása a magyarázatukkal**

Kössétek össze a kifejezéseket a magyarázatukkal!

● ragadozó állat	● rendetlen kinézetű, bozontos
● kotorék	● csavaros eszű, találékony
● lompos	● olyan állat, amely más állatfaj egyedeit megöli és megeszi
● ravasz	● óvatosan, észrevétlenül, zajtalanul megy
● oson	● föld alatti üreg, 2-3 kijárata van a szabadba

Utasítás: Kössétek össze a kifejezéseket a magyarázatukkal! Közösen dolgozzatok!

Eszköz: feladatlap

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés, értékelés: Felolvasással, szóbeli tanítói értékeléssel

III. CÉLKITŰZÉS

A mai órán tovább bővítjük ismereteinket a rókaról.

IV. JELENTÉS MEGTEREMTÉSE – Ismerettartalmú szöveg feldolgozása /23 perc/

1. Formai elemzés kíváncsi kocka segítségével

Cím, címvizsgálat

Vajon miről fog szólni a szöveg?

Író, forrásmunka

Írója vagy forrása van? Ki írta? Hol találd?

Szöveghez tartozó kép megkeresése

Mit látsz a képen? Mit ábrázol a rajz?

Bekezdések vizsgálata

Hány bekezdésből áll a szöveg? Számozd be!

Milyen érdekességről olvasnál szívesen?

Eszköz: kocka

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói, a tanulói válaszok alapján

2. Szöveggel való ismerkedés önálló, néma olvasással

- Milyen érdekességről olvastál? Mi az, amiről még szívesen olvastál volna?

3. Tartalmi elemzés részenként

I. rész A bekezdés újraolvasása hangosan

Adatkeresés tanítói kérdések segítségével

- Hol tartózkodik szívesen a róka?
- Mit jelent, hogy körültekintően választja ki a lakóhelyét?
- Hol él a róka? Olvasd fel a szövegből!
- Fogalmazzuk meg ennek a szerkezeti egységnek a lényegét egy rövid mondatban!

Részösszefoglalás: A róka lakóhelye (a vázlatpont felkerül a táblára)

Tanulásszervezés: frontális

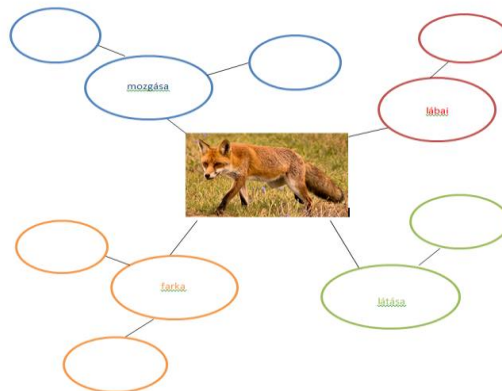
Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján

II. rész A szöveg újraolvasása néma olvasással

Adatok közötti összefüggések feltárása hiányos fűrtábra kiegészítésével

- Egészítsük ki a feladatlapon lévő fűrtábrát az olvasott információk alapján!

Egészítsük ki a hiányos fűrtábrát az olvasott információk alapján!

Részösszefoglalás: Testfelépítése (a vázlatpont felkerül a táblára)

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján

III. rész A szöveg újraolvasása hangos olvasással (láncolvasás)

Információ kiemelése a szövegből aláhúzással

- Milyen kárt okoz az embernek? Húzd alá a szövegben az erre utaló mondatot!
- Fejtsd meg a rókával kapcsolatos szóláshasonlatot! (A feladat megvalósítása csak idő esetén történik!)

, mint a róka!

Nem lehet egy rókáról bőrt lehúzni.

Részösszefoglalás: Károkozás (a vázlatpont felkerül a táblára)

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján

IV. rész A szöveg újraolvasása hangosan

Információk keresése tanítói kérdés segítségével

- Mikor jár élelemért?

Részösszefoglalás: Élelemszerzés (a vázlatpont felkerül a táblára)

Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján

V. rész A bekezdés hangos olvasása (csillagolvasás)

Szövegértés bizonyítása hiányos mondatok kiegészítésével

-Egészítsétek ki a mondatokat a szöveg alapján az olvasókönyv 225. oldalán!

A hímek és a nőtények is _____ szülők. Szeretettel gondoskodnak _____.
Kicsinyeiket _____ ellátják élelemmel. Élő _____, _____ visznek nekik. Kölykeiket a _____ fortélyaira is megtanítják.

Részösszefoglalás: Szaporodás, utódgondozás (a vázlatpont felkerül a táblára)

Tanulásszervezés: egyéni munka

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói a tanulói válaszok alapján, hibátlan feladatmegoldásért piros pont

V. REFLEKTÁLÁS

/10 perc/

1. Állítások igazságtartalmának megítélése

Utasítás: Döntsétek el a következő állításokról, hogy melyik igaz, ill. hamis! A nem igaz állításokat tegyétek igazzá! (Igaz-hamis jelzőpálca használata)

- A róka körültekintően választja ki lakóhelyét.
- A nőtény rókák csupán 4-7 kölyköt hoznak a világra.
- A kis rókák egy hét szopás után már a rókavár előtt játszanak.
- Főképp éjszaka, de fényes nappal is beoson a falvakba élelemért.

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: folyamatos tanítói, hibátlan válaszok esetén piros pont

2. Egyéni tanulói beszámoló meghallgatása, könyvajánlás

Fekete István rövid életrajza

Fekete István: Vuk

VI. SZERVEZÉSI FELADATOK

/1 perc/

- Házi feladat kijelölése: Ok. 224/6,7. Az olvasmány hangos olvasásának gyakorlása
- Az órai munka értékelése az óra eleji szempontoknak megfelelően
- Asztalrend

Német

Lehrfach: Deutsch

Schule: Übungsschule

Klasse: 2

Lehrwerk: Es gibt kein Buch.

Themenkreis: Meine Welt

Unterrichtet: Krisztina Frank Varga

Lehrstoff der Stunde: Lied: Auf der Mauer, auf der Lauer..... –Wanze- Lied und dadurch neun Grundbewegungen: stehen, liegen, sitzen, gehen, rennen, springen, schwimmen, tanzen.
(Diese können leicht zu den Vorkenntnissen: Haustiere.... gebunden werden.)

Ziel der Stunde:

Die SS sollen:

- Den Wortschatz von Haustieren anwenden können,
- das Lied kennenlernen, mitsingen und mitzeigen können,
- mit der Hilfe der „Wanze Figur“ neun Tätigkeiten kennenlernen und verstehen können,
- durch spielerische Aufgaben die Tätigkeiten vielseitig einüben und anwenden können.

Erziehungsaufgabe: bei der Partnerarbeit

- Miteinander kooperieren und gemeinsam spielen können,
- beim Singen und bei der Dramatisierung des Bewegungsliedes aufeinander aufpassen,
- Sozialkompetenzen entwickeln.

Übungstypologien:

- Fragen stellen, darauf antworten
- Bewegungsspiele
- Bewegungslied mitsingen und dramatisieren
- Was fehlt? – Gedächtnisspiel
- Buchstabenraster -Wörtersuche
- Worträtsel
- Activity – Spiel
- Paare suchen

Vorkenntnisse: Haustiere – Adjektive- Eigenschaften

Sozialformen: Frontalarbeit, Einzelarbeit, Partnerarbeit

Hilfsmittel: Projektor, Laptop, Bildkarten, Wortkarten, Arbeitsblätter, Fliegenklatschen

Fertigkeitsbereiche: Sprechen, Hören

Bemerkung: zu den Arbeitsmaterialien habe ich vom Clip Art die Bilder heruntergeladen.

Fachübergreifend: mit Musik, mit Sachkunde, mit der Muttersprache

<u>Phasen der Stunde:</u> Zeit, Sozialformen	<u>Unterrichtsentwurf</u> <u>Ablauf der Stunde:</u> Hinweise, Aufgaben für die Kinder, Lösungen, Antworten	<u>Hilfsmittel:</u> Bemerkungen für mich	<u>Bemerkungen:</u> für die Studenten
I. Einleitungsphase: Zeit: 4 Min. <u>Sozialform:</u> Frontalarbeit Kontrolle: laufend Didaktische Aufgabe: Wiederholung	I. Begrüßung mit dem Lied: Guten Tag.... II. Wiederholung: 1. Ich stelle Fragen: Wie geht's? - Danke, prima/gut/ es geht.... - Warum? – Ich bin müde. 2. Die Haustiere wiederholen: Bildkarten und Wortkarten zuordnen: Lösung ist Wanze. Hinweis: Ordnen wir die Bild- und Wortkarten. Wohin passen sie? Komm zur Tafel bitte! Was ist die Lösung ? - Wanze. 3. Worterklärung: Wanze – mit Fotos. Hinweis: Guckt mal an die Tafel, ich habe einige Fotos über die Wanze. Wie heißt das Tier auf Ungarisch? Wer weiß? Lebt auch im Wasser.... - poloska	Wir sitzen an einem Tisch. Mehrere Tische sind zusammengeschoben.	Es gibt 11 Schüler in der Gruppe. Fachübergreifender Unterricht: Musik, Sachkunde.
<u>Zielsetzung:</u>	III. Heute lernen wir ein witziges Lied über eine lustige Wanze.		

<p><u>II. Präsentierungsphase:</u></p> <p>Didaktische Aufgabe: Neue Kenntnisse präsentieren</p> <p>Zeit: 15 Minuten</p> <p>Kontrolle: laufend</p> <p><u>Sozialformen sind:</u> Frontalarbeit, Einzelarbeit</p>	<p>IV. Das Lied zeigen, aber nur die erste Strophe.</p> <p><u>Lied:</u> https://www.youtube.com/watch?v=jcIVSzIn6zA</p> <p>Hinweis: Ich habe ein Lied für Euch. Hört gut zu! Das Lied langsam nochmal Vorspielen- von mir wird es präsentiert. Dabei dramatisieren wir auch das Lied. Es hilft den SS-n beim Verstehen. V. Das Lied nochmal mitsingen und mitzeigen, tanzen. Hinweis: Steht auf! Tanzt und singt mit!</p> <p><u>VI. Präsentation der neuen Tätigkeiten:</u></p> <p>Hinweis: Die Wanze kann nicht nur tanzen. Sehen wir gemeinsam, was alles noch diese Wanze machen kann? Ich lege die Bildkarten auf den Tisch und benenne dabei die Tätigkeiten. Die SS sagen nach. Hinweis: Kommt bitte zum Tisch. Wiederholt bitte die Wörter.</p>	<p>interaktive Tafel</p> <p>Projektor, Laptop</p> <p>Bildkarten von den neuen Tätigkeiten Die Wanze macht etwas, wenn es die SS nicht herausfinden können, (siehe die Bilder des Arbeitsblattes), dann zeige ich dazu die Bildkarten von den Kindern. Diese Bilder zeigen die Tätigkeiten eindeutiger.</p>	<p>Ich zeige einzeln die Bildkarten und addiere. Die SS sagen mit.</p>
<p><u>III. Vertiefung s-phase:</u> <u>Sozialform</u> : Frontalarbeit</p> <p>Zeit: 6Minuten</p> <p>Kontrolle: laufend</p> <p>Didaktische Aufgabe: Einüben</p>	<p>VII. Vertiefung:</p> <p>1. Aufgabe: Wir zeigen die Tätigkeiten mit der Hilfe der Bilder und wir üben die Aussprache.</p> <p>Hinweis: Zeigt und sagt bitte mit.</p> <p>2. Activity- Spiel- Was kann er/sie? Ratet mal!</p> <p>Hinweis: Was zeige ich? Ratet mal! Lies und sag schnell. Gut. Du bist dran, steh auf und zeig bitte etwas </p>	<p>Bildkarten</p> <p>Arbeitsblatt und das Glossarblatt (Was kann die</p>	

<p><u>Sozialform</u> : Partnerarbeit</p> <p>Zeit: 15 Minuten</p> <p>Kontrolle: mit einem Kontrollblatt-Selbstkontrolle</p>	<p>3. Aufgabe: Konzentrationsspiel, Gedächtnisspiel: Zu dritt lege ich die Karten auf den Tisch. Dabei benenne ich die Tätigkeiten. Hups, was fehlt? Ich nehme je eine Karte weg. Die SS sollen sich daran erinnern und sie benennen. Dann wiederholen wir gemeinsam die eben aufgezählten Verben noch einmal und noch einmal....</p> <p>4. Aufgabe: Buchstabenraster – Wörtersuche Hinweis: Ich gebe euch ein Arbeitsblatt. Sucht bitte zu zweit die Tätigkeiten. Was meint ihr? Warum sind einige Buchstaben dick? – Die sind die Anfangsbuchstaben. Ja, genau. Das hilft euch.</p> <p>5. Aufgabe: Welches Wort ist das?- Worträtsel Hinweis: Ratet mal! Welches Wort ist das? Schreibt die fehlenden Buchstaben ein.</p> <p>6. Aufgabe: Was gehört zusammen? Hinweis: Seht die witzigen Haustiere! Was können sie machen? Lest die Sätze und bindet zu den passenden Bildern.</p>	<p>Wanze?) mit den Tätigkeiten verteilen.</p> <p>Kein Problem, wenn nicht jeder S mit der Aufgabe fertig ist.</p> <p>Diese Aufgabe ist für die schnell arbeitenden SS. Ersatzaufgabe.</p>	
<p><u>IV. Auflockerungsphase:</u></p> <p><u>Sozialform:</u> Frontalarbeit</p> <p>Zeit: bis Ende der Stunde (5 Minuten)</p> <p>Kontrolle: laufend</p>	<p>VIII. Das Lied noch einmal singen und mitzeigen. Hinweis: Singen wir und tanzen wir noch einmal 🎧 steht bitte auf, ich möchte eure Stimme hören.</p> <p>IX.: Hausaufgabe aufgeben.</p>	<p>interaktive Tafel</p> <p>Projektor</p> <p>Arbeitsblätter und die Hausaufgabe</p>	
<p>V. Bewertung</p>	<p>Sozialisierung, Leistung, Disziplin, Aktivität</p>		

Die Wanze - a poloska

Name: _____

Lied: <https://www.youtube.com/watch?v=jcIVSzIn6zA>

Datum: _____

Liedtext:

Auf der Mauer, auf der Lauer sitzt 'ne kleine Wanze.

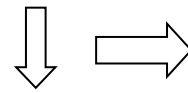
Auf der Mauer, auf der Lauer sitzt 'ne kleine Wanze.

Seht euch mal die Wanze an, wie die Wanze tanzen kann,

Auf der Mauer, auf der Lauer sitzt 'ne kleine Wanze.

Was kann die Wanze? Die Wanze kann..... . Mit tud a poloska? A poloska tud..... .		
		
tanzen táncolni	sitzen ülni	liegen feküdni
		
gehen menni	rennen futni	springen ugrani
		
fliegen repülni	schwimmen úszni	stehen állni

1. Aufgabe: Was kann die Wanze? Such bitte:

s	C	H	W	I	M	M	E	N	D
P	F	L	I	E	G	E	N	S	Y
R	Q	W	X	K	E	W	N	I	S
I	R	E	N	N	E	N	X	T	T
N	N	N	A	K	W	A	N	Z	E
G	E	H	E	N	Q	X	Y	E	H
E	Q	Y	T	A	N	Z	E	N	E
N	L	I	E	G	E	N	T	R	N

Lösung:

s	C	H	W	I	M	M	E	N	D
P	F	L	I	E	G	E	N	S	Y
R	Q	W	X	K	E	W	N	I	S
I	R	E	N	N	E	N	X	T	T
N	N	N	A	K	W	A	N	Z	E
G	E	H	E	N	Q	X	Y	E	H
E	Q	Y	T	A	N	Z	E	N	E
N	L	I	E	G	E	N	T	R	N

Diagram 1: A 2x3 grid with 'f' in the top-left, 'i' in the middle-left, and 'n' in the bottom-right.

Diagram 2: A 2x3 grid with 'e' in the middle-left, and two empty boxes to its right.

Diagram 3: A 1x5 grid with 'i' in the second position and 'e' in the fourth position.

Diagram 4: A 1x6 grid with 'c' in the second position and 'i' in the fourth position.

Diagram 5: A 1x5 grid with 'a' in the second position and 'e' in the fifth position.

Diagram 6: A 1x4 grid with 'r' in the first position, 'n' in the second, and 'n' in the fourth.

Diagram 7: A 2x3 grid with 'i' in the middle-left and 'e' in the middle-right.

Diagram 8: A 2x3 grid with 's' in the top-left, 'i' in the middle-left, and two empty boxes to its right.

Diagram 9: A 2x3 grid with 'e' in the middle-left and 'e' in the middle-right.

Diagram 10: A 1x10 grid with 'D' in the first position, 'e' in the third, 'a' in the fifth, 'n' in the sixth, 'z' in the seventh, 'a' in the ninth, 'n' in the tenth, 'z' in the eleventh, and 't.' in the twelfth.

2. Aufgabe: Welches Wort ist das? Rate mal! Ergänze bitte!

Lösungen sind:

fliegen, gehen, sitzen, schwimmen, tanzen, rennen, liegen, springen, stehen, Die Wanze tanzt.

 Hausaufgabe:

Was kann die Wanze? Schreib bitte: □

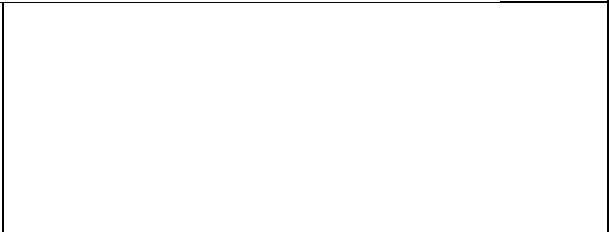
		
a □ □ e n	s □ □ e □	l □ □ g □ n
		
g □ □ e n	r □ n □ □ n	□ □ r i □ □ e n
		
f □ □ g e □ □	c □ □ i □ □ e n	□ □ e □ e n

Was machen die Haustiere? Verbinde:

	<ul style="list-style-type: none"> * Der Hamster kann sitzen.* * Die Katze kann sitzen.* * Der Hamster kann rennen.* * Das Kaninchen kann liegen.* * Der Hund kann stehen.* * Das Pferd kann liegen.* * Die Ente kann schwimmen.* * Die Katze kann liegen.* 	
		
		
		

das **S**chwein
der **H**amster
die **E**nte
die **Z**iege
der Esel

Német

Schule: Übungsschule

Klasse: 2/a.b.

Lehrwerk: Es gibt kein Buch.

Themenkreis: Tiere

Unterrichtet: Krisztina Frank Varga

Lehrstoff der Stunde: Lied: Guck mal diese Biene da... von Lichterkinder

Ziel der Stunde:

Die SS sollen:

- Den Wortschatz von Haus- und Wildtieren und einige Grundtätigkeiten wiederholen und anwenden können,
- das neue Lied kennenlernen, mitsingen und mitzeigen können,
- mit der Hilfe der Bienenfamilie Eigenschaften – und einige Wörter kennenlernen und verstehen können,
- durch spielerische Aufgaben den neuen Wortschatz vielseitig festigen, einüben und mit den schon gelernten Lehrstoff anwenden können.

Erziehungsaufgabe: bei der Partner oder Gruppenarbeit

- Miteinander kooperieren und gemeinsam spielen können,
- beim Singen und bei der Dramatisierung des Bewegungsliedes aufeinander aufpassen,
- Sozialkompetenzen entwickeln.

Übungstypologien:

- Fragen stellen, darauf antworten
- Bewegungsspiele: Such den Platz!
- Bewegungslied mitsingen und dramatisieren
- Bilder und Wörter zuordnen
- Wörtersuche – Wörter trennen,
- Bilder und Sätze zuordnen,
- Lückensätze ergänzen

Vorkenntnisse: Familie, Haustiere, Wildtiere, einige Adjektive- Eigenschaften, das Lied: Auf der Mauer, auf der Lauer... <https://www.singkinderlieder.de/video/auf-der-mauer-auf-der-lauer/>

Sozialformen: Frontalarbeit, Einzelarbeit, Partner- oder/und Gruppenarbeit

Hilfsmittel: Beamer, Laptop, Bildkarten, Wortkarten, Arbeitsblätter

Fertigkeitsbereiche: Hören, Lesen, Sprechen

Bemerkung: zu den Arbeitsmaterialien habe ich vom Clip Art die Bilder heruntergeladen.

Fachübergreifend: mit Musik, mit Sachkunde, mit der Muttersprache

<p><u>Phasen der Stunde:</u></p> <p>Zeit, Sozialformen</p>	<p><u>Unterrichtsentwurf</u> <u>Ablauf der Stunde:</u></p> <p>Hinweise, Aufgaben für die Kinder, Lösungen, Antworten</p>	<p><u>Hilfsmittel:</u></p> <p>Bemerkungen für mich</p>	<p><u>Bemerkungen:</u></p> <p>für die Studenten</p>
<p>I. Einleitungsphase:</p> <p>Zeit: 10 Min. <u>Sozialform:</u> Frontalarbeit</p> <p>Kontrolle: laufend Didaktische Aufgabe: Wiederholung</p>	<p>Begrüßung mit dem Lied: Guten Tag.... Ich stelle Fragen: Wie geht's? - Danke, prima/gut/ es geht.... - Warum? – Ich bin müde.</p> <p>I. Wiederholung:</p> <p>1. Das Lied: Auf der Mauer..... : https://www.youtube.com/watch?v=jcIVSzIn6zA singen und mittanzen</p> <p>2- Die Tätigkeiten wiederholen: Hinweis: Was kann die Wanze? Zeigen wir!</p> <p>3. Mit den gelernten Tieren Sätze formulieren: Hinweis:</p>		<p>Es gibt 15 Schüler in der Gruppe.</p> <p>Fachübergreifender Unterricht: Musik, Sachkunde.</p>
<p><u>Zielsetzung:</u></p>	<p>II. Heute lernen wir ein neues Lied über eine Familie.</p>		
<p><u>II. Präsentierungsphase:</u></p> <p>Didaktische Aufgabe: Neue Kenntnisse präsentieren</p> <p>Aufgabe: Das Verstehen des Liedtextes unterstützen, helfen:</p> <p><u>Sozialform:</u> Frontalarbeit,</p> <p>D. A: Orientierung im Liedtext, Worterklärung</p>	<p>III. Präsentation</p> <p>1. <u>Das Lied anhören</u> Hinweis: Ich habe ein Lied für Euch. Hört gut zu! Guckt mal!</p> <p>2. <u>Die Bildkarten und Wortkarten der Bienenfamilie zuordnen</u> Hinweis: Ordnen wir die Karten! Wer ist das in der Familie? Kommt zur Tafel!</p> <div data-bbox="403 1496 563 1644" data-label="Image"> </div> <p>- Baby Biene</p> <p>3. <u>Das Lied nochmal anhören</u> Hinweis: Es gibt noch Karten an der Tafel. Hören wir nochmal das Lied und ordnen wir dann diese Karten richtig zu. Das Blatt mit dem Liedtext hilft.</p> <div data-bbox="403 1910 563 2058" data-label="Image"> </div> <p>süße Baby Biene ....</p>	<p>interaktive Tafel</p> <p>Beamer, Laptop</p> <p>Bild und Wortkarten an der Tafel</p> <p>Liedtext verteilen</p>	<p>Die Bild- und Wortkarten sind schon an der Tafel, aber die Schüler konnten sie bisher nicht sehen.</p>

<p>Zeit: 15 Minuten Kontrolle: laufend</p>	<p>Dabei Worterklärung, wo es nötig ist.</p>		
<p>III. Vertiefungsphase: <u>Sozialform:</u> Frontalarbeit</p> <p>Zeit: 2 Minuten</p> <p>Didaktische Aufgabe: Vertiefen, festigen, Aussprache üben <u>Sozialform:</u> Partnerarbeit</p> <p>Zeit: 15 Minuten</p> <p>Kontrolle: laufend – ich zeige die Lösung an der Tafel - Wortkarten</p>	<p>IV. Vertiefung:</p> <p>1. Das Lied nochmal mitsingen und mitzeigen, tanzen.</p> <p>Hinweis: Steht auf! Tanzt und singt mit!</p> <p>2. Aufgabe: Arbeitsblatt: Verbinde</p> <p>Hinweis: Lest die Wörter und verbindet zu den Bildern. Die Tafel hilft euch.</p> <p>3. Aufgabe: Ersatzaufgabe: Trenne die Wörter.</p> <p>4. Aufgabe: Die Sätze ergänzen</p> <p>Hinweis: Sehen wir diese Aufgabe. (Ich zeige den Schülern das Blatt.) Was fehlt hier? Schreiben wir.</p>	<p>Bildkarten</p> <p>Arbeitsblatt und das Glossarblatt (Was kann die Wanze?) mit den Tätigkeiten verteilen.</p> <p>Diese Aufgabe ist für die schnell arbeitenden SS.</p>	
<p>IV. Auflockerungsphase:</p> <p><u>Sozialform:</u> Frontalarbeit</p> <p>Zeit: bis Ende der Stunde</p>	<p>V. Das Lied noch einmal singen und mitzeigen.</p> <p>Hinweis: Singen wir und tanzen wir noch einmal 🎤 steht bitte auf, ich möchte eure Stimme hören.</p> <p>VI. Hausaufgabe aufgeben. Such die Paare: Bienenwelt</p>	<p>interaktive Tafel</p> <p>Beamer</p> <p>Arbeitsblätter und die Hausaufgabe</p>	
<p>V. Bewertung</p>	<p>Sozialisierung, Leistung, Disziplin, Aktivität</p>		

LichterKinder: Guck mal diese Biene da – summ, summ!
https://www.youtube.com/watch?v=I1Ns-nVULzA&list=RDI1Ns-nVULzA&start_radio=1

Guck mal diese Biene da – summ, summ!
Guck mal, wie sie fliegt und wie sie tanz! 2X !

1. Guck mal, diese süße **Baby Biene** - summ, summ, summ, summ, summ!

Guck mal, diese kleine **Kinderbiene** – summ, summ, summ, summ, summ!

Guck mal, diese liebe ♥ **Mama Biene** - summ, summ, summ!

Guck mal, diese große **Papa Biene** – summ, summ, summ!

Guck mal, diese Biene da – summ, summ!
Guck mal, wie sie fliegt und wie sie tanzt! 2X

La, la, la, la, la, la,.....3x summ, summ, summ!
La, la, la, la, la, la,.....3x summ, summ, summ!

2. Guck mal, diese alte **Oma Biene** – summ....., summ.....!

Guck mal, diese dicke **Opa Biene** - summ....., summ.....!

Guck mal, da die super schnelle **Biene** –summ, summ, summ, summ, summ, summ, summ, summ!

Guck mal, da **die Königin** der Bienen – summ, summ, summ, summ, summ!

Guck mal, diese Biene da – summ, summ!

Guck mal, wie sie fliegt und wie sie tanzt! 2X

3. Bienen sind sehr wichtig und jede Biene zählt, **Bienen sind schön!**

A méhek fontosak, és minden egyes méh számít!

Sie sorgen für die Früchte

dieser Welt,

Gondoskodnak a világunk gyümölcseiről.

wir wollen sie fliegen und tanzen seh'n!
táncolni.

Látni akarjuk őket, repülni és

La, la, la, la, la, la 3X ..... - summ, summ, summ! 2X

Guck mal, diese Biene da!

Glossar:

Guck mal! – Nézd csak!

die Biene ,

die Bienen

die Früchte

gyümölcsök

die Welt

a világ

süß - édes

Der Zucker ist süß.

lieb – kedves, szeretett

Mama ist lieb. ♥

alt – idős

Opa ist alt.

wichtig –fontos

Die Biene ist wichtig.

schön –szép

Die Blume ist schön.

der König

die Königin

Arbeitsblatt:

Name: _____

Verbinde: die Bienenfamilie

	*	*	die Mama die Mutter	*	* groß
	*	*	der Papa der Vater	*	* lieb
	*	*	das Baby die Schwester	*	* süß
	*	*	das Kind der Bruder	*	* klein
	*	*	die Königin	*	* schön
	*	*	die Oma	*	* dick
	*	*	die schnelle Biene	*	alt*
	*	*	der Opa	*	* super

ist

1 Aufgabe: Such die Wörter, trenne sie:

SCHÖNSÜßDICKDÜNNSUPERALTLIEBKLEINGROßWICHTIG

OMAKÖNIGINMAMAOPAPAPABABYKIND

2. Aufgabe: Ergänze bitte! Schreib! □

Die Opa Biene ist _____ . (duci)

Die Mama Biene ist _____ . (kedves, szeretett)

Die Baby Biene ist _____ . (édes)

Die Kinderbiene ist _____ . (klein)

Die schnelle Biene ist _____ . (szupi)

Die Oma Biene ist _____ . (idős)

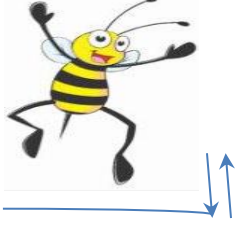
_____ Papa _____ ist groß.

Die Biene ist schön (szép) und _____ . (fontos)

Sie sorgen für die _____ dieser Welt.

	E	1. Die Biene kann schön tanzen .
	E	2. Die Biene kann schnell fliegen .
	I	3. Die Biene kann sitzen .
	B	4. Die Biene kann langsam gehen .
	W	5. Die Biene kann stehen .
	N	6. Die Biene kann lange schlafen .
	N	7. Die Biene kann liegen .
	T	8. Die Biene kann groß springen .
	L	9. Die Biene ist wichtig .
	E	10. Die Biene kann schnell rennen .

Arbeitsblatt:

Name: _____

Verbinde: die Bienenfamilie

	*		die Mama die Mutter	*	* groß
	*		der Papa der Vater	*	* lieb
	*		das Baby die Schwester	*	* süß
	*		das Kind der Bruder	*	* klein
	*		die Königin	*	* schön
	*		die Oma	*	* dick
	*		die schnelle Biene	*	alt*
	*		der Opa	*	* super

Note: The word 'ist' is circled in green in the original image.

Arbeitsblatt:

Name: _____

1. Aufgabe: Such die Wörter, trenne sie:

SCHÖNSÜBDICKDÜNNSUPERALTLIEBKLEINGROßWICHTIG

OMAKÖNIGINMAMAOPAPAPABABYKIND

2. Aufgabe: Ergänze bitte! Schreib! ✍

Die Opa Biene ist dick.

Die Mama Biene ist lieb .

Die Baby Biene ist süß .

Die Kinderbiene ist klein.

Die schnelle Biene ist super.

Die Oma Biene ist alt.

Die Papa Biene ist groß.

Die Biene ist schön und wichtig.

Sie sorgen für die Früchte dieser Welt.

Technika, életvitel, gyakorlat

Tantárgy: Technika, életvitel és gyakorlat

Gyakorlóiskolai osztály: 2/a. osztály

Tanító: Burán-Schermann Friderika

Témakör: Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

Tananyag: Varázskép készítése

Az előző óra anyaga: Márton-napi liba hajtogatása, Szent Márton életéről leporelló készítése

A tananyagot megalapozó ismeretek: olló, ragasztó megfelelő használata, színezés/rajzolás filctollal/színes ceruzával

Tanítás-tanulási feladatok:

Befogadás: Óriás kirakó játék. Varázslatos mese bemutatása (Mese az ősről c.). Bűvészműtárvány. Videó megtekintése.

Alkotás: Varázskép készítése a látott videó alapján.

Szaknyelv: nyírás, hajtásél

Képzési feladatok: Problémamegoldó képesség fejlesztése. Tervező képesség, térlátás fejlesztése. Önkifejező képesség fejlesztése.

Nevelési feladatok: Kreativitás fejlesztése, érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, élmények nyújtása, szépérzék fejlesztése

Javaslatok a tervezéshez:

Módszerek: beszélgetés, beszélgetés, magyarázat, tanítói bemutatás, szemléltetés, játék

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka, csoportmunka, egyéni alkotás

Taneszközök, szemléltetés: előkészített karton lapok a Varázskép keretéhez, képkocka színezéshez, fólia, olló, ragasztó, színesceruza, alkoholos tűfilc

Szakirodalom: A képzelet világa 2., Technika TTP

Szervezési feladatok

Táblakép, digitális tábla előkészítése

Vendégek köszöntése, köszönés, hetesek jelentése

Szükséges eszközök előkészítése (karton, képkocka, fólia, olló, ragasztó, színes ceruza, alkoholos filc)

Idő: 2 perc

I. Befogadás

1. Motiváció, érdeklődés felkeltése

A mai órára egy nagyon izgalmas, érdekes, varázslatos alkotást hoztam nektek. Remélem ma is szívesen alkottok velem! Azért ültök csoportokban, hogy segíthessetek majd egymásnak a munka során, illetve hogy most, az óra elején egy kirakós játékban is megmutassátok nekem, milyen jól tudtok együttműködni egymással.

Csoportonként tettem a padotokra nagy kirakó elemeket, ezeket kell elhelyeznetek a táblán a felrajzolt keretekben. A helyeteken ülve a padon rakjátok össze először a képet, majd ha ezzel elkészültetek, hozzátok ki az elemeket a táblához és helyezzétek fel a keretekbe azokat!

Szemléleti anyag

1. 2.

Módszer: játék

Munkaforma: csoportmunka

Eszközök: tábla, kirakó, gyurmaragasztó

Ellenőrzés: tanulói önellenőrzés

Értékelés: Sikerült kiraknotok a képeket. Örülök, hogy egymást segítettétek a feladat minél gyorsabb és pontos végrehajtásában.

Idő: 4 perc

A szemléleti anyag célja

Azért kerültek fel ezek a kedves képek a táblára, mert ők lesznek a mai varázslatos mesénk főszereplői. Nevezzük is meg, kiket láthatunk a képeken! (1. Méhecske, 2. Ősz úrfi, 3. Őszapó, 4. Őszi fa)

Módszer: tanítói közlés

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszközök: tábla, kirakó, gyurmaragasztó

Idő: 1 perc

2. Az alkotás előkészítése, mesehallgatás

Mindenkinek kiosztok egy képkockát, amelyen a táblaihoz nagyon hasonló őszi fát láthattok. Arra kérlek benneteket, hogy amíg a mesét (Mese az őszi c.) hallgatjátok, színezzétek ki színes ceruzával ezt a képet az ősz színeivel!

Soroljuk fel az ősz színeit: barna, narancs, sárga, zöld, bordó, piros, valamint ezek keveréke. A mesét hallgatva nagyon figyeljetek az apró részletekre, bármi fontos lehet! Pontosan színezzétek, maradjatok a vonalakon belül!

Figyeljetek arra is, hogy amire a mesét befejezem, elkészüljetek a képkocka kiszínezésével!

Fontos lesz számunkra az alkotásnál!

Hallgassátok figyelmesen a történetet!

Módszer: tanítói közlés, felszólítás, beszélgetés, beszélgetés

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszközök: tábla képe, előre nyomtatott képkocka

Ellenőrzés: tanulói válaszokkal

Idő: 8 perc

Szemléleti anyag:

Mese az ősziről

Valamikor régen, még a világ kezdetén nem voltak ám ilyen színesek a falevelek ősszel, mint most. Egyhangú volt minden fa. Ha elmúlt a nyár, megsárgultak és lehullottak. Őszapó már nem akart változtatni régi szokásán, megelégedett a sárgával is.

Ősz úrfi, a fia, egyszer különös ötlettel állt elő.

- Hadd fessek be én a fákat, csak egyszer. Már láttam Édesapám, hogy csinálja! Az öreg Ősz ráállt, de titokban azért figyelte fia tevékenységét.

Először Ősz úrfi a szorgos kis méheket bízta meg, hogy nyáron gyűjtsenek neki sok-sok festéket a virágokból. Azok el is vállalták, hiszen mi sem kedvesebb munka számukra, mint virágról, virágra szálldosni, nektárt gyűjtögetni. Külön kis kosarat kaptak, amibe a színeket gyűjtötték. Hétfőn a sárga, kedden a piros, szerdán a kék, csütörtökön a zöld, pénteken a bordó színeket gyűjtötték.

A többi két napon azt csinálták, amit akartak.

Így ment ez egész nyáron. Gyűltek a színek. Hatalmas halmokat halmoztak fel a szorgos kis méhek, és munkájuk gyümölcsét minden nap megcsodálták.

Telt, múlt az idő. A reggelek hűvösödtek, a nap egyre gyengébben ontotta fényét, melegét, a virágok elkezdtek száradni. Az emberek megkezdték a betakarítást a kertekben, a mezőn.

Ősz úrfi elérkezettnek látta az időt, hogy munkához lásson. Felvette mellényét és elindult. Ahogy közeledett a festékgyűjtő helyhez, egyre nagyobb lármára lett figyelmes. Hallja, hogy a színek veszekednek, melyikük a legszebb. Olyannyira belemerültek a vitába, hogy összekeveredtek a nagy civakodás közben. Mire az úrfi odaért, már nem volt csak minden színből egy kevéske, ami tiszta maradt. De volt narancs, rozsdabarna, zöldes barna, bordópiros és azok számtalan árnyalata. Nagyon dühös és elkeseredett volt egyszerre. Most mi lesz?

Ám nem volt mit tenni. A mezőről már elfogytak a színek, újakat gyűjteni nem volt honnan, így hát ezekkel pakolta tele zsebét az Úrfi, és hintette, hintette nem is nézte hová. Szomorú volt, mert attól tartott, apja nem bízta többé rá a munkát.

Mire mindent átvarázsolt, Őszapó is előjött, hogy gyönyörködjön fia munkájában, de nem látta sehol. Egy hatalmas tölgyfa tetején pillantotta meg.

- Mi a baj fiam? - kérdezte.

- Bocsásson meg Édesapám, de nem tudtam elvégezni tisztességesen a munkát, amit annyira szerettem volna - és elmesélt mindent, mi is történt.

Az öreg Ősz a keblére vonta, és így szólt.

- Hallgasd csak fiam! A saját panaszodtól nem hallod az embereket, a gyerekeket.

Őszúrfi elhallgatott, és arra lett figyelmes, hogy az emberek így kiáltottak.

- Soha nem volt még ilyen szép, színes ősziünk.

Az öreg Ősz büszke volt fiára, az meg örömmel ölelte át apját, hogy mégis sikerült, elégedettek az emberek.

Így történt bizony és azóta színesek a falevelek a fákon, a cserjéken, a bokrokon. Hol több, hol kevesebb festék hullik egy - egy fára, de a legpompázatosabb színekben tündökölnék az erdők és örül neki minden madár, minden állat és minden gyerek, de még a felnőtt is.

Beszélgessünk a történetről!

Kik a szereplők? (Ősz úrfi, Őszapó, Méhecské) Kiktől kért segítséget Ősz úrfi? (A méhecskéktől)

Melyik napon milyen színeket gyűjtöttek össze a méhek? Tegyük fel a napokat sorban a méhecske mellé a táblára! (Hétfő-sárga, kedd-piros, szerda-kék, csütörtök-zöld, péntek-bordó, szombat+vasárnap azt tehetek, amit csak akartak).

Mi történt a színekkel? (Összekeveredtek)

Szemléleti anyag

Módszer: tanítói bemutatás, beszélgetés, beszélgetés, kérdés-felelet

Munkaforma: frontális osztálymunka, egyéni munka

Eszközök: mese, táblai képek

Ellenőrzés: tanítói kérdésekkel, tanulói válaszokkal, táblán színes szóképekkel **Értékelés:** Köszönöm, hogy ilyen figyelmesen hallgattátok a mesét! Varázslatos átalakuláson mentek át a színek. Csodaszép, ahogyan a nyár után az őszi erdő átalakul! **Tantárgyközi koncentráció:** Magyar irodalom - szövegértés, Környezetismeret - napok, évszakok, Rajz és vizuális kultúra - színek, színkeverés

Idő: 4 perc

3. Az alkotás előkészítése, bűvészműtárgy

Az imént arról beszélgettünk, milyen varázslatos is a természet átalakulása.

Képzeljétek, hoztam nektek egy bűvészműtárgyat!

Álljatok mellém kétoldalról, hogy ti is és a vendégeink is jól láthassák!

Ha hiszitek, ha nem, ennek az üvegpohárnak a segítségével el fogom tüntetni ezt a 100 Ft-os érmét. Nem kell hozzá más, mint ez a varázslatos lila papírszalag. Ha ráhelyezem a pohárra, képes vagyok rá, hogy eltüntessem a pénzérmét. Ha ismét ráhelyezem, vissza is tudom varázsolni. Nézzétek!

Bűvészműtárgy bemutatása.

Módszer: tanítói bemutatás

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszközök: kartonlap, üvegpohár, 100 Ft-os érme, papírszalag

Értékelés: Köszönöm, hogy ilyen feszülten figyeltétek a műtárgyomat! Most még nem árulom el, mi a trükk! Remélem sokan rá fognak jönni maguktól is! Foglaljatok helyet!

Idő: 2 perc

II. Célkitűzés

A mai órán ti is egy varázsképet fogtok készíteni. Ehhez, hoztam nektek egy saját készítésű kis videót, melyet szeretném, ha megnéznétek velem!

Módszer: tanítói közlés, bemutatás

Munkaforma: frontális osztálymunka

Eszközök: digitális tábla, videó

Idő: 1 perc

III. Alkotás

a) Most, hogy láttátok, hogy nem is olyan bonyolult elkészíteni ezt a varázsképet, kezdhetjük is az alkotást!

Kiosztok mindenkinek egy kartonlapot, amin előrajzoltam nektek a hajtáséleket és azokat a vonalakat, amelyek mentén nyírnotok kell a kartont. Ebből készítjük el a varázsképünk keretét. Vegyétek a kezetekbe az ollókat és végezzétek el a szükséges nyírásokat! Nagyon figyeljetelek oda, hogy pontosan végezzétek a nyírást, nehogy szétszakadjon a képkeret! A hajtásélek mentén hajtsátok össze a kartont az általam bemutatott módon!

Vegyétek a kezetekbe a fóliát! Nyissátok ki, majd a belsejébe ragasszátok be az óra elején kiszínezett képkockát!

Ha a ragasztással elkészültetek, rajzoljátok át alkoholos tűfilccel a képen az összes eredetileg nyomtatott körvonalat! A fa törzsének kontúrját, a leveleket és a kerítést is! Pontosan a vonalakon húzzátok végig a filcet, mert ha elég precízen dolgoztok, csak akkor sikerül a varázslat!

Folyamatosan segíteni, ellenőrizni fogom a munkátokat, de halkan egymást is segíthetitek, emiatt alakítottuk ki ezt az ülésrendet!

b) A Varázskép befejező lépése következik. Helyezzétek az általam bemutatott módon a kartonra a fóliával összeragasztott képet!

Ha jobbra kihúzzátok a képet a keretből, megtörténik a varázslat!

Módszer: tanítói bemutatás, szemléltetés, megfigyeltetés, alkalmazás, felfedeztetés

Munkaforma: frontális osztálymunka, egyéni munka

Eszközök: karton, fólia, olló, ragasztó, tűfilc

Értékelés: tanulói munkák megtekintésével

Idő: 10 perc

IV. Szervezési feladatok

Most, hogy az alkotással elkészültetek, szeretném, ha bemutatnánk ezt a varázsképet Ősz úrfinak, hogy ne keseregjen az összekeveredett színek miatt, hanem velünk együtt örülhessen!

Csoportonként sorban gyertek ki a tábla elé és a vendégeink felé fordulva mutassátok be az elkészült munkáitokat!

Szeretném, hogy a tábla előtt álló csapat tagjainak munkáját értékeljétek! Pozitívan próbáljátok meg megfogalmazni a tanácsaitokat, illetve emeljétek ki azokat a tanulókat, akik a megfigyelési szempontoknak megfelelően végezték el a feladatot! (pontos színezés és átrajzolás, precíz nyírás, gondos összeillesztés)

Forgószínpadszerűen értékeljétek az elkészült Varázsképeket!

Módszer: bemutatás, szemléltetés, megfigyeltetés

Munkaforma: frontális osztálymunka, egyéni munka

Eszközök: az elkészült munkadarab

Értékelés: tanulói munkák megtekintésével, tanulótársak értékelésével

Idő: 8 perc

(Ha jut rá még idő, és a tanulók is igénylik, esetleg még egyszer megtekinthetik a motiváló részben látott bűvészmutatványt.)

Felszerelés elpakolása, padrend kialakítása

Osztály vigyázz!

Szeretném megköszönni, hogy ilyen fegyelmезetten viselkedtetek a mai bemutató órán és pontosan követtétek az utasításaimat! Így mindenkinek sikerült elkészíteni a Varázsképet! Külön szeretném kiemelni ....-t, mert önmagához képest sokkal pontosabban használta az eszközöket! Köszönjük el a vendégeinktől!

Viszontlátásra!

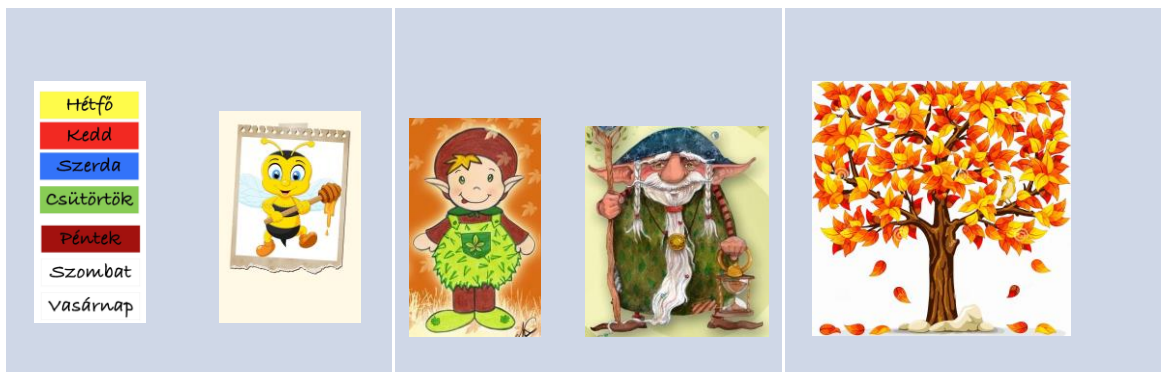
Módszer: tanítói értékelés

Értékelés: egyéni és osztályszintű értékelés

Idő: 5 perc

Táblakép

VI. Óravázlatok – 3. osztály

Matematika

Tantárgy: Matematika

Osztály: 3/a. osztály

Tanító: Somosfalviné Fehér Gabriella

Témakör: Számelmélet, algebra

Tananyag: Szám- és szöveges feladatok a négy alpművelet alkalmazásával
(Gyakorló óra)

Tanítási-tanulási feladatok:

Ráhangolás:

- fejszámolás játékos módon

Jelentésteremtés: A szóbeli műveletvégzés (+ - · :) gyakorlása

- számolás fejben
- láncszámolás
- maradékos osztás
- műveletek sorrendje
- szöveges feladat

Reflektálás:

- logikai feladat megoldása

A pedagógiai programból eredő feladatok:

Differenciált tanórai foglalkoztatás, egyéni képességek figyelembe vétele.

Képzési feladatok:

- a számolási rutin fejlesztése
- szóbeli számolási készség fejlesztése
- tevékenységgel biztosított tapasztalatszerzés
- összefüggés-kezelő képesség fejlesztése
- a tapasztalatok probléma szintű alkalmazása

Nevelési feladatok: Együttműködési készség fejlesztése a csoportmunka során.

Precíz, pontos munkavégzésre nevelés.

A matematika és a valóság kapcsolatának erősítése.

Módszerek: megfigyeltetés, magyarázat, szemléltetés, tevékenykedtetés, ellenőrzés, értékelés;
a tanulók megfigyelései, következtetései, munkájuk füzetben, tankönyvben,
feladatlapon;

Tanulásszervezés: frontális és egyéni munka, csoportmunka

Taneszközök, szemléltetés:

Balassa Lászlóné - Csekné Szabó Katalin – Szilas Ádámné: Harmadik Matematikakönyvem és munkafüzetem (OFI, 2014.) szerepkártyák, saját magam által készített játékkártyák, táblai írás és applikáció, fólia, kivetített képek

Felhasznált források: a SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola Pedagógia Programja 2010., Helyi tanterv, a kollégákkal közösen kidolgozott tankönyv-független tanmenet (a Harmadik Matematikakönyvem OFI, 2014. c. tankönyvhöz készült tanmenet ötleteinek felhasználásával helyi sajátosságainkra adaptálva, Sokszínű Matematika Mozaik, 2006.)

I. SZERVEZÉS:

- asztalrend
- szükséges felszerelések előkészítése
- csoportok kialakítása

II. CÉLKITŰZÉS, MOTIVÁCIÓ

„Különös utazásra hívlak Benneteket, melynek végére sok-sok kincssel lesztek gazdagabbak.”

III. RÁHANGOLÁS

Fejszámolás

„Titkos kód”

- Csoportban dolgozzatok! Csak egy számmal válaszoljatok!
„ Könnyen megtudod, ki vagyok én, ha gyorsan veszed 200 felét.
Majd megfelezed még egyszer, sőt mi több, hozzáadsz még 105-öt.”
- Fejben számoljatok, csak az eredményt írjátok le!
  - 100 és 20 hányadosa (5)
  - a legkisebb páratlan számjegyünk (1)
  - a 48 nagyobb tízes számszomszédja (50)
  - a legkisebb háromjegyű és a legnagyobb kétjegyű szám különbsége (1)
- Hívj egy rómaid segítségül, ő segít megfejtetni a hajó nevét. „A hajó neve”

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: füzet

I. JELENTÉSTEREMTÉS

1. Szóbeli műveletvégzés - a „Nálam van a...” játék segítségével „Hajójegy”

Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: játékkártyák

2. Láncszámolás

- Számoljatok pontosan! Az eredménnyel dolgozzatok tovább! „Edzés”

	Start									Cél						
a)	7	$\cdot 6$	$\rightarrow$		$- 36$	$\rightarrow$		$\cdot 8$	$\rightarrow$		$+ 33$	$\rightarrow$		$: 9$	$\rightarrow$	
b)	6	$\cdot 8$	$\rightarrow$		$- 38$	$\rightarrow$		$+ 39$	$\rightarrow$		$: 7$	$\rightarrow$		$+ 65$	$\rightarrow$	
c)	100	$: 10$	$\rightarrow$		$\cdot 5$	$\rightarrow$		$- 26$	$\rightarrow$		$: 6$	$\rightarrow$		$+ 76$	$\rightarrow$	
d)	81	$: 9$	$\rightarrow$		$+ 23$	$\rightarrow$		$: 4$	$\rightarrow$		$\cdot 7$	$\rightarrow$		$- 36$	$\rightarrow$	

Tanulásszervezés: önálló munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: Mf. 16.o./45.

3. Játék: Keveredj – állj meg – csoportosulj!

„Mentőcsónak”

- Álljatok össze 2-vel, 3-val, 4-vel, 5-vel!
Mít mondhatunk el a csoportunk létszámáról?
Megvan-e benne a 2, 3, 4, 5 maradék nélkül?
Legfeljebb mennyi lehet a maradék?

Megállapítás:

- annyi féle maradék lehetséges, amennyi az osztó

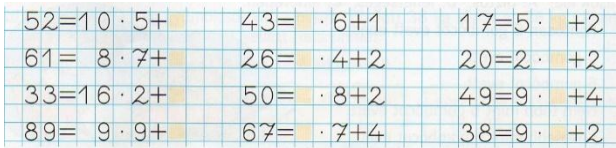
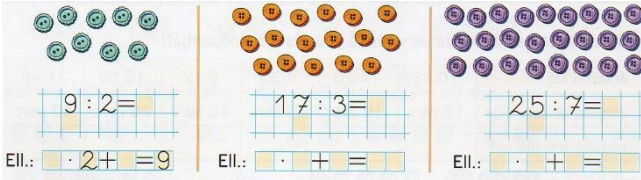
Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: -

4. Maradékos osztás

A csoport (Gyorsabban haladók) Pótoljátok a hiányzó számokat!	B csoport: (Lassabban haladók)
 <p> $52 = 10 \cdot 5 + \square$ $43 = \square \cdot 6 + 1$ $17 = 5 \cdot \square + 2$ $61 = 8 \cdot 7 + \square$ $26 = \square \cdot 4 + 2$ $20 = 2 \cdot \square + 2$ $33 = 16 \cdot 2 + \square$ $50 = \square \cdot 8 + 2$ $49 = 9 \cdot \square + 4$ $89 = 9 \cdot 9 + \square$ $67 = \square \cdot 7 + 4$ $38 = 9 \cdot \square + 2$ </p>	<p>Karikázzatok a műveleteknek megfelelően! Végezzétek el a maradékos osztásokat! Ellenőrizzettek!</p>
<p><i>Munkaforma: egyéni munka</i></p>	 <p> Eil.: $\square \cdot 2 + \square = 9$ Eil.: $\square \cdot \square + \square = \square$ Eil.: $\square \cdot \square + \square = \square$ </p>
<p> <i>Ellenőrzés: felolvasással</i> <i>Értékelés: szóbeli dicséret</i> <i>Eszköz: flap.</i> </p>	<p> <i>Munkaforma: frontális munka</i> <i>Ellenőrzés: folyamatos tanítói</i> <i>Értékelés: szóbeli dicséret</i> <i>Eszköz: fólia, füzet</i> </p> <p>Dolgozzatok tovább velünk!</p>

5. Műveletek sorrendje

„Fedélzeti munkák sorrendje”

- Helyezzétek el a műveleteket a dobogón!
- Tervezzétek meg a műveletek sorrendjét! Számítsátok is ki az eredményt!

a) $56 + 2 \cdot 8 =$ <input type="text"/>	$23 + (46 - 19) =$ <input type="text"/>	$86 - 49 : 7 =$ <input type="text"/>
b) $9 \cdot 7 - 24 =$ <input type="text"/>	$(73 - 68) \cdot 9 =$ <input type="text"/>	$32 : 4 + 4 \cdot 5 =$ <input type="text"/>

Tanulásszervezés: frontális, majd önálló munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: tábla, füzet

6. Szöveges feladat

A hajón összesen 100 matróz teljesít szolgálatot a fedélzeten és a konyhában. A fedélzeti munkákhoz 8 kisebb csapatra van szüksége a kapitánynak. Hányan kerülnek a konyhára, ha egy-egy csapatba 9 embert oszt be a kapitány?

(Adatok, Terv, Számolás, Szöveges válasz)

Munkaforma: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: csillag

Eszköz: füzet, tábla

II. REFLEKTÁLÁS

1. Logikai feladat:

Egy tengeri hajó oldalához létra van erősítve, melynek 6 foka kilátszik a vízből. A dagály miatt a vízszint óránként egy létrafoknyit emelkedik. Hány fok látszik ki a vízből 3 óra múlva?

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: a megoldás indoklásával

Értékelés: szóbeli dicséret

2. Házi feladat

Mf. 16.o/45. c,d

46.

3. Óra végi értékelés: Órai munka, aktivitás alapján.

- Tanulói:

Válasszatok a három figura közül aszerint, hogy hogyan éreztétek magatokat a mai órán! Választásotokat indokoljátok is meg!

- Tanítói: A mai órán azért tudlak Benneteket megdicsérni, mert ...

TITKOS KÓD:

**„Könnyen megtudod, ki vagyok én,
ha gyorsan veszed 200 felét.
Majd megfelezed még egyszer, sőt mi több,
hozzáadsz még 105-öt.”**

155

( )

.

:

+

-

Környezetismeret

Tantárgy: Környezetismeret

Osztály: 3. osztály

Tanító: Banczalovszkiné Kiss Krisztina

Témakör: Tájékozódás a tágabb térben

Tananyag: Felszíni formák (új ismeret feldolgozása)

Tanítási-tanulási folyamatok:

- Óra eleji ismétlés
- Motiváció keresztretjtvénnnyel (páros munkában)
- Fő rész:
  - síkság, halom, domb-dombság, hegy-hegység (középhegység, magashegység) összehasonlítása képek segítségével, fogalmak kialakítás
  - felszíni formák térképjelölése (színük, tengerszint feletti magasságuk)
  - konkrét példák keresgélése Magyarország domborzati térképén színek segítségével, magassági számok leolvasásával
  - völgy, medence élő szemléltetése, fogalomalkítás
  - az új ismeretek rendszerezése, összefoglalás
- Óra végi feladatok:
  - órai munka és magatartás értékelése
  - házi feladat kijelölése

Képzési feladatok: emlékezet, figyelem, térbeli tájékozódás, megfigyelőképesség, szóbeli kifejezőképesség fejlesztése, szókincs bővítése, fogalomalkotás, megfigyelő, elemző, összehasonlító képesség fejlesztése, ok-okozati kapcsolatok felfedeztetése

Nevelési feladatok: Magyarország felszínének megismerése, fegyelmezett, pontos munkavégzésre nevelés, türelmes együttműködési képesség fejlesztése, ellenőrzés során saját munka becsületes javítása

Módszerek: ismétlés, játék, megbeszélés, bemutatás, szemléltetés, élő szemléltetés, megfigyelés, magyarázat, beszélgetés, érvelés, rögzítés, szintetizálás, javítás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális, páros, egyéni

Tan eszközök, szemléltetés: Magyarország domborzati térképe, A mi világunk környezetismeret tankönyv, színekártyák, szókártyák, képek, feladatlap, interaktív anyag, kilépő kártya

Szervezési feladatok

- felszerelés előkészítése
- köszönés, jelentés
- padrend ellenőrzése

(8:00) (1')

1. Óra eleji ismétlés játékos formában

(8:01) (3')

Feladat anyaga: világtájak felelevenítése, meghatározása szóban, „térképen utazunk”.

Utasítás: A mai órát ismétléssel fogjuk kezdeni.

Mondjuk el közösen azt a mondókát, ami segít bennünket a helyes irányokba tájolni, hogy ne tévedjünk el. Ehhez meg kell határoznunk, keresnünk a Nap állását. Szétnézünk az égbolton este felé, a lenyugvó Napnak a bal kezünk felől kell lennie. Ez szerepel a mondókában is!

Elöttem van észak,
hátam mögött dél,
balra a Nap nyugszik,
jobbra pedig kél.

Tegyük fel, hogy reggel van, meg kell keresnünk az északi irányt a mondóka segítségével. Ha megtaláltuk a felkelő Napot, hogyan kell helyesen beállnunk, hogy meg tudjuk határozni az északi irányt?

- Jobb kezünk felől kell, hogy legyen a Nap.

Nagyon ügyesek vagytok!

Tételezzük fel, hogy most a felkelő Nap a hátsó szekrény felé van, álljunk be a helyes irányba, és a mondókánk segítségével határozzuk meg az északi irányt!

Elöttem van észak,
hátam mögött dél,
balra a Nap nyugszik,
jobbra pedig kél.

Nagyon jó!

Melyik irányban találtuk meg így az északi irányt?

- Az ajtó felől.

Nagyszerű! Ügyesek vagytok! Foglaljatok helyet!

Pillantsatok Magyarország térképére, képzeletbeli kirándulásra hívlak benneteket, bebarangoljuk hazánkat. Segítsetek, melyik irányba kell, hogy elinduljunk, hogy egyik pontból el tudjunk jutni egy másikba!

- Győrből indulunk, milyen irányba kell mennünk, ha szeretnénk Budapestre eljutni?
-Keleti.
- Tovább megyünk, Budapestről Dunaújvárosra tartunk?
-Déli irány.
- Dunaújvárosból Debrecenbe megyünk tovább?
-Észak-keleti irányba.
- Debrecenből Szegedre megyünk?
-Dél-nyugati irányba.
- Szegedről Miskolcra haladunk?
-Északra tartunk.

- Miskolcra ellátogatunk a Balatonra?
-Dél-nyugat.
- Balatonról Zalaegerszegre látogatunk?
-Nyugatra.
- Zalaegerszegről Sopronba és a Fertő-tóhoz megyünk
-Északi irányba.
- Majd a Fertő-tóról hazaérkezünk Győrbe?
-Keleti irányba megyünk.

Nagyon ügyesek voltatok!

Módszer: ismétlés, gyakorlás, beszélgetés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: szóban, dicséret formájában

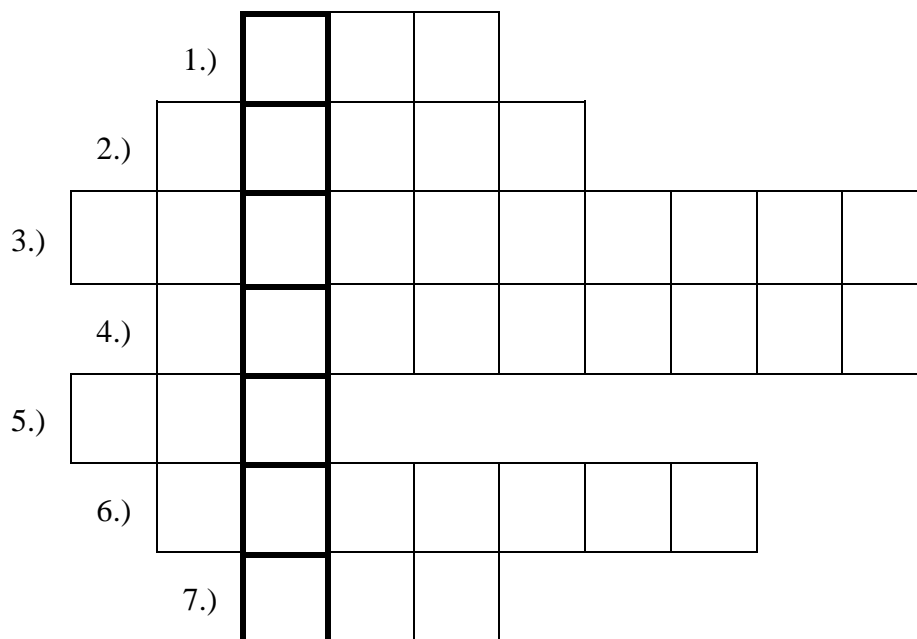
Eszköz: Magyarország domborzati térképe

2. Ismétlés és motiváció

(8:04) (8')

Feladat anyaga: időjárás és tájékozódás témájával kapcsolatos keresztrejtvény megoldása páros munkában

- Utasítás: Vegyétek elő a padokon található feladatlapot!
Az első pontban keresztrejtvényt láhattok.
Feladatokat az lesz, hogy párban oldjátok meg a feladványokat.
Varázsszóra indul a feladat, 5 percetök van rá.
Fegyelmezetten, halkán dolgozzatok!
Varázsszó: tavaszi napsütés ☀

1. Ezeknek a növényeknek a mohás oldala az északi irányt jelöli.
2. Ez a levegő mindig felfelé száll.
3. Észak – dél- kelet – nyugat összefoglaló neve.
4. Éjszakai tájékozódási pontok.
5. A Földön leggyakrabban előforduló anyag, amely örök körforgásban van.
6. Ők találták fel nagyon régen az iránytűt.
7. Hozzánk legközelebb található csillag neve.

1.)	F	Á	K							
2.)	M	E	L	E	G					
3.)	V	I	L	Á	G	T	Á	J	A	K
4.)	C	S	I	L	L	A	G	O	K	
5.)	V	Í	Z							
6.)	K	Í	N	A	I	A	K			
7.)	N	A	P							

Megfejtés: FELSZÍN

Utasítás: Ellenőrizzük közösen! Zöld színessel vegyetek a kezetekbe!

Becsületesen javítsatok!

Mi a megfejtés?

- Felszín.

Melyik párosnak lett hibátlan?

Ők piros pontot írhatnak maguknak a feladat mellé. Most egyelőre tegyétek félre a feladatlapot!

Módszer: játék, gyakorlás, ismétlés, közlés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: páros munka és frontális

Ellenőrzés, értékelés: frontálisan kivetítve, tanítói dicséret és piros pont

Szemléltetés: feladatlapon rejtvény, projektor

Közlés: Tavaly már tanult fogalmakat rejttem el a következő betűrejtvényben. Mely szavakra ismertek rá?

sksg

dmbsg

hgysg

- Síkság, dombság, hegység

Nagyon ügyesek vagytok!

Arra is emlékeztek, hogy milyen színnel jelöli ezeket a térkép?

-Síkság: zöld, dombság: sárga, hegység: barna.

Mi ezeknek felszíni formáknak az összefoglaló neve?

-Domborzat

Nagyszerű!

Módszer: játék, gyakorlás, ismétlés, megbeszélés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: tanítói dicséret

Szemléltetés: szókártyák

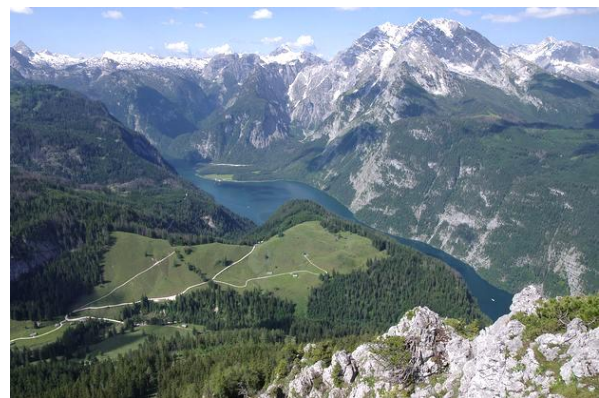
Célkitűzés: A mai órán a felszíni formákkal kapcsolatos tudásunkat fogjuk bővíteni, és új ismeretekkel fogunk gazdagodni.

3. Fő rész

(8:12) (26')

Feladat anyaga: különböző felszíni formákat ábrázoló képek megfigyelése, összehasonlítása

Közlés: Képeket hoztam nektek különböző felszíni formákról.

Figyeljétek meg, hogy mi a különbség a képeken látható tájak között?

- Az egyik magasabb, a másik alacsonyabb, síkvidék, stb.

Nagyon jól mondtátok, valóban magasságbeli különbségek vannak a felszíni formák között. Ezt is jelöli a térkép, számokban és méterben fejezi ki. Ezeket nevezzük magassági számoknak, amit a tenger szintjétől számolnak, mérnek, ugyanis a tenger szintje jelöli a 0 métert.

Melyik tájra mennétek szívesen kirándulni? Miért?

- Hegyvidékre, mert szép a kilátás, tiszta a levegő, sok a zöld, stb.

Lakóhelyünk környéke milyen táj?

- Síkvidék.

A síkvidéket, síkságot alföldnek is nevezzük.

Melyik színből van a legtöbb hazánk domborzati térképén?

- Zöld színből.

Keressünk magassági számokat a Magyarország térképének zöld részein!

Nevezzük is meg és mondjuk el a hozzá tartozó magassági számot is!

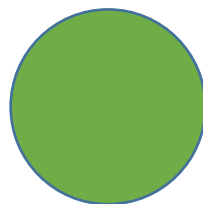
(Keresgélés a térképen)

Melyik kerek százasnál nem találtunk nagyobb magassági számokat a zöld területeken?

- 200-nál.

Elmondhatjuk tehát, hogy a síkságok olyan felszíni formák, amelyeknek magassági száma 0 és 200 m közötti lehet.

(Kép, szó- és színkártyák kerülnek fel a táblára.)

Vegyük elő újra a feladatlapunkat, és a 2. feladat táblázatában a régi és új ismeretek alapján töltsük ki közösen a síksághoz tartozó oszlopot!

felszíni forma				
tengerszint feletti magasság				
térkép színe				
magyarországi példák				

Most dombságot keressünk hazánk térképén!

Milyen színeket kell keresgelnünk?

- Sárga, sárgásbarna.

Győrtől milyen irányban találunk sárga részeket, dombságokat?

- Déli és dél-nyugati irányba.

A dombságot nem egy, hanem több domb alkotja.

Keressünk magassági számokat, a térkép sárga részein!

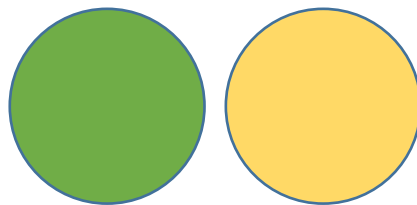
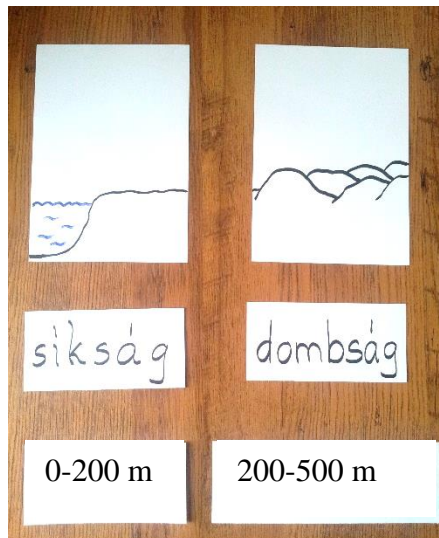
Nevezzük meg, olvassuk le a magassági számot is!

Figyeljétek meg, melyik kerek százasnál nem találtunk nagyobb magassági számokat a dombos felszínen?

- 500 m.

A dombság olyan felszíni forma, amelynek tengerszint feletti magassága 200 és 500 m közötti.

(Újabb kép, szó- és színkártyák a táblára.)

Ennek alapján kérem, hogy töltsük ki közösen a feladatlap 2. oszlopát!

Van olyan felszíni forma is, amely kisebb, mint domb, csupán néhány méter magas, ezt nevezzük halomnak. Megmutatom nektek!

(Kép kivetítve.)

Mi lesz a következő felszínforma, kiemelkedés, ami magasabb, mint a dombság?
- Hegység.

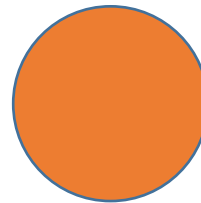
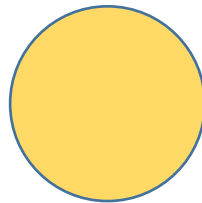
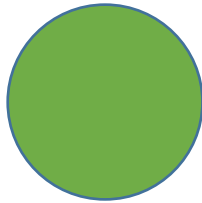
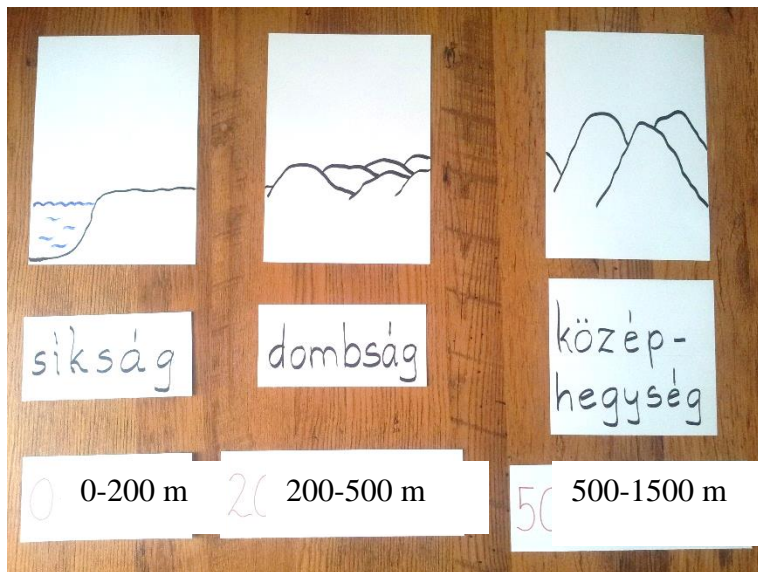
Győrtől milyen irányban találunk a térképen hegységeket?
- Déli, keleti és észak-keleti irányba.

Milyen színű területeken fogunk most magassági számokat keresni?
- Barna.

Keresgéljünk, olvassunk le magassági számokat a barna színű területen, nevezzük is meg!
Keressük meg hazánk legmagasabb pontját!
- Kékes-tető: 1014 m.

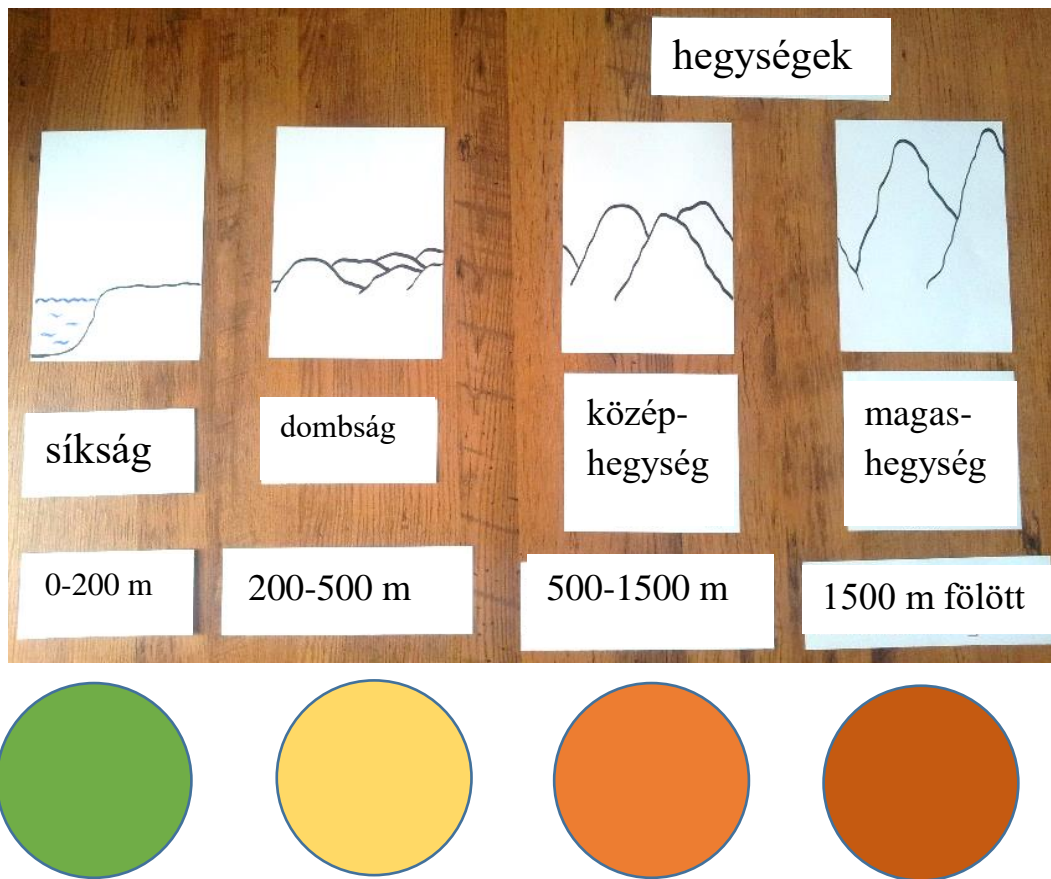
Közlés: A hegységek között megkülönböztetünk közép- és magashegységeket.
Hazánkban csak középhegységek vannak, magassági száma a következő:
500- 1500 m.
Ebbe a magasságszámba még bőven belefér a Kékes-tető.

(Újabb kép, szó-és színekártya a táblán.)

Az 1500 m feletti magas kiemelkedéseket magashegységeknek nevezzük.
Ezeket nagyon magas hegyek alkotják, hazánk területén magashegység nem található.
Minél magasabb egy hegy vagy hegység, annál sötétebb barna színnel jelöli a térkép.

(Képek, szó-és színekártyák a táblán.)

Ezeket már ismerve, kérem, hogy töltsük ki az oszlop 3. és 4. oszlopát!

felszíni forma	síkság	dombság	középhegység	magashegység
tengerszint feletti magasság	0-200 m	200-500 m	500-1500 m	1500 m fölött
térkép színe				
magyarországi példák	Karcag 87 m Győr 118 m	Hollófészek 358 m Isten dombja 283m	Zengő 680 m Kékes 1014 m	-

Módszer: érvelés, magyarázat, szemléltetés, megfigyeltetés, tapasztalás, keresés, megbeszélés, rögzítés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: az elhangzottak alapján tanítói dicséret

Eszközök, szemléltetés: képek, térkép, szókártyák, színekártyák, feladatlap

Felhasznált képek forrása: www.kaposvarmost.hu, www.gyoparosfurdo-oroshaza.hu, www.karpategyesulet.hu, www.eletestudomany.hu, www.keol.hu

Közlés:

Újabb felszíni formák bemutatásához szeretném, ha kijönne néhány gyerek, akik hegyek és dombok lesznek.

Azt szeretném kérni, hogy most ne a kiemelkedéseket figyeljétek, hanem a dombok, hegyek közötti mélyedést, ami hosszan kanyarog a kiemelkedések között.

Ezeket a hosszanti mélyedéseket völgyeknek nevezzük.

Ez a természetben így néz ki:

A következő néhány kisgyerek újabb felszíni formát fog nekünk modellezni.

Gyertek ki, álljatok körbe, fogjátok meg egymás kezét, ti vagytok a hegyek.

Figyeljük meg, hogy most a hegyek körülvesznek egy mélyebb, tágas, zárt területet. Ezt a középső, hegyek által zárt, mélyebb felszíni formát medencének hívjuk.

Nézzünk meg erről is egy természeti képet!

Hegyeket, völgyeket, medencéket együttesen hegységnek nevezzük.

Köszönöm nektek a segítséget! Ügyesek voltatok, üljtek le!

Most szeretném, ha a feladatlap 3. feladatát kitöltenénk!

Módszer: magyarázat, bemutatás, élő szemléltetés, megfigyeltetés, megbeszélés, rögzítés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: tanítói dicséret formájában

Eszközök, szemléltetés: kivetítő, gyerekek, feladatlap

Felhasznált képek forrása: www.termeszobaratikor.network.hu, www.balatontipp.hu

4. Összefoglalás

(8:38) (5')

Feladat anyaga: az órán tanult új ismeretek rövid összefoglalása interaktív anyag segítségével

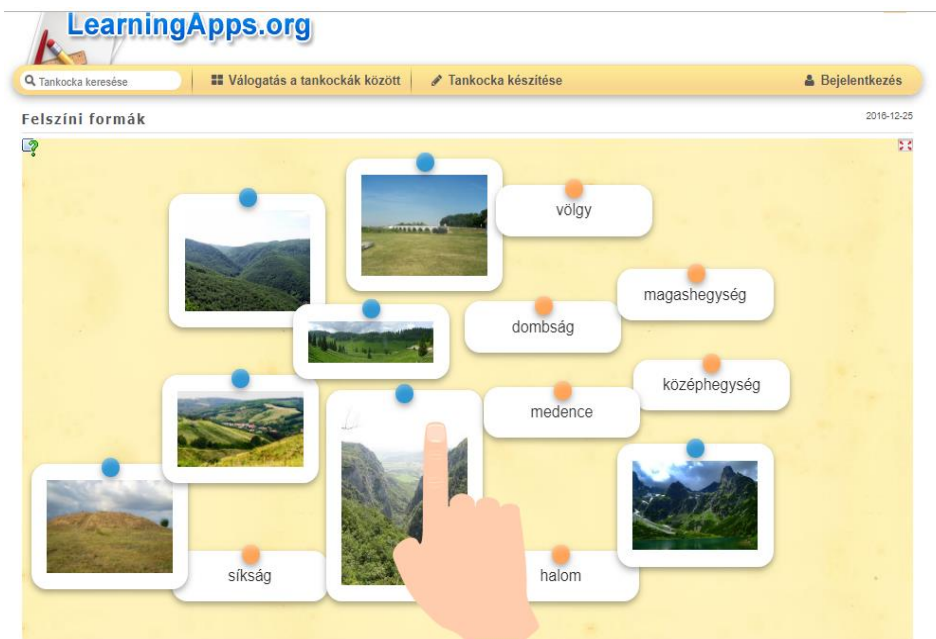
<https://learningapps.org/2950080> /Felszíni formák, párkereső/

Az interaktív táblán is vár minket egy érdekes feladat!

A mai órán tanult fogalmakat, felszíni formákat kell összekötnünk a képével.

Hogy még érdekesebb legyen a feladat, szeretném, ha minden itt megtalálható felszíni formához kapcsolnátok egy gondolatot és így fejezzétek be a „Jut eszembe...” kezdetű mondatot!

Pl: A halomról nekem az jut eszembe, hogy kisebb kiemelkedés, mint a domb. stb.

Módszer: ismétlés, szemléltetés, megfigyeltetés, megbeszélés, rögzítés, szintetizálás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: az elhangzottak alapján tanítói dicséret

Eszközök, szemléltetés: interaktív anyag, kivetítő

Pótfeladat idő esetén:

Van még idő egy BINGÓ játékra.

Figyelmesen olvassátok el a táblán látható szavakat, majd válasszatok ki közülük 9-et és ezzel töltsétek ki a Bingó lapot!

BINGÓ

3 találatos játékot fogunk játszani, akinek vízszintesen, függőlegesen vagy átlósan megvan a 3 találata, BINGÓ-t kiált.

Szavak a táblán: zöld
tengerszint
magashegység
halom
dombság
térkép
medence
sötétbarna
0-200 m
domborzat
völgy
1014 m

(Ezekhez a szavakhoz, nem ebben a sorrendben rövid meghatározásokat mondok, ami alapján a gyerekek beazonosítják a fogalmakat, szavakat, zöld x-szel jelölik a találatot. Akinek ezek

alapján a leghamarabb van 3 találata, vagyis bingója, hangosan BINGÓ-t kiált, azé lesz a piros pont.)

Módszer: játék, szemléltetés, szintetizálás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés, értékelés: az elhangzottak alapján tanítói dicséret, piros pont

Eszközök, szemléltetés: szavak a táblán

Mindenki talál a padján egy zöld kilépő kártyát.

A mai órán megtanultam, hogy .....

Sok minden elhangzott a mai órán. Arra kérlek benneteket, hogy a sok új ismeretből, információból válasszatok egyet, ami a mai órán nagyon tetszett vagy fontos, új ismeretként találkoztatok vele, és mindenki a saját gondolata alapján fejezze be a megkezdett mondatot. 1 percet kaptok rá.

/Ha idő engedi, 2-3 mondatbefejezést meghallgatok./

Mindenki ragassza be a füzetébe az órai feladatlapokat, a következő órára erről kell tanulni!

Módszer: szintetizálás, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális, egyéni

Ellenőrzés, értékelés: elhangzottak alapján szóbeli dicséret

Eszköz: kilépőkártya

Szervezési feladat

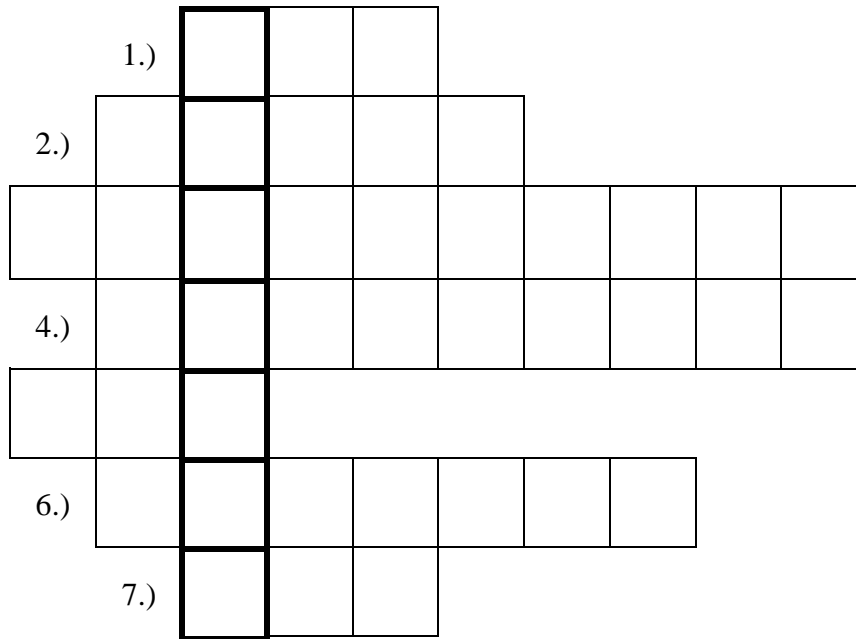
(8:43) (2')

- Órai munka és magatartás értékelése osztályszinten és egyénileg.
- Házi feladat: tanulni a feladatlapról
- Rendteremtés
- Elköszönés

Melléklet (tanulói feladatlap):

1.

1. Ezeknek a növényeknek a mohás oldala az északi irányt jelöli.
2. Ez a levegő mindig felfelé száll.
3. Észak – dél- kelet – nyugat összefoglaló neve.
4. Éjszakai tájékozódási pontok.
5. A Földön leggyakrabban előforduló anyag, amely örök körforgásban van.
6. Ők találták fel nagyon régen az iránytűt.
7. Hozzánk legközelebb található csillag neve.

Megfejtés:.....

2.

felszíni forma				
tengerszint feletti magasság				
térkép színe				
magyarországi példák				

3. A legalacsonyabb kiemelkedés a .....
mindössze néhány méter magas.
Több domb együttes neve a .....
A ..... a dombok, hegyek közötti hosszanti mélyedés.
A ..... minden oldalról zárt, mélyebb, tágasabb terület.
Hegyek, völgyek, medencék együttes neve a .....

Pótfeladat (idő esetén)

BINGÓ

Vizuális kultúra

Tantárgy: Vizuális kultúra

Osztály: 3/b. osztály

Tanító: Tamás Cintia Felícia

Témakör: kifejezés, képzőművészet

Tananyag: Húsvéti dekoráció készítése viaszkarc technika felhasználásával a húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódóan

Tanítási-tanulási feladatok:

Befogadás: húsvéti jelképek, szimbólumok felidézése, értelmezése

Alkotás: húsvéti jelképek, szimbólumok elsajátítása viaszkarc technikával

Vizuális nyelv: díszítő elemek, vonalak, térkitöltés

Képzési feladat: A befogadó, megismerő, alkotó képesség fejlesztése.

Anyanyelvi kompetencia fejlesztése az egyéni megnyilatkozások során.

Esztétikai érzék fejlesztése. Manuális képességek fejlesztése.

Nevelési feladat: Népi hagyományaink tisztelete. Esztétikus alkotások készítése. Fegyelmezett, tiszta munkavégzés.

Tanulásszervezés: frontális osztálymunka, csoportmunka, egyéni alkotás

Módszerek: szemléltetés, megfigyelés, beszélgetés, játék, ellenőrzés, értékelés

Taneszközök, szemléltetés: táblakép, A/4-es rajzlap, tempera, ecset, vízestál, folyékony szappan, fogvájó, ragasztó

Óraegység-idő	Módszer	Munkaforma	Ellenőrzés	Értékelés	Eszközök
<p>Külső szervezési feladatok-előkészületek, teremrend</p> <p>Belső szervezési feladatok-hetesek jelentése 1'</p> <p>Ráhangolás 5'</p> <p>Tördelt húsvéti locsolóversek rekonstruálása</p> <p>Utasítás: Próbáljátok meg összeállítani a tördelt verseket! (1. sz. melléklet)</p>	játék	csoport	felolvasással	jutalmazás-húsvéti tojással	felszabdalt locsolóversek ragasztó, A/4 írólap, jutalom hímestojás
Befogadás 5'	beszélgetés	frontális osztálymunka	szóbeli visszacsatolás, indokoltatás	folyamatosan, jutalmazás jutalomkár-	

<p>Irányított beszélgetés-húsvéti szimbólumok jelentése, elemzése</p> <p>Tanítói kérdések: Mi a közös a versekben? Milyen színű tojás szerepel a versekben? Tudjátok-e vajon miért ez a szín szerepel? Mit szimbolizálhat?</p> <p>Tanítói közlés: A leggyakrabban használt szín a piros, ebből ered a hímes tojás másik neve a piros tojás. A mágikus piros a vér és a tűz színe. A megújulás, a szerelem, a tavasz, az öröm, a szabadság, a kicsírázó élet jelképe. A piros szín szerencsét hoz, és óv a betegségtől, a tűztől. A díszek, hímek szintén jelentést hordoznak. (Forrás: http://www.kulcsmagazin.hu/cikk.php?id=2615)</p> <p>Utasítás: Próbáljuk megfejteni ezeket az üzeneteket! Figyeld meg a jutalmul kapott hímes tojáson szereplő díszeket, jeleket!</p> <p>Néhány jelkép a hímes tojásokról:</p> <p>kör: a teremtő Isten jelképe, nincs kezdete és vége. A kör kettéválasztása megadja az eget és a földet svasztika, ősi napkerék: az élet örök forgására utal kéz: óvó, bajelhárító jel tölgyfalevél (meander): a</p>	<p>beszélgetés beszélgetés</p>	<p>csoport- munka</p>	<p>szóbeli visszacsato- lás</p>	<p>tyával</p> <p>szóbeli dicséret</p>	<p>jutalom hímestojás, díszítő motívumok, projektoron szemléltető képek</p>
--	------------------------------------	---------------------------	---	---	---

<p>családi összetartás hullám: (meander) veszett utas-bolyongó lélek hazataláljon</p> <p>Tanítói kérdés: Mikor adtak hímes tojásokat? (húsvét, mátkaság, keresztelő) Miért tojást adtak? Mit szimbolizál? (A tojás ősi, egyetemes szimbóluma az emberiségnek. Kultusza az egész földön elterjedt ősidők óta. Az élet szimbóluma.) A tojásdíszítés mely formáját ismeritek? (berzselés, írókázás, karcolás, patkolás, áttörés/csipkőzés, stb.)</p>					
<p>Célkitűzés: A mai órán a tojáskarcolás technikáját fogjuk megidézni, kicsit másképp.</p>					
<p>Alkotási munka előkészítése-viaszkarc technikájának felelevenítése 5'</p> <p>Tanítói közlés: A festett tojásra karcolással vitték készítették a hímeket egy éles, kemény tárggyal, pl. késsel. Mi a viaszkarcs technikájával fogjuk a díszeket elkészíteni. A jutalmul kapott tojást is ezzel a technikával készítettem. A viaszkarcs technikáját már ismeritek.</p> <p>Utasítás: Tedd helyes sorrendbe a technika lépéseit!</p> <ul style="list-style-type: none"> • A felületet viasszal bevonjuk. • A bevont felületet temperával lefedjük. 	<p>cseleked- tetés</p>	<p>csoport- munka</p> <p>frontális oszt. m.</p>	<p>táblán sorba rendezéssel</p> <p>indokoltatás- sal</p>	<p>jutalomkár- tyával</p> <p>szóbeli dicséret</p>	<p>feladatlapon</p>

<p>A még nedves felületbe belekarcoljuk a mintát.</p> <p>Kérdés: Milyen eszközökre, anyagokra lesz szükségünk?</p>					
<p>Alkotási feladat meghatározása:2'</p> <p>Viaszkarc technikával alkoss hímes tojást! Az elsöre egy hagyományos mintát másolj! Ha jut időd másodikat is készíteni, azt tervezd meg magad! Használd az ősi szimbólumokat is!</p> <p>Értékelési szempontok megadása: Kövesd le hibátlanul a hagyományos mintát! Saját terveden használd fel a hagyományos szimbólumokat! Munkád maradjon rendezett, gondos!</p>					szókérttyák
<p>Alkotói munka 25'</p>	alkotómunka	egyéni munka	folyamatos segítségnyújtás/igény szerint		gyertya, tempera, ecset, vizeztál, rajzlap
<p>A tanulók munkájának értékelése 5' A tanulók munkájának értékelése a megadott szempontok szerint. Csoportonként a gyerekek kiválasztanak egy alkotást vagy a tanító választ néhány tanulói munkát.</p> <p>Órai munka értékelése.</p>	beszélgetés	csoportos és/vagy frontális			elkészült alkotások
<p>Szervezési feladatok 2' Teremrend visszaállítása</p>					

1. sz. melléklet
Locsolóversek

1.
Öröm, hogy itt a feltámadás!
Elkészült a pirostojás!
Húsvét ünnep emlékére,
Keresztények öröme:re:
Adjon Isten jó, bő áldást,
Köszönöm a szíves látást!

2.
Adjon a jó Isten,
Boldog ünnepeket!
Mindenféle jókkal
Lásson el titeket.
Az öreg nagyanyám
Ily köszöntőt hagyott,
ÖrvendjeteK vígan,
Jézus feltámadott.
Öröm ez tinéktek,
Énnekem és másnak,
De én is örülök
A hímes tojásnak.
Adjanak hát nékem
Néhány piros tojást,
Hogy jó kedvvel menjek
Az utamra tovább.

3.
Húsvét másodnapján régi szokás szerint Fogadják szívesen az öntözőlegényt.
Én a legénységhez igen kicsi vagyok,
De öntözőlegénynek mégis csak felcsapok.
Minden esztendőben ilyenkor itt vagyok
Ha a locsolásért pirostojást kapok.

4.
Kelj föl párnáidról, szép ibolyavirág,
Nézz ki az ablakon, milyen szép a világ!
Megöntözlek szépen az ég harmatával,
Teljék a tarisznya szép piros tojással!

5.
Van e háznak rózsabokra,
Nyúlják élte sok napokra,
Hogy virítson mint rózsaszál,
Megöntözném: ennyiből áll,
A kis kertész fáradsága,
Piros tojás a váltsága

Német

Lehrfach: Deutsch

Schule: Übungsschule

Klasse: 3.

Unterrichtet: Krisztina Frank Varga

Lehrwerk: Planetino 1. Deutsch für Kinder Kursbuch und Arbeitsbuch, - Hueber Verlag (von Gabriele Kopp, Josep Alberti, Siegfried Büttner)

Themenkreis: Meine Schulsachen

Lehrstoff der Stunde: Die Schulsachen (im Mäppchen und in der Schultasche) - Wortschatzerweiterung

Ziel der Stunde:

Die SS sollen:

- den bisher gelernten Wortschatz wiederholen können: Grundtätigkeiten in der Schule,
- über ihre Wünsche sich äußern können: z. B.: Ich möchte nicht singen.
- die Schulsachen kennenlernen können,
- die Aussprache der Schulsachen einüben können,
- durch spielerische Aufgaben den neuen Wortschatz vielseitig einüben und anwenden können.

Erziehungsaufgabe: bei der Partnerarbeit

- miteinander kooperieren und gemeinsam spielen können,
- Sozialkompetenzen entwickeln

Übungstypologien:

- Fragen stellen, darauf antworten
- Was fehlt? – Gedächtnisspiel
- Buchstabenspinne – (Galgenspiel)
- Activity – Spiel
- Fliegenklatsche
- Sprachübungen
- Brettspiele
- Wörnergitter

Vorkenntnisse: Grundtätigkeiten in der Schule: zum Beispiel: lernen, lesen, schreiben, basteln, kleben..... mögen in Konjunktivform

Sozialformen: Frontalarbeit, Einzelarbeit, Partnerarbeit

Hilfsmittel: Projektor, Laptop, Bildkarten, Wortkarten, Arbeitsblätter, Brettspiel, Fliegenklatschen, CD-Player, CD, Lehrbuch Planetino 1 Ausgegeben von Hueber Verlag und die dazu gehörenden Hörtexte

Fertigkeitsbereiche: Sprechen, Hören

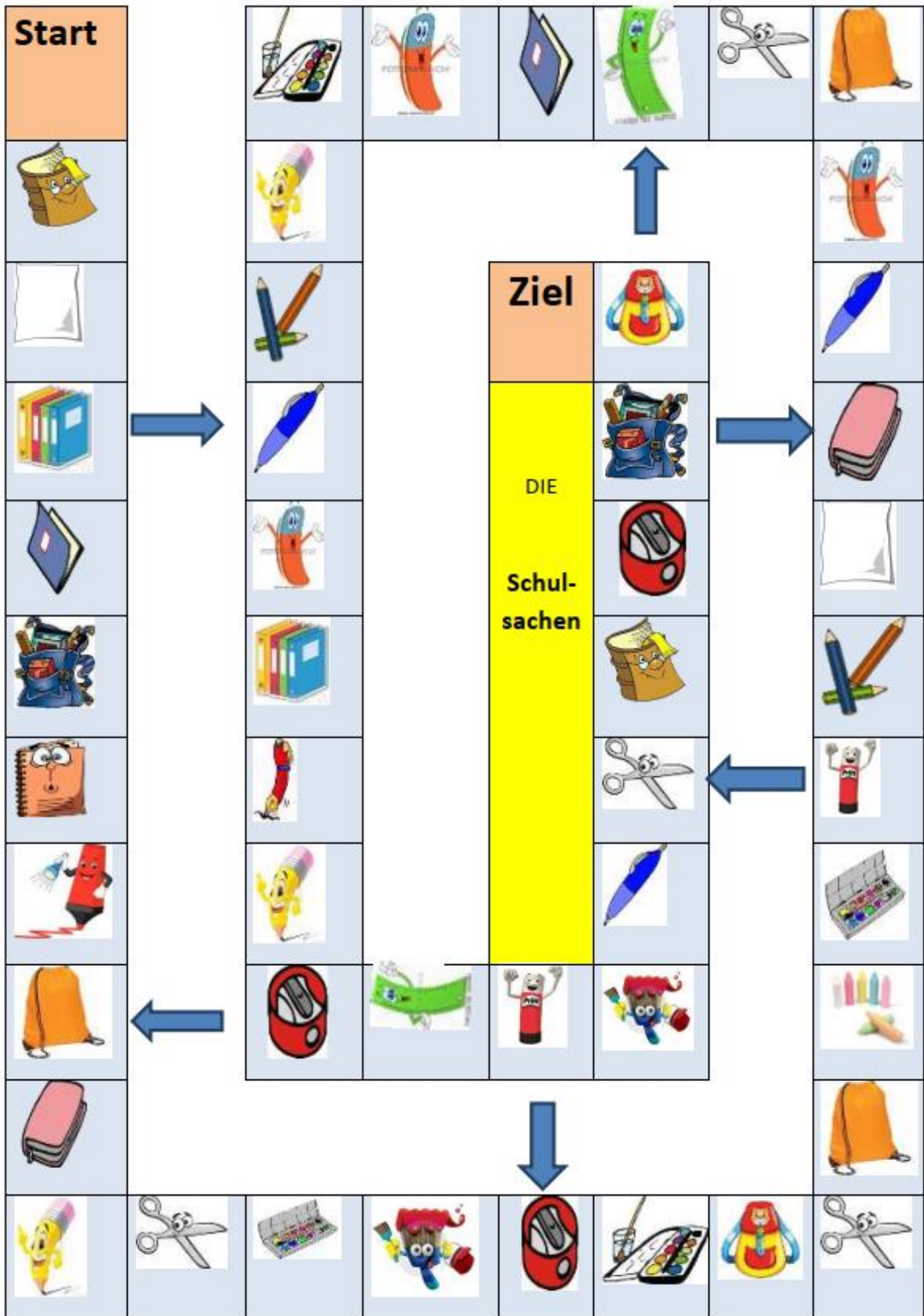
Bemerkung: zu den Arbeitsmaterialien habe ich vom Clip Art die Bilder heruntergeladen.

<u>Phasen der Stunde:</u> Zeit, Sozialformen	<u>Unterrichtsentwurf</u> <u>Ablauf der Stunde:</u> Hinweise, Aufgaben für die Kinder, Lösungen, Antworten	<u>Hilfsmittel:</u> Bemerkungen für mich	<u>Bemerkungen:</u> für die Studenten
I. Einleitungsphase: Zeit: 12 Min. <u>Sozialform:</u> Frontalarbeit Methode: Lernspiele Kontrolle: laufend Didaktische Aufgabe: Wiederholung	I. Begrüßung mit dem Lied: Guten Tag... II. Wiederholung: 1. Ich stelle Fragen: Wie geht's? 2. Buchstabenspinne Sagt mir bitte Buchstaben: A wie Apfel, Z wie zeichnen.... 3. Fliegenklatsche: Personalpronomen 4. Activity – Spiel - Was zeige ich? 5. Rätsel – Lösung: Schulsachen - Worterklärung	Wir sitzen an einem Tisch. Mehrere Tische sind zusammengeschoben. Rätsel geben!	Es gibt 10 Schüler in der Gruppe.
<u>Zielsetzung:</u>	III. Heute lernen wir die Schulsachen kennen.		
II. Präsentierungsphase: <u>Sozialform:</u> Frontalarbeit Zeit: 6 Minuten Kontrolle: laufend Methode: Präsentation Didaktische Aufgabe: Erarbeitung des neuen Wortschatzes	<u>IV. Wortschatzerweiterung:</u> <u>Schulsachen- Rap - Hörtext</u> 6. Aufgabe: Die SS hören den Text an, dabei sehen sie im Kursbuch auch die Wort-Bild Paare. Hinweis: Nehmt bitte das Kursbuch, Macht bitte das Buch auf! Seite 39, die 2. Aufgabe kommt. Hört gut zu! Bemerkung: Wir hören den Text mindestens 2-3 mal. Die SS versuchen die Wörter nachzusprechen.	CD- Player, CD, Lehrbuch.	

<p><u>III. Vertiefung:</u></p> <p><u>Sozialform:</u> Frontalarbeit</p> <p>Zeit: 15 Minuten Kontrolle: laufend Methode: Besprechung, Unterhaltung, Lernspiel Didaktische Aufgabe: Einprägung, Festigung, Übung.</p>	<p>7. Aufgabe: Aussprache üben: CD-Nachsprechen</p> <p>Aufgabe: die SS sollen zuhören und nachsprechen, dann auch mitklatschen.</p> <p>Hinweis: Hör gut zu und sprich genau nach. Klatsch mit ☐</p> <p>8. Aufgabe: Bild- und Wortkarten zuordnen dann</p> <p>Hinweise:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Augen zu! Hups was ist falsch? - Augen zu! Hups was fehlt? 	<p>CD- Player, CD,</p> <p>Bildkarten, Wortkarten</p>	
<p><u>IV. Übungsphase:</u></p> <p><u>Sozialform:</u> Partnerarbeit</p> <p>Zeit: 10 Minuten Kontrolle: laufend Methode: Lernspiel Didaktische Aufgabe: Einprägung, Übung</p>	<p>9. Aufgabe: Brettspiel</p> <p>Aufgabe: Die SS bekommen von mir ein Brettspiel mit Würfel und Figuren. Sie sollen die Schulsachen auf Ungarisch übersetzen können. Es gibt zwei Brettspiel- Blätter: auf einem sind nur die Wörter drauf, auf dem anderen sind die entsprechenden Bilder auf den Feldern. So können die SS einander kontrollieren ob sie die Wörter richtig verstehen oder nicht. In der nächsten Stunde machen wir das Spiel umgekehrt. Sie sollen schon die Bild-Felder benennen können. Kontrollblatt ist das Brettspiel mit den Wörtern auf den Feldern. ☐</p> <p>Hinweis: Wir spielen jetzt zu zweit. Ich gebe euch zwei Papiere. Wir spielen auf diesem Brettspiel, dein Partner kontrolliert dich mit diesem Blatt. Ich möchte die Paare sehen! Sucht bitte einen neuen Platz.</p>	<p>Brettspiele verteilen, die SS voneinander zu zweit weiter setzen lassen...</p>	<p>Mit dieser Aufgabe üben die SS auch das Lesen.</p>

			
das Buch	das Heft	der Block (papír)tömb	das Papier
			
die Mappe	die Schultasche	das Turnzeug tesicucc	das Mäppchen
			
der Bleistift	der Buntstift Farbstift	der Kuli golyóstoll	der Füller töltőtoll
			
der Radiergummi	der Spitzer	das Lineal	die Schere
			
der Klebstoff	der Pinsel	der Malkasten	das Malzeug rajzcucc
			<u>Die Schulsachen az iskolaszerek</u>
die Kreide	der Filzstift	der Rucksack hátizsák	

Start		das Malzeug	der Radiergummi	das Heft	das Lineal	die Schere	das Turnzeug
das Buch		der Bleistift					der Radiergummi
das Papier		der Buntstift Farbstift			Ziel	der Rucksack	der Kuli
die Mappe	→	der Kuli			die Schultasche	→	das Mäppchen
das Heft		der Radiergummi			der Spitzer		das Papier
die Schultasche		die Mappe			das Buch		der Buntstift Farbstift
der Block		der Füller			die Schere	←	der Klebstoff
der Filzstift		der Bleistift			der Kuli		der Malkasten
das Turnzeug	←	der Spitzer	das Lineal	der Klebstoff	der Pinsel		die Kreide
das Mäppchen							das Turnzeug
der Bleistift	die Schere	der Malkasten	der Pinsel	der Spitzer	das Malzeug	der Rucksack	die Schere

Rätsel:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
énekeln i	rajzolni i	írni i	tornázni i	olvasni i	játszani i	barkácsolni i	számolni i	aludni i	táncolni i	festeni i

					12.?					
			1.							
	2.									
		3.								
			4.							
				7.						
				8.						
				9.						
	10.									
	11.									

Hausaufgabe: Wörtersuche

Buchstabenraster:

W	I	M	M	U	G	R	E	I	D	A	<u>R</u>	<u>F</u>
<u>M</u>	A	L	K	A	S	T	E	N	<u>S</u>	S	<u>P</u>	I
A	D	M	C	<u>B</u>	U	C	H	E	C	Q	I	L
L	D	A	A	L	SUCHE			N	H	N	N	Z
Z	L	P	S	O	DIE			R	E	E	S	S
E	A	P	K	C	SCHUL-			U	R	H	E	T
U	E	E	C	K	SACHEN			<u>T</u>	E	C	L	I
G	N	<u>B</u>	U	C	H	T	F	E	<u>H</u>	P	A	F
F	I	Q	<u>R</u>	W	R	E	Z	T	I	P	<u>S</u>	T
<u>B</u>	L	E	I	S	T	I	F	T	W	Ä	A	<u>K</u>
S	<u>K</u>	L	E	B	S	T	O	F	F	<u>M</u>	W	R
A	E	H	C	S	A	T	L	U	H	C	<u>S</u>	E
<u>T</u>	U	R	N	Z	E	U	G	Q	W	E	D	I

VII. Óravázlatok – 4. osztály

Matematika

Tantárgy: Matematika

Osztály: 4/a. osztály

Tanít: Somosfalviné Fehér Gabriella

Témakör: Számтан, algebra

Tananyag: Pozitív és negatív számok elhelyezkedése a számegyenesen

Feladatok:

Tanítási-tanulási feladatok:

Ráhangelés:

- hőmérsékletek kiszámítása, összehasonlítása, sorba rendezése
- grafikonelemzés
- grafikonról állítások megfogalmazása

Jelentésteremtés: Pozitív és negatív számok

- számok helye a számegyenesen
- számok helyének megkeresése a számegyenesen
- számok meghatározása szöveg alapján
- számok közötti változás felismerése

Reflektálás:

- igaz-hamis állítások
- játékos feladat dobókockával és bábuval (*idő esetén*)

A pedagógiai programból eredő feladatok:

Differenciált tanórai foglalkoztatás, egyéni képességek figyelembe vétele.

Képzési feladatok:

- a számolási rutin fejlesztése
- szóbeli számolási készség fejlesztése
- tevékenységgel biztosított tapasztalatszerzés
- összefüggés-kezelő képesség fejlesztése
- a tapasztalatok probléma szintű alkalmazása

Nevelési feladatok: Együttműködési készség fejlesztése a csoportmunka során.

Precíz, pontos munkavégzésre nevelés.

A matematika és a valóság kapcsolatának erősítése.

Módszerek: megfigyelés, gyakorlás, szemléltetés, ellenőrzés, értékelés;

a tanulók megfigyelései, következtetései, munkájuk füzetben, tk-ben;

Tanulásszervezés: frontális és egyéni munka, csoportmunka, differenciált csoportmunka

Taneszközök, szemléltetés:

Balassa Lászlóné - Csekné Szabó Katalin – Szilas Ádámné: Negyedik Matematikakönyvem II. kötet (Apáczai Kiadó, 2009.) tankönyv és feladatgyűjtemény, a tankönyvhöz készült interaktív tananyag, szerepkártyák, táblai írás és applikáció, fólia, játékhőmérő, bábu és dobókocka

Felhasznált források: a NymE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola Pedagógia Programja 2010., Helyi tanterv, a kollégákkal közösen kidolgozott tankönyv-független tanmenet (az Apáczai Kiadó: Negyedik Matematikakönyvem c. tankönyvéhez készült tanmenet ötleteinek felhasználásával helyi sajátosságainkra adaptálva)

- I. SZERVEZÉS:**
- asztalrend
  - szükséges felszerelések előkészítése
  - csoportok kialakítása

II. RÁHANGOLÁS

1. Fejszámolás – játékos módon

- Fejben számoljatok! Csak a végeredményt írjátok le a füzetbe!

- A kapott hőmérsékleteket állítsátok növekvő sorrendbe!

Tanulásszervezés: egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással, indoklással

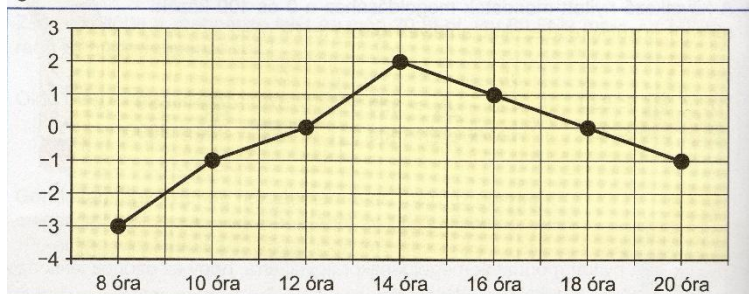
Értékelés: csillag

Eszköz: füzet, tábla

2. Grafikonelemzés

- Olvassatok a grafikonról!

Péter egy napon többször megmérte és lejegyezte a levegő hőmérsékletét, majd grafikonon ábrázolta.

Olvass a grafikonról!

Az egyes időpontokban hány °C-ot mért Péter?

Hány órakor volt a legmelegebb, és mikor a leghidegebb?

Hány °C-ot mutatott ilyenkor a hőmérő?

Mennyi a különbség a legmelegebb és a leghidegebb hőmérséklet között?

Milyen évszak lehetett?

Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: a válaszok megadásával

Értékelés: szóban

Eszköz: tk.56.o./2., fólia

- Írjátok 3 állítást a grafikonról (lehet igaz vagy hamis)! Állításaitokat „Feladatküldéssel” adjátok tovább egy másik csoportnak!

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés: felolvasással, indoklással, a hamis állítások igazgá tételével

Értékelés: a csoport együttműködése alapján, szóban

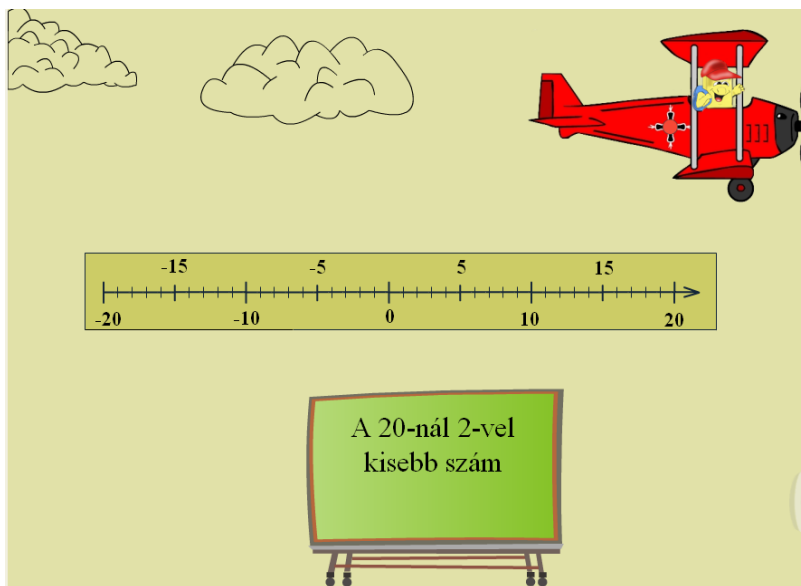
Eszköz: tk.56.o./2.

III. CÉLKITŰZÉS

A mai órán bővítjük ismereteinket a pozitív és negatív számokkal kapcsolatosan.

IV. JELENTÉSTEREMTÉS

1. Számok helye a számegyenesen
  - Jelöld a számok helyét a számegyenesen!

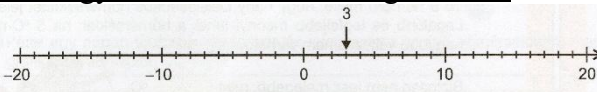
Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: interaktív tananyag jelzései alapján

Értékelés: szóbeli dicséret

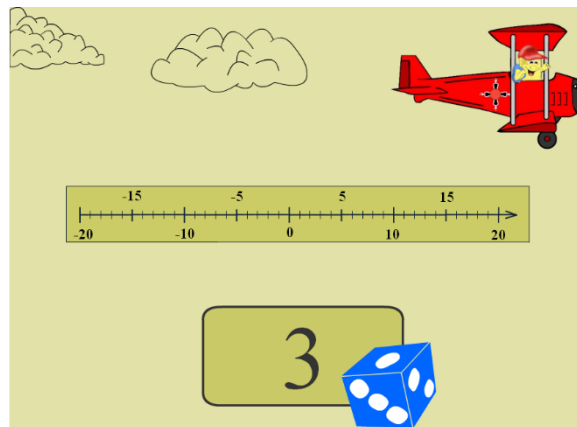
Eszköz: interaktív tananyag

2. Számok meghatározása szöveg alapján, számegyenes segítségével

<i>A csoport (gyorsabban haladók)</i>	<i>B csoport (lassabban haladók)</i>
<p><u>Számítsátok ki, majd jelöljétek a számokat a számegyenesen! Önállóan dolgozzatok!</u></p> <p>A 0-nál 3-mal nagyobb szám <input type="text"/> / A 0-nál 2-vel kisebb szám <input type="text"/></p> <p>A 6-nál 9-cel kisebb szám <input type="text"/> / A -1-nél 3-mal nagyobb szám <input type="text"/></p> <p>A 4-nél 5-tel kisebb szám <input type="text"/> / A -2-nél 7-tel kisebb szám <input type="text"/></p> <p>A -10-nél 10-zel nagyobb szám <input type="text"/> / A -4-nél 8-cal kisebb szám <input type="text"/></p> <p>A -5-nél 12-vel nagyobb szám <input type="text"/> / A -11-nél 5-tel nagyobb szám <input type="text"/></p>	
<p><i>Tanulásszervezés: frontális, majd egyéni munka</i></p>	<p><u>Dolgozzatok velem!</u></p>

Ellenőrzés: fóliáról, indoklással, a B csoport tagjai megkeresik a megoldást a számegyenesen
 Értékelés: csillag
 Eszköz: tk.58.o./11.

Lépegessünk a számegyenesen!
 Piros és kék kockával dobunk. A piros +, a kék – jelent.
 Hová jutsz, ha a számegyenes 0 pontjától indulsz, és 5 dobásod van?

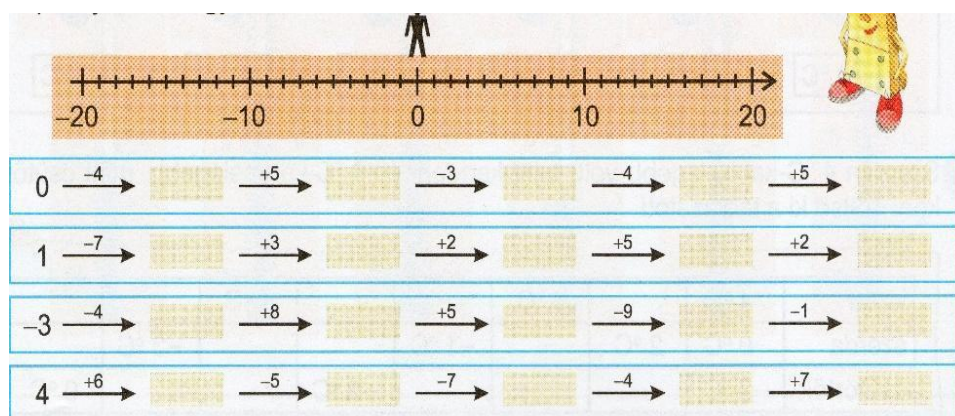

Tanulásszervezés: frontális munka
 Ellenőrzés: interaktív tananyag jelzései alapján
 Értékelés: szóbeli dicséret
 Eszköz: interaktív tananyag

Tanulásszervezés: differenciált csoportmunka
 Ellenőrzés: felolvasással, ill. az interaktív tananyag jelzései alapján
 Értékelés: csillag, ill. szóbeli dicséret
 Eszköz: tk. 58.o./11, ill. interaktív tananyag

3. Számok meghatározása műveletek alapján, számegyenes segítségével

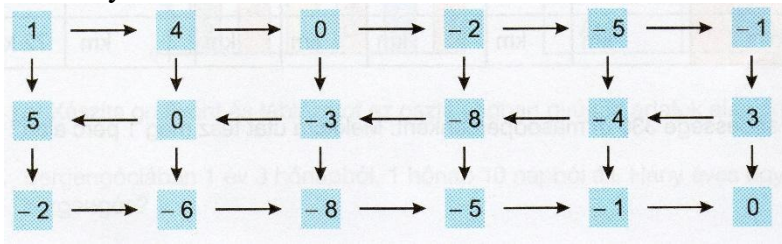
- Lépkedj a számegyenesen!

Tanulásszervezés: egyéni munka
 Ellenőrzés: felolvasással
 Értékelés: csillag
 Eszköz: tk.58.o./10., fólia

4. Számok közötti változás felismerése

- Írd a nyilakra a változást!

Tanulásszervezés: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: csillag

Eszköz: tk. 119.o./9., fólia

V. REFLEKTÁLÁS

4. I-H állítások kártyákkal

- Döntsétek el, melyik állítás igaz, melyik hamis! A piros, ill. zöld lapok feltartásával válaszoljatok! Indokoljatok!

A számegyenesen 0-tól jobbra a pozitív számok helyezkednek el.

A 0 pozitív is, és negatív is.

Minél nagyobb egy szám, annál távolabb van a 0-tól.

A -5-nél nagyobb a -1.

A -5 nagyobb, mint a -12.

A -3 a +2-nél 5-tel nagyobb.

Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: igaz-hamis kártyák feltartásával, a hamis állítások igazzá tételével

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: igaz-hamis kártyák

5. Játék: fiúk-lányok versenye

(Idő esetén)

Felváltva dobjatok! Aki páros számot dobott, az jobbra lép, aki páratlan számot dobott, az balra lép. 5 dobás után ki van közelebb a 0-hoz?

Tanulásszervezés: frontális munka

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban

Eszköz: számegyenes, dobókocka, bábuk

6. Házi feladat

tk. 59.o./ 15.

tk. 119.o./ 5.

7. Óra végi értékelés: Órai munka, aktivitás alapján.

- Tanulói:

Nekem a mai órában az tetszett a legjobban, hogy....

A mai órán az volt a legérdekesebb, hogy...

- Tanítói: A mai órán azért tudlak Benneteket megdicsérni, mert ...

Matematika

Tantárgy: Matematika

Osztály: 4/c. osztály

Tanít: Somosfalviné Fehér Gabriella

Témakör: Számelmélet, algebra

Tananyag: A kétjegyűvel való írásbeli szorzás gyakorlása

Feladatok:

Tanítási-tanulási feladatok:

Ráhangelés: szóbeli számolási eljárások

- fejszámolás;
- szorzás kerek tízesekkel
- igaz-hamis állítások

Jelentésteremtés: A kétjegyűvel való írásbeli szorzás gyakorlása

- sorozat „n.” elemének meghatározása
- a kétjegyűvel való írásbeli szorzás alkalmazása táblázat kitöltésében
- egyenlőtlenség megoldása

Reflektálás:

- összetett szöveges feladat megoldása

A pedagógiai programból eredő feladatok:

Differenciált tanórai foglalkoztatás, egyéni képességek figyelembe vétele.

Képzési feladatok:

- a számolási rutin fejlesztése
- problémameglátó és –megoldó, logikus gondolkodás fejlesztése
- összefüggés-kezelő képesség fejlesztése

Nevelési feladatok: Precíz, pontos számolás.

Módszerek: a tanulók megfigyelései, következtetései, munkájuk feladatlapon; megfigyeltetés, magyarázat, szemléltetés, ellenőrzés, értékelés

Tanulásszervezés: frontális és egyéni munka, differenciált csoportmunka

Taneszközök, szemléltetés: táblai írás és applikáció, feladatlap, fólia, interaktív tananyag, igaz-hamis kártyák

- I. SZERVEZÉS:**
- asztalrend
  - szükséges felszerelések előkészítése
  - csoportok kialakítása

II. MOTIVÁCIÓ

Egy rég nem látott ismerőst hívtam a mai órára. De hogy ki is ő? A folyamatos gyakorlás végére kiderül.

III. RÁHANGOLÁS

3. Fejszámolás (Interaktív tananyag)

- Gondolkodj! Keress szabályt, majd húzd a számokat a megfelelő helyre!

Munkaforma: frontális munka

Ellenőrzés: a megoldások helyre húzásával

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: interaktív tananyag

(1. képrészlet)

4. Szorzás kerek tízesekkel

- Pótoljátok a hiányzó számokat úgy, hogy az állítás igaz legyen!

$$\begin{array}{l}
 36 \cdot 100 = 360 \cdot \underline{\quad\quad} \qquad\qquad\qquad 70 \cdot 100 = 1000 \cdot \underline{\quad\quad} \\
 49 \cdot 100 = 4900 \cdot \underline{\quad\quad} \qquad\qquad\qquad 52 \cdot 100 = 520 \cdot \underline{\quad\quad} \\
 26 \cdot 100 = 10 \cdot \underline{\quad\quad}
 \end{array}$$

Munkaforma: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: a megoldások táblára helyezésével

Értékelés: csillag

Eszköz: feladatlap, fólia

(2. képrészlet)

- Végezzétek el a szorzásokat! Figyeljete az összefüggésekre!

$$\begin{array}{lll}
 17 \cdot 3 = & 26 \cdot 4 = & 35 \cdot 3 = \\
 170 \cdot 3 = & 260 \cdot 4 = & 350 \cdot 3 = \\
 170 \cdot 30 = & 260 \cdot 40 = & 350 \cdot 30 = \\
 17 \cdot 30 = & 26 \cdot 40 = & 35 \cdot 30 =
 \end{array}$$

Munkaforma: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: csillag

Eszköz: feladatlap, fólia

(3. képrészlet)

5. Igaz-hamis állítások

- Döntsétek el, melyik állítás igaz, melyik hamis! A piros, ill. zöld lapok feltartásával válaszoljatok! Indokoljatok!

Ha egyik tényezőt 10-szeresére növelem, a szorzat is 10 szeresére nő.

Ha mindkét tényezőt 10-szeresére növelem, a szorzat értéke 100-szorosára nő.

Ha egyik tényezőt tizedére csökkentem, a szorzat is tizedére csökken.

Ha a tényezőket felcserélem, a szorzat megváltozik.

Munkaforma: frontális munka

Ellenőrzés: igaz-hamis kártyák feltartásával, a hamis állítások igazzá tételével

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: igaz-hamis kártyák

(4. képrészlet)

IV. CÉLKITŰZÉS

Remélem, hamarosan hóembert is tudtok építeni, de addig is a mai órán a kétjegyűvel való írásbeli szorzást fogjuk gyakorolni, de úgy, hogy közben megpróbálok egy kis karácsonyi hangulatot is idevarázsolni.

V. JELENTÉSTEREMTÉS

5. Sorozat „n.” elemének meghatározása

A városban már kigyúltak a karácsonyi fények. A karácsonyi izzókat 400-asával csomagolták dobozokba. Hány izzó kerül a 10. dobozba?

400

A csoport: (Lassabban haladók)	B csoport: (Gyorsabban haladók)
Számoljátok ki a sorozat első tíz elemét a megadott szabály alapján!	
<i>Munkaforma: egyéni munka</i> <i>Ellenőrzés: felolvasással</i> <i>Értékelés: szóbeli dicséret</i> <i>Eszköz: tábla, füzet</i>	Gondolkodjunk közösen! 2. tag: $400 + 1 \cdot 400 = 2 \cdot 400 = 800$ 3. tag: $400 + 2 \cdot 400 = 3 \cdot 400 = 1200$ ... 10. tag: $400 + 9 \cdot 400 = 10 \cdot 400 = 4000$ A két csoport munkájának összehasonlítása. ... 20. tag: $400 + 19 \cdot 400 = 20 \cdot 400 = 8000$
A két csoport munkájának összehasonlítása. Dolgozzatok tovább velünk!	
	<i>Munkaforma: frontális munka</i> <i>Ellenőrzés: folyamatos tanítói</i> <i>Értékelés: szóbeli dicséret</i> <i>Eszköz: tábla, füzet</i>

6. A kétjegyűvel való írásbeli szorzás alkalmazása táblázat kitöltésében

- Elegendő-e 20000 Ft a rászoruló gyerekek ajándékára?

	25 fő
1 csomag: 432 t.	
1 játék: 321 t.	

Munkaforma: egyéni munka (fiúk-lányok)

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: csillag

Eszköz: füzet, tábla

Egyenlőtlenség megoldása

- A piacon 155 32-szeresénél több vagy vele egyenlő számú fenyőt árulnak. Mennyi lehet a fenyők száma?

$$155 \cdot 32 \leq \text{🌲} \quad \text{🌲} =$$

A fenyők száma 5000-nél kisebb kerek tízes.
(4960,4970,4980,4990)

Van benn két, azonos alakú értékű számjegy. (4990)

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: a megoldások felsorolásával, számegyenesen való ábrázolásával

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: füzet, tábla

7. Szöveges feladat (összetett)

A karácsonyi vásárban egy árus 36 db angyalka és 23 db fenyőfa alakú díszet adott el. Az angyalka 274 Ft-ba, a fenyőfa 226 Ft-ba került. Hány Ft volt a bevétele ezen a napon?

(Adatok, Terv, Számolás, Szöveges válasz)

Munkaforma: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással

Értékelés: csillag

Eszköz: füzet, tábla

VI. REFLEKTÁLÁS

8. **Logikai feladat:**

8 égő gyertyából kettőt eloltunk. Hány gyertya marad meg?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: a megoldások indoklásával

Értékelés: szóbeli dicséret

9. **Óra végi értékelés:** Órai munka, aktivitás alapján.

- Tanulói:

Válasszatok a három figura közül aszerint, hogy hogyan éreztétek magatokat a mai órán! Választásotokat indokoljátok is meg!

- Tanítói: A mai órán azért tudlak Benneteket megdicsérni, mert ...

Matematika

Tantárgy: Matematika

Osztály: 4/a. osztály

Tanít: Somosfalviné Fehér Gabriella

Témakör: Számтан, algebra

Tananyag: Negatív számok, a hőmérséklet mérése

Feladatok:

Tanítási-tanulási feladatok:

Ráhangelés: szóbeli számolási eljárások

- fejszámolás dominóval

Jelentésteremtés:

- számok elhelyezkedése számegyenesen, számvonalon, számlépcsőn
- számegyenes készítése a füzetben
- a hőmérséklet mérése
- hőmérsékletek leolvasása, bejelölése hőmérőn, a hőmérsékletek összehasonlítása
- játékos feladat játékhőmérővel

Reflektálás:

- szöveges feladat megoldása a hőmérsékletváltozáshoz kapcsolódóan

A pedagógiai programból eredő feladatok:

Egyéni képességek figyelembe vétele.

Képzési feladatok:

- a számolási rutin fejlesztése
- szóbeli számolási készség fejlesztése
- tevékenységgel biztosított tapasztalatszerzés
- összefüggés-kezelő képesség fejlesztése
- a tapasztalatok probléma szintű alkalmazása

Nevelési feladatok: Együttműködési készség fejlesztése a csoportmunka során.

Precíz, pontos munkavégzésre nevelés.

A matematika és a valóság kapcsolatának erősítése.

Módszerek: megfigyeltetés, magyarázat, szemléltetés, tevékenykedtetés, ellenőrzés, értékelés;

a tanulók megfigyelései, következtetései, munkájuk füzetben, tk-ben;

Tanulásszervezés: frontális és egyéni munka, csoportmunka

Taneszközök, szemléltetés:

Balassa Lászlóné - Csekné Szabó Katalin – Szilas Ádámné: Negyedik Matematikakönyvem II. kötet (Apáczai Kiadó, 2009.) tankönyv és feladatgyűjtemény, a tankönyvhöz készült interaktív tananyag, szerepkártyák, saját magam által készített dominókártyák, táblai írás és applikáció, fólia, kivetített képek, szobahőmérő, iskolai hőmérő, játékhőmérő

Felhasznált források: a NymE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola Pedagógia Programja 2010., Helyi tanterv, a kollégákkal közösen kidolgozott tankönyv-független tanmenet (az Apáczai Kiadó: Negyedik Matematikakönyvem c. tankönyvéhez készült tanmenet ötleteinek felhasználásával helyi sajátosságainkra adaptálva), internetről gyűjtött képek (Google, Wikipédia)

- I. SZERVEZÉS:**
- asztalrend
  - szükséges felszerelések előkészítése
  - csoportok kialakítása

II. RÁHANGOLÁS

1. Fejzámolás - dominóval

- Fejben számoljatok! Tegyétek a dominókat a megfelelő helyre!

RAJT	200·6	30·40	250·10	5·500	600·3
9·200	30·70	700·3	4·600	800·3	30·50
5·300	40·40	2·800	70·20	200·7	CÉL

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés: felolvasással, kontrollcsoportokkal

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: dominókártyák

III. CÉLKITŰZÉS, MOTIVÁCIÓ

A mai órán utazni fogunk. Elviszlek Benneteket a sivatagba és az Északi-sarkra is.

IV. JELENTÉSTEREMTÉS

1. Számok helye

- Mi a hasonlóság az ábrákon? Mi a különbség?
(számegyenes, számvonal, számlépcső)

Tanulásszervezés: frontális munka

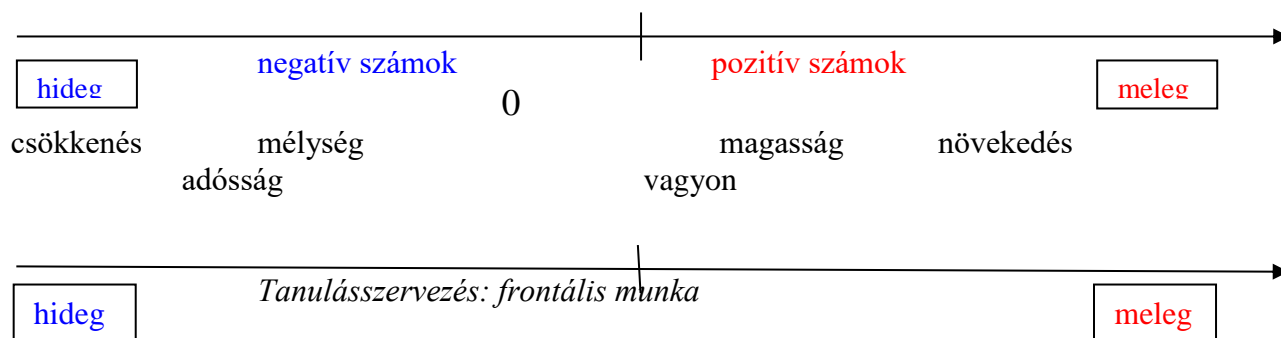
Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóbeli dicséret

Eszköz: tábla, füzet

2. Számegyenes készítése a füzetben

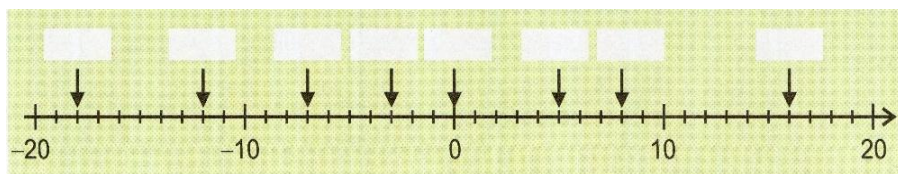
- Készítsünk közösen számegyenest!
- Mely számok helyezkednek el a 0-tól balra/jobbra?
- Mit fejezhetünk még ki a pozitív, ill. negatív számokkal?

Ellenőrzés: folyamatos tanítói
Értékelés: szóbeli dicséret
Eszköz: tábla, füzet

3. Számok leolvasása a számegyenesről

- Mely számokat jelöltük meg a számegyenesen?

Tanulásszervezés: egyéni munka
Ellenőrzés: felolvasással
Értékelés: csillag
Eszköz: tk.58.o./9., fólia

4. A hőmérséklet mérése

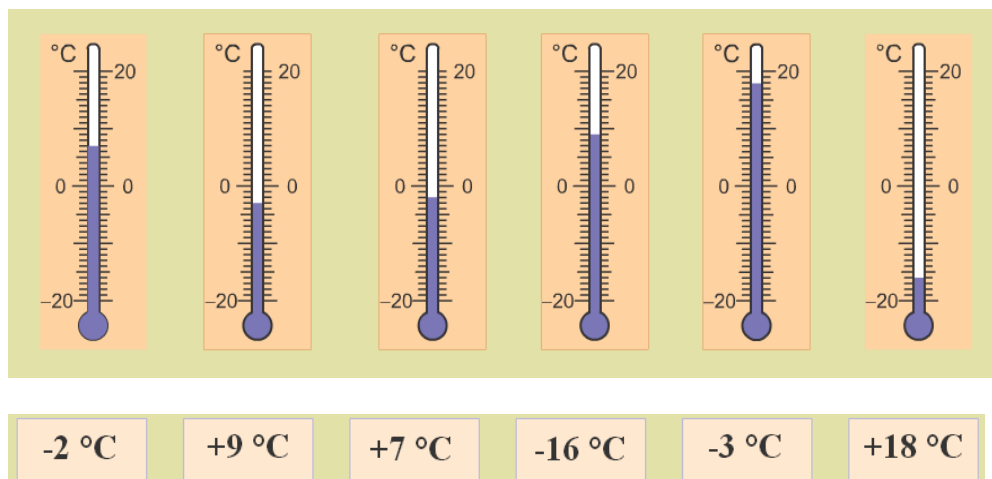
- Ismerkedjünk meg a hőmérővel!
Olvassátok le az osztályterem hőmérsékletét / a kinti hőmérsékletet!
Mit mérhetünk még hőmérővel?

Megállapítás: A hőmérsékletet hőmérővel mérjük. (kivetített képek)
Mértékegysége: a Celsius fok. Jele: °C.
A 0 °C-nál magasabb hőmérsékleteket pozitív (+), az alacsonyabbakat negatív (-) számokkal jelöljük.

Tanulásszervezés: frontális munka
Ellenőrzés: folyamatos tanítói
Értékelés: szóbeli dicséret
Eszköz: hőmérők, kivetített képek, füzet

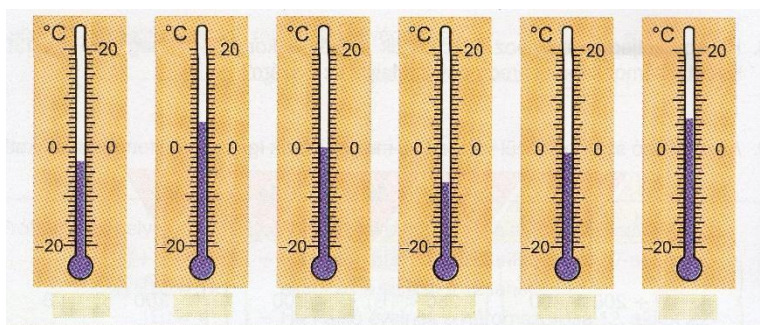
5. Hőmérsékletek leolvasása, bejelölése hőmérőn, a hőmérsékletek összehasonlítása

- a. Mennyit mutat a hőmérő? Kösd össze a hőmérőket az általuk mutatott hőmérsékletekkel!

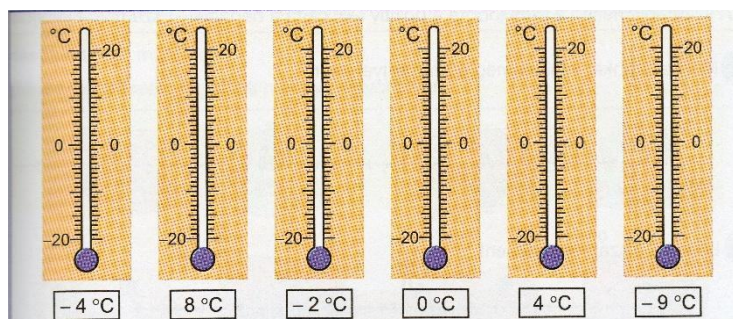
Tanulásszervezés: frontális munka
Ellenőrzés: a megoldások helyre húzásával
Értékelés: szóbeli dicséret
Eszköz: interaktív tananyag

- b. Hány fokot mutatnak a hőmérők? Hasonlítsd össze a hőmérsékleteket! Tedd ki a megfelelő jeleket!

Tanulásszervezés: egyéni munka
Ellenőrzés: felolvasással, indoklással
Értékelés: csillag
Eszköz: tk. 56.o./1., fólia

- c. Jelöld be és hasonlítsd össze a hőmérsékleteket! Tedd ki a megfelelő jeleket!

Tanulásszervezés: egyéni munka
Ellenőrzés: felolvasással, indoklással
Értékelés: csillag
Eszköz: tk. 57.o./3., fólia

6. Játékos feladat játékhőmérővel

- A hőmérő segítségével határozzátok meg, hány °C a hőmérséklet! Mindig 0 °C-ról induljatok!

Hány °C lesz a hőmérséklet, ha

- a.
- hűl 3 °C-ot?
  - melegszik 2 °C-ot?
  - melegszik 6 °C-ot?
  - hűl 6 °C-ot?
  - hűl 4 °C-ot?
  - melegszik 4 °C-ot?

- b. melegszik 5 °C-ot, hűl 7°C-ot, hűl 3 °C-ot, melegszik 6 °C-ot, hűl 4 °C-ot, melegszik 3 °C-ot?

Tanulásszervezés: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással, indoklással

Értékelés: csillag

Eszköz: játékhőmérő

V. REFLEKTÁLÁS

1. Szöveges feladat

- Írjátok le a matematika nyelvén!

- a. tk. 57.o./6.

A Föld leghidegebb helye a Déli-sarkvidéken fekszik. Itt, a Megközelíthetlenség fokán -58 °C -ot is mértek. Bolygónk legmelegebb pontján, Afrikában, a Szahara sivatagban, nem ritka a $+58\text{ °C}$ hőmérséklet sem. Mekkora a különbség?

- b. tk. 57.o./7.

(idő esetén)

A harkály testhőmérséklete $+40\text{ °C}$, annak dacára, hogy a környezeti hőmérséklet -18 °C . Mennyivel magasabb a hőmérséklete a környezeténél?

- c. tk. 57.o./8.

(idő esetén)

A keresztcsőrű madár kis számban költ a hazai fenyőerdőkben. -20 °C -os léghőmérséklet mellett a fészekben $+38\text{ °C}$ -ot is mértek. Mennyivel volt ekkor melegebb a fészekben, mint a levegő hőmérséklete?

Tanulásszervezés: frontális, majd egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással, indoklással

Értékelés: csillag

Eszköz: tk., füzet

- d. **Óra végi értékelés:** Órai munka, aktivitás alapján.

- Tanulói:

Válasszatok a három figura közül aszerint, hogy hogyan éreztétek magatokat a mai órán! Választásotokat indokoljátok is meg!

- Tanítói: A mai órán azért tudlak Benneteket megdicsérni, mert ...

Magyar irodalom

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 4/b. osztály

Tanító: Verebélyi Veronika

Intézmény: SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

Témakör: Mesevár

Tananyag: A csodatévő legyező c. japán népmese feldolgozása

A tanítás ideje: 2015. október 22.

Tanítási-tanulási feladatok:

Japán népi játék gyakorlása

A szöveg globális feldolgozása, a megértés segítése feladatmegoldásokkal

Lényegkiemelés. Írói eszköz (hasonlat) megkeresése a mesében

A tündérmese jellemzőinek felidézése

Képzési feladatok:

A helyesejtés fejlesztése; a szókincs bővítése, beszédfejlesztés

A szövegértő olvasás, az olvasási készség fejlesztése

Együttműködés társakkal feladathelyzetben, önálló véleményalkotás

Nevelési feladat: Az önzetlen szeretet megnyilvánulásának tisztelete

Koncentráció: Ének-zene, dráma, fogalmazás

Munkaformák: frontális, egyéni, páros és differenciált csoportmunka

Szemléltető- és taneszközök: Hétszínvilág olvasókönyv, szemléltetőtáblák (AK), feladatlapok, interaktív tananyag, laptop, vetítővászon

1. Szervezési feladatok

2. Ráhangolás (5')

2.1. Dramatikus játék – Japán mondóka

Játsszuk el a napokban megismert japán mondókás játékot magyarul, és japánul is!

Fa: Szá, szá, mocsicuki, mocsicuki,

jugoja szan no mocsicuki,

Pettanko, pettanko, pettan, pettan, pettan ko.

Szá kone te, szá kone te, szá kone, szá kone, szá kone te.

Hikone te, hikkone te, hikkone, hikkone, hikkone te.

Ton, ton, ton-ten-ton, ton-ten-ton, ton-ten-ton-ten-ton-ten ton!

Süssünk, süssünk édeset, karácsonyra mézeset,

Dagaszd meg, dagaszd meg, dagaszd, dagaszd, dagaszd meg!

Nyújtsad ki, nyújtsad ki, nyújtsad, nyújtsad, nyújtsad ki!

Szaggasd ki, szaggasd ki, szaggasd, szaggasd, szaggasd ki!

Süsd, süsd, süsd ki hát, süsd ki hát,. süsd ki, süsd ki, süsd ki hát!

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés/értékelés: folyamatos; szóbeli tanítói dicséret

2.2. Beszédművelési gyakorlatok – Mondatpiramis olvasása

- a) Olvassátok el némán a táblán látható mondatokat!
- b) Olvassuk el hangosan, ügyeljete a hosszú magán- és mássalhangzók helyes ejtésére!
- c) Olvassuk el a bővülő mondatokat egy levegővétellel!

Fa:

*A pásztor legyezőt kapott.
A pásztor csodatévő legyezőt kapott.
A pásztor csodatévő legyezőt kapott az öregembertől.
A pásztor csodatévő legyezőt kapott az erdőben az öregembertől.
A pásztor csodatévő legyezőt kapott az erdőben a fehér szakállú öregembertől.*

Munkaforma: frontális, egyéni

Módszer: megfigyeltetés, hangoztatás, helyesejtési- és légzőgyakorlat

Szemléltetés/eszköz: mondatpiramis táblán

Ellenőrzés: folyamatos

Értékelés: tanítói, szóbeli dicséret

2.3. Beszélgetőkör - Jut eszembe játék

A legyezőről a ... jut eszembe...

Munkaforma: frontális, egyéni

Módszer: beszélgetés

Eszköz/szemléltetés: -

Ellenőrzés: folyamatos

Értékelés: tanítói, szóbeli dicséret

3. Jelentésteremtés

3.1. Célkitűzés

(5')

Előzetes feladatként már elolvastátok a Csodatévő legyező című japán mesét. Ma ezzel a mesével fogunk foglalkozni.

3.2. Előzetes ismeretek felidézése, vélemények meghallgatása

Tetszett-e ez a mese? Mi tetszett benne, miért?

Munkaforma: frontális, egyéni

Módszer: emlékezés, felidézés, beszélgetés, beszélgetés

Eszköz/szemléltetés: -

Ellenőrzés: folyamatos

Értékelés: folyamatos tanítói, szóbeli dicséret

3.3. A szöveg tanítói bemutatás, megfigyelési szempontok megadása

Felolvasom nektek a mesét! Kövessétek a szemetekkel a szöveget! Figyeljétek meg, hol játszódik a történet, kik a szereplők!

Munkaforma: frontális

Módszer: a szöveg tanítói bemutatása, megfigyeltetés

Eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv

Ellenőrzés: frontálisan, a szöveg alapján

3.4. A szöveg feldolgozása

3.4.1. A mese helyszínei, szereplői, eseményei - Dobj egy kérdést!

Csoportmunkában dolgozzatok! Kérdezzetek a helyszínekre, a szereplőkre, az eseményekre!

Munkaforma: páros

Módszer: beszélgetés, ismeretek felelevenítése
Értékelés: tanítói, szóbeli dicséret
Eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv
Ellenőrzés: frontálisan, kivetítő segítségével

3.4.2. A szöveg eseményeinek sorba rendezése

Párban dolgozzatok a feladatlapon! Állítsátok sorrendbe a mese eseményeit!

Munkaforma: páros
Módszer: sorbarendezés
Eszköz: feladatlapon az IT 1. feladata, projektor, vetítőtábla, laptop
Ellenőrzés: frontálisan, kivetítő segítségével
Értékelés: folyamatos, tanítói

3.4.3. Újraolvasás, a részek bejelölése a szövegben

Olvassuk el hangosan a mesét láncolvasással! Törekedjétek a pontos, kifejező olvasásra! Az eseménysor alapján jelöljétek be a részeket a szövegben!

Munkaforma: egyéni
Eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv 43-44. oldal
Ellenőrzés: folyamatosan
Értékelés: tanítói dicséret

3.4.4. Írói eszköz kikeresés, megbeszélése Miért volt sápadt a menyasszony? Mihez hasonlít bőre fehérsége? Keressétek meg, és húzzátok alá a hasonlatot a szövegben!

Munkaforma: frontális, egyéni
Ellenőrzés: frontálisan, egyéni felolvasással
Eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv, 44.o.

3.4.5. A szövegbefogadás ellenőrzése differenciált csoportmunkában

1. csoport: Dobjatok a dobókockával! Válaszoljatok a megfelelő számú kérdésekre! (feladatkártyák az IT. 5. feladata alapján)
  2. csoport: Dolgozzatok a feladatlapon! Rendezzétek a tulajdonságokat a megfelelő szereplőhöz! (az IT 2. feladata alapján)
  3. csoport: Dolgozzatok a feladatlapon! Kössétek össze az összetartozó szavakat, kifejezéseket! (az IT 3. feladata alapján)
  4. csoport: Három hamis állítást láttok a feladatlapon! Fogalmazzatok meg ellenérveket! Fejezzétek be a mondatokat, írjátok le röviden a cáfolatot! (IT 6. feladata alapján)
- Munkaforma: kooperatív csoportmunka (jobb képességű tanulók)
Módszer: tevékenykedtetés feladatlapon
Eszköz: az IT feladatai feladatlapon, dobókocka, számozott kérdéscsíkok
- 5 - 6. csoport: Beszédművelés, beszédfejlesztés (olvasástechnikai nehézségekkel küzdő tanulók)
- a) Dolgozzatok velem! A kivetítőn a szóoszlop szavaiban az olvasmány szavait látjátok villanásnyi ideig. Olvassátok el hibátlanul! (IT 4. feladat)
  - b) Dolgozzatok párban! Felváltva foglaljátok mondatba az imént elolvasott szavakat!
- Munkaforma: frontális, majd páros munka
Módszer: gyakorlás, beszéd- és olvasási készség és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése
Eszköz: laptop, projektor, kivetítő üzemmódban; feladatlapon a 4. feladat szósora

3.4.6. A csoportmunka feladatainak ellenőrzése

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: frontálisan, a feladatok megoldásainak ellenőrzése

Eszköz: kivetítő – IT; feladatlapok

4. Szintetizálás (5') ismétlés, rendszerezés

4.1. Dolgozzatok párban! Igazoljátok, hogy a megismert mese tündérmese! Keressetek a tündérmesére jellemző szavakat, kifejezéseket, húzzátok alá ezeket!

4.2. Ismételjük át, amit a népmeséről, azon belül a tündérmeséről tanultunk! (jellemző kezdőformula, kiinduló helyzet, próbatétel, varázseszköz, a főhős elnyeri jutalmát, záróformula)

Munkaforma: páros, frontális

Módszer: gyakorlás, kikeresés, tevékenykedtetés, ellenőrzés, felidézés, ismétlés, magyarázat, vita

Ellenőrzés: frontálisan, szemléltető tablók segítségével

Eszköz: olvasókönyv, szemléltető tablók (Mesefajták, A népmese szerkezete), olvasókönyv

5. Reflektálás

Mire használta a pásztorfiú a legyezőt? Milyen tulajdonságra utal, hogy akkor is segített a szerelmén, amikor az éppen a vén kalmárhoz készült feleségül hozzámenni? Keressétek ki a meséből a pásztorfiú önzetlen szeretetéről szóló mondatot, keretezzétek be!

Munkaforma: frontális, egyéni

Ellenőrzés: frontálisan, egyéni felolvasással

Eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv, 44.o.

6. Értékelés: tanítói elismerés; a tanulók egyéni, páros és csoportmunkája alapján

7. Házi feladat- Differenciált írásbeli szövegalkotás

A lányok fogalmazzák meg, írják a szövegbuborékokba, mire gondolhatott a szép halászleány a mese kezdetén, közepén, végén! A fiúk a pásztorlegény gondolatait írják le!

Munkaforma: differenciált, egyéni

Módszer: írásbeli szövegalkotás elképzelés alapján

Eszköz: feladatlap, szereplők ábrája szövegbuborékokkal

1. melléklet – Szemléltetés, táblakép

A pásztor legyezőt kapott. A pásztor csodatévő legyezőt kapott. A pásztor csodatévő legyezőt kapott az öregembertől. A pásztor csodatévő legyezőt kapott az erdőben az öregembertől. A pásztor csodatévő legyezőt kapott az erdőben a fehér szakállú öregembertől.
--

A mondatpiramis táblaképe

Tündérmese <ul style="list-style-type: none"> ● hősei emberek és természetfeletti lények ● varázseszközök segítenek céljuk elérésében	A népmese szerkezete <ul style="list-style-type: none"> ● Kezdőformula ● Kiinduló helyzet ● Próbatételek, kalandok ● A főhős elnyeri jutalmát ● Záróformula
---	---

Szemléltető táblák

2. melléklet

Feladatlap

1. Dolgozzatok párban! Számozással állítsátok időrendi sorrendbe a mese eseményeit!

- ___ Visszatér a falujába, ahol éppen zajlik a kézfogó
- ___ A pásztorfiú és a leánya egymásba szeretnek, és elhatározzák, hogy összeházasodnak.
- ___ Az öreg halász egy gazdag kalmárnak ígéri a lánya kezét.
- ___ A pásztorfiú elbujdosik bánatában, és éjszakára egy odvas fában húzza meg magát.
- ___ Megsajnálja a menyasszonyt, és a legyezővel megfiatalítja a vénembert.
- ___ Éjfél tájban megment egy öregembert az erdei sárkány fogságából, aki hálából egy csodalegyezővel ajándékozza meg.
- ___ A mohó kalmár még fiatalabb akar lenni, meglegyezte magát és csecsemővé változott.
- ___ A nép kineveti, a fiatalok pedig egybekelnek.

2. Csoportmunkában dolgozzatok!

1. csoport: Dobjatok a kockával! Egész mondattal válaszoljatok a megfelelő számú kérdésekre!

1.	Miért akarta az öreg halász a vén kalmárhoz adni a lányát?
2.	Miért nem szegült ellen a lány az apja akaratának?
3.	Miért bujdosott el a pásztorfiú?
4.	Mit érezhetett a pásztorfiú, amikor visszatért a falujába?
5.	Miért fiatalította meg a vén kalmárt?
6.	Mire használhatta a fiú a későbbiekben a csodalegyezőt?

2. csoport: Csoportosítsátok a tulajdonságokat a megfelelő szereplőhöz!

pásztorlegény	az öreg halász leánya	kalmár

fiatal, gazdag, világszép, nevetséges, szép szál, fiatal, mohó, önzetlen, engedelmes, sápadt, bátor, vénséges vén

3. csoport: Kössétek össze az összetartozó szavakat, kifejezéseket!

szép szál legény	nagyon szegény
szegény, mint a templom egere	esküvő
éjjel-nappal ő járt az eszében	szerencsétlen, sajnálnivaló szegény ember
kézfogó	kereskedő
kalmár	egészséges, izmos kinézetű, magas férfi
ágrólszakadt	szerelmes volt belé
nekivágott a világnak	rákiabált
rárivallt	elbujdosott
mohó	telhetetlen

4. csoport: **Az alábbi hamis állításokra fogalmazzatok meg cáfolatokat, ellenérveket!**

A párválasztásban az a legfontosabb, hogy a társad minél gazdagabb legyen.
Nem, az a fontos, hogy _____.

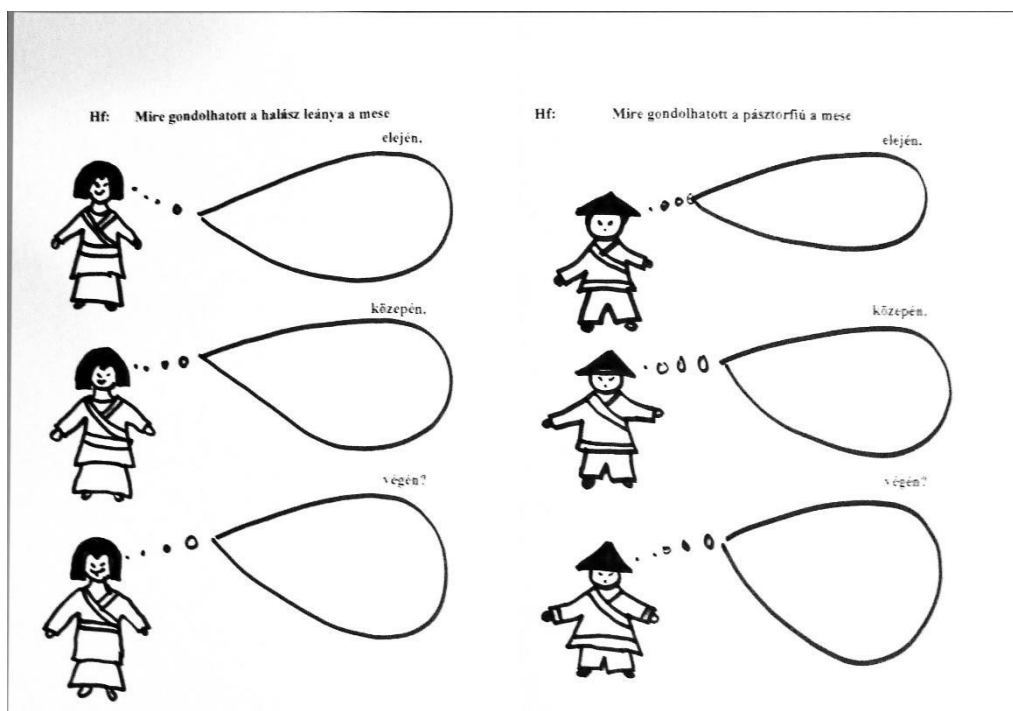
A jó házasság titka, ha apád választ helyetted férjet.
Nem, az a jó, ha _____.

A szegény ember nem lehet boldog.
Nem igaz, mert _____.

5 - 6. csoport: **Párban dolgozzatok! Felváltva alkossatok mondatokat a szavakkal!**

elhatározták, odaigérte, ráparancsolt, nekivágott, bemászott, odakötözte, eloldozta, megmentette

Házi feladat

Magyar irodalom

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 4/b. osztály

Tanító: Verebélyi Veronika

Intézmény: SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

Témakör: Mesevár

Tananyag: Tündérmesék – gyakorló óra

A tanítás ideje: 2015. november 3.

Tanítási-tanulási feladatok:

A mesék tartalmi felidézése a három mese összehasonlításával.

A tündérmese jellemzőinek összefoglalása, ismeretek alkalmazása táblázat kitöltésével.

Hasonlóságok és különbségek a három mesében. A szereplők jó és rossz tulajdonságai.

Az illusztrációk és a szövegek kapcsolatának megkeresése.

A mesék jeleneteinek, szereplőinek megjelenítése drámajátékokkal; újragondolás.

Képzési feladatok:

Beszédművelés. A hangos, kifejező olvasás képességének fejlesztése.

Kreatív együttműködési képesség, produktív beszéd.

Rendszerező, kombinatív képesség. Improvizációs képesség.

Nevelési feladat: Megérdemelt jutalom és méltó büntetés mértéke a mesékben.

Tantárgyi koncentráció: dráma

Munkaformák: frontális, egyéni és csoportmunka

Szempléltető- és taneszközök: írásvetítő, fólia, feladatlapok, feladatkártyák, Hétszínvilág Ok.

1. Szervezési feladatok

2. Házi feladat ellenőrzése

Szövegbuborékok kitöltése – meseszereplők gondolatai a mese elején, közepén, végén

3. Ráhangolás

3.1. Beszédművelés

A mai órán szó esik majd az irigységről. Olvassuk el hangosan Weöres Sándor: Így meg úgy c. versikéjét! Ügyeljetek a magánhangzók helyes ejtésére! Mondjuk el úgy is a versikét, mint egy kiszámolót! Figyeljétek meg, mely szavak írásakor tért el a költő a helyesírástól!

Fa:

Furcsa ember az irigy,
Torkán mérges a mirigy,
Egyszer úgy, egyszer így,
Az irigynek sohse higgy.
Furcsa ember a hazúg,
Nyelve csípős, mint a lúg,
Egyszer így, egyszer úgy,
Hogy igazat sose tudj!

munkaforma: frontális

módszer: megfigyelés, hangoztatás, megbeszélés

eszköz/szempléltető: fólia, írásvetítő

ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói

3.2. Meseszereplők felismerése

Egy szereplőválogatás hirdetését olvasom fel nektek. Találjátok ki, ki a meseszereplő, és melyik meséhez keresik!

- Magas, izmos, ágrólszakadt fiatalembert keresünk, aki nem bánja, ha szépséges szerelme szegény. (szegény pásztor; A csodatévő legyező)
- Nagycsaládos szegény embert keresünk, akinek még vékája sincs. (szegény ember; Az aranyparázs)
- Három, különböző karakterű férfit keresünk. Mindhárman címszereplők. Az egyikük magas, a másik kissé testes, a harmadik kissé tutyi-mutyi. Fontos, hogy szeressenek dolgozni, mert jutalom jár érte! (Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj)
- Keresünk egy szépséges, szerelmes, engedelmes leányt. (az öreg halász leánya; A csodatévő legyező)
- Egyetlen mellékszereplőt keresünk három meséhez ugyanarra a szerepre! Idős férfi legyen. Háromféleképpen tudjon segíteni, ha kell. (öregember)
- Ismét egy mellékszereplőt keresünk, három szerepet kell eljátszania! Idős, jó módú férfit várunk, rossz tulajdonságokkal! (gazdag testvér, kocsmáros, kalmár)
- Nevezzétek meg a három mese varázserejű tárgyait! (parázs, asztal, csacsi, furkósbot, legyező)
- Melyik mesefajtához tartozik a három mese? (tündérmese)

munkaforma: frontális

módszer: tanítói felolvasás, felismerés, alkalmazás

eszköz/szemléltetés: -

ellenőrzés/értékelés: tanítói, szóbeli elismerés

4. Célkitűzés

A mai órán ezzel a három tündérmesével fogunk foglalkozni.

5. Ismeretek felelevenítése

Mit tanultunk a tündérmeséről? Mondjuk el!

munkaforma: frontális

módszer: ismeretek felidézése, beszélgetés, megbeszélés

eszköz, ellenőrzés: Szemléltető tábla (AK)

értékelés: folyamatos, tanítói

6. Ismeretek rendszerezése

6.1. Csoportban dolgozzatok! Töltsétek ki a hiányos táblázatokat! Válaszoljatok a kérdésekre!

Ügyeljete a helyesírásra!

munkaforma: kooperatív csoportmunka

eszköz: feladatlapok (2.sz. melléklet)

6.2. A csoportok munkáinak ellenőrzése

ellenőrzés: frontálisan

eszköz: kitöltött feladatlapok

értékelés: tanítói, szóbeli elismerés

7. A szöveg és az illusztráció kapcsolata – Válogató olvasás

(8')

Dolgozzatok csoportban! Keressétek meg a mese illusztrációjához tartozó szövegrészeket az egyes mesékben! Keretezzétek be! Készüljete a hangos olvasásra, a párbeszéd rész kifejező hangsúlyozására!

1 -2. csoport: Az aranyparázs (Ok. 28. o.)

3 - 4. csoport: Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj (Ok.32-33. o.)

4 -5. csoport: A csodatévő legyező (Ok. 44. o.)

munkaforma: csoportmunka, egyéni

eszköz: Hétszínvilág olvasókönyv

ellenőrzés: frontálisan, hangos olvasással

értékelés: tanítói, csoportok munkájának értékelése, egyéni olvasás szóbeli értékelése

8. Reflektálás drámajátékkal

8.1. Meserészlet megjelenítése

Dolgozzatok csoportban! Készítsetek állóképeket! Minden csoport húzzon egy kártyát! Egy részlet van rajta valamelyik meséből. Képzeljétek el erről egy fotót, majd merevedjétek meg. Akinek a vállát megérintem, meg kell szólalnia abban a szerepben, amit a „fényképen” megjelenít!

munkaforma: kooperatív csoportmunka

módszer: drámajáték

eszköz: feladatkártyák

ellenőrzés/értékelés: a bemutatott képek megbeszélése

8.2. Újraalkotás

Az öregembert játszó színész sajnos összecserelte a varázserejű tárgyakat. Dolgozzatok csoportban! Alkossatok rövid jeleneteket! Játsszátok el, mi történt volna, ha a mesében a főhős más tárgyat kapott volna! Húzzatok egy mesét! Válasszatok másik tárgyat!

(Pl. Az aranyparázs c. mesében a szegény ember legyezőt, Málészáj parazsat, A pásztorfiú furkósbotot kap az öregembertől.)

munkaforma: kooperatív csoportmunka

módszer: drámajáték

eszköz: feladatkártyák

ellenőrzés: a bemutatott képek megbeszélése

értékelés: tanítói, ill. a csoportok értékelik más csoportok munkáját

9. Óra végi értékelés

1. melléklet – Szemléltetés, eszközök

Fólia

Furcsa ember az irígy,
Torkán mérges a mirígy,
Egyszer úgy, egyszer így,
Az irígynek sohse higgy.
Furcsa ember a hazúg,
Nyelve csípős, mint a lúg,
Egyszer így, egyszer úgy,
Hogy igazat sose tudj!.

Feladatkártyák drámajátékhoz

1. A szegény ember éhesen síró gyerekei körében.
2. A szegény ember és családja boldogan méricskéli az aranyat.
3. A szegény ember közli fiaival, hogy nincs már mit enni.
4. Málészáj otthon elmeséli, hogyan verte el a furkó a kocsmárost.
5. A halász és a kalmár alkudoznak, a fiatalok búcsúzkodnak.
6. A násznép mulat a csecsemővé változott kalmáron.

Kooperatív csoportmunkában megoldott – ellenőrzött feladatok

Feladatlapok
1-2. csoport

Mesék:	Az aranyparázs	Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj	A csodatévő legező
Főszereplő(k):	szegényember ✓	címszereplők	1. hitos ✓ 2. halász ✓ leánya ✓
Helyszínek:	falu ✓ erdő ✓ kocsmában ✓ háza ✓ szegény ✓ hitos ✓	kocsmában ✓ erdő ✓ otthon ✓	falu ✓ erdő ✓
A főszereplő(k) jellemző tulajdonságai:	szegény ✓ hitos ✓	szorgalmas ✓ gyanútlanok	1. hitos ✓ 2. engedelmes
Melyik főhős tetszett a legjobban? a szegényember ✓ Miért? Mert szerette a családját és hitosra adta ✓			

3-4. csoport

Főszereplő	Az aranyparázs	Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj	A csodatévő legező
Főszereplő	öregember	öregember ✓	öregember ✓
Értéktétel elő- tér?	—	egy év szolgálat	mentés ✓
Legértékesebb tárgy	aranyparázs ✓	asztalkendő ✓ farkasbőr ✓	csodatévő legezőt
Megítélt mese végén:	meggazdagodás	meggazdagodás ✓	szentem boldogság
Melyik tetszett a legjobban? meggazdagodás ✓ Miért? Mert több pénzt kapott ✓			

5-6. csoport

Mesék:	Az aranyparázs	Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj	A csodatévő legező
Negatív szereplő:	gazdag testvér ✓	kocsmáros ✓	vén kalmár
Jellemző negatív tulajdonság(ok):	irigy ✓ kavasi ✓	kavasi ✓ örvös ✓	telhetetlen ✓
Méltó büntetés a mese végén:	eléggett a háza ✓ ra	kiadós verés	kisbaba ✓ lett belőle
Ki járt legrosszabbul a büntetéssel? a gazdag testvér ✓ Miért? Mert eléggett a háza, szegény lett. ✓			

Magyar irodalom

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 4/b. osztály

Tanító: Verebélyi Veronika

Intézmény: SZE Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

Témakör: Mesevár

Tananyag: Lengyel Dénes: Asszonysziget c. mondája

A tanítás ideje: 2015. november 4.

Tanítási-tanulási feladatok:

A népmonda ismérveinek felidézése.

Szókincsbővítés szómagyarázattal.

A szöveg feldolgozása részenként, jóslással. A megértés bizonyítása feladatmegoldásokkal.

A tanultak alkalmazása: a mondára utaló szavak és mesés kifejezések keresése, események sorrendjének megállapítása, hiányos vázlat kiegészítése.

A mondák összehasonlítása; a hasonlóság felismerése. Újraolvasás.

Képzési feladatok:

A helyesejtés fejlesztése, a szókincs bővítése, beszédfejlesztés

A szövegértő olvasás fejlesztése

Megfigyelési és összehasonlítási képesség fejlesztése

Az olvasási készség fejlesztése

Együttműködés társakkal feladathelyzetben, a vitakészség fejlesztése

Nevelési feladat: Hagyománytisztelet; olvasóvá nevelés

Tantárgyi koncentráció: Honismeret, fogalmazás

Munkaformák: frontális, egyéni, páros és csoportmunka

Szemléltető- és taneszközök: betű - és szókártyák, dobókocka, labda; feladatlap, szemléltető tábló, Magyar Értelmező Kéziszótár, Lengyel Dénes: Mondák a török időkből és a kuruc korból; képek, forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Gólyaláb>

1. Szervezési feladatok

2. Ráhangolás

2.1. Szókirakó

Ismeritek Bajusz Ferkót? A leghíresebb győri monda főhőse volt. Ha helyes sorrendbe rakjátok a betűket, kitalálhatjátok, melyik mondára gondoltam!

munkaforma: frontális

módszer: tevékenykedtetés

ellenőrzés: a táblán, a betűk helyes sorrendbe állításával

eszköz/szemléltetés: betűkártyák a táblán (Lásd: 2. sz. melléklet)

ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói

2.2. Helyi monda - Ismeretek felelevenítése

Őszi sétánk során meglátogattuk a nevezetes „kakast”. Mondjátok el a mondát!

munkaforma: frontális, egyéni

módszer: felidézés, beszéltetés

ellenőrzés/értékelés: szükség esetén tanítói kiegészítés

2.3. Ismétlés – A népmonda

Mit tudtok a népmondáról? Mondjátok el a csillaglabda segítségével!

munkaforma: frontális, egyéni válaszok meghallgatásával

módszer: felidézés, gyakorlás

eszköz: labda

ellenőrzés: szemléltető tabló (AK)

értékelés: folyamatos, szóbeli

3. Jelentésteremtés

3.1. Célkitűzés

A mai órán egy népmondával fogunk megismerkedni. Benedek Elek unokája, Lengyel Dénes jegyezte le, ebben a könyvben találjátok. Ajánlom, olvassátok el a többit is! A történet egy erdélyi településen, Bihardiószezen játszódik. Kíváncsi vagyok, rájöttek-e, hogyan kapcsolódik a történet a mi győri mondánkhoz!

munkaforma: frontális

eszköz: Lengyel Dénes: Magyar mondák a török világból és a kuruc korból c. könyve

3.2. Tanítói bemutatás részenként, a megértés ellenőrzése feladatmegoldásokkal

A feladatlapon megtaláljátok a történetet, részenként fogom bemutatni. A részeket jelöljétek a szövegben vízszintes vonallal!

1. rész (Réges-régen /... / nem jön-e a török.)

Csoportokban dolgozzatok! Vegyétek elő a borítékból a számozott kérdéseket! Mindenki dobjon legalább egyet a kíváncsi kockával, s egész mondattal válaszoljon a számoknak megfelelő kérdésekre!

1. Mikor játszódik a történet?
2. Hol játszódik a történet?
3. Kik éltek a faluban?
4. Hol volt a többi férfi?
5. Mit jelent a „fegyverforgató” kifejezés?
6. Miért örködtek az öregek a falu határában?

Jóslás: Mit gondoltok, milyen esemény történik ezután?

munkaforma: csoportmunka (6 csoport, csoportonként 4-4 fő)

módszer: ismeretek alkalmazása, beszélgetés, magyarázat

eszköz: dobókocka, számozott kérdéscsíkok, boríték

ellenőrzés: szóban, csoportonként egy-egy tanuló

értékelés: folyamatos, tanítói

2. rész (Bizony, a török /... / Diószeget meglátogatta.)

Csoportban dolgozzatok! Vitassátok meg:

- Jó menedék volt-e a sziget? Miért? Miért nem? Indokoljátok!

- Miért hajtották oda az állataikat is?

Jóslás: Mit tettek ezután a törökök?

munkaforma: csoportmunka (6 csoport, csoportonként 4-4 fő)

módszer: ismeretek alkalmazása, beszélgetés, beszélgetés, vita, indokolás, magyarázat

eszköz: dobókocka, számozott kérdéscsíkok, boríték

ellenőrzés: szóban, csoportonként egy-egy tanuló
értékelés: folyamatos, tanítói

3. rész (Megunta /.../ nyakukon a veszedelem.)

Játsszuk el! Mutassátok meg, hogyan kémlelhette ki a török a diószegiek titkát!

munkaforma: egyéni (néma)játék

módszer: drámajáték - némajáték

ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói

Jóslás: Hogyan folytatódik a történet? Mit tettek a törökök, mit a diószegiek?

4. rész (De a falu /.../ és a gólyalábat.)

Szókincsfejlesztés: Milyen tök a „disznótök”? Mire utal az elnevezés? (takarmánytök) Tudjátok-e, mi az a gólyaláb? Keressétek meg az Értelmező Kéziszótárban! Láttatok-e már gólyalábon járó embert? Nézzétek meg a képeket, addig felolvasom nektek a kifejezés magyarázatát!

munkaforma: frontális

módszer: bemutatás, magyarázat, megbeszélés, beszélgetés

eszközök: Magyar Értelmező Kéziszótár; képek a táblán (2. melléklet);

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Gólyaláb>

ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói

Jóslás: Mit tervezett András apó a kifaragott tökökkel és a gólyalábakkal?

5. rész (A törökök /.../ egy kivilágított tököt.)

a) Beszédművelés: Olvassuk el együtt a szópiramis szavait, kifejezéseit! Ügyeljetek a hosszú magán- és mássalhangzók helyes ejtésére!

munkaforma: frontális

módszer: olvasás

eszközök: szókérták a táblán (2. melléklet)

ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói

b) A szövegtartalomhoz illő szavak, kifejezések kiválasztása

A feladatlapon jelöljétek X- szel azokat a szavakat, kifejezéseket, amelyek leginkább leírják a látványt, amely a törököket fogadta!

munkaforma: önálló egyéni

módszer: tevékenykedtetés

eszközök: feladatlap (1. melléklet, 1. feladat)

ellenőrzés: frontálisan, felolvasással

értékelés: tanítói, szóbeli

Jóslás: Hogyan fogadták a törökök a látványt?

6. rész (Hogy megijedt /.../ nevezik.)

Mit tett a török csapat a látvány hatására? Keresd meg és keretezd be a kérdésre válaszoló szövegrészt!

munkaforma: önálló egyéni

módszer: tevékenykedtetés

eszközök: feladatlap (1. sz. melléklet, a monda szövege)
ellenőrzés: frontálisan, tanulói felolvasással
értékelés: folyamatos, tanítói

4. Szintetizálás

4.1. Címvizsgálat

Illik a monda címe a szöveghez? Indokoljátok!
munkaforma: frontális
módszer: indoklás, magyarázat, beszélgetés, megbeszélés
eszköz/szemléltetés: a monda szövege
ellenőrzés/értékelés: folyamatos, szóbeli

4.2. Események sorrendje – tömörítés

1. csoport (lassabban haladók): Számozással állítsátok időrendbe a monda eseményeit!
2. csoport: Egészítsétek ki a monda hiányos vázlatát!

Időkitöltő feladat: *futásnak eredt* - Hogyan mondanád másképpen? Gyűjts mesére jellemző szavakat, kifejezéseket!

munkaforma: differenciált csoportmunka
módszer: tevékenykedtetés
eszköz: feladatlap (1. melléklet, 4. feladat)
ellenőrzés: frontálisan, felolvasással
értékelés: folyamatos, szóbeli

4.3. Az olvasástechnika fejlesztése

A negyedik részt olvassuk hangosan! Az olvas, akinek a vállát megérintem. Ügyeljete a szövegű, kifejező olvasásra!

munkaforma: frontális, egyéni
módszer: olvasás
eszköz/szemléltetés: olvasókönyv
ellenőrzés/értékelés: folyamatos, tanítói elismerés

5. Reflektálás

Dolgozzatok párban a feladatlapon!

5.1. Címadás

Adjatok új címeket a mondának!

munkaforma: páros munka
módszer: tevékenykedtetés
eszköz: feladatlap (1. melléklet 2. feladat)
ellenőrzés/értékelés: felolvasással; tanítói, szóbeli

5.2. Szavak, kifejezések keresése

Húzzátok alá kék színnel a szövegben a mondára utaló szavakat, pirossal a mesére jellemző kifejezéseket!

munkaforma: páros

módszer: tevékenykedtetés
eszköz: feladatlap
ellenőrzés/értékelés: felolvasással; tanítói, szóbeli

5.3. Írói kifejezések megfogalmazása köznapi szóhasználattal

Mondjátok másképpen!

*felkopott az álla
nyakukon a veszedelem
résen volt*

munkaforma: páros munka
módszer: tevékenykedtetés
eszköz: feladatlap (1. melléklet, 3. feladat)
ellenőrzés: frontálisan, felolvasással
értékelés: tanítói, szóbeli

5.4. A mondák közti hasonlóság felismerése

Beszélgük meg! Mi a hasonlóság a megismert történet és a Vaskakas monda között?

munkaforma: frontális: beszélgetés, beszélgetés

6. Házi feladat

6.1. Illusztráció készítése (1. melléklet)

6.2. Differenciált feladatok

1. csoport (olvasástechnikai nehézséggel küzdő tanulók): Készüljete a monda 4. részének szöveghű, kifejező olvasására!

2. csoport Készüljete a monda tartalmának elmondására a vázlat segítségével!

Szorgalmi feladat: Nézzetek utána, hol található Bihardiószeg! Keressétek az interneten, a böngészőprogramok segítségével!

7. Óra végi értékelés

Tanítói: Az órai aktivitás, a csoportok-párok együttműködése és a kifejező olvasás alapján.

1. melléklet
Feladatlap
Lengyel Dénes: Asszonysziget
(Bihardiószezi népmonda nyomán)

Réges-régen, a török háborúk idejében minden fegyverfogható férfi katonáskodott, a falvakban nem maradt más, csak az öregek, az asszonyok és a gyerekek.

Bihardiószezen mindig az öregek őrködtek a határban, ők vigyázták, nem jön-e a török.

Bizony, a török sokszor eljött, s ilyenkor a diószegiei elfutottak előle. A mocsár partján mentek végig, aztán egy titkos ösvényen bementek a szigetre, az meg jól elrejtette őket a török szeme elől. Odahajtották az állatokat is, ezért aztán mindig felkopott a török álla, valahányszor Diószeget meglátogatta.

Megunta ezt a török vezér, kémeket küldött a faluba, az meg kinyomozta, hova menekülnek a diószegiei, amikor nyakukon a veszedelem.

De a falu bírása, András apó is megsejtette, hogy a török többet tud a kelleténél, ezért ő is résen volt. Haditervet készített a török ellen: az asszonyokkal, gyerekekkel rengeteg disznótököt hordatott össze, aztán kiadta a parancsot, faragjanak annyi gólyalábat, (a láb meghosszabbítására szolgáló farúd) ahányan vannak.

Amíg a többiek a gólyalábat faragták, András apó is fogta a kisbaltát, és a tököket faragni kezdte. Olyan szép szájat, szemet, orrot vágott, hogy gyönyörűség volt ránézni.

Ahogy javában faragtak, egyszerre felhangzott a kiáltás:

- Itt a török! Fussatok!

Megindult az egész falu a sziget felé, hajtották a marhákat, vitték magukkal a tököt és a gólyalábat.

A törökök pedig azt várták, hogy besötétedjék, akkor akarták a szigetet megtámadni. De a sötétedést várta András apó is! Kiment az öregekkel, az asszonyokkal a mocsár szélére, ott a tökfekbe égő gyertyát rakatott, és egyet-egyét mindenkinek a fejére tett. Ezután felállította a csapatot a magas gólyalábra, végül maga is felállott, és fejére tett egy kivilágított tököt.

Hogy megijedt a babonás török, amikor a mocsár szélén óriásokat pillantott meg! Minden óriásnak villogott a tekintete, harapásra állott a kapuszája!

A török csapat úgy megrémült András apó óriásaitól, hogy mindjárt futásnak eredt, és még azt a zsákmányt is eldobta, amit másutt szerzett.

A csodálatos menekülés emlékére azt a szigetet ma is Asszonyszigetnek nevezik.

1. Melyik kifejezés illik leginkább a törököket megrémisztő látványhoz? Jelöld X-szel!

- koromsötét
- tóklámpások
- világító gyertyák
- tökfek a magasban
- villogó szemű szörnyepofák
- harapós szájú szörnyóriások

2. Adj új címeket a mondának! Az egyik közmondás legyen!

---

3. Mondd másképpen!

felkopott az álla: _____

nyakukon a veszedelem: _____

résen volt: _____

4. Oldd meg a feladatot!

1. csoport

Számozással állítsd sorba az eseményeket!

- ___ A törökök elmenekültek a szörnyek elől.
- ___ András apó ravasz tervet eszelt ki.
- ___ Bihardiószeg erős férfi nélkül maradt.
- ___ Egy kém kinyomozta a bűvőhelyet.
- ___ A nép a mocsárba menekült a török elől.

2. csoport

Egészítsd ki a monda hiányos vázlatát!

- I. Rejtekhely a mocsárban.
- II. 1. A bűvőhely kitudódik.
2. _____
- III. _____

Pótfeladat

futásnak eredt

Hogyan mondanád másképpen? Gyűjts mesére jellemző szavakat, kifejezéseket!

Házi feladat

1. Rajzold le az Asszonysziget „óriásait”!

- 2. a) Készülj a monda 4. részének kifejező, szöveghű olvasására! (1. csoport)
- b) Készülj a monda tartalmának elmondására a vázlat segítségével! (2. csoport)

2. melléklet – Szemléltetés

V	K	A	A	S	A	K	S
---	---	---	---	---	---	---	---

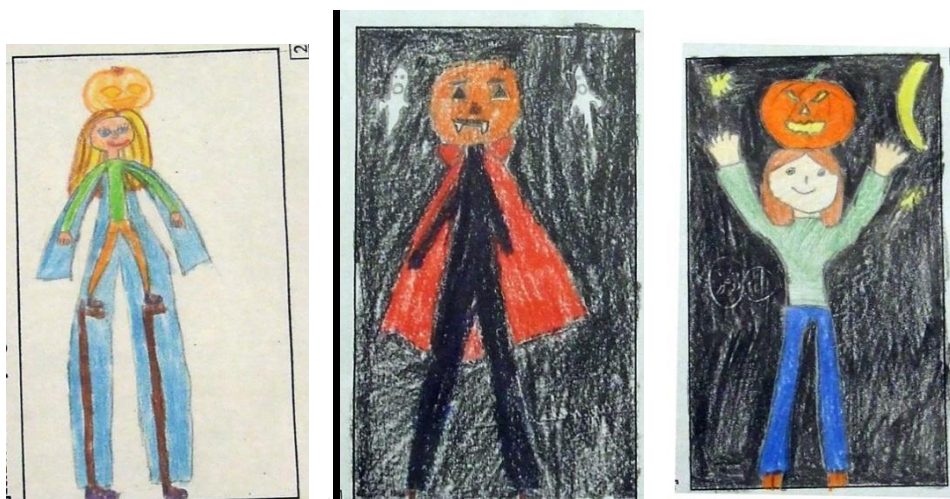
Betűkártyák a szókirakóhoz

Képek a gólyalábról

sötétedés
töklámpások
világító gyertyák
tökfejek és gólyalábak
harapós szájú óriások
villogó szemű szörnyofák

Szópiramis

Az Asszonysziget óriásai – rajzok a tanulók házi feladataiból

Fogalmazás

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom - fogalmazás
Osztály: 4/c. osztály
Tanít: Somosfalviné Fehér Gabriella
Témakör: A leírás
Tananyag: Leíró fogalmazás készítése a vörös rókáról

Tanítási-tanulási feladatok:

- a tanult fogalmazástechnikai ismeretek felidézése
- az önálló fogalmazás előkészítése az anyaggyűjtés és a szerkesztés műveleteinek megbeszélésével
- a nyelvi anyag összegyűjtésével a tanulók szókincsének aktivizálása, bővítése

Képzési feladatok:

az alkotóképesség fejlesztése; a kombinatív képesség fejlesztése;
a kommunikációs kompetencia fejlesztése – produktív írás;

Tanulásszervezés: frontális, egyéni, differenciált egyéni munka

Taneszközök: füzet, feladatlap, fólia, táblai írás és applikáció, szókartyák, kitömött róka

I. Szervezés

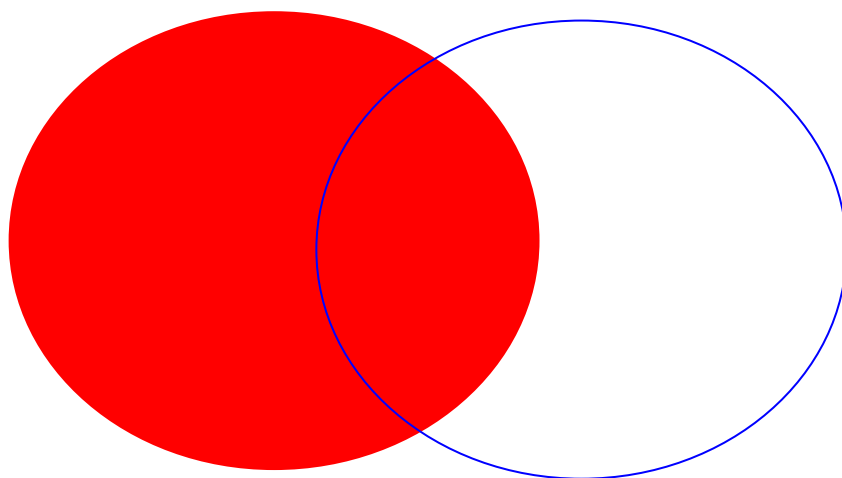
II. A tanult fogalmazástechnikai ismeretek felidézése

Rendezzék a halmazábrába a szókartyákat!

események   érdeklődést felkeltő cím   időrend   hármas tagolás   bemutatás
melléknevek   igék   változatos kifejezések   cselekmény párbeszéd   hasonlat
nincs párbeszéd   részekről az egész felé   tulajdonságok   megszemélyesítés

Elbeszélés

Leírás

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés: indokoltatással

III. A téma bevezetése - szövegrészlet felolvasásával Félix Salten Bambi gyermekei c. művéből

Figyeljétek meg a következő szövegrészletet! Ki lehet a nyúl támadója?

„- Hát amint ott üldögélek a sűrűség közelében, előront a vörös gazfickó, előront vicsorgó fogakkal. Látom azt a dühös pofáját, sóvár szemét, undorító szagát felém fújja a szél, és legelőbb bénító irtózat fog el. De önkéntelenül is, néhány tétova ugrással már künn is vagyok a réten... Ő utánam, mindig a nyomomban. Most cselesen kiugrok oldalra, ő továbbrohan egyenesen, és így végre egy kis előnyhöz jutok.”

Mi az olvasott szöveg műfaja?

Keressük meg benne a leíró részeket! Milyennek látja a nyúl a rókát?

Tanulásszervezés: frontális, ill. egyéni munka

Ellenőrzés: felolvasással

IV. Célkitűzés

Ma a vörös rókáról készítünk leíró fogalmazást.

(Egy kitömött példány bemutatása)

V. A téma leszűkítése címadással

Melyik cím utal leíró jellegű fogalmazásra?

A vörösbundás róka kalandjai	Találkozásom a vörös rókával
------------------------------	------------------------------

Arra gondoltam, hogy fogalmazásokat egy rókával történő találkozás alapján készülő leírás lehetne.

VI. A leszűkített témához igazodó speciális nyelvi anyag összegyűjtése

1. Mit írhatnátok a bevezetésbe?

Ötletbörze: Hol történhetett a találkozás?

Mit éreztél, amikor megpillantottad a rókát?

2. A vörös róka legjellemzőbb részeire vonatkozó tulajdonságok összegyűjtése a kitömött állat megfigyelésével

Miféle sorrendet követhetünk a külső jellemzők bemutatásakor?

Haladjunk az egésztől a részek felé!

Tegyétek a szókártyákat olyan sorrendbe, ahogyan a leírásban a rendezési elv szerint egymás után következhetnek!

nagysága (teste)	szőre	feje	farka	mozgása
-------------------------	--------------	-------------	--------------	----------------

Gyűjtsünk mellékneveket az egyes részek bemutatására!

(A legjobb ötletek felkerülnek a táblára.)

Foglaljátok mondatba a fejről gyűjtött kifejezéseket!

Hogyan mozog a róka:

- ha gyors mozgást végez?

- ha lassan mozdul?

Keressétek meg a szavak rokon értelmű megfelelőit!

lopakodik:

inal:

3. Mit tartalmazzon a befejezés?

Milyen volt a találkozás?

Hogyan hatott rád?

Tanulásszervezés: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

VII. Tanácsok az önálló munkához

Ügyeljenek a fogalmazás tagolására!

Figyeljenek a leírás sorrendjére!

Kerüljétek a szóismétlést és a létige használatát!

A táblára írt szavak és kifejezések segítenek benneteket a helyesírásban is.

VIII. Önálló szövegalkotás differenciált munkával

<i>A csoport</i>	<i>B csoport</i>
<p><u>Készítsétek el önállóan a leíró fogalmazást a vörös rókáról!</u></p> <p><u>Tanulásszervezés:</u> önálló <u>Ellenőrzés:</u> felolvasással</p>	<p><u>Olvasátok el a ezt a leírást! Mi a hiba a szövegben? Javítsuk ki közösen!</u></p> <p>Bv. _____ _____ _____</p> <p>T. Teste kb. akkora volt, mint egy közepes termetű kutyáé. Vékony volt és nyúlánk.</p> <p>_____ _____</p> <p>Vörösesbarna bundája volt. A hasán fehér volt a szőr.</p> <p>_____ _____ _____</p> <p>Lapított, hosszúkás feje volt.</p> <p>_____</p>

	<p>Fülei háromszög alakúak voltak, ezekkel minden apró neszre is felfigyelt.</p> <hr/> <hr/> <p>Hegyes orra volt, amivel minden idegen illatot megérezett.</p> <hr/> <hr/> <p>Szájában tühegyes fogak voltak.</p> <hr/> <p>Hosszú, lompos farka volt.</p> <hr/> <p>Lopakodott a fűben, de hirtelen megtorpant, majd elszaladt.</p> <hr/> <hr/> <p>Bf: _____</p> <hr/> <hr/> <p><u>Tanulásszervezés:</u> frontális <u>Ellenőrzés:</u> fóliáról</p> <p><u>Alkossunk szószerkezeteket a róka mozgásával kapcsolatosan!</u></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">..... lopakodik</td> <td style="width: 40%;">..... inal</td> </tr> <tr> <td>..... lopakodik</td> <td>..... inal</td> </tr> <tr> <td>..... lopakodik</td> <td>..... inal</td> </tr> <tr> <td>..... lopakodik</td> <td>..... inal</td> </tr> <tr> <td>..... lopakodik</td> <td>..... inal</td> </tr> <tr> <td>..... lopakodik</td> <td>..... inal</td> </tr> </table> <p><u>Tanulásszervezés:</u> frontális <u>Ellenőrzés:</u> fóliáról</p> <p><u>Szinesítsétek a tárgyalás utolsó mondatát az előző feladatban megbeszéltek alapján!</u></p> <p><u>Írjátok meg önállóan a leírás bevezetését és befejezését!</u></p> <p><u>Tanulásszervezés:</u> önálló <u>Ellenőrzés:</u> felolvasással</p>	..... lopakodik	..... inal	..... lopakodik	..... inal	..... lopakodik	..... inal	..... lopakodik	..... inal	..... lopakodik	..... inal	..... lopakodik	..... inal
..... lopakodik	..... inal												
..... lopakodik	..... inal												
..... lopakodik	..... inal												
..... lopakodik	..... inal												
..... lopakodik	..... inal												
..... lopakodik	..... inal												

IX. Néhány tanulói fogalmazás meghallgatása és értékelése

Szemponatok:

- leírás sorrendje
- szóismétlés, létige használatának kerülése
- megfelel-e a szöveg a műfaji követelményeknek?

A tábla képe

<u>Bevezetés</u>	<u>Tárgyalás</u>	<u>Befejezés</u>
	nagysága szőre feje farka mozgása	
lopakodik: inal:		

Fogalmazás

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom (fogalmazás)

Osztály: 4/b. osztály

Tanít: Gáncs Zsuzsanna

Óratípus: gyakorló óra

Témakör: szövegalkotás szóban és írásban

Tananyag: Az elbeszélésről tanultak összefoglalása differenciált csoportmunkában

Az előző óra anyaga: A párbeszéd alkalmazása és helyesírása

Tananyagot megalapozó ismeretek: fogalmazás építőelemei, szövegalkotás képsorról, a cím és a tartalom kapcsolata

Tanítási-tanulási feladatok:

- A fogalmazásról tanultak ismétlése.
- Szavak gyűjtése megadott témakörben.
- Differenciált csoportmunka:
  - önálló szövegalkotás párbeszéddel megadott témában
  - hibás elbeszélő fogalmazás javítása és önálló befejezése

Képzési feladatok: olvasás, szövegértés, lényegkiemelés, következtetés, szóbeli és írásbeli szövegalkotás, hatékony-önálló tanulás

Nevelési feladatok: kreativitás, fantázia, szövegértés fejlesztése, együttműködési hajlandóság, részképességek fejlesztése, esztétikus füzetvezetés

Módszerek: ismétlés, gyakorlás, beszélgetés, magyarázat, alkalmazás

Tanulásszervezés: frontális, kooperatív csoportmunka, önálló, páros

Taneszközök: tábla, képek, szókártya, feladatlap, labda

Felhasznált irodalom: Fülöp Mária – Szilágyi Ferencné: Fogalmazás munkafüzet, 4. évfolyam, Kunos Judit: Fogalmazástanítás alsó tagozatban

I. Óra eleji szervezési feladatok:

(1 perc)

- Köszönés, jelentés
- Értékelési szempontok megadása: tanulói aktivitás, ötletesség, önálló gondolatok helyes megfogalmazása, a fogalmazásról tanultak pontos ismerete, kreatív nyelvhasználat, helyesírás
- Szükséges eszközök előkészítése: füzet, feladatlap, tolltartó

II. Folyamatos gyakorlás:

A fogalmazásról eddig tanultak felelevenítése:

(4 perc)

Feladat anyaga: asszociációs játék

Feladat átadás: Játsszunk egy asszociációs játékot a fogalmazásról eddig tanultakkal kapcsolatosan! A mondat eleje „Nekem a fogalmazásról az jut eszembe, hogy...”, a folytatás pedig teljes mondattal való befejezés. Közben annak dobjuk a labdát, aki folytatni szeretné!

Lehetséges válasz:

-Nekem a fogalmazásról az jut eszembe, hogy történhet szóban és írásban.

-Nekem a fogalmazásról az jut eszembe, hogy a mondatoknak a szövegben kapcsolódni kell egymáshoz.

-Nekem a fogalmazásról az jut eszembe, hogy a cím után sosem teszünk pontot.

Stb.

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, játék

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban: Örülök, hogy ilyen sok minden eszetekbe jutott!

Munkaforma: frontális

Felhasznált eszköz: labda

III. Motiváció:

(3 perc)

Feladat anyaga: Szavak gyűjtése a Mikulás kapcsán. Középen: Mikulás képe

Feladat átadása: Ötleteljünk! Gyűjtsünk szavakat a képhez!

Várható válaszok: ünnep, ajándék, virgács, Krampusz, zsák...

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban: Találó szavakat soroltatok!

Munkaforma: frontális

Felhasznált eszköz: tábla, kép

IV. Célkitűzés:

(1 perc)

A mai órán 2 csoportban fogtok dolgozni: az egyik csoport elbeszélő fogalmazást fog írni párbeszéddel, a másik pedig egy hibás fogalmazást fog kijavítani.

V. Fő rész:**1. Az elbeszélő fogalmazás megírásának előkészítése, A csoport:**

(10 perc)

a., A fogalmazás megírásának előkészítése beszélgetéssel és a cím megadásával

Feladat átadása: Szeretném, ha a mai órán egy párbeszédekkel bővített elbeszélést írnátok "Találkozás a Mikulással" címmel. Ötleteket kérnék, mi legyen a fogalmazásunkban.

Várható válasz: iskola, virgács, jutalom

Módszer: beszélgetés, beszélgetés, gyakorlás, ismétlés, kérdezés

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban: Jó ötleteket hallottam!

Munkaforma: frontális

Felhasznált eszköz: -

b., Nyelvi, stilisztikai eszközök keresése: szó és kifejezés gyűjtés rokon értelmű szavakkal, szólásokkal, közmondásokkal

Feladat átadása: Most a feladatlapon fogunk dolgozni. Keressünk rokon értelmű szavakat!

Feladat anyaga: feladatlap segítségével szavak gyűjtése, szólások és közmondások értelmezése (Tudod-e, szólások és közmondások című könyv alapján)

Módszer: beszélgetés, beszéltetés, gyakorlás, alkalmazás

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban

Munkaforma: frontális

Felhasznált eszköz: feladatlap

Feladatlap

1. Írj a szavak mellé rokon értelmű szavakat!

ajándék	rosszcsont .....
zsák	ének .....
hóesés	Mikulás .....
gyerekek	
édesség	

2. Magyarázd meg röviden az alábbi szólást, közmondást!

Ajándék lónak, ne nézd a fogát.

.....
Az ajándékot ne bíráld, hogy mennyire értékes!

.....
Jobb adni, mint kapni!

c., szerkesztés műveletének előkészítése: bevezetés megbeszélése kérdésekkel, tárgyalás és befejezés hiányos vázlattal

Feladat átadása: Nézd meg ismét a feladatlapot! Válaszoljunk a kérdésekre!

Feladat anyaga: feladatlap

3. Válaszolj a kérdésekre!

Hol és mikor játszódjon a történetünk?.....(pl:iskolában, december 6-án)

Kik legyenek a szereplőink?.....(pl: Mikulás, Pistike, Fanni)

Tárgyalás vázlatpontjai:

- megérkezik a Mikulás
- .....(beszélgetés Mikulással)
- így viselkedtem ebben az évben
- .....(amin változtatnom kell)

Befejezés:

.....(a fogadalmam)

d., fogalmazási szempontok megadása

Feladat átadása: Mire kell figyelnetek a fogalmazás megírásakor? (szóismétlés elkerülése, formailag is megfeleljen a fogalmazás órán tanultakkal: tagolás, párbeszéd helyesírása)

Feladat anyaga: beszélgetés

2., A fogalmazás megírása párokban

(10 perc)

1., A fogalmazásról tanultak átisméltése feladatlap segítségével: B csoport

(10 perc)

Feladatlap

1. Gyűjts rokon értelmű szavakat! Ezután írd meg még igéket, amiket a párbeszéd végére tehetünk!
- kérdezni.....(érdeklődni, informálódni)
  - mondani.....(beszélni)
  - válaszolni.....(felelni, reagálni)

2. Tedd ki a mondatvégi írásjeleket, ahol szükséges, majd folytasd a beszélgetést! Alkalmazd a párbeszéd helyesírásáról tanultakat!

- De szép ez a cipő! Éppen ilyet szeretnék - lelkesedett Zsuzsa.
- Tessék, próbáld fel - ajánlotta az eladó.
- Azt hiszem, ez pontosan jó a lábamra, édesanyám. Vegyük meg
- Én egy kicsit szorosnak látom - aggódott az anyuka - Ha vastagabb zoknit húzol, szűk lesz. Válassz inkább egy másikat!

Módszer: gyakorlás, alkalmazás

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban: Helyesen oldottátok meg a feladatlapot!

Munkaforma: egyéni

Felhasznált eszköz: feladatlap

2., Hibás fogalmazás hibáinak megbeszélése, kijavítása

Feladat átadása: A feladatlapotok másik oldalán egy 4. osztályos gyermek fogalmazását láthatjátok. Szeretném, ha kijavítanánk a hibákat! Most ti lesztek a tanító nénik/bácsik, dolgozhattok piros tollal.

Mit vesztek észre, amikor ránéztek a munkára?

Feladat anyaga: Fogalmazás szerkezetének, tartalmának javítása feladatlapon.

Feladatlap

Bence elmeséli anyukájának, hogy mi történt vele az iskolában Mikulás napján.

Bence 4. osztályos a petőfi sándor általános iskolában. Minden délután fél 4-ig a napköziben tanul, ezután egyedül megy haza. Anyukájával csak este találkozik.

A mai nap különleges volt Bencének. Amikor anyukája hazaért, az anyukája ezt kérdezte:

Milyen volt az iskola?

Jó volt, válaszolta Bence.

Mégis mi történt az iskolában?

Lyött a Mikulás?, válaszolta Bence.

Mit kaptál tőle?, kérdezte az anyuka.

Virgácsot, válaszolta bence.

Miért?, kérdezte az anyuka.

Mert rossz voltam, válaszolta Bence.

Miért voltál rossz?

Mert nem tanultam meg mindent, válaszolta bence.

Megfogattál valamit a Mikulásnak, kérdezte anya.

Igen, azt, hogy minden órára készülni fogok.

Módszer: hibajavítás, gyakorlás, alkalmazás

Feladat ellenőrzés: folyamatos tanítói

Feladat értékelés: szóban: Minden hibát megtaláltatok!

Munkaforma: frontális

Felhasznált eszköz: feladatlap, laptop, írásvetítő, fólia

3., A fogalmazás befejezése

Feladat átadása: Szeretném, ha a fogalmazást páros munkában befejeznétek!

4., A kész fogalmazások meghallgatása: A csoport

Feladat átadása: Hallgassunk meg az A csoport fogalmazásaiból párat. Mindenkit szeretnék megkérni arra, hogy figyeljenek az esetleges szóismétlésekre és a végén értékelje a hallott történetet!

5., Óra végi szervezési feladatok

- értékelés: egyénileg a megadott megfigyelési szempontok alapján

- házi feladat: fogalmazások befejezése azoknak, akiknek kevés volt az idő

Feladatlap A csoport

1. Írj a szavak mellé rokon értelmű szavakat!

ajándék _____

rosszcsont _____

zsák _____

ének _____

hóesés _____

Mikulás _____

gyerekek _____

édesség _____

2. Magyarázd meg röviden az alábbi szólást, közmondást!

Ajándék lónak, ne nézd a fogát.

_____
Az ajándékot ne bíráld, hogy mennyire értékes!

_____
Jobb adni, mint kapni!

3. Válaszolj a kérdésekre!

Hol és mikor játszódjon a történetünk?

_____
Kik legyenek a szereplőink?

A tárgyalás vázlatpontjai:

- megérkezik a Mikulás

- _____

- így viselkedtem ebben az évben

- _____

Befejezés:

_____

Feladatlap B csoport

1. Gyűjts rokon értelmű szavakat! Ezután írd meg még igéket, amiket a párbeszéd végére tehetünk!

kérdezni _____

mondani _____

válaszolni _____

---

2. Tedd ki a mondatvégi írásjeleket, ahol szükséges, majd folytasd a beszélgetést! Alkalmazd a párbeszéd helyesírásáról tanultakat!

- De szép ez a cipő! Éppen ilyet szeretnék - lelkesedett Zsuzsa.

- Tessék, próbáld fel - ajánlotta az eladó.

- Azt hiszem, ez pontosan jó a lábamra, édesanyám. Vegyük meg!

- Én egy kicsit szorosnak látom - aggódott az anyuka - Ha vastagabb zoknit húzol, szűk lesz. Válassz inkább egy másikat!

3., Javítsd ki a fogalmazás hibáit!

Bence elmeséli anyukájának, hogy mi történt vele az iskolában Mikulás napján.

Bence 4. osztályos a petőfi sándor általános iskolában. Minden délután fél 4-ig a napköziben tanul, ezután egyedül megy haza. Anyukájával csak este találkozik.

A mai nap különleges volt Bencének. Amikor anyukája hazaért, az anyukája ezt kérdezte:

Milyen volt az iskola?

Jó volt, válaszolta Bence.

Mégis mi történt az iskolában?

Lyött a Mikulás?, válaszolta Bence.

Mit kaptál tőle?, kérdezte az anyuka.

Virgácsot, válaszolta bence.

Miért?, kérdezte az anyuka.

Mert rossz voltam, válaszolta Bence.

Miért voltál rossz?

Mert nem tanultam meg mindent, válaszolta bence.

Megfogattál valamit a Mikulásnak, kérdezte anya.

Igen, azt, hogy minden órára készülni fogok.

Tanítás-tanulás folyamata

I. Szervezési feladatok

8:00-8:01

Óra eleji szervezési feladatok:

- jelentés
- felszerelés ellenőrzése
- értékelési szempontok megadása egyéni- és osztályszinten: A mai órán figyelni fogom az aktivitásotokat, kifejező olvasásokat és azt, hogy hogyan tudtok csoportban dolgozni.
- csoport felelőseinek kiválasztása: feladatmester, írnok, csendkapitány, szóvivő, időfelelős

II. Szövegelfogadás előkészítése, ráhangolás

8:01-8:05

1. Beszédművelési, beszédtechnikai gyakorlat : artikulációs gyakorlat hangerőváltással

Feladat átadása: Ismételjük át a már tanult nyelvtörőt figyelve a magánhangzók hosszúságára, a nagy ajakmozgásra, a hangsúlyozásra és az érthetőségre!

Feladat anyaga: nyelvtörő

"Már ősz volt szinte, mikor egy őszinte ősz inte, hogy legyen őszinte, mert ő szinte őszinte."

Feladat átadása: Most egymás után kétszer ismételjük el hangerőváltással. Először közepes, majd suttogó hangerővel.

Módszer: gyakorlás

Munkaforma: frontális, rétegmunka, egyéni

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban a szempontok alapján, pl.: Szépen artikuláltál!, Betartottad a hangerőváltást!

Eszköz: tábla

2. Az előismeretek mozgósítása: tanulói előzetes gyűjtőmunka bemutatása

8:05-8:07

Feladat átadása: Most hallgassuk meg Lilit, aki az előzetes gyűjtőmunkáját fogja nektek bemutatni a mai történetünk írójáról!

Feladat anyaga: Erich Kastnerről készült szorgalmi feladat meghallgatása, közben az író képének kivetítése.

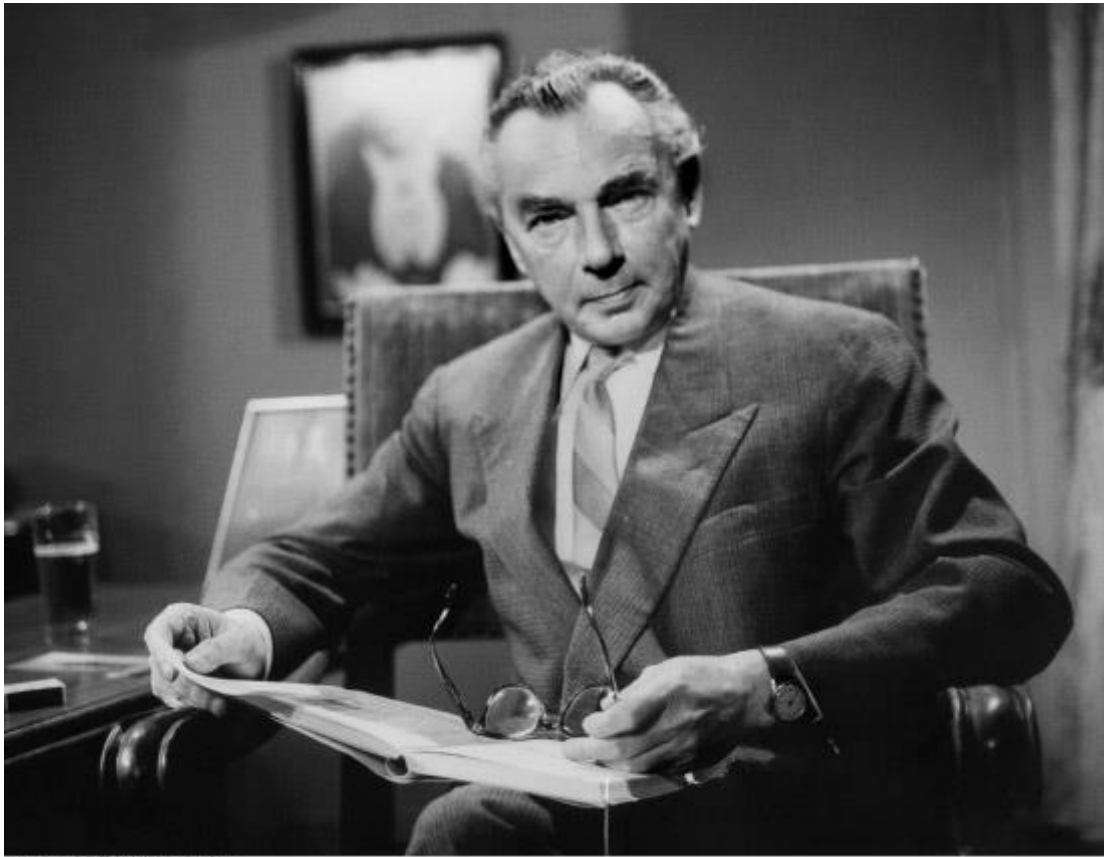
Módszer: ismeretátadás, szemléltetés, bemutatás

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban, pl.: Nagyon szépen felkészültél az íróból! Sokat dolgoztál otthon, ezért a gyűjtőmunkádért kisötöst adok!

Eszköz: kivetítő

3. Motiváció: Jut eszembe játékkal

8:07-8:09

Feladat átadása: Nézzetek a kivetítőre! Mit láttok rajta? Egy játékot fogunk játszani. Akinek dobom a labdát, fejezze be a mondatot! A mondat így hangzik: Nekem a születésnapról az jut eszembe, hogy....

Feladat anyaga: beszélgetés a képről, majd mi jut eszedbe játék: Nekem a születésnapról az jut eszembe, hogy....

Módszer: szemléltetés, beszélgetés, beszéltetés, rávezetés, játék

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban, pl.: Értelmes mondatot alkottál!

Eszköz: kivetítő, labda

4. Célkritizés

Tanítói közlés: A mai órán a már említett író, Erich Kastner egyik kedvelt regényének részletével fogunk foglalkozni. Címe: A születésnapí kívánság

Módszer: tanítói közlés

II. Szövegfeldolgozás, jelentésteremtés:

Erich Kastner: A két Lotti című regényrészletének elemzése részenkénti szövegfeldolgozási modellel

1. Előzetes cím- és illusztráció vizsgálat

8:09-8:11

Feladat átadása: Ha meghallod ezt a címet: A születésnapí kívánság, mit jósolnál, miről fog szólni a történet? Kik lesznek a szereplői? Nyissuk ki a könyvünket, nézzük meg az illusztrációt is! Most mit gondolsz a szereplőkről?

Feladat anyaga: kép és címjósítás: Miről fog szólni a szöveg a cím és az illusztráció alapján?

Módszer: beszélgetés, beszéltetés, jóslás, megfigyelés

Munkaforma: frontális, egyéni

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban: Jót mondtál! Kíváncsi vagyok, igazad lesz-e!

Eszköz: tankönyv

2. Ismerkedés a szöveggel

8:11-8:16

Feladat átadása: Most hallgassátok meg a szöveget!

Feladat anyaga: a történet tanítói bemutatása

Módszer: bemutatás

Munkaforma: frontális

Eszköz: tankönyv

3. Spontán reakciók meghallgatása

8:16-8:17

Feladat átadása: Kinek tetszett? Kinek nem tetszett? Miért?

Feladat anyaga: tanulói hozzászólások, reakciók

Módszer: beszélgetés, beszéltetés

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban, pl.: Jól indokoltad meg!

4. Az elsődleges megértés ellenőrzése mondatbefejezéssel

8:17-8:20

Feladat átadása: Válaszoljatok a kérdéseimre! Milyen a történet hangulata? Kik a szereplők? Mit kívántak a lányok születésnapjukra?
Ha már a születésnap a mai óránk témája, én is hoztam nektek egy kis ajándékot. Ramón, kérlek, nyisd ki a dobozt és nézd meg mi van benne! Válassz egy cetlit és oldd meg a feladatot!

Feladat anyaga: mondatbefejezés

Október 14-én...

A lányok azt kívánták, hogy...

A szülők arról beszélgetnek, hogy...

A megállapodás az volt, hogy...

A gyerekek kívánsága teljesült, mert...

Módszer: beszélgetés, gyakorlás, kérdezés, ellenőrzés

Munkaforma: frontális, csoport munka

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban: A hallott történet alapján helyesen, értelmesen fejezted be a mondatot.

Eszköz: papír csíkok, doboz

5. A szöveg makro- és mikroszerkezeti részekre bontása

8:20-8:22

Feladat átadása: Nyissuk ki a könyvünket és nézzétek meg, hogy miben különleges a mai szövegünk! (kérdések vannak a szövegben) Miben segítenek nekünk ezek? (látjuk a részeit a szövegnek) Számozzuk be a részeket! Mivel kezdődik minden történet? Gondolj a fogalmazás órán tanultakra! (cím) Ezután? (bevezetés) Mi szerepel a végén? (befejezés) A kettő közti rész pedig? (tárgyalás) Így látható, hogy a tárgyalás további 3 részre bontható.

Feladat anyaga: Makroszerkezeti (bevezetés, tárgyalás, befejezés) és mikroszerkezeti egységekre bontás. (mf feladatai alapján)

Módszer: beszélgetés, gyakorlás, kérdezés, ellenőrzés, alkalmazás

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban: Nagyon örülök, hogy emlékeztek mindenre, amit fogalmazás órán tanultunk!

Eszköz: tankönyv, munkafüzet

6. A szövegrészek elemzése

8:22-8:29

1. rész: bevezetés

Feladat átadása: Olvasás közben húzzátok alá a számotokra ismeretlen kifejezéseket!

a. *Részcélkitűzés:* Hány évesek a lányok és mit kaptak ajándékba?

Olvassuk el újra az első részt láncolvasással! Kérem, hogy fiú lányt válasszon, lány pedig fiút!

b. *Újraolvasás:* láncolvasással: fiú lányt, lány fiút választ

c. *Megbeszélés:*

- szó- és kifejezés-értelmezés:

Feladat átadása: Nézzetek a kivetítőre! Az első részben szerepel ez a kifejezés: gyertyakoszorú. Melyik kép illik legjobban ehhez a szóhoz?

Feladat anyaga: gyertyakoszorú jelentésének kifejtése (kép kivetítése, válogatás)

Feladat átadása: Ti milyen ismeretlen szót találtatok még?

- szövegértelmezés: tanítói kérdésekkel

Feladat átadása: Válaszolj a kérdéseimre!

Feladat anyaga: Milyen eseményre készül a család?
Milyen ételek szerepelnek a szövegrészben?

- nyelvi és stilisztikai elemzés:

Feladat átadása: Most, hogy már egyszer elolvastátok ezt a részt, nézzük meg, milyen mondatfajták szerepelnek benne! (kérdő, kijelentő, felkiáltó) Olvassuk egy újra a kérdő mondatot helyes hanglejtéssel! Majd a felkiáltó mondatot is!

Feladat anyaga: különböző mondatfajták helyes hanglejtéssel való újraolvasása

- lényegkiemelés: tanulói megfogalmazásokkal

Feladat átadása: Mit tudtunk meg ebből a részből?

- részösszefoglalás:

Feladat átadása: Milyen címet adnál ennek a résznek? Írd be a füzetekben lévő feladatlagra! (Várható válasz: Az ikrek születésnapjára kívánsága)

Módszer: beszélgetés, gyakorlás, kérdezés, ellenőrzés, lényegkiemelés

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

Értékelés: szóban: Találó címet adtál!

Eszköz: tankönyv, füzet

2.-5. rész: tárgyalás, befejezés

8:29-8:38

Feladat átadása: A többi részt kooperatív csoportmunkában (4 csoport) fogjátok feldolgozni! Segítségtekre lesz a füzetben a feladatlap! Ott kell dolgoznotok! Kérem, hogy a csoport tagjai aktívak legyenek, a felelősök lássák el a munkájukat!

Feladat anyaga: feladatlap

a. Jóslás

- Mi fog történni ebben a részben?

.....

- Miből gondolod?

.....

b. rész újraolvasása

c. ismeretlen szavak

d. szövegértelmezés

- Mi történt valójában?

.....

e. részösszefoglalás címadással

f. Csoportok munkáinak ellenőrzése a csoportok szóvivőinek meghallgatásával:

Feladat anyaga: Ki melyik részt dolgozta fel, az adott rész összefoglalása, az ismeretlen szavak kiemelése, rész cím lediktálása a többi csoportnak

7. A szöveg szintetizálása, reflektálás

8:38-8:43

a. tartalmi szintézis

Feladat átadása: Játsszuk el az 1. részt, amiben a lányokat felköszöntik és ők elmondják, hogy mit szeretnének kapni!

Feladat anyaga: Drámajáték, szereplők kiválasztása

b. technikai szintézis:

Feladat anyaga: a történet 2. részének újraolvasása szerepek szerint

Feladat átadása: Most a 2. részt olvassuk el újra szerepenként: apa, lányok, mesélő

A kijelölt feladatok értékelése: pl.: Ügyesen olvastál. Jól beleélted magad a szerepedbe.

8. Könyvajánlás

8:43-8:44

Feladat átadása: Külön felhívom a figyelmeteket a regényrészlet végén található publicisztikai, könyvismertető szövegre, mely szintén ajánlja nektek elolvasásra ezt az ifjúsági regényt. Emellett én is szívesen venném, ha valaki a szabadon választott könyvbemutatóját ebből a műből tartaná.

III. Óravégi szervezési feladatok:

8:44-8:45

1. Házi feladat kijelölése: olvasás, feladatlap
Ötujjas mese készítése a füzetbe

2. Az óra értékelése: a tanulók egész órai munkájának értékelése a tanító és a tanulók által, csoportszinten is. Pl.: Megdicsérem ezt a csoportot, mert..., Ma nagyon sokat jelentkezett...

Táblakép

Nyelvtörő szövege

Már ősz volt szinte, mikor egy őszinte ősz inte, hogy legyen őszinte, mert ő szinte őszinte."

Vázlatcímek

1. Az ikrek születésnap kivánsága

2.

3.

4.

5.

Feladatlap

- Mi fog történni ebben a részben?

- Miből gondolod?

- Mi történt valójában?

- Milyen ismeretlen, vagy érdekes szót találtál?

Vázlatcímek:

1.rész:

2.rész:

3.rész:

4.rész:

5.rész:

Házi feladat: mondatbefejezés

A mai olvasmányról az a véleményem, hogy

A mai órán együtt tudtam működni

Erick Kastnerről a mai órán az jut eszembe, hogy

Az olvasmányban az történt, hogy

A lányok tulajdonságai:

A szülők tulajdonságai:

Jó lett volna, ha

Magyar irodalom

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 4/a. osztály

Készítette: Somosfalviné Fehér Gabriella szakvezető tanító

Témakör: Jeles napok

Tananyag: Jankovich Ferenc: Az egyszeri-kétszeri fánk (verselemzés)

1. Szervezés

- asztalrend
- szükséges felszerelések előkészítése

2. Ráhangolás

2.1. Képkirakó

A képrészletekből rakjatok ki egy képet és ragasszátok fele egy lapra!

1. csoport: busó

2. csoport: bohóc

3. csoport: fánk

4. csoport: farsangról szóló szöveg összekevert sorai

(1. sz. melléklet)

Mi a közös bennük?

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: a képek táblára helyezésével

Eszköz: darabolt képek borítékban, A/4 lapok, ragasztó

2.2. Szóbontó (Drámajáték)

A „FARSANG” szó minden betűjét felhasználva alkossatok új, a farsanghoz tartalmilag kapcsolódó szavakat!

(2.sz. melléklet)

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: a megoldások táblára helyezésével

Eszköz: A/4 lapok feliratozva

2.3. Beszélgetés a farsangi fánkról

Hogyan készül?

Mi kell hozzá?

Mennyire nehéz készíteni?

Ki látta ezt közületek?

Milyen mozdulatok szükségesek? Játsszuk el!

Mennyire egyszerű dolog ezt elkészíteni?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: a szóbeli vélemények meghallgatásával

3. Feladatmegjelölés

A mai órán egy fánkról szóló verset fogunk olvasni.

4. A téma megközelítése

4.1. Összekevert sorrend (kooperatív technika)

A versből vett szavakat összekevertem. Szerintetek milyen sorrendben szerepelnek a versben? Beszéljétek meg! Tegyétek sorba a szavakat!

szaladtam   elfogyott   kisült   éh-korrogott
nem volt   szipogattuk   került   sütött

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: szóban indoklással, a csoportok által kialakított sorrend táblára írásával

4.2. Előzetes címértelmezés

Mit jelenthet: egyszeri- kétszeri? Miért lehet a fánk egyszeri-kétszeri?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: a szóbeli vélemények meghallgatásával

5. Jelentésteremtés

5.1. A vers tanítói bemutatása

5.2. Az elsődleges megértés ellenőrzése

Mi tartja izgalomban a gyereket?

Mi lett a fánkvacSORA vége?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: a válaszok alapján segítő tanítói kérdésekkel

5.2. Kommunikációs szempontú elemzés

Kik a vers szereplői?

Keressetek arra utaló kifejezéseket, hogy gyerekek a szereplők! Húzzátok alá a versben!

Miért nem sikerült a fánkvacSORA?

Hogyan lehetett volna ezt megelőzni?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: a válaszok alapján segítő tanítói kérdések

5.3. A képi-nyelvi réteg kibontása

5.3.2. Szó-és kifejezés értelmezés

Olvassátok el újra a verset némán! Húzzátok alá a nehezen érthető kifejezéseket!

Szójáték: fánk - fánk   Mit jelenthet?

Munkaforma: önálló

Ellenőrzés: felolvasással

5.3.3. A vers helyszínei, az események ideje

Keressetek az események helyére, idejére utaló szavakat, kifejezéseket!

Munkaforma: páros munka

Ellenőrzés: felolvasással

5.3.4. Cselekvések, történések a versben

Keressetek cselekvésekre (1-2. csoport), történésekre (3-4. csoport) utaló kifejezéseket a versben!

Munkaforma: csoportmunka

Ellenőrzés: felolvasással

5.3.5. Költői és köznapi kifejezések párosítása

Töltsétek ki a táblázatot a vers alapján!

<u>Költő szavai</u>	<u>Köznapi kifejezések</u>
kezdett duzzadni	kelt a fánk
szipogattuk a finom szagot	éreztek a jó illatot
ott sem volt biz egy sziporka sem	egy darabka sem volt
nagyokat zötyögött...	fészkelődött
nyálunk kicsordult, fényesült a szánk	éhesek voltunk

Hasonlítsuk össze a két oszlop szavait!

Munkaforma: páros munka

Ellenőrzés: fóliáról

5.3.6. Ellentétpárok keresése

Keressetek ellentétpárokat!

Karikázzátok be azonos színnel!

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: felolvasással

5.3.7. Kijelentőtől eltérő mondatfajták keresése

Olvassátok fel a kijelentőtől eltérő mondatokat!

Ügyeljetek a beszélő szándékának helyes érzékeltetésére!

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: felolvasással

5.4. Az akusztikai eszközök vizsgálata

Hány versszakból áll a vers?

Egy versszak hány soros?

Keressetek összecsengő verssorokat, rímelő szó párokat!

Melyik verssor ismétlődik? Mi a szerepe? Minek a kifejezésére szolgál?

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

6. Reflektálás

6.1. A vers újraolvasása

6.2. Összekevert sorrend

Hasonlítsátok össze a vers szavainak előre jósolt és a versben olvasott sorrendjét!

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

6.3. Sajnos-szerencsére (Drámajáték)

Mondjátok el a vers tartalmát, átfogalmazva a mondatkezdésekhez!

pl.: *Szerencsére* .... fánkot süített nagymamánk.

Sajnos ... elfogyott az aprófánk.

Szerencsére ...

Sajnos ...

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

7. Az óra lezárása

7.1. Farsangi csúfolódó

Varázsoljunk ide egy kis farsangi hangulatot a csúfolódó feleselgetős előadásával!

Lányok	Fiúk
András, zörög a padlás. Leesett a kóbász, megötték a macskák.	Örzse, Börzse, kötött rőzse, bebújott a kemencébe. Kiégett a szoknya széle, nem mehet a mennyezőbe.
Jóska, Jóska, köll-e neked sóska?	Hallod, rózsám, Katika, kell-e doktor patika? Ha kell doktor patika, gyere csak a karomba!
Sanyi, Sanyi sapka, mit eszik a macska? Egeret, bogarat, mindenféle szamarat.	Ágnes, szeme mint a mágnes.
Vince, telik-e a pince? Telik bizony békával, edd meg Vince kanállal.	Eszter, peszter, lóg a pendely.
Pisti, süteajtót nyisd ki! Ha kinyitottad bújj bele, onnan nézzél kifelé!	Ilona-bilona, bakkecske, háromlábú menyecske.
Zoli, Zoli, Zoltán, tököt visz a hátán. Ha nem bírja, leteszi, földhöz vágja, megeszi.	Anna, tele van a kanna.
Jancsi, bent a macska hajtsd ki!	Magda, olyan mint a labda.
Gyuri, Gyuri Gyurka, málékásás hurka.	
Feri, Feri, fecseri, macska farkát tekeri.	

Munkaforma: fiúk-lányok, két csoportban

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

7.2. Közös éneklés

Énekeljük el közösen az Itt a farsang áll a bál... c. dalt!
Kísérjük a dalt ritmushangszerekkel!

Munkaforma: frontális

Ellenőrzés: folyamatos tanítói

7.3. Fánkkóstolás

1. sz. melléklet

F A R S A N G

A farsang nagyon régi ünnep. A hosszú tél alatt mindenki vágyik egy kis napsütésre,
a tavasz beköszöntére. Mindig szívesen, nagy örömmel búcsúztatták az emberek a
telet. A tél elűzésére már az ókori Rómában is rendeztek álarcos felvonulásokat.
A farsangi időszak január 6-án, vízkeresztkor kezdődik, és egészen hamvazószerdáig,
a nagyböjt kezdetéig tart. A világ igen sok országában felvonulásokkal, karneválokkal
telik ez az időszak. A leghíresebb karnevál Európában a velencei és a kölni,
Amerikában pedig a riói. Maszkok mögé bújt emberek vonulnak fel az utcákon, és
mulattatják a farsangolókat. Mindenki kedvére dalol és táncol. Nekünk, magyaroknak
is van egy híres felvonulásunk, a mohácsi busójárás.

F

A

R

S

A

N

G

Testnevelés

Tantárgypedagógiai Bemutató óra

Tantárgy: testnevelés

Tanítás ideje: 2018.04.26. /Kedd/ 09.00.

Helyszín: SZE. Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

Osztály: 4.a

Témakör: Ügyesség fejlesztő feladatok

Tananyag: Csoportos feladatok helyben és helyváltoztatással

Tanít: Bak Attila testnevelő

Tanítási –tanulási feladatok:

Járás – futás feladatokkal: „Kigyózás” önálló feladatalkotással.

Játékos és határozott formájú szabadgyakorlatok Önálló feladatalkotással

Csoportos ügyesség fejlesztő feladatok egyénileg és együttes végrehajtással.

Vadászlabda c. játék 4 csoporttal (csapattal).

Képzési feladatok:

Gyakorlatok változatos alkalmazási lehetőségeinek bemutatása szokatlan helyzetekben.

Társak - mint eszközök – alkalmazásával ügyességi feladatok gyakorlása.

Nevelési feladatok:

Fegyelem és figyelem és kreativitás fejlesztése csoportosan végrehajtott önálló feladatok kitalálásával, bemutatásával, gondolkodás fejlesztése egyéni ismeretek alkalmazásával.

Szociális kompetencia fejlesztése az egész órán együttesen végrehajtott feladatokkal.

Tananyagot megalapozó ismeretek:

Tanulók életkori sajátosságai. Az együttműködés iratlan alapszabályainak figyelembevétele.

Tanulók meglévő mozgáspasztralatai.

Módszerek: Utasítások, Magyarázat, Bemutató – bemutatás, Differenciálás, Utánzás, Elmondás utáni végrehajtás, Dicséret, Hibajavítás, Gyakorlás,

Tanulásszervezés: Csoportok kialakítása és mozgatása. Játékszervezés és vezetés.

Tananyagok: 2db plasztiklabda, síp, szalagok, időmérő készülék,

Szakirodalom: Rétsági Erzsébet – A testnevelés tantárgypedagógiája :Dialog Campus Kiadó, Pécs: 2004.

I. Az előkészítő rész célja és feladatai:

- A szervezet általános bemelegítése játékos járás-futás feladatokkal és határozott – és játékos formájú szabadgyakorlatokkal.

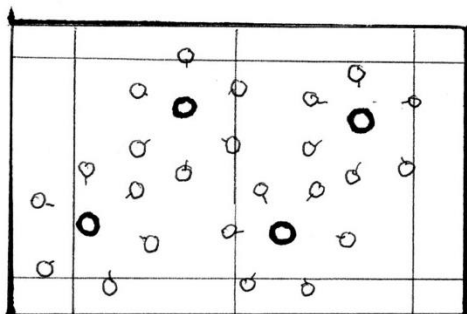
- Vérkeringés fokozása „kígyózás” feladatokkal.

- Meglévő mozgásismeretek alkalmazása önálló feladatok alkotása során.

Az óra anyaga, menete	Utasítások, módszerek, végrehajtási és hibajavítási szempontok
<p>Óra előtti szervezési feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tanulók lehozatala - Öltözőrend - Felszerelések ellenőrzése - Létszám ellenőrzése <p>Kígyók kialakítása: Tornaterembe érkezés során 1-4-ig számokat kapnak, amit meg kell jegyezniük.</p> <p>Sorakoztatás: Egy kupacban törökülés a terem közepén.</p> <p>Óra anyagának rövid ismertetése: -feladatok -menetrend</p> <p>Motiváció:</p> <p>Járas – futás feladatokkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Előre kialakított 4 kígyóban (csoportban) mozognak a tanulók saját maguk által választott irányba egymás keresztezése nélkül. - Tanulók adott szempontnak megfelelően önállóan alkotnak feladatokat helyváltoztatással. - Az első ember adott jelre félreáll és hátra megy farkincának. 	<p>Módszer: Utasítás és magyarázat. Munkaforma: Frontális és csoportos osztálymunka.</p> <p>Mindeki jegyezze meg a kapott számot, mert abba a kígyóba fog tartozni!</p> <p>Foglaljatok helyet törökülésben a tornaterem közepén!</p> <p>A mai órán végig egy kialakított csoportban fogtok dolgozni. Kígyóztok egy jót majd rövid bemelegítés után érdekes feladatokat fogtok végezni. A játék pedig még titok!</p> <p>Arra leszek kíváncsi, Ki, milyen ötletes feladatokat fog kitalálni, továbbá, hogy mennyire fogtok tudni együtt dolgozni csoporton belül és tudtok e vigyázni társaitok testi épségére?</p> <p>Módszer: Tanári magyarázat. Az előre kialakított kígyóknak az lesz a feladata, hogy lassú futással vezesse bármerre a saját kígyóját! Arra figyeljete, hogy a kígyók ne keresztezzék egymást! Az első embereknek ki kell találni futás közben feladatokat, amelyeket a többieknek utánozni kell! Tapsra pacsizással hátra megy a kígyó feje és beáll farkincának! 1-es kígyó állásba fel és járásközben zárkózzatok fel oszlopba járás közben! 2-es kígyó! 3-as! És 4-es! Futás tovább! Első emberek első feladata: Rajta! Taps (6x) – Kígyók feje menjenek hátra!</p>

Határozott és játékos formájú szabadgyakorlatok:

Alakzatfelvétel: Arckörök

Feladatok közlése:

Sorrendbe haladva balról jobbra egyesével önállóan kitalált feladatok bemutatása és végrehajtása egyéni ütemben.

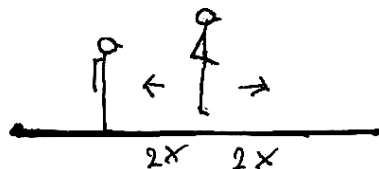
1. Könnyű lábgyakorlat:

példák egy lehetséges gyakorlatokra

Kh: alapállás

1-2. ütem: szökdelés előre 2x

3-4. ütem: szökdelés hátra 2x

Járás tovább! Kígyók állj, 1-2!

Módszer: Utasításra

Alkossatok köröket a kihelyezett karikák körül kézfogással! Engedjétek el egymást kezét és mindenki lépjen hátra két nagy lépést! Törökülésbe üljetek le!

Magyarázat:

Mindenkinek ki kell találni egy feladatot az általam megadott kiinduló testhelyzetben ballról-jobbra haladva. A kitalált feladatokat be kell mutatnotok a többieknek és ők pedig leutánozva végrehajtják, amíg nem tapsolok egy újat!

Végrehajtási szempont: Esztétikus kivitelezés – Mindenki törekedjen a szép végrehajtásra, mert utánozni fognak titeket!

Állásba fel!

Első diákok kijelölése véletlenszerűen.

Módszer: Utasítás, feladatalkotás, utánpótlás, gyakorlás.

Tanári utasítások, instrukciók segítségásként:

Az első gyakorlat egy könnyen végrehajtható szökdelő feladat legyen!..... Rajta! Gyakorlat,elég!

2. Könnyű lábgyakorlat:

példa:

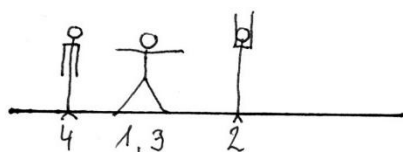
Kh.: alapállás

1.ütem: ugrás terpeszállásba
karlendítéssel oldalsó középtartásba.

2.ütem: ugrás szögállásba karlendítéssel
magastartásba.

3.ütem: mint az 1. ütem.

4.ütem: Kh.

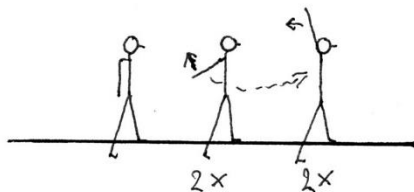
3. Karizom nyújtó, vállizület lazító gyakorlat:

példa:

Kh: terpeszállás, mélytartás.

1-2.ütem: karhúzás hátra 2x

3-4.ütem: karlendítéssel magastartásba
karhúzás hátra 2x

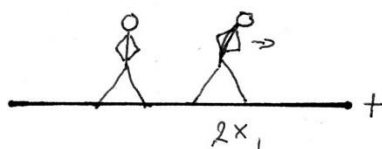
4. Törzsizmot nyújtó gyakorlat:

példa:

Kh: terpeszállás, csípőre tartás

1-2.ütem: törzshajlítás 2x balra.

3.4-ütem: 1.2. ütem ellenkezőleg.

A következő szintén szökdelések legyenek! Rajta!...taps!

Terpeszállásban karkörzések, karhúzások legyenek!
Rajta!.....elég!

Kh: Terpeszállásban végezzetek törzshajlításokat,
törzsdöntéseket, körzéseket, fordításokat! Rajta!.....taps!
Még egy törzsgyakorlat legyen! Rajta!...taps!

5. Hát - és lábizom nyújtó gyakorlat:

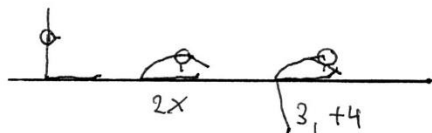
példa:

Kh.: nyújtott ülés, magastartás.

1-2. ütem: törzshajlítás előre 2x

3.ütem: lábterpesztés, csípőben fordítással balra törzshajlítás előre bokaérintéssel.

4.ütem: a 3. ütem ellenkezőleg.

6. Hasizom erősítő gyakorlat:

példa:

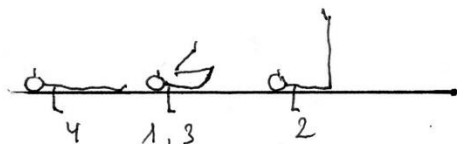
Kh. hanyattfekvés, oldalsó középtartás, tenyerek a talajon.

1.ütem: térdhúzás mellkasig

2.ütem: térnýújtás függőlegesig

3.ütem: térdhajlítás

4.ütem: lábnyújtás kh-be.

7. Hátizom erősítő gyakorlat:

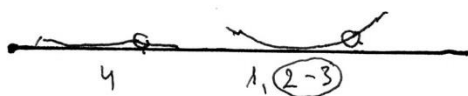
példa:

Kh.: hasonfekvés, magastartás.

1.ütem: törzs- és lábemelés hátra.

2-3.ütem: mozgásszünet.

4. ütem: Kh.

Valamilyen ülőhelyzetben találjatok ki feladatokat!
Felkészülni! Rajta! ....taps!

Hasizom erősítő gyakorlatot kérnék hanyatt fekvés helyzetében! Felkészülni! Rajta!.....taps!

Feküdjete a hasatokra! Találjatok ki egy hátizom erősítő gyakorlatot! Elkészülni! Rajta!.....taps!

8. Karizom - és vállizület izmait erősítő gyakorlatok:

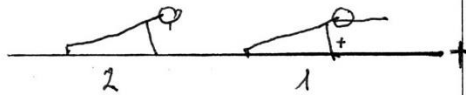
példa:

Kh.: mellső fekvőtámasz.

1.ütem: bal karmelés előre vízszintesig.

2.ütem: Kh.

3-4. ütem: 1-2.ütem ellenkezőleg.

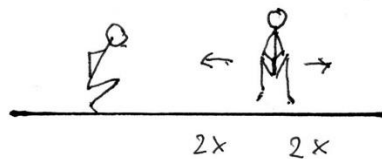
9. Nehéz lábgyakorlat:

példa:

Kh.: guggolóállás, csípőre tartás

1-2. ütem: szökdelés 2x balra

3-4. ütem: 1-2. ütem ellenkezőleg.

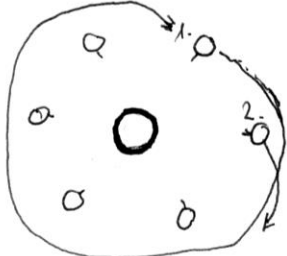

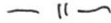
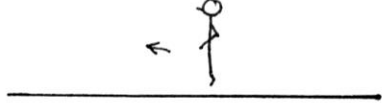

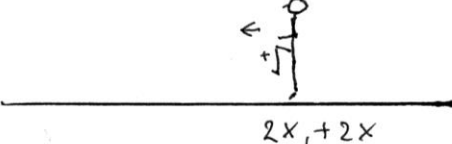
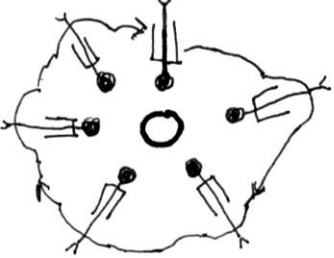

Végezzetek gyakorlatokat mellső fekvőtámasz helyzetében! Rajta!.....elég!

Végezzetek olyan szökdelő gyakorlatokat, amelyekben van guggoló helyzet is! Rajta!...taps!

Rázzátok le a lábaitokat és üljetek le törökülésbe!

II. A fő rész céljai és feladatai:

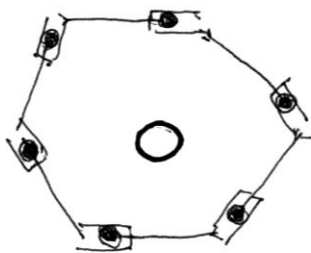
- Ügyesség fejlesztése társakkal együtt végrehajtott feladatokkal.
- Ugró – futó és szökdelő feladatok a társak kerülésével, átugrásával és velük együtt haladásával.
- Szociális kompetencia fejlesztése együtt és egymásért végzett játékos feladatokkal.
- Társak testi épségének megóvása feladatok végrehajtása során, a társak – mint eszközök – az eszközök (tárgyak).
- Labdapasszolás és pontos célzás fejlesztése Vadászlabda c. játék során.

Az óra anyaga, menete	Utasítások, módszerek, végrehajtási és hibajavítási szempontok
<p>Egyesével végrehajtott feladatok társak kerülésével, átugrásával, érintésével:</p> <p>1. Felállás, futás balra társak megkerülésével egyesével adott számok említésével.</p> 	<p>Munkaforma: Csoportokban végrehajtott egyéni osztálymunka.</p> <p>Módszer: Utasítás és bemutatás.</p> <p>Maradjatok törökülésben arckörben!</p> <p>A számotokat hallva balra indulva kerüljétek meg futással a társaitokat és villám gyorsan üljetek le a helyetekre! 1-es! .....7-es!</p> <p>szempont: gyorsaság.</p>
<p>2. Jobbra haladva szökdelés társkerüléssel:</p> 	<p>Jobbra indulva szökdeljétek körbe társakat megkerülve!</p> <p>szempont: gyorsaság</p>
<p>3. Balra indulva szökdelés 2x bal és 2x jobb lábon társkerüléssel:</p> 	<p>Balra indulva szökdeljétek 2x bal és 2x a jobb lábatokon!</p> <p>szempont: kar lendítő szerepe</p> <p style="text-align: center;">$2 \times \text{ bal } + 2 \times \text{ jobb }$</p>
<p>4. Hason fekvés arckörben. jobbra indulva átszökdelés a társak felett:</p> 	<p>Feküdjétek hason fekvésbe egymással szembe! Álljatok fel és szökdeléssel ugorjatok át a társaitok felett!</p> <p>szempont: Ne rúgjátok meg a társaitokat!</p>

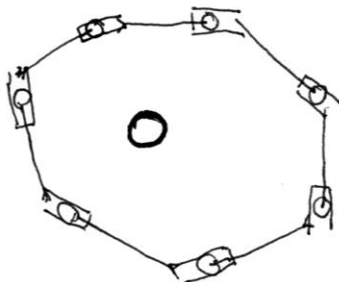
5. Balra indulva nyusziugrás a társak felett:

6. Jobbra elfordulva köralkotás bokafogással. Terpeszben futás a társak felett körben:

7. Háton fekvésbe fordulás. Majommászás a társak felett:

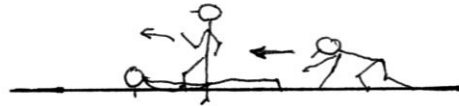
8. Pár lépés a társak felett és mindenkivel pacsizás 3x:

Balra indulva ugorjatok át a többiek felett nyusziugrással! szempont: hosszú támaszugrás, hogy a lábak is elférjenek

Forduljatok el jobbra egy negyedét úgy, hogy fogjátok meg társaitok bokáját, majd múmiákká változtatok! (kezek keresztben a mellkas alatt). Terpeszben futás a többiek felett. szempont: Ne forgolódjatok, nem szeretném, ha valakinek véletlenül megrúgnák a fejét!

Terpeszben majommászás a többiek fölött! szempont: nagy terpesztéssel történő végrehajtás.

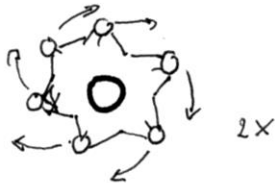

Maradjatok ebben a helyzetben! Néhány lépés után pacsizzatok mindenkivel 3x! szempont: nem agyoncsapi, hanem pacsi.

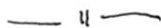

Csoportonként egyszerre végrehajtott feladatok:

1. Kh: arckörben törökülés kézfogással.
Felállás után balra oldalazó lépéssel két kör haladás és leülés kh-be.

2. Az első feladat ellenkezőleg.
3. Kézfogással szökdelés 1 kör balra indulva.

4. Előző feladat ellenkezőleg.
5. „Tornádó” : Oldalazó lépéssel balra forogva helyváltoztatás egyik karikától a másik karikáig balra haladva. (2x)

6. Az 5.feladat ellenkezőleg.

módszer: elmondás utáni végrehajtás

munkaforma: csoportos osztálymunka

Tapsra álljatok fel és balra haladjatok két kört oldalazó lépéssel és üljetek le a helyetekre!

szempont: kézelengedés nélkül végrehajtani a feladatot.

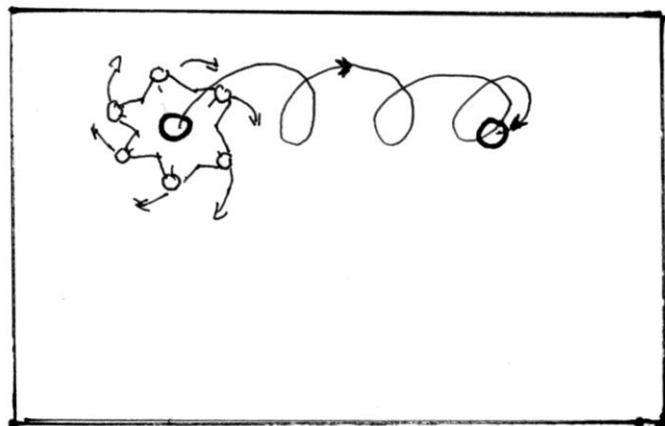
Ugyanez lesz a feladat, csak jobbra haladjatok !

Szökdeléssel balra haladva 1 kör!

szempont: egyszerre szökdelés

Most jobbra haladva végezzétek!

Állásba fel! Adott jelre oldalazó lépéssel balra forogva balra haladjon minden csoport a következő karikáig!

<p>Játék:</p> <p>Játék címe: Vadászlabda 4 csapattal (csoporttal)</p> <p>Játék területe: Egész tornaterem.</p> <p>Játék eszközei: 1 db plasztiklabda, csapatonként más színű szalagokkal megkülönböztetése</p> <p>Játékosok kijelölése: A már meglévő 4 csoport 4 csapatként dolgozik tovább.</p> <p>A játék lényege: A kijelölt labdás csapat passzolással és célzással 2 percen keresztül vadászik a menekülőkre. Cél, hogy minél több érvényes találatot érjen el két perc alatt.</p> <p>A játék szabályai:</p>	<p>Az órát a kialakított 4 csapattal (csoporttal) Vadászlabda játékkal folytatjátok.</p> <p>A játék az egész teremben lesz.</p> <p>Minden csapat (3) vegyen fel azonos színű szalagokat: (sárga, zöld, piros). Sárga csapatnál van a labda.</p> <p>Marad a 4 csoport, akik most csapatként dolgoznak tovább! Helyezkedjete el szétszórt alakzatban</p> <p>Arra törekedjen a labdás csapat, akik a vadászok, hogy a lehető legtöbb érvényes találatot érjen el 2 perc alatt. Az a csapat győz, akiknek a legtöbb lesz.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A vadászok nem léphetnek a labdával, max. 1-et! 2. A vadászok bármennyit mozoghatnak, helyezkedhetnek a pályán. 3. A vadászok nem állhatják el útjukat, nem foghatják le a menekülőket! 4. A menekülők érvényes találat esetén pacsiznak a tanítóval (vagy felmentett tanulóval) és számolja a tanító a találatok számát. a pacsizó menekülő visszaállhat a játékba utána! 5. A menekülő csak a feléje szálló labdát kaphatják el. Feleslegesen, lassító szándékkal nem lehet beleérniük a labdába! 6. Érvényes a találat: <ul style="list-style-type: none"> - ha az egyenesen szálló labda bármely testrészt elér és tovább pattan valahová. - ha a menekülő kiejti az elkapni szándékozó labdát a kezéből. 7. Érvénytelen a találat: <ul style="list-style-type: none"> - ha pattant a labda. - ha a menekülő elkapja a labdát. Elkapás után le kell tennie a labdát és tovább kell futnia! - ha akadályozzák a menekülés közben. 8. (a felmentett tanulót is megbízzuk, hogy számolja az érvényes találatokat. Akit eltaláltak odafut hozzá és pacsizik vele majd visszaáll a játékba.)
---	--

<p>Játék vezetése:</p>	<p>a. Megindítás: sípszóra. b. Vezetés: - sípszóra megáll a játék: - ha szabálytalanság történt - ha baleset vagy annak veszélye fenn áll. - ha nem értik a játék szabályait - sípszóra megállítható, ha tanácsokat adnék a játékosoknak. c. A játék végét hármasszóval jelezzük.</p>
<p>2-4. játék:</p>	<p>Csapatonként 2-2 perc játék.</p>
<p>Eredményhirdetés és a játék értékelés:</p>	<p>Győztes az a csapat, aki a legtöbb találatot érte el. Értékelés: - miért győzhetett az a csapat? - aktivitás - gyorsaság - pontos passzok</p>

III. A befejező rész célja és feladatai:

- Az egész óra teljesítményének értékelései
- Egyéni teljesítmények értékelése.
- Szervezet lecsillapítása légző gyakorlatokkal.

Az óra anyaga , menete	Utasítások, magyarázat, módszerek, végrehajtási- és hibajavítási szempontok
<p>1. Az egész órai munka értékelése</p> <p>2. Légzőgyakorlatok:</p> <p>1. Kh.: kis terpesz állás, kezek elől mélytartásban, előrehajtott fej Erőteljes légvétel törzsnyújtással karemeléssel magastartásig. Pár mp-ig tartó benntartás után erőteljes kifújással karleengedés kiinduló helyzetbe. (kb. 8x)</p>	<p>Egész órai teljesítmények kiemelése: - egyéni - csoportos szempontok: aktivitás, fegyelem, kimagasló egyéni vagy csapat teljesítmény.</p>

<p>2. Kh.: Hanyatt fekvés Becsukott szemmel légvétel az egyidejű megfeszítésével. Levegő kifújása a test ellazításával (5x-6x)</p> <p>Elköszönés:</p> <p>Óra utáni szervezési feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eszközök elpakolása - öltöző rend ellenőrzése - tanulók felkísérése	<p>Álljatok fel! Osztály vigyázz!.... Egészségetekre!</p>
---	---

Osztályfőnöki óra

Tantárgy:	Osztályfőnöki
Osztály:	4/c. osztály
Tanít:	Somosfalviné Fehér Gabriella
Témakör:	Közösség és személyiség
Tananyag:	Egy nagyobb közösség tagjai vagyunk - Miért jó gyakorlónak lenni?

Az óra feladatai:

- iskolánk hagyományainak ápolása
- az iskolai közösséghez tartozás szükségességének felismertetése és megérettetése

Fejlesztendő kompetenciák:

Kognitív kompetenciák:

- kommunikatív kompetencia: vitakészség
- gondolkodási kompetencia: rendszerező képesség

Szociális kompetenciák:

- együttműködési képesség
- kötődési képesség

Módszerek: beszélgetés, beszélgetés, vita, szemléltetés, tevékenykedtetés

Tanulásszervezés: frontális és kooperatív csoportmunka

Taneszközök: táblai írás és applikáció

Felhasznált irodalom:

- Spencer Kagan: Kooperatív tanulás
- Robert Fisher: Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni játékokkal

Előzetes feladat:

- Névadónk, Öveges Kálmán emlékét idéző dolgok felkutatása az iskola területén
- Iskolai hagyományaink

I. Szervezés

- a terem elrendezése
- szükséges eszközök előkészítése

II. Aktuális teendők

- felelősök munkájának értékelése
- a Gyakorlós hét eseményeinek értékelése

III. Ráhangolás - Mozgás-stop játék

A gyerekek a zene megszólalásakor elindulnak a rendelkezésükre álló térben. A zene leállásakor mozdulatlanok maradnak a következő instrukció elhangzásáig.

Pl.:

- járkáljatok úgy, mintha mindannyian ismernétek egymást
- szeretnétek ismerkedni
- sétáljatok úgy, mintha csupa idegen között lennétek
- üdvözljétek ismerősként a szembejövőket (hang nélkül)

A játékot rövid megbeszélés követi:

- Hol kerülhettek ilyen helyzetekbe?
- Hogy éreztétek magatokat az egyes szituációkban?
- Voltatok-e már hasonló helyzetben? Mikor? Hol?

Tanulásszervezés: frontális munka

IV. Asszociációs játék - „Jut eszembe...”

Az osztály körben foglal helyet.

1. változat: mindenki mond egy mondatot -

„Az iskoláról nekem a .... jut eszembe.”

2. változat: A kezdő ember mond egy mondatot, pl.: „Az iskoláról nekem az osztálytársaim jutnak eszembe jut eszembe.” A mellette ülő kapcsolódik hozzá: Az osztálytársakról nekem a közösség jut eszembe.” ...és így tovább.

Tanulásszervezés: frontális munka

V. Motiváció, a téma bevezetése - Levél a Minisztériumból

Kedves Gyerekek!

Pályázatot hirdetünk „Álomiskola” címmel minden általános iskola számára azzal a céllal, hogy a tanulóifjúságot is bevonjuk az iskolák fejlesztési programjába.

Várjuk minden iskola részletes bemutatkozását, melyben az iskolai élet és hagyományaitok részletes bemutatása szerepeljen.

Írjátok meg, hogy miért szerettek ebbe az iskolába járni!

Fogalmazzátok meg az iskola jobbítására vonatkozó ötleteiteket, javaslataitokat is!

Minden pályázat díjazásra kerül!!!

Jó munkát kívánunk!

A levél tartalmának rövid megbeszélése:

- Lenne-e kedvetek részt venni egy ilyen pályázatban? Miért?
- Miért tartjátok jónak, hogy a gyerekeket is bevonják ebbe a munkába?

Tanulásszervezés: frontális munka

VI. Beszámoló az előzetes feladatról - Iskolánk bemutatása

1. Névadónk, Öveges Kálmán

Miért őt választottuk névadónknak?

Hogy jelenik meg az iskolánkban?

Mi mindent tudtok róla?

2. Rejtvény - Iskolánk hagyományainak, hagyományos rendezvényeinek felelevenítésével
Előzetes gyűjtőmunkátok felhasználásával töltsétek ki a rejtvény sorait!

Meghatározások:

1. Iskolai ünnepélyeken ezt viseljük.
2. Tanáraink és végzős nyolcadikosaink nevét tartalmazza: Gyakorlósok.....
3. Levelein őrizzük iskolánk egykori híres tanítóinak nevét és emlékét.
4. Tavaszi rendezvénysorozat, melynek keretében rendezvényeinkre várjuk a város diákjait és tanárait is
5. Iskolánk emblémája, mely kifejezi diákjaink kapcsolatát Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar hallgatóival is.
6. Az előző tanév adatainak, jeles eseményeinek és eredményeinek gyűjteménye.
7. A tanévnyitó ünnepélyen nyolcadikosaink ezt adják át a kis elsősöknek, jelképesen ezzel fogadjuk Gyakorlóssá őket.
8. Minden jeles Gyakorlós eseményen elénekeljük.

1.			E	G	Y	E	N	R	U	H	A		
2.	N	A	G	Y	K	Ö	N	Y	V	E			
3.			T	A	N	Í	T	Ó	K	F	Á	J	A
4.	G	Y	A	K	O	R	L	Ó	S	H	É	T	
5.			L	O	G	Ó							
6.			É	R	T	E	S	Í	T	Ő			
7.			J	E	L	V	É	N	Y				
8.	I	N	D	U	L	Ó							

Tanulásszervezés: csoport munka

Ellenőrzés: a tanulók által előzetesen gyűjtött információk elmondásával, azok tanítói kiegészítésével, fotók bemutatásával

VII. Csoporthőmérő

Értékeljétek az iskolát a csoporthőmérőn! Beszéljétek meg csoportokban, hogy hány pontot adnátok az adott tulajdonságra aszerint, hogy mennyire jellemző iskolánkra! Válaszotokat a téglalapok hosszának levágásával jelöljétek!

tudás	tanórán kívüli programok	kapcsolat a kistanítókkal	felszereltség	sportolási lehetőségek	szakkörök, versenyek

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés: a téglalapok táblára helyezésével, indoklással

VIII. „Álomiskola”

Mi mindent kérnétek még?

Mi az, amitől jobban éreznétek magatokat az iskolában?

Tanulásszervezés: csoportmunka

Ellenőrzés: a javaslatok táblára helyezésével

IX. Az óra lezárása, reflektálás

Az órán megbeszéltek alapján fogalmazzatok meg gondolataitokat:

1. Azért szeretek gyakorlós lenni, mert....
2. Időnként nehéz gyakorlósnak lenni, mert...

VIII. Óravázlatok – 5. osztály

Magyar nyelv és irodalom

I. Tanítás:

Tantárgy: Magyar irodalom

Osztály: 5. osztály

Tanít: Bodó Veronika

Témakör: Varázslatos történetek

Tananyag: Andersen: A teáskanna

II. Tanítási-tanulási folyamatok: a tanult mesék felidézése játékos módon, Andersen bemutatása, a mese értelmező felolvasása a szereplők jellemének érzékeltetésével, az erkölcsi tanulság megtalálása

Képzési feladatok: a tanulók lényeglátó képességének, kreativitásának fejlesztése: értsék meg az összefüggéseket a teáskanna életében bekövetkezett változások és annak következményei között

Nevelési feladatok: A mesék szeretetére való nevelés. A szeretet, mint érték felismertetése. A külső és belső értékek megkülönböztetése, az emberi értékrend változás, lelki nemesedési, tisztulási folyamat átélése:” Mindenki máshova ér el, mint ahova elindult.”

III. tanulásszervezés: frontális, páros, csoport

módszerek: beszélgetés, kérdés-felelet, tanítói közlés, bemutatás, szemléltetés, ellenőrzés, értékelés, játék, tevékenykedtetés, dramatizálás

taneszköz, szemléltetés: Radócné Bálint Ildikó-Virág Gyuláné: Irodalom 5/TK. és Mf. OFI/, képek, kíváncsi óra, feladatlapok, csomagolólap, szókártyák

Szervezési feladatok: jelentés, eszközök előkészítése

I. Ráhangolás:

- az eddig tanult témakör meséinek felvillantása **Kíváncsi óra** segítségével: Mit? Hogyan? Miért? Mivel? Hol? Honnan? Hova? Mi okból?-kérdőszavak kipörgetése után gyors válaszok a tanítói kérdésekre pl.: - Mit vitt az okos lány a királynak? –Hogyan hívták a csalimese 3 testvérét? Hol ült a holló La Fontaine meséjében? stb.
szemléltetés: kíváncsi óra
tanulásszervezés: frontális
módszer: játék
- **célkitűzés:** ma egy újabb mesével, és annak szerzőjével fogunk megismerkedni!

II. Jelentésteremtés:

- Hans Christian **Andersen** bemutatása: kép, kötet, tanári kérdések és közlések segítségével pl. –Mit tudtok már róla?/ várható válaszok: dán, ő írta A rút kiskacsát és A rendíthetetlen ólomkatonát stb.
szemléltetés: meseíró képe
tanulásszervezés: frontális
módszer: beszélgetés, bemutatás, ismeretek felelevenítése
- „Mindenki máshova ér el, mint ahova elindult” –táblai **idézet** megismerése, értelmezése/ Várható válasz: az életben nem mindig az történik velünk, amit szeretnénk, lehet, hogy fiatal korunkban eltervezünk valamit, aztán felnőtt korunkra megváltozik az életünk stb./

szemléltetés: táblai idézet
tanulásszervezés: frontális
módszer: beszélgetés, beszélgetés

- **Beszélgetés** az ember 3 fő életszakaszáról: fiatalkor, felnőttkor, időskor/ Milyen életszakaszokat különböztetnénk meg az ember életében? Milyen elfoglaltságai vannak az egyes szakaszokban? Várható válaszok: először magával, majd a gyerekeivel, majd az utódaival és az emlékeivel stb./
szemléltetés: szókártyákkal
tanulásszervezés: frontális
módszer: beszélgetés, tanári rávezetés

- Andersen: A teáskanna c. mű **bemutatása, megfigyelési szempont:** Milyen alakot ölt a főszereplő, és milyen szakaszokra osztható az ő élete?/spontán reakciók és megfigyelési szempontok számonkérése, majd alaposabb vizsgálódás csoportmunkában. Cél: a tanulók óra végére megértsék: a teáskanna külső változása egy érési-fejlődési folyamat, ami leginkább az ember életéhez hasonlítható.

- **Csoportmunka:**

A-Á csoport:/ fiatalkor/ A kijelölt szövegrész újraolvasása után:- Milyen volt a teáskanna külső és belső tulajdonsága? Minek képzelte magát? Jelzők gyűjtése/ pl. rátarti, büszke/Mivel volt elfoglalva? Hogyan gondolkodott magáról és a többiekéről?/ saját szépségével, és azzal, mit gondolnak róla a többiek/ Rajzkészítés, dramatizálás: a büszke, de elégedetlen teáskanna és társainak párbeszéde. „A **fogalomtáblázat**” vázlatpontjai a megoldások után a táblára kerülnek: **fiatal teáskanna**- magával van elfoglalva-ép, apró hibákkal-büszke, de elégedetlen+ rajz az ép kannáról

B-B' csoport: /felnőtt teáskanna/A kijelölt szövegrész újraolvasása után:-Kit jelképezhet a legjobb kéz? Mit érzett a kanna, amikor bekövetkezett vele a tragédia?/a háziasszonyt,... ott hevert ájultan, rettenetes csapás volt neki/Milyen külső és belső változásokon ment keresztül? Hogyan írja le az író, ahogy a kannában új élet születik? /” *De akkor élet támadt bennem, élet és erő..nedvek keringtek bennem*”/ + rajz a kannáról, dramatizálás:új élet születik! A „**fogalomtáblázat**” kitöltése a beszámolót követően: **felnőtt teáskanna** -rokkant- boldog+rajz:teáskanna, virággal

C-C' csoport:/idős kor/: A kijelölt szövegrész újraolvasása után:-Miben változott meg a teáskanna szemlélete korábbi önmagához képest? Bántotta-e őt a történet végén, hogy mivé lett a teste? Mi volt a fő vigasza? Vajon, boldogan fejeződött be az élete? Rajzkészítés, dramatizálás: *”az emlékeimet nem veheti el tőlem senki!”* A „fogalomtáblázat” kitöltése a harmadik szakaszban is: **időskor**-széttört-boldog és elégedett+rajz a cserepekre tört kannáról és a virágról.

tanulásszervezés: csoport

eszköz: feladatlapok, csomagolópapír, táblai fogalomtáblázat

ellenőrzés, értékelés: közösen, kontroll csoportok összehasonlításával

III. **Reflektálás:** a folyamat és a fejlődési ív újbóli megbeszélése a tanulókkal oly módon, hogy ők fogalmazzák meg a lényegét:

- Foglaljuk össze a teáskanna életét és annak tanulságait a táblai táblázat alapján!/szóbeli

- **Történetpiramis** kitöltése/írásbeli.pl.: teáskanna
öntelt, boldog
módos ház- szoba-szemétdomb
elejtette - legszebb kéz – eltörött- csapás
ifjú, felnőtt, idős virágcserep, cserepdarab
„Az emlékeimet nem veheti el tőlem senki”
tanulásszervezés: páros munka
eszköz: feladatlapok
ellenőrzés, értékelés: tanári
- **Befejezetlen mondatok:** A mai órán az tetszett, hogy... A mai órán azt tanultam meg, hogy...
- **Szervezési feladatok:** házi feladat kijelölése Mf:20/1.2.3., rendrakás, elköszönés

Természetismeret

Tantárgy: Természetismeret

Gyakorlóiskolai osztály: 5/a. osztály

A bemutató tanítást tartja: Rozsos Katalin

A bemutató tanítás helyszíne: Széchenyi István Egyetem Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

Témakör: Élet a kertben

Tananyag: Hívatlan látogatók a kertben

Óratípus: Új ismeretet feldolgozó óra

A tananyagot megalapozó ismeretek: Környezetismeret 1-4. osztály: a környezetben előforduló állatok közti különbség, az állatok életéhez szükséges környezeti feltételek, a környezet változásainak hatása az állatok életére, Technika 5. osztály: az állatok alkalmazkodása környezetükhöz, mesterséges környezet, az ember környezetalakító munkája
Oktatási feladat: Az ízeltlábúak, a rovarok, a bogarak és a puhatestűek fogalmának tisztázása. A rovarok általános szervezeti jellemzői, életmódja, testfelépítési jellegzetességei és szaporodása. Az állatok bemutatásának algoritmusai:

- élőhely
- kültakaró
- testfelépítés
- táplálkozás
- légzés
- mozgás
- szaporodás, fejlődés
- halmaz (rendszer-tani kategória)
- egyéb (kártétel, stb.)

Képzési feladat: az élőhely, az életmód, a szervezet működése, a testfelépítés, és az egyedfejlődés közötti összefüggések feltárása, az állatcsoportok lényeges jegyeinek kiemelésével és összehasonlításával történő rendszerezés, csoportba sorolás, logikus gondolkodásra nevelés, szociális képességek fejlesztése, összehasonlító-, elemző-, összegző-, rendszerező képesség fejlesztése

Nevelési feladat: környezeti nevelés

Módszerek: ismétlés, gyakorlás, rendszerezés, szemléltetés, megfigyelés, felismertetés, elemzés, szövegértelmezés, beszélgetés, megbeszélés, magyarázat, tanári közlés, tanári kérdések, ellenőrzés

Tanulásszervezés: egyéni munka, páros munka, frontális osztálymunka

Eszközök, szemléltetés: OFI Kísérlet tankönyv Természetismeret 5. tankönyv, munkafüzet, füzet, feladatlap, szókartyák, szemléltető képek

Az óra menete

Bevezető rész:

10 perc

Óra előkészítése, szervezési feladatok: Jelentés, az óraértékelés szempontjainak közlése (órai aktivitás és fegyelem).

Ismétlő-gyakorló munka, közben írásbeli felelés:

Az előző órákon tanultak átismétlése, ellenőrzése (házi feladat ellenőrzése frontális osztálymunkával. mf. 43.)

Felelő első padban külön lapra ír, 5 kérdésre válaszol. Javítás, értékelés az órán.

Motiváció:

Keresztrejtvény, a kérdéseket tanár olvassa fel, a megoldás első betűjét választott tanuló írja a táblára. Frontális osztálymunka, egyéni munka.

1. **Kitin** a katicabogár kültakarójának anyaga
  2. **Ág** a fa hajtása
  3. **Rovar** a légy és a katicabogár és a méh is ez
  4. **Tor** a rovarok középső testtájának neve
  5. **Ernyős** a sárgarépa virágzatának neve
  6. **Vér** zárt keringési rendszerben levő testfolyadék neve
  7. **Ősz** ez az évszak van most
  8. **Kapa** talajművelő eszköz, talajlazításhoz, gyomirtáshoz használjuk
- KÁRTEVŐK:** Mit jelent a szó?

Fő rész:

Célkitűzés: A mai órán a burgonyabogárról, a káposztalepkéről és a házatlan csigákról tanulunk.
Tanári közlés. **1perc**

Előzetes tudás felelevenítése:

4 perc

Tanári kérdések: Láttatok már? Rövid beszélgetés.

Tanári utasítás: beszéljük meg, mi jut eszetekbe róluk, mi mindent tudtok! A legfontosabb szavakat gondolatterképen mutassátok be! Tanári közlés, megbeszélés, ellenőrzés frontális munkával, rendszerezés, szóbeli tanári értékelés. A táblára kerül a közös gondolatterkép, 8-10 tanuló ír hozzá.

A tananyag feldolgozása algoritmus alapján:

25 perc

Táblázat kiosztása minden tanulónak: ebbe is dolgozni fogtok, füzetet helyettesíti, óra után ragasszátok be a füzetbe.

3 oszlop külön téma:

burgonyabogár	TK 43, mf. 44/1,2
káposztalepke	TK 44, mf. 44/2, 45/3
házatlan csiga	TK 44-45, mf. 45/3

Párokban dolgozhatnak. Feladat: olvassátok el a TK-et, ez alapján oldjátok meg a mf. feladatait és töltsétek ki a táblázatot! Időkeret: 4 perc

Utána frontális ellenőrzés szóban, majd a táblázat közös kitöltése tanári magyarázattal, szókartyák és képek segítségével, szóbeli tanári értékelés.

A tanultak szóbeli és írásbeli rögzítése.

Táblázat:

név:	burgonyabogár	káposztalepke	házatlan csiga
származás	Amerika	Európa	Európa
kültakaró	kitin	kitin, kitinpikkelyek (hímpor)	nyálkás, csupasz
testfelépítés	3: fej, tor, potroh		hosszúkás, hengeres
<i>testtájak száma, neve</i>			
<i>szájszerv</i>	rágó	pödörnyelv	reszelő (redős állkapocs+ kitinfogas reszelőnyelv)
<i>látás</i>	összetett szem		tapogató végén szem
<i>lábak</i>	3 pár ízelt láb		-
<i>szárnyak</i>	1 pár hártyás, 1 pár kemény fedő	2 pár hártyás	-

táplálkozás	burgonyanövény	káposztafélék	kerti növények
légzés	légcsőrendszer		bőrön át
mozgás	külső kitinvázhoz belülről tapadó izmok		bőrizomtömlő (féregmozgás)
szaporodás, fejlődés	teljes átalakulás: pete-lárva (hernyó)-báb-kifejlett állat		átalakulás nélkül
halmaz	Ízeltlábúak Rovarok Bogarak	Ízeltlábúak Rovarok Lepkék	Puhatestűek
védekezés	vegyszer, összegyűjtés	vegyszer	vegyszer

Tanulói táblázat:

név:	burgonyabogár	káposztalepke	háztalan csiga
származás			
kültakaró			
testfelépítés			hosszúka, hengeres
<i>testtájak száma, neve</i>			
<i>szájszerv</i>		pödörnyelv	reszelő (redős állkapocs+ kitinfozás reszelőnyelv)
<i>látás</i>			
<i>lábak</i>			-
<i>szárnyak</i>			-
táplálkozás			
légzés	légcsőrendszer		
mozgás	külső kitinvázhoz belülről tapadó izmok		
szaporodás, fejlődés			
halmaz			
védekezés			

Óra végi összefoglalás

2 perc

Igaz-Hamis feladat, füzetbe csak a választ írják, tanár felolvas 5 mondatot.

Tanári közlés, egyéni munka, megbeszélés, ellenőrzés frontális munkával, rendszerezés, szóbeli tanári értékelés.

- Minden rovar bogár H
- Minden bogár rovar I
- A lepkék bogarak H
- A csigák puhatestűek I
- A lepke bábja falánk növényevő H

Befejező rész:

3 perc

Az óra értékelése: Tanár értékeli az órai munkát. Tanári közlés.

Házi feladat: tankönyvi, munkafüzeti tananyag kijelölése

Hangulati lezárás: a terem rendbe tétele

Reflexió

A tanítási óra célját a helyi tantervvel összhangban határoztam meg. Biztosítottam a megfelelő képességek fejlesztését, hozzájárultam a tanulók érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltéséhez és megőrzéséhez. A tanórán érvényesült a környezettudatos magatartás formálása. A tanulók tudásának megfelelő mennyiségű és minőségű információt, tényt, fogalmat és összefüggést terveztem az órára. Ezzel hozzájárultam, hogy a tudatosság és az aktivitás elve érvényesüljön a tanítási órán. A tanítási-tanulási folyamat során arányosan érvényesült a tanulás motivációjának biztosítása, a tanulók informálása a célról, a rendszerezés, az ellenőrzés és az értékelés. Törekedtem a természetismeret elsajátítandó tudáselemei (ismeretek, tevékenységek) logikai rendszerének kialakítására. A feladatokkal biztosítottam a tanulók számára a gondolkodási műveletek gyakorlását (analízis-szintézis, azonosítás-megkülönböztetés, összehasonlítás). Az órán kiemelt hangsúlyt kapott az ok-okozati összefüggések vizsgálata. Az alkalmazott módszerek megfeleltek a tanulók fejlettségi szintjének és a saját személyiségemnek. A tanóra elérte célját, a didaktikai feladatok megvalósultak. A tanulásszervezés tervezése pontos volt, az óra menete a tervezet szerint történt. Az óra gyenge pontja: az időtervezésnél történt eltérés a tervezethez képest, 5. évfolyamon a kézírásra (rögzítés) és a szabad beszélgetésre több időt kell szánni. Ez utóbbival a szociális kompetencia (egymás figyelmes és türelmes meghallgatása, a másik véleményének elfogadása, az ellenvélemény, kritika építő jellegű és segítő szándékú megfogalmazása) fejlesztése történik.

Természetismeret

Tantárgy: Természetismeret

Gyakorlóiskolai osztály: 5/b. osztály

A bemutató tanítás helyszíne: Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola

A bemutató tanítást tartja: Rozsos Katalin

Témakör: Ház körül élő állatok

Tananyag: Állatok a ház körül

Óratípus: Témakör bevezető és új ismeretet feldolgozó óra

A tananyagot megalapozó ismeretek: Környezetismeret 1-4. osztály: a környezetben előforduló állatok közti különbség, az állatok életéhez szükséges környezeti feltételek, a környezet változásainak hatása az állatok életére, Technika 5. osztály: az állatok alkalmazkodása környezetükhöz, mesterséges környezet, az ember környezetalakító munkája

Oktatási feladat: Házi állatok és ház körül élő állatok fogalmának tisztázása. A madarak általános szerkezeti jellemzői. A veréb, a szécinege és a füstifecske életmódja, testfelépítési jellegzetességei és szaporodása. Madárvédelem. A házi légy testfelépítése és szerkezeti jellemzői, szaporodása.

Képzési feladat: az élőhely, az életmód, a szervezet működése, a testfelépítés, és az egyedfejlődés közötti összefüggések feltárása, az állatcsoportok lényeges jegyeinek kiemelésével és összehasonlításával történő rendszerezés, csoportba sorolás, az ember és állat sokrétű kapcsolatának megláttatása.

Nevelési feladat: környezeti nevelés, természettudományos szemlélet kialakítása, logikus gondolkodásra nevelés, szociális képességek fejlesztése, összehasonlító-, elemző-, összegző-, rendszerező képesség fejlesztése

Módszerek: ismétlés, gyakorlás, rendszerezés, szemléltetés, megfigyelés, felismertetés, elemzés, szövegértelmezés, beszélgetés, megbeszélés, magyarázat, tanári közlés, tanári kérdések, ellenőrzés

Tanulásszervezés: egyéni munka, frontális osztálymunka, differenciálás

Eszközök, szemléltetés: OFI Kísérlet tankönyv Természetismeret 5. tankönyv, munkafüzet, digitális tananyag, füzet, feladatlap, szóképek, szemléltető képek, kitömött veréb, madáretető

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
1 perc	Bevezető rész: Óra előkészítése, szervezési feladatok: Jelentés, az óraértékelés szempontjainak közlése (órai aktivitás).	tanári közlés			0'

4 perc	<i>Témakör bevezetése:</i> beszélgetés kezdeményezése az ember környezetalakító tevékenységéről (élettelen és élő környezet alakítása) <i>Célkitűzés:</i> A mai órán 4 állatról tanulunk. <i>Motiváció:</i> Kakukktojás	beszélgetés, írásbeli rögzítés	frontális osztálymunka	tábla	
1 perc		tanári közlés			
1 perc	Fő rész: <i>Előzetes tudás felelevenítése:</i>	tanári kérdés, magyarázat	frontális osztálymunka	szókérttyák	7'
3 perc	Gyűjtjük össze a madarokról tanultakat!	tanári közlés	frontális osztálymunka	munkafüz et	mf. 64/1.
10 perc	<i>Új ismeret feldolgozása:</i> Párosítsuk a neveket a képekkel! Kiosztok egy feladatlapot, ebbe fogunk közösen dolgozni. A tankönyveteket használjátok a hiányzó információk megkereséséhez! 2-2 tanuló külön ül, ők más feladatot kapnak. A munkafüz etbe dolgoznak a TK alapján: madárvédelem A 4 tanuló szóban beszámol az olvasottakról, leírtakról.	tanári utasítás tanári utasítás	megfigyelés egyéni munka írásbeli rögzítés	képek, szókérttyák feladatlap, TK	10' TK 58-59
4 perc		tanári utasítás	páros munka, differenciált munka	TK, mf, madáretet ő	TK 59-60. mf. 65/4 4 kitűnő képességű tanuló kiválasztása 24'
6 perc	<i>Részösszefoglalás:</i> Most közösen megoldunk egy, a tanult madarakkal kapcsolatos feladatot!	ellenőrzés	frontális munka		IKT
6 perc	<i>Részélkitűzés:</i> Most a házi légyről fogunk beszélni! Melyik halmazba/állatcsoportba sorolnád? Milyen tulajdonságaira emlékszel? (kültakaró, testfelépítés, táplálkozás,	tanári közlés tanári kérdések írásbeli rögzítés	frontális munka	digitális tananyag kép, szókérttya, tábla TK, füz et	30' fürtábra 36'

4 perc	mozgás, szaporodás, halmaz) <i>Részösszefoglalás, szóbeli megerősítés:</i> Most közösen megoldunk egy, a házi léggel kapcsolatos feladatot!	tanári közlés ellenőrzés	frontális osztálymunka	digitális tananyag	IKT 40'
2 perc	<i>Óra végi összefoglalás</i> 5 db Igaz-hamis állítás a tanult állatokkal kapcsolatban. Tanulók füzetükbe írják a válaszokat.	tanári kérdés	egyéni munka, írásbeli rögzítés	füzet	
2 perc	Befejező rész: <i>Az óra értékelése:</i> Tanár értékeli az órai munkát és a tanulók egyéni és összteljesítményét, + pontok kiosztása	tanári közlés, értékelés			
1 perc	<i>Házi feladat:</i> Szóbeli: TK. 58-60. oldal és füzet Írásbeli: mf. 66/6. a) Szorgalmi: mf. 66/6. b) <i>Hangulati lezárás:</i> a terem rendbe tétele, elpakolás	tanári közlés		tábla, füzet	

Feladatlap:

név:	házi veréb	széncinege	füsti fecske
testméret	14-15 cm	15 cm	20 cm
tollazat színe	barna, szürke, fehér	fekete, fehér, sárga	fekete, fehér, rozsdavörös
táplálék	magvak (rovarok)	rovarok (magvak)	rovarok
csőr	erős, kúpos	hegyes, vékony	„hasított”
fészkelés	faodú	faodú	fészek
költés	2-3/év	1/év	2/év
tojások száma	5-6 db	10-12 db	4-5 db
fiókák fejlettsége	fészeklakó		
tartózkodási idő	állandó madár	állandó madár	költöző madár
ismertetőjegye	szökdecsel	„nyitnikék”	villás farktoll, cikázó repülés
rokon fajok			molnárfecske

Tanulói feladatlap:

név:			
testméret	14-15 cm		20 cm
tollazat színe		fekete, fehér, sárga	fekete, fehér, rozsdavörös
táplálék	magvak (rovarok)	rovarok (magvak)	
csőr			„hasított”
fészkelés	faodú		
költés			2/év
tojások száma			4-5 db
fiókák fejlettsége			
tartózkodási idő			
ismertetőjegye	szökdécsel	„nyitnikék”	villás farktoll, cikázó repülés
rokon fajok			

Képek:

<http://www.mmetapio.hu/kertunk.html>

letöltés 2019. 05. 12.

<https://24.hu/tudomany/2018/03/12/ne-lepodjon-meg-ha-szencinegek-koltoznek-a-postaladajaba/>

letöltés 2019. 05. 12.

http://www.naturephoto-cz.com/fusti-fecske-picture_hu-1394.html

letöltés: 2019.05.12.

www.google.com/search?rlz=1C1FERN_enHU678HU682&tbm=isch&sa=1&ei=IVLYXMfCOKm8gweKs56oDQ&q=házilég&oq=házilég&gs_l=img.3..0j0i24l5.124547.128358..129203...0.0..0.141.812.5j3.....1....1..gws-wiz-img.....0i67.mmNdbhBu2Z0#imgcr=v3-8IA2jDIUBqM

letöltés 2019. 05. 12.

Szókártyák:

HÁZI VERÉB

SZÉNCINEGE

FÜSTIFECSKE

HÁZI LÉGY

Angol

Subject: English

Year: 5

Teacher: Hámori Zsuzsanna

Topic: Places

Material: Her town

Assumed knowledge: names of some places in the town, prepositions of places, there is/there are structures

Teaching-learning goals: To revise/widen Ps' vocabulary (a station, a church, a square, a museum, a cinema, a post office, a shop, a supermarket, a park, a hospital, a café, a swimming pool, a hotel, a bank, a sport centre), to practise there is/there are structures, to practise prepositions, to enable Ps to talk about locations.

Skill development: To develop speaking and listening skills

Educational goals: To develop cooperative work, Ps' social competences and logical thinking

Method: Presentation, practice

Classroom management: whole class, individual work, pair work

Aids: BB, book (Project 1-3rd edition, page 56,57), pictures, word cards, CD

-1-

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Warm-up	To get Ps into mood	T. greets Ps and asks some general questions.	Whole class	1	How are you today?
	To revise the previously learnt vocabulary (the pieces of furniture, prepositions).	T. asks Ps to list some pieces of furniture	Whole class	1	Are you sleepy/happy/sad?
		T. asks Ps to say where her pen is. (T. puts the pen in, on, etc. her book)	Whole class	1	Tell me some pieces of furniture.
		T. asks Ps to draw a table in their exercise-books. Then T. says where to draw the pieces of furniture, Ps draw.	Whole class	3	Where is my pen? (in, on, under, above, next to between, opposite)
Main phase Controlled practice	To practise the names of the pieces of furniture and the prepositions, to develop listening skills.		Individual work	5	Open your exercise-books and draw a table in the middle of the page. Listen to me and draw the pieces of furniture where I

<p>Less controlled practice</p>	<p>To develop Ps' speaking and listening skills, to develop co-operative work</p>	<p>Checking by showing the picture.</p> <p>T. asks Ps to draw 2 tables under each other and around the first one draw 4 pieces of furniture.</p> <p>Then T. asks Ps to dictate what they drew to their partners.</p> <p>Checking by comparing the drawings in pairs.</p>			<p>say. The picture is strange.</p> <p>There is a chest of drawers between the table and the bed. There is a chair under the table. There is a sofa next to the chair. There is a wardrobe above the bed.</p> <p>Draw 2 tables under each other, then draw 4 pieces of furniture around the first one. You have 2 minutes.</p> <p>Now dictate what you drew to each other.</p> <p>Prompt : on the board</p> <p>There is a _____</p> <p>in, on , next to, under, above, in front of</p> <p>Look at each other's drawing and if check if you have the same drawing</p>
---------------------------------	---	--	--	--	--

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Lead-in	To get the topic of the following tasks.	T. puts jumbled letters on the board and asks Ps to find out the word.	Whole class	1	Look at the board. You have to find out the topic of the lesson. What is the word? wotn Solution: town
Presentation	To elicit and present the names of places in the town.	T. asks Ps to put the word cards under the pictures on the board.	Whole class	2	Look at the board. Put the pictures where they belong to. (a station, a shop, a hospital, a church, a hotel, a bank, a cinema, a sports centre, a swimming pool, a café, a post office, a museum, a park, a supermarket, a square)
	To improve pronunciation.	Ps repeat the words after the T., first chorally, then individually.	Whole class	3	Repeat the words after me.
Controlled practice	Immediate practice of the partly new vocabulary.	Meanwhile the T. takes off the pictures they pronounce.	Individual work	3	Now ask questions and find out what is in my hand. Use the BB prompts. Prompt: on the board. Is it a .....?
	To develop listening skills, to practise vocabulary.	Ps ask questions to find out which picture is in the T.'s hand. T. describes a place and Ps have to write down the name of the place. Checking by reading out.			Let's play a lottery game. Ask questions and find out what is in my hand. You can see films there.(cinema) You can buy different food there.(supermarket) You can see old things there. (museum) There are trains and people who want to travel to other places.(station) There are trees, grass, people, dogs.(park)

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Less controlled practice	To develop speaking skills using short answers with there is/there are structures.	T. shows a picture of a town and asks questions. Ps have to answer.	Whole class	3	Look at the picture. (book p 62/2) and answer my questions. Use the prompts on the board Is there a church? Is there a zoo? Are there 2 swimming pools? Are there 2 cars? <i>Prompts Ps have to use in the answer are on the board.</i> Yes, there is./No, there isn't. Yes, there are./No, there aren't
	To develop speaking skills practising there is/there are structures.	T. asks Ps to ask similar questions about the picture.	Whole class	2	
	To develop Ps' social skills, co-operative work.	Ps work in pairs and ask each other using the chart in their book. (Ps change the roles)(Before the PW the first 2 sentences are created as a whole class activity)	Pair work	3	
					Now you have to ask questions. Prompt: on the board: Is there a ... ? Are there x .....s?
	Written record of using the structure	T. asks Ps to write down 2 questions and 2 answers according to the last 2 items of the chart. Checking by reading out.	Individual work	3	Open your books on page 57. Look at exercise 5. Create questions and answer according to the chart (3-6). (a station-no 2 supermarkets-yes a swimming pool-yes a bus station -no) Now write 2 questions and answers in your exercise-books with the last 2 items. (a lot of shops-yes a cinema-no)

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Follow up	To develop listening skills and prepare the following task.	Ps listen to a text and connect the places, the prepositions and the location. Checking by reading out.	Individual work	4	Look at exercise 6 on page 57. Listen to the CD and match the places, prepositions and locations.
	To develop listening skills and Ps' logical thinking	T. describes the location of the places and Ps write the places on the map. Checking from the BB-comparing the the BB map with theirs in the exercise book.	Individual work	3	I'll give you a worksheet. Listen to me and write in the places. The map the teacher dictates: _____ theatre _____ shop park _____ cinema museum_ _____ café _____
	Personalization To develop listening and speaking skills practising prepositions and using there is structure.To develop Ps' social skills.	Ps design the map and dictate theirs to their partner. Checking by comparing their maps.	PW	6	There is a theatre at the end of the street. There is a shop next to the theatre on the left. There is a park opposite the shop. There is a cinema between the shop and the café. There is a museum next to the park. I'll give you another worksheet. Write in the places you want on the 1 st map, then dictate what you drew to your partner(map:the same as the previous one.) Use the prompts on the BB.

Stage	Aims	Procedure	Interaction	Time	Comment
	Further practice of there is/there are structure	T. gives HW and evaluates Ps' performance		1	<p><i>Prompt: on the board</i></p> <p>There is a..... at the end of the street opposite next to between the___and the____ on the left on the right</p> <p>Your HW is in your WB, exercise 2 on page 46</p>

Angol

Subject: English

Year: 5+

Teacher: Hámori Zsuzsanna

Topic: Entertainment

Material: At the movies: Doctor X

Assumed knowledge: Past tense, some types of films

Teaching-learning goals: To widen / revise Ps' active vocabulary (types of films), to widen Ps' passive vocabulary (strange, enemy, laugh, lock, whisper, blanket, harbour), to practise past tense, to enable Ps to gain information from a text.

Skill development: Developing Ps' reading and speaking skills

Educational goals: To develop cooperative work, logical thinking

Method: Presentation, discussion, practice

Classroom management: whole class, individual work, pair work

Aids: BB, word cards, book (Project 2-3rd edition p 70-71)

-1-

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Warm-up	To get Ps into mood	T. greets Ps and asks some general question.	Whole class	1	Good morning. How are you today? What did you do yesterday evening?
	To motivate Ps To revise the previously learnt vocabulary	T. asks Ps to find out the words she describes to get the topic of the lesson (When Ps give a good answer, the teacher gives a letter of the word)	Whole class	2	Listen to me. Find out the disasters I'll describe. If your answer is good, I'll give a letter of the word which shows us the topic of the lesson.
Lead-in	To elicit and revise Ps' knowledge about films	T. asks Ps to collect some types of films. T. puts them on the BB.	Whole class	3	----(FILM) Description of earthquake, tornado, flood and tsunami
			Whole class	2	
Main phase	To develop speaking skills	T. asks Ps to put the expressions under the type of	Whole class	2	List some types of films.
			Whole class	5	Adventure, horror, thriller, cartoon, romantic, sci-fi, action, western.

Pre-reading	To develop predictive skills, cooperative work	film they belong to. T. asks some Ps which type of films they like or hate most. Ps get some pictures illustrating the story in an envelope. In pairs they put the pictures into order to get a story. T. writes the order of the letters of pictures on the board (as many different ones as they have)	PW		Put the card where they belong to. (scary, full of actions, exciting, exciting and scary, about cowboys, love, space travel, drawings) I'll give you envelopes. You will work in pairs. Put the pictures into order to get a story. Now dictate he order of pictures you decided. I'll put it on the board. Dictate the letter of the pictures. (Project 2 P.70)
-------------	--	--	----	--	--

-2-

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
While reading 1	To develop speaking skills	T. asks Ps what is happening in the pictures	Whole class	3	Tell me what is happening in the pictures.
	To get the main idea of the story (reading for gist)	Ps read the story and check the order of the pictures.	Individual work/PW	4	Open your books on p 70. Read the story and check if you had the correct order.
	To widen Ps' vocabulary	T. puts some new words on the BB and their Hungarian meaning as well. Ps try to match the English-Hungarian words. If Ps don't know a word, T. explains, acts out them.	Whole class	4	Let's see which pair/pairs were right.
	To improve pronunciation				Look at the BB. There are some new words and their Hungarian meaning. Match them. strange-furcsa, különös
	Comprehension			4	die- meghal enemy-ellenség laugh-nevet

While reading 2	Reading for specific information	T. asks Ps to repeat the new words after her. Choral repetition T. asks Ps to answer the questions by underlining. Checking by reading out	Individual work		lock-bezár whisper-suttog blanket-takaró harbour-kikötő Look at the text again. Answer the questions in exercise 3b on p 71. Underline the answers.
-----------------	----------------------------------	---	-----------------	--	--

-3-

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
Post reading	To check understanding To develop Ps' logical thinking	T. gives worksheets to Ps and they have to decide if the statements are true. Checking by reading out.	Individual work	4	I'll give you worksheets. Decide if the statements are true or false. 1, Justin is in a nice place. (F) 2, Dr X is Justin's enemy. (T) 3, The computer is important.(T) 4, Dr X wants to control the satellites. (T) 5, J. and C. didn't escape. (F) 6, J. and C. hid in a big box.(F) 7, The computer was under the seat. (T) 8, The computer fell into the water 9, Dr X jumped after it. (F) 10, Justin took the boat to the harbour. (T)
Follow up	To practise past tense To develop Ps' speaking skill	Ps write in the missing words in the gapped text. Checking by reading out.	Whole class	4 5-6	Look at the next task on your worksheets. Fill in

		<p>T. asks Ps to imagine they are at a press conference where they meet Justin. Ps collect some questions they would ask and T. puts them on the board.</p> <p>T. asks one P to be Justin.</p> <p>The others ask the questions from him.</p>		<p>the gaps with the given words.</p> <p>Safe, blanket, ran, were, escape, harbour, fell , boat, briefcase</p> <p>Justin and Chelsea</p> <p>1, _____prisoners in a room. They wanted to 2, _____.</p> <p>They threw a 3, _____ over the guard's head. They 4, _____ into the 5, _____and hid in Dr X's 6 ____.</p> <p>Justin took the 7, _____,it opened and the computer8, _____ into the water. The world was 9, _____ again.</p> <p>Imagine J. is at a press conference and you are there to ask questions. What can we asks from him?</p> <p>Now who wants to be J?</p> <p>Let's asks the questions.</p> <p>Were you scared?</p> <p>How did you escape?</p> <p>Where did you go then?</p> <p>Where did you hide in the boat? (etc)</p>
--	--	--	--	--

-4-

Stage	Aim	Procedure	Interaction	Time	Comments
	To close the lesson	T. evaluates Ps' performance		1	

IX. Óravázlatok – 6. osztály

Magyar nyelv és irodalom

I.

Tantárgy: Magyar nyelvtan

Osztály: 6. osztály

Tanít: Bodó Veronika

Témakör: A szófajok

Tananyag: A főnév gyakorlása

II. Tanítás-tanulási feladatok:

- A tulajdonnév és a köznévfajtáinak csoportosítása
- A főnevek helyesírása
- A helyesírási szabályzat használata/ H. Sz./
- Szóboncolási gyakorlatok
- Szövegszerkesztés többarcú, átmeneti szófajokkal

Képzési feladat: a személyes kompetenciát alkotó képességek közül az önkifejezési készség és a nyelvi kreativitás fejlesztése, a kognitív kompetenciát alkotó képességek közül az írásbeli szövegalkotás, a rendszerező képesség, alkotóképesség és összefüggés kezelő képesség fejlesztése

Nevelési feladat: „Nincs jutalom munka nélkül, győzelem erőfeszítés nélkül.” / Nova Roberts/

III. Javaslatok a tervezéshez:

Módszer: játék, alkalmazás, gyakorlás, ismétlés, elemzés, általánosítás, rögzítés, tevékenykedtetés, kooperatív munka

Tanulásszervezés: egyéni, páros, frontális, csoport

Tananyagok, szemléltetés: tankönyv és munkafüzet/ Nemzeti Tankönyvkiadó 6. évfolyam/, feladatlapok, szókétyák, csomagolólap, fólia, labda

Szakirodalom: Szemere Gyula: A magyar nyelvtan tanítása, Hegedűs Ferencné: Szókétyák, Magyar szókétyák, Magyar közmondások, szólások diákoknak, A magyar helyesírás szabályai

I. Szervezési feladatok: köszönés, jelentés, házi feladat ellenőrzése

II. Motiváció /Ráhangelés:

- „**Hol a helyem?**” játékkal a főnévfajtáinak / tulajdonnév, köznévfajtáinak csoportosítása szókétyákkal/ 24 db/ pl.: személynév: Petőfi, csillagnév: Merkúr, anyagnév: vas stb.

Tanulásszervezés: frontális

Eszköz: szókétyák, feladatlapok

Ellenőrzés: folyamatosan a kiosztott feladatlapokon

III. Fő rész/ Jelentésteremtés:

- A feladatlapon található szövegből főnevek gyűjtése, majd **Venn-diagramba** való rendszerezése/ 14 db/ pl.: tájon= ragos köznévfajták, Benedek Elek= tőszó, tulajdonnévfajták stb.

Tanulásszervezés: egyéni és páros

Eszköz: feladatlap

Ellenőrzés: csomagoló lapon

- Tulajdonnevek és köznevek szótollbamondása **Bingó játékkal**: a fel lap 3x3-as soraiba helyesen beírva pl.: Családi kör-anyák napja-Kőszegi-hegység= Bingó!

Tanulásszervezés: egyéni

Eszköz: feladatlap

Ellenőrzés: folyamatosan

- „**Helyes vagyok?**” nevű játékkal csoportban elemezni és magyarázni adott főnevek helyesírását a H.Sz. segítségével. Pl.: aluminium=helytelen! Gellért-hegy/H.Sz. 176. szabály alapján/, Nóbeldíjas=helytelen! H.Sz.195.stb.

Tanulásszervezés: csoport/ 6x4 fő

Eszköz: H.Sz. és szókétyák

Ellenőrzés: folyamatos

- **Szóboncolási gyakorlatok**: szóelemek felismerése köznevekben pl.: biztonságban= bizton:szótő+ság(képző)+ban(rag) /4 db szó/ stb.

Tanulásszervezés: páros

Eszköz: füzet

Ellenőrzés: folyamatosan a táblánál

- A **többarcú, átmeneti szófajok** helyes alkalmazása szövegben: az óriás, az arany, a szabad, és a szegény szavak jelentései, mondatalkotások, szólások gyűjtése, melyekben ezek hol főnév, hol melléknévként szerepelnek

Tanulásszervezés: kontroll csoportok

Eszköz: Hegedűs Ferencné: Szóbúvár, Magyar közmondások, szólások diákoknak, Magyar szókinctár

Ellenőrzés: folyamatosan kontroll csoportokkal

IV. Reflektálás

- **Tüzes labdával „Kitalálósdi,, játék**: a helyes válasz 1-1 köznévlész.pl.: Melyik hó ad vizet?/ Felhő./ Melyik cső vezet emeletre?/ lépcső/ stb./6 db/
- **Házi feladat**: a helyes válaszokból 8-10 mondatos fogalmazás
- **5 ujjas technikával összefoglalni**: miről tanultunk a mai órán?/ pl.: köznevek helyesírása, a főnevek fajtái stb./

Tanulásszervezés: egyéni

Eszköz: labda, füzet

Ellenőrzés: folyamatos

V. Szervezés: óra végi értékelés, asztalrend, elköszönés

Természetismeret

Tantárgy: Természetismeret

Osztály: 6/a. osztály

A pedagógus neve: Rozsos Katalin

Műveltségi terület: Földünk – környezetünk

Az óra témája: Tájékozódás a gömb alakú Földön: a hosszúsági körök

Az óra cél- és feladatrendszere: a fejlesztendő attitűd, készségek, képességek, a tanítandó ismeretek (fogalmak, szabályok stb.) és az elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése: Legyen képes tájékozódni a földgömbön és a térképen a hosszúsági körök segítségével.

Az óra didaktikai feladatai: Új ismeretet feldolgozó óra. Elemi tájékozódás a fókuszterület alapján – hosszúsági körök.

Tantárgyi kapcsolatok: 1 – 4. osztály környezetismeret: domborzat és vízrajz ábrázolása a térképen; 5. osztály természetismeret: tájékozódás a térképen

Felhasznált források: (tankönyv, munkafüzet, feladat- és szöveggyűjtemény, digitális tananyag, online források, szakirodalom stb.):

AP – 640 Horváth Miklós-Molnár László-Szentirmainé Brecksok Mária: Természetismeret a 6. évfolyam számára. Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2012; AP – 061031 Horváth Miklós-Molnár László-Szentirmainé Brecksok Mária: Tanári kézikönyv a 6. évfolyam számára című tankönyvhöz. Apáczai Kiadó, Celldömölk, 2012

Időke- ret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszer- ek	Tanulói munkafor- mák	Eszközök	
2 perc	Bevezető rész:	tanári közlés			
2 perc	Óra előkészítése, szervezési feladatok:		frontális osztálymunka	Föld domborzat a falitérkép,	
1 perc	Jelentés, az óraértékelés szempontjainak közlése (órai aktivitás és gyors és pontos munka).	tanári utasítás	frontális osztálymunka	tanulói földrajzi atlasz	
2 perc	Házi feladat ellenőrzése: A szélességi körökre vonatkozóan írtatok talalós kérdéseket.	tanári utasítás	frontális osztálymunka	tanönyv, füzet, atlasz	
3 perc			megfigyelés, egyéni munka	Föld domborzat	

10 perc	Ellenőrizzük a házi feladatot! <i>Motiváció:</i> Sorold fel a földrajzi fókhalózat részeit! Fő rész: <i>Célkitűzés:</i> A mai órán a földrajzi fókhalózat másik elemeiről, a hosszúsági	tanári magyarázat, tanári rajz, szemléltetés	írásbeli rögzítés, térképen való tájékozódás	a falitérkép, tanulói földrajzi atlasz füzet, tábla	
6 perc	körökről tanulunk.	tanári magyarázat	egyéni munka, páros munka, térképolvasás	tábla, füzet, Föld domborzat a falitérkép, tanulói földrajzi atlasz	a legügyesebb tanulók párt alkotnak a leggyengébbekkel
9 perc	<i>Előzetes tudás felelevenítése:</i> Jellemezzük a szélességi	tanári utasítás, ellenőrzés	egyéni munka térképolvasás egyéni munka	Föld domborzat a falitérkép, tanulói földrajzi atlasz	, együtt végzik a helymeghatározást (ideiglenes tanulópárok)
6 perc	köröket!				
1 perc	<i>Új ismeret feldolgozása:</i> Algoritmus szerint vesszük a hosszúsági	tanári kérdések			
2 perc	körök tulajdonságait, ezeket írásban rögzítjük is.	tanári utasítás	egyéni írásbeli munka	Föld domborzat a falitérkép, tanulói földrajzi atlasz	
1 perc	Algoritmus: • rajz • irány • metszéspont • hossz (nagyság) • két félgömb neve • számozás • nevezetes hosszúsági körök	tanári közlés tanári kérdés tanári kérdés	egyéni munka frontális osztálymunka	Föld domborzat a falitérkép, tanulói földrajzi atlasz, füzet, tábla füzet	
	<i>Rögzítés:</i> táblára tanári rajz Mutassuk meg a kezdő hosszúsági kört! Mutassuk meg a Dátumválasztót!	szóbeli ellenőrzés tanári közlés	írásbeli rögzítés frontális osztálymunka	füzet, tábla	

	<p>Miért hívják így? A többi nevezetes szélességi kör megmutattatása tanulókkal, tanár minden diákot leellenőriz. <i>Gyakorlás:</i> Tanár kérdéseket tesz fel. (Mely kontinenseken halad keresztül a kezdő délkör? Mely óceánokon halad keresztül a k. h. 40°?) A tanulók maguk kérdeznek társaiktól láncszerűen. <i>Részcelkitűzés:</i> Most már ismerjük a földrajzi fókhalózat elemeit, megnézzük, hogy működik együtt. Tanár koordinátákat ír fel a táblára. (pl: Mely kontinensen található a következő földrajzi hely: d.sz.30° k.h.20°?) <i>Óra végi összefoglalás</i></p> <p>5 db Igaz-hamis állítás a földrajzi fókhalózzal kapcsolatban.</p>	tanári közlés			
--	--	---------------	--	--	--

	<p>Tanulók füzetükbe írják a válaszokat. Befejező rész:</p> <p><i>Az óra értékelése:</i> Tanár értékeli az órai munkát. <i>Házi feladat:</i> Szóbeli: TK 46-47. oldal és füzet Írásbeli: öt, a hosszúsági körök helyzetére vonatkozó találos kérdés Szorgalmi: Mely országokon halad át a greenwichi hossz? <i>Hangulati lezárás:</i> a terem rendbe tétele, elpakolás</p>			
--	--	--	--	--

Reflexió

A tanítási óra célját a helyi tantervvel és a tématervvel összhangban határoztam meg. Az előző óra anyagához hasonlóan ez a tananyag is a témakör egyik legnehezebb része, különösen fontos volt a fokozatosság elvének alkalmazása. Az előző órai tananyag felelevenítése direkt irányú kikérdezéssel és gyakorlati feladatok megoldásával történt. Az ekkor kiderülő hiányosságokat még könnyen bepótoltatom, később ennek az esélye egyre csökken, a lemaradás fokozatosan növekszik. A térbeli tájékozódáshoz ismételten a földgömböt, atlaszt és falitérképet, valamint táblai magyarázó rajzokat használtam. A tanulók előzetes ismeretei és a képességeik egymástól nagymértékben eltértek. A tanórán biztosítottam a térképolvasási képesség fejlesztését, lehetőséget teremtettem az önálló és az együttműködési képességet, a szociális kompetenciát fejlesztő páros munkára. A tanulók tudásának megfelelő mennyiségű és minőségű információt, tényt, fogalmat terveztem az órára. Ezzel hozzájárultam, hogy a tudatosság és az aktivitás elve érvényesüljön a tanítási órán. A tanítási-tanulási folyamat során arányosan érvényesült a tanulás motivációjának biztosítása, a tanulók informálása a célról, a rendszerezés, az ellenőrzés és az értékelés. A feladatokkal biztosítottam a tanulók számára a gondolkodási műveletek gyakorlását. Az alkalmazott módszerek megfeleltek a tanulók fejlettségi szintjének és a saját személyiségemnek. A tanóra elérte célját, a didaktikai feladatok megvalósultak.

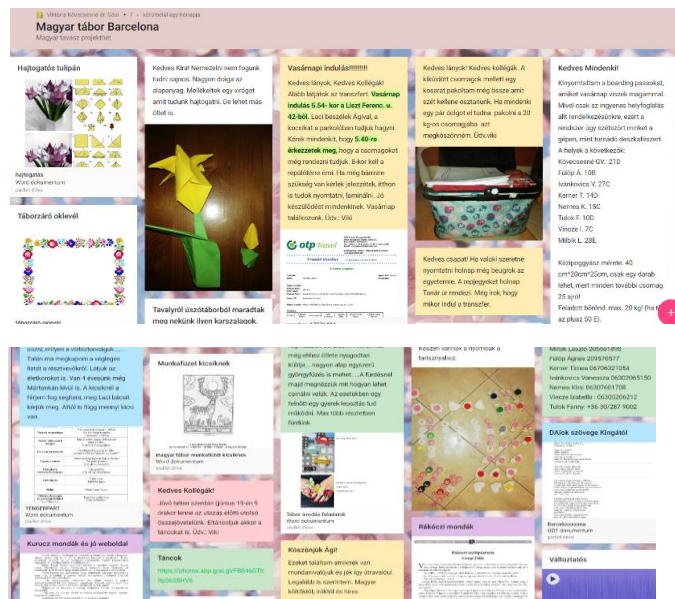
X. Projektterv – a magyarságtudat fejlesztésének lehetőségei a diaszpórában

Kövecsesné G. Viktória - Lampert Bálint

A projekt megvalósulásának körülményei

2019 nyarán negyedik alkalommal került sor a Katalóniában élő magyar gyermekek nyári táboroztatására, melynek egyik legfőbb célja volt a gyermekközösség fejlesztése a magyar kultúra, irodalom, művészet, zene és a néphagyományok segítségével. Célunk volt, hogy a 4-14 éves korú táborozó gyerekek ismerjék meg a népi kultúránk értékeit, hagyományait. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, erősödjön a magyarságtudat érzése. Erősödjön a magyar nyelv használata, fokozódjon bátorságuk, erősödjön önértékelésük a magyar nyelvhasználat során. A tábor tervezése során olyan módszereket választottunk, melyek a mai digitális generáció oktatása során nagy jelentőséggel és hatékonysággal bírnak. Így a projektmódszert állítottuk a középpontba, kooperatív tanulási technikákkal, drámajátékokkal, felfedeztető, játékos, munkáltató módszerekkel. A projektmunka tervezése során Howard Gardner többszörös intelligencia területek fejlesztéséhez kapcsolódó elméletét is alapnak tekintettük. A „Magyar tavasz” projekthetünk során a foglalkozások menetét az intelligencia területek figyelembevételével alakítottuk ki, így hatékonyabban sikerült a differenciálást is megvalósítanunk.

A projekt kivitelezésének célja volt a tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók felkészítése a projektfeladatokra. A magyar tábor felhívásának közzététele után 29 hallgató jelentkezett. Motivációs levelet kértünk tőlük és egy elbeszélgetésre hívtuk őket, így választottuk ki a 6 hallgatót. A hallgatók kiválasztását követően minden héten egyszer találkoztunk a projekt előkészítő szakaszában, és megbeszéltük az aktuális feladatokat. A táncos felkészülés Fedor Kinga néptáncpedagógus, a Gyakorló Iskola pedagógusa segítségével valósult meg.

1. kép: A tábor szervezésének padlet felülete

A személyes találkozók mellett egy padlet felületet hoztunk létre, ezen keresztül láthatta mindenki az összes feladatot, segédanyagot, projekttervet, munkafüzeteket, dalokat, táncokat. (www.padlet.com)

Az előkészítés során két munkafüzetet is készítettünk a kicsik és a nagyobbak számára. A célunk az volt, hogy haza vihessék magukkal a dalokat, verseket, a játékos feladatokat. A munkafüzetek a projekthét tematikájához kapcsolódtak. Az előkészületek részeként egy nagy postai csomag is kiküldésre került a táborhoz szükséges eszközökkel, illetve a társasjátékokkal, melyek főként a magyar népmesék világához kapcsolódtak.

Problémafelvetés

A diaszpórában élő magyar gyerekek számára kevés lehetőség adódik a magyar nyelv és kultúra, a magyar népszokások élményszerű megismerésére. Bár számos helyen működnek hétvégi magyar iskolák sok esetben a távolság is nehezíti a gyerekek eljutását a hétvégi programokra.

A magyar tábor célja

- A Katalóniában élő magyar gyerekek közösségének fejlesztése a magyar kultúra, irodalom, művészet, zene és a néphagyományok segítségével.
- A táborozó gyerekek ismerjék meg a népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők munkásságát, eredményeit.
- Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, erősödjön a magyarságtudat érzése.
- Erősödjön a magyar nyelv használata, fokozódjon bátorságuk, erősödjön önértékelésük a magyar nyelvhasználat során
- A tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók felkészítése a táboroztatási feladatokra.

Fejlesztendő kompetenciák

- **Kognitív kompetencia:** Gondolkodási képességek fejlesztése, kommunikációs képesség fejlesztése, figyelem, emlékezet fejlesztése, beszédfejlesztés, kifejezőkészség fejlesztése
- **Szociális kompetencia:** Kooperatív együttműködés, közös problémamegoldás, tolerancia, alkalmazkodás képességének fejlesztése, gondoskodó attitűd fejlesztése
- **Személyes kompetencia:** Önismeret, önértékelés

Nevelési feladatok

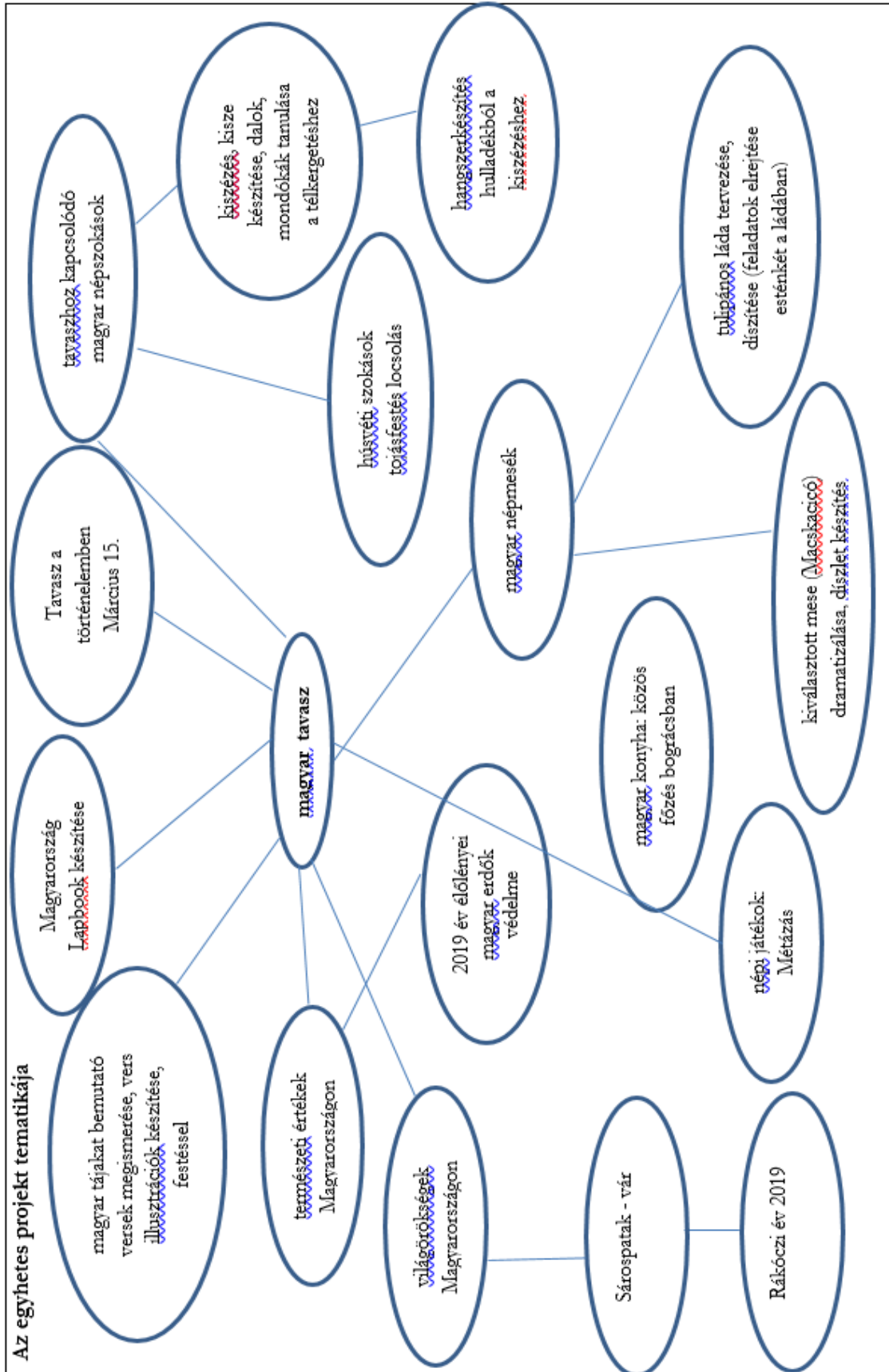
- **Környezeti nevelés:** Környezettudatos magatartás formálása, természetvédelem, a magyar táj, a kultúra örökségének védelme
- **Erkölcsei nevelés:** Személyes felelősség megérettetése a magyar táj, a magyar kultúra iránt, Nemzeti identitás erősítése, hazaszeretetre nevelés; A magyar népszokások, néphagyományok, a magyar kultúra tisztelete, értékővő magatartás formálása
- **Esztétikai nevelés:** Szépre való nyitottság, fogékonyság, az igényes, szép alkotások iránti elkötelezettség fejlesztése
- **Értelmi nevelés:** Kognitív képességek fejlesztése, kreatív, kritikai gondolkodás formálása

A tábor megvalósítói

Táborvezető: Kövecsesné G. Viktória SZE AK

Táboroztató kollégák: Lampert Bálint SZE AK, Milbik László SZE Gyakorló Iskola

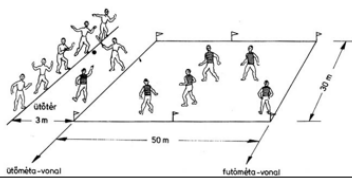

A táborban segítő hallgatók: Ivánkovics Vanessza tanító szak, Tulok Fanni tanító szak, Nemes Kíra tanító szak, Fülöp Ágnes tanító szak, Kerner Tímea gyógypedagógia szak, Vincze Izabella tanító szak

A tábor tervezéséhez készített fogalmi térkép

Napok	Program	Módszerek, eszközök, szervezési módok
1.	<p>Hétfő</p> <p>Délelőtt Érkezés, elhelyezkedés a szobákban, a heti program megismerése, ismerkedés a programvezetőkkel, önismereti, közösségfejlesztő játékok, névtanulás játékos gyakorlatokkal, tábori projektfüzet előkészítése</p> <p>Ébéd</p> <p>Délután Ismerkedő - Közösségfejlesztő játékok, Közös alkotó munka: tulipános láda elkészítése, kifestése a megtervezés után (A tulipános láda a tábor során minden este feladatokat, játékokat rejt, a mit vacsora után fedezünk fel minden nap)</p> <p>Tarisznnya festése, díszítése</p> <p>Ritmushangszerek elkészítése PL:</p> <p>Este Mit rejt a tulipános láda? Daltanulás, táncstanulás</p> <p>Napi programban a délutáni foglalkozás után... fűrés/sportpálya, foci</p>	<p>Szervezési módok: frontális munka, egyéni munka, páros munka, kooperatív csoportmunka</p> <p>A hétre minden gyermek kap egy projekt munkafüzetet játékos feladatokkal. Két varázsió készül ebből. Egy az óvodás és kisiskolás gyerekek számára, egy a nagyobb gyerekeknek.</p> <p>Módszerek: beszélgetés, szerepjáték, játék, kooperatív módszerek: Keveredj, Állj meg párban, Beszélj meg! Mindent rólam, Címerem, Mozgásos névtanulós játék, strukturált rendezés technika, fogalmi térkép készítés</p> <p>Eszközök: tábori projektfüzet, feladatlapok, csomagoló papírok, színes ceruzák, festék, ecsetek, nagy kartondoboz – hulladék (tulipános ládának), csoportalakítás eszközei hulladékhangszerekhez: szelektíven gyűjtött otthoni hulladékok (kinder tojás műanyag tartó, műanyag kupakok, sörös - fém kupakok, műanyag kanalak, üres üvegek.....(tölteni: bab, lencse, apró kavics)</p>
2.	<p>Kedd</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt Tavaszi népszokások, hagyományok Magyarországon. A tavaszi ünnepek I. Kiszézés, Kiszé „báb” készítés, jelképes elégetése</p> <p>Ébéd</p> <p>Délután A tavaszi ünnepek II. Húsvéti hagyományok, tojásfestés - festőnővények Locsolóversetek megtanulása, locsolás</p> <p>Pünkösdi hagyományok, májusfa</p> <p>Este: Mit rejt a tulipános láda? Játékos feladatok (dalok, mesék, történetek, gyíziáték, kincskereső, mozgásos játékoka...)</p> <p>Napi programban a délutáni foglalkozás után... fűrés/sportpálya, foci</p>	 <p>Szervezési módok: frontális munka, egyéni munka, páros munka, kooperatív csoportmunka</p> <p>Módszerek: játék, munkáltató módszerek, beszélgetés, bemutatás, szemléltetés, a kicsiknek színezés nyomdúccal</p> <p>Eszközök: projektfüzet, feladatlapok, kifújó tojások, tojásfesték, viaszkérta, írka, harisnya, minták a tojásfestéshez, kiszé készítéséhez szalma, leselejtezett lepedő, krepp papír, kötél, fa bot tuskóba elhelyezve (kiszé alapja)</p>
3.	<p>Szerda</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt A Magyar erdők élővilága, ökológia játék. Az erdő és az ember. Az erdő szerepe az ember életében az erdész környezetudatos munkája – a magyar erdők. Magyar tájak szépsége</p> <p>Legyen Ön is Milliósos játéka! Interaktív vetélkedő</p> <p>Délután Alkotó munka: A 2019 év élőlényei Magyarországon</p> <p>Tengerparti fűrés</p> <p>Este: Mit rejt a tulipános láda? (dalok, mesék, történetek, gyíziáték, kincskereső, mozgásos játékoka...)</p>	<p>Szervezési módok: frontális munka, egyéni munka, páros munka, kooperatív csoportmunka</p> <p>Módszerek: beszélgetés, szerepjáték, játék, kooperatív módszerek, oktatóposzter készítés</p> <p>Eszközök: tábori projektfüzet, feladatlapok, csomagoló papírok, szerepkártyák, fonalgombolyag, számítógép, projektor,</p>
4.	<p>Csütörtök</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt: Tavasz a történelemben: március 15., Márciusi ifjak, korhárda készítés</p> <p>Délután: II. Rákóczi Ferenc – 2019 év magyar történelmi személyisége</p>	<p>Szervezési módok: frontális munka, egyéni munka, páros munka, kooperatív csoportmunka</p> <p>Módszerek: beszélgetés, szerepjáték, játék, kooperatív technikák: mozaik, irodalmi körök</p>

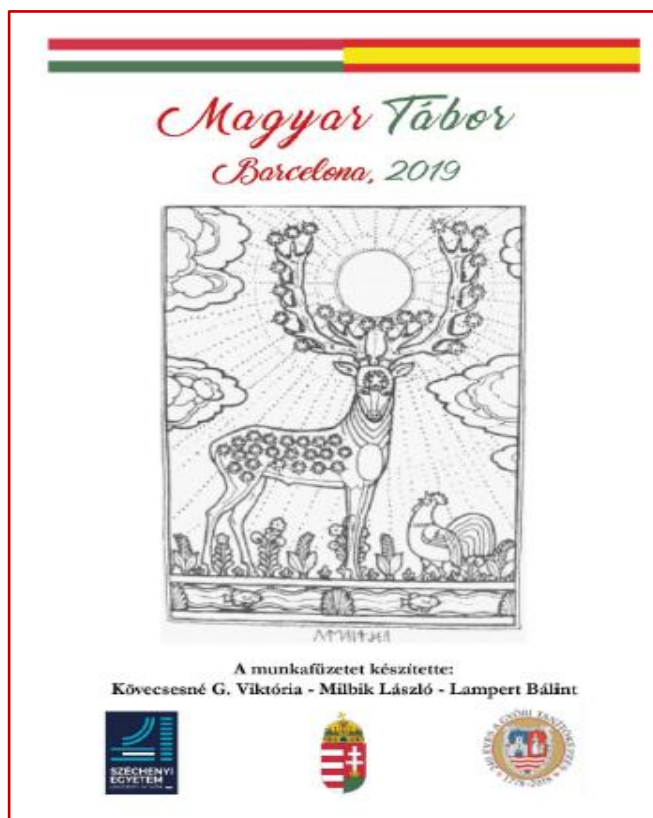
	<p>Kooperatív csoportmunka:</p> <p>1.Zászlókészítők csapata: Rákóczi zászló készítése - Vanessza 2.Építésszek csapata: Sárospataki vár gyurmából (homokgyurma készlettel). Kira 3.Cimerkészítők csapata: Rákóczi címer Ági 4.Családfakutatók csapata: családfa rajzolás Milibik L. - Timi 5.Tudósok csapata: Ismerettartalmú szöveg feldolgozása, bemutatása Iza</p> <p>Rákóczi harang hangja – Rákóczi énekek tanulása</p> <p><i>Este:</i> Mit rejt a tulipános láda? (Adj király katonát)</p> <p>Napi programban a délutáni foglalkozás után, fürdés/sportpálya, foci</p>	<p>Eszközök: projektfüzet, feladatlapok, csomagolópapír, zászló, címer sablon, dalok kottája, homokgyurma</p> <p>Főzéshez szükséges hozzávalók, keverő tálak, konyhai süto, tepsi</p>
5.	<p>Péntek</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt Magyar költők táleirő verseinek megismerése, illusztrációk készítése a versekhez festéssel, kollázstechnikával (nagobbaknak)</p> <p>Kicsiknek mese, versfeldolgozás</p> <p>Délután</p> <p>Világörökségek Magyarországon</p> <p>Métázás megismerése, megtanulása</p>	<p>Szervezési módok: frontális munka, egyéni munka, páros munka, kooperatív csoportmunka</p> <p>Módszerek: beszélgetés, alkotás, munkáltató módszerek, bemutatás, kooperatív módszerek: 5 ujjas technika,</p> <p>Eszközök: tábori projektfüzet, feladatlapok, csomagoló papírok, színes formák, ütőbotok, labda, kréta</p>

	<p>Este Mit rejt a tulipános láda? (dalok, mesék, történetek, <u>gyűjtések</u> kincskereső, mozgásos játékok...)</p>	
6.	<p>Szombat</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt Honfoglaló játék (A televízióban is működő játék adaptálása a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva) Cél: A héten megismert információk, tapasztalatok rendszerezése, szintetizálása</p> <p>Ébéd</p> <p>Délután A héten tanultak összefoglalása, rendszerezése játékosan, alkotással: „Lapbook” készítése Magyarországról, a héten elkészített alkotásokból kiállítás készítése</p> <p>Este a vasárnapi bemutató próbája, záró est</p> <p>Napi programban a délutáni foglalkozás után, fürdés/sportpálya, foci</p>	 <p>Módszerek: beszélgetés, játék, munkáltató módszer</p> <p>Eszközök: színes kartonlapok, előre kivágott sablonok, ragasztó, olló, színes papírok, számítógép, projektor</p>

7.	<p>Vasárnap</p> <p>Reggeli torna, mozgásos ébresztő</p> <p>Délelőtt Szülők fogadása – A héten tanult dalok, táncok, népszokások bemutatása A tábor zárása, elköszönés</p>	<p>Bemutató</p>
+ kéz műves tevé keny sége k a hétre	<p>Gyöngyfüzés (virág) Nemzeti zászló készítése Madár készítése</p>	

A tábor projektterve

A projekthez készült munkafüzet borítója

Tavaszi néphagyományok megismerése, kiszézés

II. Rákóczi Ferenc éve (2019)

Tanulmányunk következő részében néhány gyakorlati példát szeretnénk mutatni a projekt foglalkozásaiból. Az alábbi táblázat a II. Rákóczi Ferenc évhez kapcsolódóan egy irodalmi körök elnevezésű kooperatív technika segítségével valósult meg.

II. Rákóczi Ferenc év foglalkozás terv rövid vázlatja

Témakör: 2019. II. Rákóczi Ferenc éve

A foglalkozás célja: A II. Rákóczi Ferenc évhez kapcsolódóan tájékozódjanak a gyerekek II. Rákóczi Ferencről, a történelmi személyiség jelentőségéről és családjáról. Ismerkedjenek meg a kor jellegzetes zenei kultúrájával.

Alkalmazott módszerek: beszélgetés, szemléltetés, magyarázat, kooperatív és kritikai gondolkodást fejlesztő technikák (irodalmi körök)

Tanulásszervezés: frontális munka, kooperatív csoport munka, önálló munka

Eszközök: szövegrészetek, csoportalakításhoz szükséges eszközök, sablonok, fénymásolt anyagok, homokgyurmakészlet, csomagolópapírok, tempera, domborításhoz krémes tubus, dalszövegek

I. Ráhangolás

Csoportalakítás

A tábor vegyes életkori összetétele miatt (4-14 év), a csoportalakításnál elsődlegesen az életkort vettük alapul és az egészen kicsi (óvodás, kisiskolás) gyerekek kerültek a várépítő asztalhoz. A nagyobb gyerekeknél az érdeklődésük szerint ülhetnek le a feladatokhoz.

Az előzetes ismeretek, benyomások feltérképezésére beszélgetést kezdeményeztünk. Ki mit tud II. Rákóczi Ferencről, mit hallott róla, milyen ismeretei vannak. Az előzetes ismeretek felidézésére kiválóan alkalmas lehet kötetlen írás, egy fogalmi térkép készítése, vagy szóbontó létrehozása is.....

II. Jelentésteremtés

A jelentésteremtés szakaszában az irodalmi körök kooperatív technika átalakított formájával dolgoztunk. Az irodalmi körök strukturált vitacsoportok. A struktúrát azok az előre meghatározott szerepek teremtik meg, amelyeket a csoport tagjai a vita, megbeszélés során felvesznek. A tanulók sokféle szerepet kaphatnak, melyeket a különböző „ülések” alkalmával cserélgethetnek. A tanár szerepe ezekben az irodalmi körökben leginkább az, hogy nyomon kövesse az ott zajló folyamatokat, és esetenként (egy-egy felvetéssel) lendületet adjon a beszélgetésnek. (Bárdossy, Dudás 2009:2016)

Bár a technika jobbra a magyar nyelv és irodalom órákhoz kapcsolódik szorosabban, de alap gondolatát más tantárgyak oktatása során is hatékonyan lehet alkalmazni. Egy-egy szerepkörhöz nagyon jól tudunk kapcsolni különböző típusú feladatokat, melyek egyik- vagy másik intelligencia területet erősítik. Foglalkozásunkon ezt valósítottuk meg.

Intelligencia terület	Irodalmi körök (szerep)	Feladat
<i>Verbális – nyelvi</i> <i>Nyelvi kifejezés</i> <i>könnyedsége</i> <i>jellemző, valamint</i> <i>a nyelvi</i> <i>finomságokra, a</i> <i>szórendre és a</i> <i>szavak ritmikájára</i> <i>való érzékenység.</i>	Irodalmárok csapata	Eszközök: Rákóczi szőlőpásztora Csengő Palkó c. történet, történetpiramis sablon <i>Olvassátok el a történetet! Készítsétek el az olvasottak alapján történetpiramist és meséljétek el a többieknek a mondát ennek segítségével.</i> <i>Történetpiramis:</i> Ez egy történetesémát megjelenítő grafikai szervező, amelynek segítségével – az egyre hosszabb sorokban – feltárhatjuk a történet szerkezetét, illetőleg lényeges elemeit.

<p>Kulcsszavak: <i>Olvásás, írás, történetmondás, adatok memorizálása, verbális gondolkodás</i></p>		<p>Alkalmazható a ráhangoló, felidéző szakaszban és a reflektáló szakaszban is.</p> <p>Szerkezete: 1 szó a főszereplőről 2 szó a jellemzésről 3 szó a helyszínről 4 szó a problémáról 5 szó az egyik eseményről 6 szó a másik eseményről 7 szó egy harmadikról 8 szó a megoldásról (Nemoda 2008)</p>
<p>Matematikai logikai, – <i>Absztrakt rendszerek és összefüggések megértésének képessége, induktív, deduktív érvelés képessége jellemző.</i></p> <p>Kulcsszavak: <i>Matematika, érvelés, logika, problémamegoldás, sémák</i></p>	<p>Családfakutatók</p>	<p>Eszközök: zsírkréta, csomagolópapír <i>Olvassátok el a szöveget. Készítsétek el a Rákóczi család családfáját!</i></p>
<p>Testi-Kinesztéziás <i>A fejlett testi - kinesztéziás intelligenciával rendelkező tanulók legszívesebben mozgással fejezik ki magukat.</i></p> <p>Kulcsszavak: <i>Atlétika, tánc, színjátás, kézművesség, eszközök használata</i></p>	<p>Várépítők</p>	<p>Eszközök: homokgyurma készlet <i>Nézzétek meg jól a Sáropataki vár képét! Készítsétek el homokgyurmából a várat!</i></p>
<p>Zenei <i>Magában foglalja a hangmagasságra, hangszínre és a hangok ritmusára való érzékenységet, valamint a zene ezen elemeinek érzelmi töltetere</i></p>	<p>Muzsikások</p>	<p>Eszközök: Szövegek a tárogatóról és a Rákóczi kor zenei világáról <i>Olvassátok el a Csínom Palkó című dal történetét. Hallgassátok meg!</i> Daltanulás, zenehallgatás www.youtube.com/watch?v=bee5AiKtng&list=RDbee5_AiKtng&start_radio=1</p>

<p>való fogékonyságot. Kulcsszavak: Éneklés, hangok megjegyzése, dallamok felidézése, ritmusok</p>		
<p>Intrapersonális Velejárója az a képesség, hogy megértjük saját érzelmeinket, céljainkat, szándékainkat. A fejlett intrapersonális intelligenciával rendelkező tanulóknak erős az éntudatuk, magabiztosak, szeretnek egyedül dolgozni. Ösztönösen jól mérik fel erejüket és képességeiket. Kulcsszavak: Önismeret, saját erősségeinek, gyengeségeinek ismerete, célok kitűzése, reflektálás</p>	<p>Címerkészítők</p>	<p>Eszközök: dekorgumi, üres fém kenőcsös tubus lapra kinyitva, eszköz a domborításra Készítsétek el domborítással a Rákóczi család címerét! Mit jelent a következő kifejezés? Kutass a szövegben! Si Deus pro nobis, quis contra nos.</p>
<p>Vizuális, térbeli Magában foglalja azt a képességet, hogy a világról vizuális – térbeli megjelenítési formákat hozzanak létre, hogy aztán azokat gondolatban vagy valóságosan átalakítsák. Kulcsszavak: Olvasás, térképek, grafikonok, útvesztők, rejtvények, dolgok</p>	<p>Zászlókészítők</p>	<p>Eszközök: csomagolópapír, festék, ecset Készítsétek el II. Rákóczi Ferenc zászlaját! Tájékozódhatsz az alábbi oldalon is: http://www.nemzetijelkepek.hu/tortenelmi-galeria-14.shtml Mit jelentenek a következő kifejezések? Iustam causam Deus non Derelinquet</p>

<i>elképzelése, vizualizálás</i>		Cum Deo pro Patria et Libertate
<p>Interperszonális A hatékony együttműködés, másik céljainak, motivációinak, és irányultságainak megértésére való törekvés képessége.</p> <p>Kulcsszavak: Emberek megértése, vezetés, szervezés, kommunikáció, konfliktuskezelés</p>	<p>Kiállítás készítői (a foglalkozás valamennyi résztvevője)</p>	<p>Minden csoportfeladat támogatja, segíti a társas intelligencia terület fejlesztését. A csoportfeladatok után elkészítettük közösen a kiállítást a teremben.</p> <p>A csoportok munkájának bemutatásával, értékelésével zárult a folyamat.</p>

Az erdő témakör

A projekt tartalmi tervezésének már az elején meghatároztunk több olyan témát, amelyeknek nem maradhatnak ki a hét programjából. Egyik ilyen terület a környezeti nevelés volt, elsősorban az erdőre, erdővédelemre koncentrálna.

A tábor helyszínéről szerzett előzetes információk alapján azzal számoltunk, hogy nem lesz lehetőség a környéken hagyományos tantúra vezetésére, ezért a tábor területére tervezett programban gondolkodtam. További kihívás volt, hogy az Erdőpedagógia projekt rendkívül gazdag Erdő-természet moduljából, mely programokat célszerű kiválasztani, mi az, ami belefér egy napba úgy, hogy a gyerekeknek érdekes, de ugyanakkor érthető legyen. A napot végül hat szakaszra bontottam: 1. Ráhangoló játék, 2. Az erdei viselkedés szabályai; 3. Az erdő szintjeinek élővilága, 4. Érzékszervi játékok, 5. Alkotás – kézműves foglalkozás, 6. Az erdész munkája (délután)

Az erdő témakör feldolgozásának részletes bemutatása

<p>Témakör: Természet – Erdő (élővilága, az erdész munkája)</p> <p>A foglalkozás célja: A tanulók szerezzenek ismereteket a magyar erdők élővilágáról, az erdész munkájáról. Ismerjék meg az erdő szintjeit, a szintek élővilágáról, az élőlények közötti bonyolult kapcsolatokról</p> <p>Alkalmazott módszerek: beszélgetés, szemléltetés, magyarázat, játék (erdőpedagógiai természetismereti játéktára)</p> <p>Tanulásszervezés: frontális munka, csoport munka, önálló munka</p> <p>Eszközök: applikációs kártyák, fénymásolt anyagok, faszeletek, madzag gombolyag, kézműves foglalkozás eszközei (papír, festék, gyöngyök, fűződrót)</p>		
<p>1. Ráhangolás</p>		
<p>A program első szakaszában korábbi erdei iskolai tapasztalatok alapján ráhangolására az <i>Ökoháló</i> játék bizonyult hatékonynak, amely az erdők élővilágát és a köztük kialakult bonyolult kapcsolatrendszerét ismertette meg.</p>		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:

Az erdő élővilága	„Ki vagyok én?” erdőpedagógiai játék (barkochba)	A gyerekek egy-egy erdei élőlény fotóját kapják meg úgy, hogy ne lássák (fejük fölé kellett tenni), majd barkochbázva kellett kitalálniuk az élőlény nevét. Sikereség esetén az élőlény fotóját egy biztostüvel a pólójuk elejére fogatják fel. (6.kép)
Táplálkozási kapcsolatok	rendszerzés	A Ki vagyok én folytatása, a fokozatos haladás érdekében az Ökoháló játék előkészítése. A diákok párokat majd sorok (táplálékláncokat) alkotnak a táplálkozás alapján. („Ki mivel táplálkozik?”)
Táplálékháló	„Ökoháló” erdőpedagógiai játék	Kör alkotása után kezdődik az Ökoháló játék, amellyel az élőlények bonyolult kapcsolat teszi láthatóvá egy körbeadott gombolyag segítségével. A játék vezetője (erdő képet tűzött fel a ruhájára) kezdi a játékot az adja tovább a gombolyagot annak a gyermeknek, akinek az élőlényével kapcsolatot vél felfedezni, aki ezután az egyik ujjra köré tekert a fonalból, majd tovább adta gombolyagot egy olyan társának, akivel szintén kapcsolatot fedezett fel. (pl. erdő – erdei egér – vörösróka). Az 7. képen látható, hogy mi lesz az eredménye a játéknak. A játék zárásánál felvetjük azt a helyzetet, hogy kivágják az erdő fáit (a tölgyfás/erdős képet tartó elengedi a nála összefutó fonalakat), és egyből látható, hogy összeesik az eddigi bonyolult hálózat. Ekkor kértük meg a gyerekeket, hogy értelmezzék, mi történt (az élőlények elvesztik lakóhelyüket, búvóhelyeiket, táplálékforrásaikat).
2. Az erdei viselkedés szabályai		
Csak a lábnyomodat hagyd ott és csak az emlékeidet vigyed el!		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:
Az erdei viselkedés szabályai	beszélgetés, magyarázat	A diákok csoportjainak fénymásolt lapokon szereplő rajzolt szituációk közül kell kiválasztani a helyes és helyetlen magatartási formákat. Döntésüket indokolni kell.
Az erdő tűz	gyűjtés, beszélgetés, magyarázat	Az erdőtüzek okainak, megelőzési lehetőségeinek összegyűjtése. Viselkedési szabályok, amikor erdőtüzet észlelünk.
„Esőcsinálás”	„Csináljuk esőt!” erdőpedagógiai játék	Az eső fontos az erdőtüzek megelőzésében (olykor az eloltásában). Az érzékszervi játék során a diákoknak a foglalkozás vezetőt kell utánozniuk, akik az esőhangját utánozza (1. csettint az ujjával – elkezd csepegni az eső, 2. egyik keze mutató és középső ujjait

		összeszorítva csapkodja a másik keze tenyerét egyre gyorsabban – szakadni kezd az eső, 3. a két tenyerét összedörzsöli – sűrű, csendes eső) Menetközben a 2. és 3. lépést váltogatja, majd a csettintésekkel zárja. (2-3 perces feladat)
3. Az erdő szintjeinek élővilága Az erdő szintjeinek és azok élővilágának megismerése, különösen a legmeghatározóbb élőlény a fa kiemelésével		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:
Az erdő szintjei	megbeszélés	A harmadik szakasz az elsöre építve az erdő szintjeit és az egyes szintek élővilágát ismertette meg alaposabban a diákokkal. Váratlan szerencse: a foglalkoztató terem hátsó falán szerepelt egy helyi erdei élővilágot bemutató festmény, amelyen kiváló lehetőséget kínált ennek a szakasznak megvalósításához. Először az erdő szintjeinek neveit tartalmazó szókártyákat kellett a megfelelő szinthez ragasztani (avar-, gyp-, cserje- és lombkoronaszint), de előzetesen a diákokkal közösen értelmeztünk (szint nevének értelmezése, miért így nevezik el, mi jellemzi élővilágát stb.).
A fa részei	beszélgetés, alkotás	Először megbeszéljük a fák részeit (gyökértől a levelekig), ezután a gyerekek részvételével egy fát „építünk”, ahol gyerekek voltak a fa alkotói (évgyűrűk, gyökerek, ágak, levelek). Mikor felépült a fa, közösen újra átbeszéltük a fa részeinek szerepét, kipróbálták milyen erős a fa, ellenáll-e a szélnek, majd „működtetni” is kezdték a fát: a gyökerek szürcsölték fel a „vizet”, az évgyűrűk továbbították, a falevelei pedig szuszogtak (lélegeztek).
Évgyűrűk	megfigyelés, vizsgálat	Kiosztott faszeletkéken nagyítóval vizsgáljuk meg az évgyűrűket, megbeszéljük, hogy miből állnak az évgyűrűk, mi a szerepük a fa működésében (vízszállítás), hány gyűrű képződik egy évben. Majd szappanos vízzel az egyik oldalát bekenjük a szeletkének egy kis részen, majd a túloldalán megfújva buborékokat fújunk, ezzel igazolva, hogy tényleg ott vannak a csövek és átjárhatók.
A szintek élővilága	megbeszélés, megfigyelés, alkotás	A szakaszt záró feladat esetébe minden gyerek kapott egy-egy szókártyát, amely a festményen szereplő élőlények (növények, állatok) neveit tartalmazta, a gyerekek pedig ezeket a megfelelő élőlényhez kellett ragasztani. Annyi segítséget kaptak, hogy a növények nevei

		zölddel, az állatoké pirossal szerepelt. A felragasztás után közösen ellenőriztük a helyes megoldást. (8. kép)
4. Érzékszervi játékok		
Az erdő megtapasztalása a különböző érzékszervekkel – a foglalkoztató terem melletti sűrűbb fás kertrészben		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:
Erdő a talpунк alatt	„Százlábú” erdőpedagógiai játék	Az erdő talajának, aljnövényzetének megtapasztalása. Előtte százlábú és ezerlábú különbsége. A diákok sort alkotnak, megfogják egymás vállát és az első kivételével becsukják a szemüket. Így mennek 1-2 percet, majd megbeszélik tapasztalataikat.
Élőlények táplálkozása 1.	„Rókavadászat” róka erdőpedagógiai játék	A róka téli vadászati módszerének kipróbálása. Kört alkotnak a diákok, kell egy róka, aki a körön belül csukott szemmel próbálja elkapni a folyamatosan cincogó egereket (3 diák).
Élőlények táplálkozása 1.	„Denevérvadászat” erdőpedagógiai játék	A denevér különleges vadászatának nehézségét lehet megtapasztalni. Hasonló az előző játékhoz (1 denevér és 3 lepke), de a denevérnek azt kell mondani, hogy den-den, a lepkéknek pedig válaszolni: lep-lep. De csak akkor, ha a denevér hangot ad ki!
5. Kézműves foglalkozás		
A délelőtti program zárás egy is erdőhöz köthető alkotással (9. kép)		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:
Denevér	alkotás	Denevér készítése fotókarton, fonál és hurkapálca felhasználásával,
Róka	alkotás	Róka hajtogatása (origamizni) papírból, amit utána kiszínezhettek vörösre a megfelelő részekben.
Virág	alkotás	Virág készítése gyöngyfüzéssel.
6. Erdész munkája		
Az erdész munkájának megismerés kis kitekintéssel a vadászatra.		
Feladat neve	alkalmazott módszer, technika	Feladat leírása:
Az erdész munkájának megismerése	„Erdőgazdász” erdőpedagógiai játék	A program délutáni szakaszában a gyerekek az erdész munkájával ismerkedtek meg egy erdőpedagógiában alkalmazott játék (Erdőgazdász) segítségével, amelynek során az erdőgazdálkodás három nagy szakaszát (erdőfelújítás, erdőnevelés, véghasználat) ismerték meg, miközben a gyerekek a fák szerepében játszottak. Így értették meg, miért

		van szükség az erdők telepítésére, a fák gyérítésére és kivágására. A tanultakat a tábori munkafüzetben rögzítettük.
Vadnyomok felismerése	megfigyelés, rendszerezés	A nyomfelismerő feladatnál a gyerekek kaptak egy A4-es méretű nyomhatározót, majd a 9 év alattiaknak egy egyszerűbb feladatlapon kellett felismerni az állatok nyomait, a 9 év felettiak bemelegítésként megkapták a kisebbek feladatlapját, majd egy nehezebb (sokkal több és többféle nyomot tartalmazó) feladatlapon próbálhatták ki nyomkereső képességeiket.
Az erdő szerepe az ember életében	beszélgetés	„Az erdő fohásza” meghallgatás, elolvasása (munkafüzet), majd a tartalmának megismerése, és egy saját fohász írása.

Ki vagyok én?

Ökoháló

A festményen szereplő szókártyák

Kézműves foglalkozás

Irodalmak

Bárdossy I.-Dudás M.-Pethőné Nagy Cs.-Priskinné Rizner E. (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem, Pécs–Budapest

Kövecsesné Gősi V. (2020): A magyarságtudat erősítésének lehetőségei a különböző intelligenciaterületek fejlesztésére épülő projektben In.: Pedagógusképzés a Kárpát-medencében, Tananyagfejlesztési Tapasztalatok, jó gyakorlatok, Széchenyi István Egyetem Győr, 2020.

Kövecsesné Gősi V.-Lampert B.-Milbik L. (2020): A Kárpát-medencei kulturális örökség feldolgozási lehetőségei élménypedagógiai módszerekkel formális és nemformális kontextusban alsó tagozaton A tavaszi ünnepkör In.: Pedagógusképzés a Kárpát-medencében, Tananyagfejlesztési Tapasztalatok, jó gyakorlatok, Széchenyi István Egyetem Győr, 2020.

Nemoda Judit (2008): Kritikai gondolkodást fejlesztő magyar órák, In: Anyanyelv pedagógia 2008.3-4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=129> (2019.10.30.)

Nicholson – Nelson, K. (2007): A többszörös intelligencia, SZIA, Bp.

XI. Kooperatív technikák leírása, példák bemutatása

<i>A kooperatív technika neve</i>	Kooperatív technikák leírása, példák bemutatása Összeállította: Kövecsesné G. Viktória
	<p>Felhasznált irodalom: BacsKay Bea-Lénárd Sándor-Rapos Nóra-L.Ritók Nóra: Kooperatív Educatio Kht. Bp., 2008. Bárdossy I.-Dudás M.-Pethőné Nagy Cs.-Priskinné Rizner E. (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése. Az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei. Pécsi Tudományegyetem, Pécs–Budapest</p>
KERESD PÁRJÁT!	<p>A csoportok kialakításának számtalan, izgalmas módja van. A társak megkeresése is történhet kapcsolatteremtő játék formájában, pl. úgy, hogy annyi képet vágunk négy részre, ahány csoportot szeretnénk (ha az osztálylétszám nem osztható négygel, akkor egy képet három vagy öt részre vágunk). A képdarabokat szétszétjük, mindenkinek egyet-egyed, majd felszólítjuk a gyerekeket, hogy keressék meg az összetartozókat. A teljes képet összerakók alkotják majd a csoportot.</p> <p>A feladat történhet véletlenül is, amikor mindegy, hogy ki melyik képrészletet kapja, de tudatosan is irányíthatjuk a csoportalakítási folyamatot. Ha először összeállítjuk magunkban a csoportokat, majd a képdarabokat ellátjuk nevekkal, és így osztjuk ki, elérhetjük, hogy „észrevétlenül”, izgalmasan keresgélve, de mégiscsak a mi elgondolásunk szerinti csoportösszetétel alakuljon ki.</p> <p>Pl.: A hulladékos projekt elején a Sashegyi Hulladékkezelő Központtól készült képeket darabolom szét, ezekből alkotunk véletlenszerűen csoportokat és helyezük el a képdarabokat a táblánál. Az első feladat rögtön a képekhez kapcsolódik. Milyen berendezések, eszközök, helyszínek jelennek meg a képeken? Mire szolgálhatnak ezek az eszközök? A tanulók motiválása során a beszélgetés, ráhangolás eszközeként is funkcionál ez a kooperatív technika.</p>
KI VAGYOK ÉN?	<p>Mindenkinek a hátára tűzünk egy kitalálendő szót. Senki sem árulhatja el a másoknak, hogy mi van a hátán. Feladat: kitalálni, hogy ő kicsoda. Folyamata: egyszerre egyvalakitől egyvalaki kérdezhet és válaszolhat. A következő kérdést másnak kell feltenni. Akinél kitalálja a saját hátára tűzött szót, az veszi le a hátáról a cédulát. Nem ül le, hanem továbbra is kérdezhetnek tőle. Minden tantárgy esetében kiválóan alkalmazható. Pl.: Erdei növények, állatok, erdei munkálatok kitalálása</p>
KEREKASZTAL	<p>Tipikus információgyűjtő módszer. A feladat megértése után a csoportban egy lap megy körbe az óramutató járásának megfelelően, amire a gyerekeknek sorban megoldásokat kell írniuk. Az információgyűjtés addig megy, amíg a csoporttagok ki nem fogynak az ötletekből. A továbbításhoz szabályokat is köthetünk, pl. adott időt a válaszadáshoz, a passzolás lehetőségét vagy mást, amit az egyéni felelősség megteremtéséért kitalálunk.</p> <p>Pl.: Asztalonként, csoportonként gyűjtenek a gyerekek a különböző szintekhez tartozó növényeket, állatokat az erdőből.</p>

SZÓFORGÓ	Az előző kerekasztalhoz hasonló technika, de itt csak a „szó” jár körbe az asztaltársaság tagjai között, a gondolatok nem kerülnek írásban kifejtésre. A csoport tagjai sorban, az óramutató járásával egyező irányban elmondják egymásnak a gondolataikat, mely során egy tag beszédidejét meg lehet határozni. Pl.: Beszéljétek meg az erdőjárók jogait, kötelességeit! Minden tanuló fogalmazzon meg legalább egy fontos gondolatot!
CSOPORT SZÓBONTÓ	A feladat lényege, hogy egy adott fogalom minden betűjéhez keresztretjényszerűen kapcsoljanak a tanulók egy-egy fogalmat, mely tartalmilag kapcsolódik a megadott szóhoz. Az adott fogalom betűi lehetnek szókezdő, szóvégződő betűk, de bárhol elhelyezkedhetnek a szóban. Pl.: A technika kiválóan alkalmas bármely foglalkozás megkezdése előtt, melynek során a gyermekek előzetes tudásáról, a témával kapcsolatos információiról tájékozódni tudunk.
STRUKTURÁLT RENDEZÉS vagy asztalterítő	Az asztalterítőt annyi részre szükséges osztani, ahány csoporttag van. A terítő közepét szabadon kell hagyni. A strukturált rendezés ábrája az ismeretek rendszerezésére szolgál, vagy a különböző vélemények, mondatbefejezések összegzésére. Előnye, hogy a csoport 4 tagja egyszerre tud dolgozni a vele szemben levő részben, és nem kell a rajzlapot forgatniuk. A középső részbe bekerülhetnek a közös dolgok vagy a csoportosítás elve. Pl.: A technika alkalmas a különböző vélemények egyeztetésére, összegzésére is a csoportmegoldás technikával kombinálva Pl. Egy megkezdett mondatot írunk az asztalterítő közepére: <u>Azért fontos, hogy szelektíven gyűjtsük a hulladékot, mert.....</u>A megkezdett mondatot minden tanuló önállóan befejezi a saját részében, majd egyeztetik a négy véleményt és egy olyan mondatbefejezést fogalmaznak meg, amiben mindenkinek a véleménye megjelenik.
INDIÁN BESZÉLGETÉS	A módszert a csoportmegbeszéléseken használhatjuk. Ötletét az adta, hogy a fiatal indiánok hozzászólásaikat mindig az előttük szolt öregek mondatainak, gondolatainak elismérlésével kezdték. Segíti a másik mondataira való tudatos odafigyelést, fejleszti a fogalmazókészséget, a lényegkiemelést, a tudatos kommunikációt. Alkalmazásakor a hozzászólók a mondanivalójukat mindig az előző hozzászólás összegzésével kezdik. Pl.: Kiválóan alkalmas a technika a mai “digitalis generáció” figyelemkoncentrációjának fejlesztésére. Foglalkozás elején is alkalmazhatjuk a technikát egy megkezdett gondolat befejezésével. <u>“Szerintem az erdő szerepe az ember életében az, hogy.....”</u> A következő tanuló megismétli, amit a társa mondott, majd folytatja a gondolatot a saját véleményével.
CSOPORT SZÓHÁLÓ (gondolati térkép vagy fogalmi térkép)	A csoport minden tagja különböző színű tollat kap. A csomagolópapír közepére kerül a téma (fogalom), amiről értekeznek. Kerekasztal módszer segítségével a csoporttagok a témához kapcsolódó kulcsszavakat írnak. A kész lapokat a falra rögzítjük, a csoportok bemutatják egymásnak a kulcsszavak rendszerét. Értékeljük a színek arányát is a lapokon belül, ez mutatja, hogy a csoporttagok aktivitása milyen volt. Ezzel kiszűrhetjük a

VILLÁMKÁRTYA

A módszer mindegyik változata a bevésést segíti, játékos formában. A kártyák elkészítése és a velük való gyakorlás is.

1. változat

A csoport tagjai a bevésés céljából kártyákat készítenek, melyeknek egyik oldalán a fogalom, másik oldalán a definíció szerepel. (Természetesen a fogalom–definíció párosításon kívül mást is alkalmazhatunk, kérdés–válasz, kép–szöveg stb...) A helyes megoldáshoz adhatunk lexikonokat, szemelvényeket vagy egyéb szakirodalmat, melyekben utánanézhettek az értelmezéseknek, vagy a csoportok megoldásait közösen megvitathatjuk. Ez utóbbi esetben időt kell adnunk az esetleges javítások elkészítésére. A kártyákat elkészültük után egyenlő arányban szétosztják a párok egymás között. A bevésés során az egyik csoporttag a kártya előlapját mutatja párjának, aki elmondja a definíciót, társa ellenőrzi a kártya hátlapján. Így gyakorolnak, majd cserélnek, aztán a párok is cserélnek a csoporton belül.

A cél, hogy mindenki ismerje a fogalmak definícióit.

2. változat

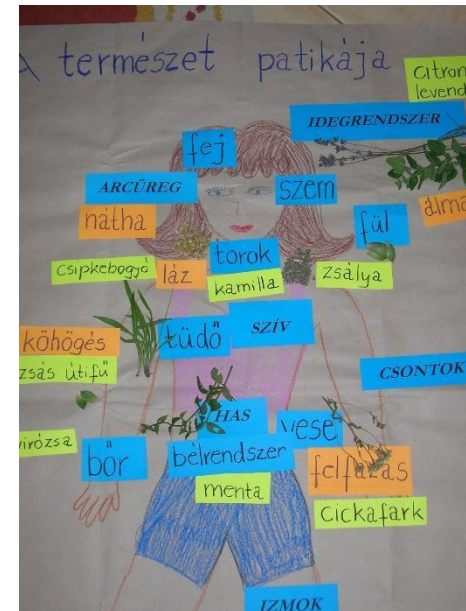
A csoport tagjai kártyákat kapnak. A kártyák egyik részén fogalmak, másik részén definíciók (vagy más bevésendő információk) találhatóak. A csoport tagjai csoportmegbeszéléssel keresik meg az összetartozó kártyákat, majd ellenőrzés után ragasztóval összeragasztják őket. Ezután ugyanúgy használják a bevésésre, mint az előzőnél.

3. változat

A csoport tagjai egyénileg készítenek asszociációs kártyákat. A kártya egyik oldalán egy mondat szerepel, melynek értelmezése után a fogalomra asszociálhatunk. A kártya hátoldalán a fogalom szerepel. A kész kártyákkal folyik a bevésés elmélyítése. Az ellenőrzés is ekkor történik, hiszen a kártya csak akkor működik a célnak megfelelően, ha tartalmilag helyes. A páros játék után a csoporttagok kártyát cserélnek.

Online formában is megvalósítható:

quizlet.com

<p>KEVEREDJ - ÁLLJ MEG – CSOPORTOSULJ!</p>	<p>Ez a módszer csak azoknak a kérdéseknek az áttekintésére alkalmas, amelyekre a válasz számokban adható meg. A tanulók sétálgatnak a teremben. A tanító így szól: "állj meg!", majd feltesz egy kérdést, például: "Hány nagy részről áll a szarvasbogár teste?" A résztvevők gyorsan a válasznak megfelelő nagyságú csoportokba tömörülnek, jelen esetben 3 fős csoportokba. Ha kimaradt valaki, akkor arra ügyelni kell, hogy a többiek a következő csoportosulásnál őket bevegék a csoportba. Ezt lehet olyan formában is játszani, hogy csak a párválasztásig jutunk el és a gyerekek minden kérdésnél más tanulóval beszélnek meg a kérdésre adott válaszokat.</p>
<p>„DOBJ EGY KÉRDÉST!”</p>	<p>Akkor használjuk, amikor valamit be szeretnénk gyakorolni. Lényeges, hogy rövid kérdés és ugyanilyen terjedelmű válasz szerepeljen a játékban. A gyerekek papírgolyót gyúrnak, amit egymásnak dobálnak a csoporton belül, miközben a kérdéseket is elmondják. A papírgolyó elkapója válaszol, majd ő is kérdező–dobó lehet.</p> <p>A kérdés dobást kíváncsi kockával is végezhetjük, amikor a csoport minden tagja egy kérdést fogalmaz meg a kocka valamennyi oldalára.</p> <p>Pl.: Az erdő és az ember foglalkozás végén is szoktam alkalmazni. A kérdések között szerepel: Mit értünk az erdő védelmi funkciója alatt? Milyen erdészeti munkákat ismersz? Milyen szerepe van az erdőnek az ember életében? Mit értünk az erdő közjóléti szerepe alatt?</p>
<p>KETTŐS KÖR</p>	<p>A módszer segítségével kiválóan lehet adatok megjegyzését gyakorolni. A diákok kettős körbe állnak, egy külső és egy belső körbe. Szembefordulnak egymással, majd egy negyed fordulatot tesznek jobbra. A tanár irányításával körbesétálnak, és megállás után néhány információt közölnek magukról a velük éppen szemben álló társukkal (pl. név, születési dátum, kedvenc könyv stb.). Végül közösen megnézik, kinek hány információt sikerült megjegyeznie. Jó csoportépítő feladat, ami a memoriter fejlesztése mellett a figyelemösszpontosítás gyakorlására is remek lehetőséget ad.</p> <p>Pl.: A különböző tantárgyakhoz kapcsolódóan is jól alkalmazható a technika. Erdei iskolai foglalkozás elején a két kör elindul ellentétes irányba. Taps jelzésre szembefordulnak a külső és belső kör tagjai, párokat alkotnak és válaszolnak a tanító, foglalkozásvezető által feltett kérdésre. Utána a következő körben más párok alakulnak.</p>
<p>SZAKÉRTŐI MOZAIK</p>	<p>A,B,C,D jeleket osztunk ki a csoportok tagjainak. Az új ismeretet tartalmazó szöveget négy részre osztjuk. A csoport minden tagja más-más szövegrészt kap; mindenki egyénileg elolvassa a kapott szöveget; majd az azonos betűjelűek összeülnek, megbeszélik az elolvasottakat és közös vázlatot írnak. Ezt követően mindenki a csoportjába visszamegy, és megtanítja a saját feldolgozott anyagát a csoport többi tagjának.</p>

<p>OKTATÓPOSZTER KÉSZÍTÉSE KOOPERATÍV CSOPORTMUNKÁ -VAL</p>	<p>A gyerekek egy adott témát feldolgozva oktatóposztert készítenek. A végén „tárlatvezetéssel“ járjuk körbe a posztereket, minden csoport bemutatja, ön és társértékelés kíséretében. A munka során alkalmazzuk a kooperatív csoportszerepeket. (eszközfelelő, feladatfelelős, időfelelős...)</p> <p>Online formában is megvalósítható: https://piktochart.com/ https://www.easel.ly/</p>
<p>ÖTLETBÖRZE</p>	<p>Olyan technika, amellyel bármely témáról összegyűjthetjük ötleteinket. Az ötletbörze vonatkozhat például egy téma különböző nézőpontjainak összegyűjtésére, egy terv elkészítésére, egy feladat megoldására, egy probléma vizsgálatára, stb. Lényeges, hogy olyan kreatív és elfogadó légkört biztosítsunk tanulóinknak, amelyben megvalósulhat a kötetlen közös gondolkodás és kommunikáció. Jó, ha tanítványaink azt érezhetik, hogy minden fontos lehet, ami elhangzik, hogy érdemes és hasznos másokkal közösen gondolkodni és találgatni. Az alkalmazás menete</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mondjunk tanítványainknak egy témát, kérdést, problémát, aminek kifejtéséhez, megvizsgálásához, megoldásához, ötleteket gyűjthetnek! 2. Mindenki gondolkodjon el az adott témáról! 3. Ossa meg a többiekkel ötleteit! 4. Ezzel párhuzamosan vagy ezek után lejegyezhetjük a felmerült ötleteket külön lapokra, a füzetbe vagy akár a táblára is. 5. A felmerült ötleteket csoportosíthatjuk, elemezhetjük, értékelhetjük, kiválogathatjuk, vagy éppen kritikusan megvizsgálhatjuk, attól függően, hogy mi volt a célunk az ötletbörzével. <p>Csoportmunka esetén szerepeket is oszthatunk az ötletelőknek. Lehet egyikük a „biztató”, aki minden kezdeményezést felkarol, dicsér, vagy az „együttműködés-mester”, aki arra ösztönzi a csoporttagokat, hogy egymás ötleteire építsenek, a „jegyző”, aki minden ötletet feljegyez, a „rendszerző”, aki az ötleteket bizonyos szempontok szerint csoportosítja.</p> <p>Online formában is megvalósítható: www.padlet.com https://en.linoit.com/ jamboard.google.com</p>

<p>SARKOK</p>	<p>A csoportalakítás alapja is lehet. A terem sarkaiban különböző állításokat, feladatokat, véleményeket helyezünk el. A tanulók keressék meg azt a sarkot, amivel egyetértenek.</p> <p>Pl.: Környezeti nevelés során úgy is alkalmazhatjuk, hogy minden sarok egy-egy állat, vagy fa. A gyerekek megkapják a jellemzőket és annak megfelelően kell sarkot választani, hogy az adott szókértya (jellemző tulajdonság) melyik sarokra (állat vagy növényfajra) igaz.</p> <p>vagy: A tanterem 4 sarkába szókérttyákat teszünk fel a 4 évszakraól (tavasz, nyár, ős, tél) A 4 sarokban helyezkednek el a tanulók és szóforgóval megbeszélgetik, hogy az adott évszakban mi történik a madarak életében, és mi emberek mit tudunk segíteni. Minden csoport elmondja a gondolatait, majd az asztalon elhelyezett képekből, szókérttyákból minden csoportnak ki kell választania, melyik kapcsolódik a saját évszakához. Ezt követően egy táblai ábrán helyezik el a kulcsszavakat és a képeket a gyerekek. Az elhelyezendő szókérttyák: fiókanevelés, fészekrakás, madáretetés, madáritatás, odú tisztítása, odú kihelyezése, elköltöznek a madarak, visszatérnek a madarak.</p>
<p>TÖRTÉNETPIRAMIS</p>	<p>A gondolkodás és a kommunikáció alapja minden nyelvben a történet (mi történt, kivel, miért, ki mondja el). Történetmeséléssel felidézünk vagy megalkotunk egy a világot, miközben azt is megtanuljuk, hogyan változtassunk rajta vagy önmagunkon. Történetekkel tágíthatjuk gondolkodásunk horizontját, és tapasztalatokat szerezhethetünk a nyelv szerkezetéről, működéséről. Mivel a dolgok, jelenségek és események megértését, illetve felidézését nagymértékben befolyásolják az ember előzetes tudása és elvárásai, és mivel egyes kutatók szerint tapasztalataink és elvárásaink sémaként reprezentálódnak, a kutatók egy része úgy véli, hogy a történetsémákat is tartós memóriánkban tároljuk, és a történetek olvasásakor a séma aktivizálódik. A történetpiramis egyfajta történetsémát megjelenítő grafikai szervező, mely segíthet a történetek szerkezetének feltárásában, lényegi elemeik összefoglalásában, fő kérdésirányaik megfogalmazásában, végső soron az olvasó (beszélő) történetsémájának alakításában.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. _____ (a főszereplő) 2. _____ (2 szó jellemzés) 3. _____ (3 szó a helyszínre) 4. _____ (4 szó a problémáról)

	<p>5. _____ (5 szó az egyik eseményről)</p> <p>6. _____ (6 szó egy másikról)</p> <p>7. _____ (7 szó egy harmadikról)</p> <p>8. _____ (8 szó a megoldásról)</p> <p>Az alkalmazás menete: 1. A történet elolvasását követően kérjük meg diákjainkat, hogy a fenti grafikai szervező segítségével készítsék el az olvasott mű történetpiramisát! 2. Ezt követően a tanulók párban vagy csoportban összevethetik munkájukat, megvitathatják a hasonlóságokat és különbségeket, illetve az eltérések és egyezések okait. 3. A közös tapasztalatok kiindulópontját képezhetik az olvasott mű részletesebb értelmezésének.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A történetpiramis elemi szinten hatékony eszköz a történetsémák tudatosítására és működtetésére, de később magunk is kitalálhatunk összetettebb, a narratív szöveg értelmezését mélységében árnyaló szempontokat a piramisépítéshez (például: az elbeszélő, nézőpont(ok), ismétlődő motívum(ok), előreutalás, idővezetés, olvasói kérdés, személyes reflexió a mű kérdésfelvetésével kapcsolatban, alaphelyzet, fordulópont, hiány, tetőpont, záró helyzet, viszonyváltozás, stb.)
<p>RECIPROK TANÍTÁS</p>	<p>Tudjuk, hogy a tanulás egyik legjobb módja, ha tanítunk. A technika azt a célt szolgálja, hogy a tanulóknak is lehetővé tegye a tanárszerep átélését, miközben végigvezeti őket a megadott szövegen, szövegrészleten.</p> <p>Menete: 4-6 fős csoportokban dolgozva minden tanuló rendelkezik a megadott szöveg 1-1 példányával. A tanulók mindegyike elolvassa a kijelölt szövegrészt, (célszerűen egy bekezdést), majd a tanár szerepét ellátó diák 5 feladatot végez a következő sorrendben: 1. összefoglalja az olvasottakat, és címet ad a bekezdésnek, 2. két vagy három kérdést fogalmaz meg a bekezdéssel kapcsolatban, és válaszokat kér a többi tanulótól, 3. tisztázza azokat a tartalmakat, amikben a többi tanuló nem biztos, 4. találgat, miről fog szólni a következő bekezdés, 5. kijelöli a következő, mindenki által elolvasandó szakaszt és „tanárt”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Célszerű az első bekezdésben a tanárnak bemutatni a kívánt feladatokat, illetve az öt lépést felírni táblára vagy fóliára. • A modellálás tanári kérdései demonstrálhatják, hogy a szöveg feldolgozásakor nemcsak a tananyag visszamondása lehetséges, hanem a kérdés irányulhat olyan gondolatokra, melyek csak rejtetten (explicit módon) vannak jelen a szövegben. Egy lehetséges, időtakarékos változat: négyfős gyerekcsoportok tanárszerepben • első tag: összefoglalja a bekezdésben olvasottakat, és címet ad neki, • második tag: két kérdést fogalmaz meg az olvasottakkal kapcsolatban, melyekre a többi csoporttagtól kér választ, • harmadik tag: tisztázza a felmerülő vitás tartalmakat, • negyedik tag: megfogalmaz egy lehetséges vázlatot az elhangzott részről, mely bekerül a tanulók füzetébe is.

